

APGOML & R I Series 13

ఆర్థిక టుంబు

గ్రంథకర్త
శ్రీ వాసరెడ్డి దుర్గానదాశివేశ్వర శాస్త్రి

పరిచయకర్త
డా॥ వి॥ ఎల్॥ వరసంహారావు



ప్రచురణ
అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ
ప్రాచ్యలిఖిత గ్రంథాలయం పరిశోధనాలయం
హైదరాబాద్ - 500 007

A P G O M L & R I Series 13

ĀRSHA KUTUMBAMU

By Sri Vasireddi Durga Sadasivswara Prasad

First Edition November 1983

Copies 200

Price Rs 47'

Published by

A P Govt Oriental Manuscripts

Library & Research Institute

Hyderabad 500 007

Title Design By

B K CHARY

Printed at

MASTER Art Printers

1 1 694/2/A Gandhi Nagar

HYDERABAD-500 380

విషయ సూచిక

Foreword

V-VI

పరిచయం చా వి వి యల్ కర ఎంపికాభి

VII-XXIV

అక్షరమాలిక

1	కొలి నివాళి అక్షరమాలిక అంశం	1-2
2	మలి నివాళి - ఎక్కడ	3-4
3	మూడవ నివాళి - ఎక్కడ	5-6
4	నాల్గవ నివాళి-మూడవ అంశ మూడవ అంశం	7-9
5	పదవ నివాళి - కుటుంబం	10-20
6	అంశ నివాళి - కుటుంబం	21-31
7	పదవ నివాళి - కుటుంబం	32-48
8	పదవ నివాళి - కుటుంబం	49-57
9	కొమ్మిదవ నివాళి - పక్షం	58-84
10	పదవ నివాళి - మూడవ అంశం	85-92
11	పదవ నివాళి - మూడవ అంశం	93-106
12	పదవ నివాళి - పక్షం	107-115
13	పదవ నివాళి - కుటుంబం	116-118
	అక్షరమాలిక	118-121
	అక్షరమాలిక	121-127
	అక్షరమాలిక	127-133
	అక్షరమాలిక	133-139
	అక్షరమాలిక	139-144

దీక్షా క్తి	145-148
పరిశ్రమలు	149-149
ధర్మము	149-155
సా మాజిక వాతము	155
భూతదయ	150-157
ధర్మము త్యాగము	157-159
యుద్ధనీతి	159-160
అటవీ సంపద పరిరక్షణ	160-163
పౌహ్య సహకారములు	163-164
వ్యవహారికత	164-165
జానపదుడే మంత్రి	165-167
చరిత్రనారాయణ సేవ	167-168
ధర్మమహామాత్ర పదవి	168
అపరిగ్రహ ధర్మము	169
అపారదాననిరాపము	169-171
ప్రజాస్వామ్యము-	
వ్యక్తి స్వాతింత్ర్యము	171-176
గ్రామపునరుద్ధరణము	176-177
కుటుంబధర్మ రాజ్యము	178-179
ఉపయుక్త రచనలు	180-182

FOREWORD

ĀRSHA KUTUMBAMU is a prose work in Telugu which deals with the Aryan path of domesticity. The author Sri Vasireddi Durga Sadasiveswara Prasad former Raja of Jayantipuram is a profound scholar in Telugu, Sanskrit, Pali and Hindi.

To his credit he wrote about thirty books and thirty three essays in Telugu of which only nine books and eight essays were published. All the works cover a wide range of subjects like Philosophy, Ethics, Literature, Grammar, Indian Medicine, Botany, Environmental Science, Geography, Tourism and Political History.

Mr. Prasad being an erudite Scholar in Buddhist Literature translated a number of Buddhist works from Pali and Sanskrit. His first literary endeavour was Bodhisatva Avadana Kalpalata a translation of Kshemendra's Sanskrit work into Telugu. Dhammapada, Jataka Stories, Bouddha Paribhasha and Bouddha Hridaya are his other works which convey the message of Buddha. As a mark of respect for the yeoman services rendered by him in popularising Buddha's teachings the Nagarjuna University honoured him on the occasion of the inauguration of its Mahayana Buddhist Studies Centre.

Mr. Prasad in principle does not like to be honoured as he believes that titles and honours always deprive a person of his wisdom and knowledge.

Mr. Prasad now aged 84 still prosecutes his studies and literary pursuits despite the onslaught of age which affects the capacity to read, write and listen to.

Although he was brought up in an affluent atmosphere by his revered father Sri Venkatadri Naidu the Raja of Muktyala and himself being the former Raja of Jayanti puram Mr Prasad is surprisingly unostentatious and abounds in native culture of high order.

It is this background which prompted him to undertake the work entitled 'Arsha kutumbamu' in the year 1954.

A peep into this work provides a preliminary knowledge of our ancestral family traits. The reader will be enlightened to get at the cream of Indian culture as revealed through the age-old family system which contributed to the happy and peaceful living of our ancestors.

Some of the suggestions made by the author may of course be not palatable and practicable in these days of urban civilisation and unrest. But to the extent possible we may try to put them into practice in the day to day social life and administrative pattern of our villages for a better and blissful way of living.

This volume is the thirteenth publication in the series of the Andhra Pradesh Government Oriental Manuscript Library and Research Institute. I thank the Government of Andhra Pradesh for the keen interest evinced by them in the activities and progress of this department.

Nov 1 1983

V V L NARASIMHA RAO

DIRECTOR

Andhra Pradesh Government
Oriental Manuscripts Library and
Research Institute Hyderabad

* The original manuscript of 'Arsha Kutumbamu' was purchased from the author on 23.3.1977 by the A P G O M L & R I. The Accession and call numbers assigned to this manuscript are Acc. No. 3710 and T 10 B respectively.

ప రి చ యం

జాబ్బర్ వి లి యల్ సరసింహారావు

పరిచయమునకు గ్రంథకర్తను గూర్చిన పరిచయం గ్రంథాన్ని
గూర్చిన పరిచయం

గ్రంథకర్త శ్రీ వానరెడ్డి దురావదాశీషేశ్వర ప్రసాద్ గారు ప్రపంచము
అయిన పరిచయం అవసరమా ?

పరిచయమునకు గూర్చిన అన్నివిషయాలు అందరికీ తెలియక
పో చ్చు నట్టి పరిచయంకో ప్రస్తావించటం ఖావ్యం

శ్రీ ప్రసాద్ గారిని పానునయంగా అడిగిన మీటివికవిశేషాలు
తెలియజేయండి అని

చిరునవ్వు కన్నులు కురిపిస్తూ తన్నుగూర్చి తానుగా చెప్పుకోవటం
జాగుండ దని కాబోలు. కాని నామాట కాదనటమూ కాని కిష్టంలేద కాన్ని
కాగితాల నాచేతి కిచ్చి ఇది చూడండి అని వస్తారు

అది తన్నుగూర్చి తెలిసినవారు ప్రాచీన విశేషాలు గల కావాలి
అందులో రెండవమూడు వ్యాసాలనుబట్టివి తక్కినవి రచనా విశేషాలతో గూడి
కవి వ్యాసాలు తన తీవికవిశేషాలు తెలిసినవారు వ్రాసినవి రచనా విశేషాలు
సంక్షిప్తంగా తాను వేర్కొన్నవి

ఇందులో--నాకర్చిన విశ్వవిద్యాలయంవారి అభినందనపత్రం ఎత్తి
కట్టి ప్రయత్నించిన శ్రీమల్లెల శ్రీరామమూర్తి శ్రీ జి కృష్ణగార్ల వ్యాసాలు
శ్రీ ప్రసాద్ గారు స్వయంగా వ్రాయించి యిచ్చిన రిమరకునావిశేషాలకు
సంబంధించిన కాగితాలు ఉన్నాయి

నావధ సంకల్పముగదా నాకిప్పుడు చెరిపిపోయింది

అర్ధశతాబ్ద క్రిందట నాకు పాశ్చాత్యముండి తెలుగుజేసిన అన్న వదము అమల్య చదివి క్షౌభవం నాకింకా ఉంది దానికి నాకు వ్రాసుకున్న కీర్తిక లక్ష్యం వరణలు సూచించినాడే ఆయన వికారహృదయంగల గొప్ప వందితుడనే పమిళ నాకు తెలిసింది

ఇప్పుడు వారందరేనన విశేషాలు పరిశీలించవచ్చు నాకొక్కటే అభిప్రాయం తెలిసింది

విరియి బండిన పండ్లబురుగుతో వృక్షరాజం వినమ్రమై ఉంటుంది

పాధికారికంగా నమ్రమానంగా ప్రసాద్ గారు వ్రాసిన 30 గ్రంథాలు 43 వ్యాసాలు ఉన్నాయి అందులో 31 గ్రంథాలు 31 వ్యాసాలు ముద్రితాలు తక్కినవి అముద్రితాలు

ఈ రచనలన్నీ ఎంతోవిషయపై గ్రంథం గలవి సామాజ్యం వ్యాపారణం విద్య బౌద్ధం నీతిశాస్త్రం తంత్రశాస్త్రం వృక్షశాస్త్రం భౌగోళిక సామాజిక శాస్త్రం వైద్యశాస్త్రం యాత్రలు రాజకీయం మొదలైన అనేక విషయాలు గల రచనల వివిధ బౌద్ధానికి సంబంధించిన రచనలు ప్రసాద్ గారికి సువ్రత వై నాశ్రింపపెట్టినవి

అంతటి విషయాలనూ ఆయనలో కింబత్తు గర్వరేఖ కనిపించదు జీవిత సామాజిక రంగాలు రెండింటిలోనూ ఎత్తవ్వలాయి పండించుకొన్న వివేకము వృక్ష రాజం శ్రీప్రసాద్ గారు

సోషలిస్టులకు చోటివ్వని సామనస్యం ఎండిన బియ్యం విరుదు కూడా ప్రకటించుకోరా దనే మనస్తత్వం

ఈ యుగంలో ఇవి ఆపూర్వాపమైన గుణాలు కావా

బౌద్ధవాఙ్మయంతో శ్రీప్రసాద్ గారు చేసిన కృషిని సమూహిస్తూ 1977లో గుంటూరుజిల్లాలోని లిప్పకట్లలో బౌద్ధభవన్ యన్ డి రంగారాజు అధ్యక్షతన ప్రసాద్ కి ఒక ఎరుడు ఇవ్వబడిన సూట వాస్తవం

ఇటీవల సెగార్లు విక్రయిద్దారాయంవారు మహాయానబౌద్ధ అధ్యయన కేంద్ర ప్రారంభోత్సవానికి భూమి ప్రసవ శ్రీ జ్యోతిర్లింగం వాంగ్మచక్ రిత్ పామ ప్రసాద్ గారిని కూడా ఆహ్వానించి ప్రసాద్ గారి బౌద్ధవాఙ్మయ కేరళను ప్రస్తుతిస్తూ శత్రులందరినీ గారి నిరుడునుకూడా అభినందన పత్రంతో పేర్కొనటం జరిగింది

ఎరిదుడు నేనుకూడా ఈ పరిచయపత్రంతో ఎక్కడ పేర్కొంటానో అనే అనుమానంతో కాకేం ప్రసాద్ గారు పాత్రం వారాలో చూడండి.

లిప్పకట్లలో నన్ను నమ్మించి దిరుదలుచున విషయము మీరీ దీనిలో (నార్లునవిష్టలయం వారు లభినందనపత్రముతో) ప్రస్తావించి యుండు నా కలిదు విషయము వెప్పక ఆనభలో దాని హరాత్తు వెల్లడించదు నిరుదులు పొందుకు నా కిష్టముగాదు దాని నపుడు తిరస్కరించన ఆ నభవారి క్రిందపరిసరమున నేను ఉపేకావముతోనుండిని అయితే ఆ నిరుదులు నే నుపయోగించునుట లేదు దాని నుపయోగించవలదని యుక్తలకు ఎన్నవించినాను వారు దానిని వాడుటలేదు కనుక దయచేసి మీరూ ఆవిరుదులు వాడవలదని విన్నవిస్తున్నాను

నిరుదులవల్ల గర్వము పెరుగును దాన వివేకము నికలవడును అది వాంఛనీయముకాదు

ఇదీ నిరాచరితమైన శ్రీప్రసాద్ గారి నింజైన వ్యక్తిత్వం

అందుకే లన్నాను ఫులానానక వృక్షరాజం ప్రసాద్ గా రని

11-4-1888 న ఓది పండుగనాడు అప్పించారు ప్రసాద్ గారు తండ్రి రు ముక్త్యులనంధానాదీశ్వరులైన వారికి నేంకటాద్రినాయుడుగారు అక్కారు దండ్రమోక్ష్య ప్రసాద్ గారు సంప్రదాయానుసారం అక్కారు ముక్త్యులనంధానంపులుగా తాము జయంపురం జమీందార్లైనారు ప్రసాద్ గారి విద్యాభ్యాసాలు పాఠశాలలో గాని ఎల్లప్పుడూ ఆంధ్రకంఠోశ్రీ శ్రీ శాండ్లవేం దిప్పయ్యగారివంటి పండితుల సన్నిధిలోనే వంట్లూ తాండ్లలో వ్రాసినపై పండిత్యం న్యయంకృత్యం నేర్చిన భాష పాఠాన ఆంగ్లభాషకూడా సుపరి-తమే సాహిత్య రంగంలో బహుముఖ ప్రజ్ఞకు భోగాదం కలిగి ఉండి యీ ప్రాకరశాస్త్ర వేయిరి శివరామశాస్త్రార్థ పరిచయం ముం ప్రసాద్ గారికి శాస్త్రాధుని నాగే శివరామ్ పంతులు గారిని ప్రాజ్ఞలతో పరిచయం ఏర్పడింది శ్రీనిగమ్మి శివరామ్ గారు మొదలైనవారి పరిచయంతో ప్రసాద్ గారి జీవితం క్రొత్తమలుపు తిరిగింది

దేశభక్తి జాతీయభావక్తి స్వాతంత్ర్య సమరసన్నాహా క్తి మొదలైనవి ప్రసాద్ గారి రాజకీయ జీవితశిష్యాలు రాజకీయజీవితం అనే పేరుతో పదకొండువందల పుటల బృహద్గ్రంథం ఒకటి ప్రసాద్ గారి వ్రాసినదేను పుంధారు ఒకవిధంగా అది కృష్ణా జిల్లా రాజకీయచరిత్రకూడాను అప్పుయితే అనేక విషయాలు తెలుసుకోవచ్చు

నేటికి ఎనభై నాలుగేళ్లు నిండి విసుకరి కనుకరి శత్రులు వెనుకాడ తున్నా రచనావ్యాసం మాత్రం విడనాడని ప్రసాద్ గారి సాహితీ జీవితం వంకల్పకుద్ధి సాహిత్యంధి న్యర్థుద్భవం

బౌద్ధవాద్యయనేవ

ప్రసాద్ గారి సాహితీజీవితం 1888లో కేమేంద్రుని అపదానల్పలత వాంఛితకరించటంతో ఆరంభమైంది 1899 20 వందలలో తమవంపాదకల్యం తోనే మొదలుతున్న సంస్కృతి మోషపత్రికలో 19వల్లనాల పదనామపదం

ఈ సభ్యులంతా క్షేమేంద్రుని నేతృత్వంలో ఎడోము నకు వచ్చాను. వాడం చేశారు ప్రచారానికి ప్రవేశమిస్తున్నారని యిదే ఇది 1915లో భారతి లోను తరువాతి ఏ వర్షాపంథోను ప్రచురితమింది.

1920లో వచనానువాదం చేసే ధమ్మపదము ను 1984లో ఎద్య దూచంగా వ్రాచారు వచ్చుకృతి అముద్రితం దమ్మపద గాతలకు మూలమైన అట్టకథలు మహేంద్రులు సంపాదించిన వ్రాయగా అశ్వమేనుడు వాటిని పోలికపాటిలో అనువదించాడు ప్రసాద్ గారు 1984లో ఆశ్వమేనువిప్పిడిని దమ్మపదన్ని అట్టకథ అనే పేరుతో ఎడ్యదూచంగా తెనుగువోటా ఇదీ అముద్రితమే 1990లో వ్రాయబడిన కరుణామయ అనే ఎద్యకృతి ప్రసాద్ గారి న్యతంత్రరచన బౌద్ధకథానమస్త్రితమే వీరి బౌద్ధధర్మభాగోపద్యోత్ర అనే గ్రంథం మిలోకోజంలో సాగిన పరిశోధనాత్మక చన

బిర్లా మొదలైన బౌద్ధదేవాల పాఠశాలల్లో నిత్యం విధిగా పరిపఠనతో
పాక్షిగ్రంథం మంగళసుక్త దీనిని ప్రసాదించారు 1968లో ఆనువదించారు
1968లో బౌద్ధమతము మనే గ్రంథాన్ని మూడు భాగాలుగా విభజించారు
బౌద్ధమతం దాని పూర్వోత్తరస్థితుల్లో బుద్ధుని జీవితచరిత్రపాఠ శక్తిగ్రంథం పం
జామాల త్రైవిధమతం మీద బౌద్ధప్రభావం వుండడంతో బౌద్ధం జీవితం
దానికి కారణాలు ఈ గ్రంథంలో విస్తరించి వివరించబడినాయి ఎంబాడెడి
బుద్ధుడు చేసిన ఉపదేశాలతోగూడిన గ్రంథం ఎంబాలసుక్త దీనిని ప్రసాద

1980లో అనువదించారు బొద్దులగారాచ్యుడ "ప్రసద్దిబొందిన జీవకు" కృతాదా ప్రసాద్ గారు 1978వేన్ వ్యాసరూపంగా ప్రమురించారు

మొదలమీద బొద్దువాణ్ణయారికి ప్రసాద్ గారు కేసనసేవలు చర న్నరలోయాల

విషయవైవిధ్యం విజ్ఞాన సేవలు

ప్రసాద్ గారి రచనల్లోని విషయవైవిధ్యం గుర్తించవలసింది కాత్త చ్చుట్టతోపాటు లోకాన్ని ప్రాసాదిం వలీలింది ప్రజ్ఞాధింబాలనే దృష్టకూడా వారి రచనల్లో న్నన్వంగా కనింస్తుంది

సాహిత్యజీవులకు వ్యాపించాది విద్యల్లో అభినివేశం ఉండడం నహజం కాని వ్యత్యాసం భాగోత వాతావరణం కాస్తాల్లోకూడా రచనావక్తి ఉండటం విశేషం

మీరు 1937లో బిగవద్గీతను పద్యాల్లోకి రచించారు గీతిలోని ముఖ్య విషయాలకు వివరణాత్మక ప్రజ్ఞావనములు చేర్చి 1956లో పుస్తకరూపం చెయ్యటంకూడా జరిగింది 1988లో కాళిదాసుని మేలుబూతం తెనుగుచేకారు 1989లో ప్రత్యేకంగా కాళిదాసునుగూర్చి అయనకాలాన్నిగూర్చి కరిశిలవాత్మక రచనకూడా చెకాది రముత్తైత్రయాత్ర అనే మరొకరచనకూడా ఉన్నది భార తీయలించుగూర్చి భాషాపరిణామం గూర్చికూడా వ్యాసాలు వ్రాశారు సాణ్ణ ప్రయోగించిన పరిణాసాలకు అన్వయముఖమైన వివరణలు సంధించి ఆగ్రంథానికి పోలోని పారిధానిక మని పేరుపెట్టారు 1991లో జరిగిన ఈ రచనల సరి శబ్దవాణ్ణ జిజ్ఞాసలు ముంస్తుంది నుండరపాండున్ని నీతిముక్తి కాలను నీతిరాజన మనేపేరుతో 1950లో తెనుగుచేసి 1955లో ప్రచు రించారు 1967లో ధర్మానుగూనిపు తలపోయుమన్న అనే మకుటతో ది ంసందేశ మనే అంధిక కుటిల రంగంచారు ఇది అముద్రుతిం 1960లో భవిష్య దనతార మనే మరోగ్రంథంకూడా వ్రాశారు జగముద్దారకుడైన సుహృథాల

చౌక దవరిస్తాడని అతనికి తెల్లగొట్టడంతో పంపించుకుంటుందనీ ప్రధాన మంత్రిగారు గొప్పగా ఇటువంటి విశ్వాసం ముట్టించడం వారిలోను ఉన్నది వాంఛించు వీరటోగ సంతకాయజ్ఞుగారిని ప్రత్యేకంగా చెప్పవచ్చునట్లేదు.

మనప్రాంత వృక్షశాస్త్రంగ్రంథ ప్రసాదానికి కరమూసక్తి అనే వారి చేత ప్రాచీనపాదకీయాక్షరణ గ్రంథం వ్రాయించుట 1981లో తెలుగు అకాడమీ వారి కార్యసాధనల సంవత్సరానికి దీని ప్రచురించారు భారతీయ అకాడమీ కలెక్షన్ ప్రత్యేకంగా తెలుగులో అలసాన అంశాలు అనేకం ప్రసాద గారు 1986 నుండి ఈ కమిషన్ వంటి పరిశోధించి ఉద్యానశిఖా సృజన ర్యూడం అనే రెండింటిని వ్రాసారు అనూత్తమైన అనేక విషయాలతో గూడిన 25 గ్రంథాల్లోని సాన్నిధ్యం వారి మేము ముద్రితమైనాయి మొక్కలు అంతుకట్టడం తనను పోషించేటట్లు మొదలైన విషయాలకూ ప్రత్యేక కార్యాచరణ ప్రచురితమైనాయి.

కరమూసవారుని విప్లవాత్మక వస్తువంటి వర్ణన వర్ణనాధారణ మొదలైన అంశాలు వివరిస్తూ 1981లో వాతావరణశాస్త్ర మనే గ్రంథం వ్రాసారు 1986లో వ్రాసిన వాంఛించు అనే గ్రంథం ఇంద్రజాలం వారి కలెక్షన్ పై దృష్టప్రయోగాలు మొదలైన గ్రంథాలను వివరిస్తుంది ఇది ప్రాచీనమైన మూలముని పాఠ్యపద్యం అనువాదం 1986లో రచించిన గాంధీ శంకర మనే పద్యగ్రంథం నుండి ఇది విలసిల్లిపోయింది ఉపయోగించే సేవక మోగాలకు పంపించింది పద్మలంకా లడన

1964లో వ్రాసిన భారతదేశ ఇతిహాసపు రూపురేఖ అనే గ్రంథం ఇయంప్రవిధ్యాలంకార్ వాంఛించు రచనకు తెలుగునీ 1987లో రచించిన తైలాసము మానవసహజరూపుల వ్యాఖ్యప్రణాళికాదళనకు తెలుగునీ 1987లో వ్రాసిన ప్రాచీన భారతదేశ ముందు దేగాలు ప్రదేశాలు అనే పద్యరచనలతో ప్రాచీన ప్రదేశాలకు ఇప్పటివేస్తు వివరించడానియ భారతదేశపు రైళ్ళుంటుంటు కుళదీపమునుగురించి మెనపాలోమియాలా హైందవ

అంశస్మృతివి గురించి ఏనాలో భా తీయ రాజవంశ మౌలిక రాజపాలనగురించి
లాసాస్థాపన గురించి అది గురించి నుమేరు ఈజిప్టు మొహంజోదారోల
౨^{ని} ప్రాచీనవర్ణజాతుల గురించి భారతీయుల కిల్పక గ్రీకులనుండి
లభించిందా? అనే అంశంగూర్చి ప్రాచీన భారతీయుల యంత్రవిద్య ను
గుర్చి-ఇట్లా ఎన్నెన్నో విషయాలను గురించి అనేక వ్యాసాలు వ్రాశారు

మక సంబంధమైన ప్రాచీన అంశస్మృతి కన్వేయతా పర్వారాదన
గురించి యూవదు గురించి ఘోషము గురించి శిలంగము గురించి
కాళిక్రతుల భిన్నతత్వము గురించి క్రిర్ర గురించి అనేక వ్యాసాలు
వ్రాశారు

వేదకాలపు విద్యనుండి నేటి విశ్వవిద్యాలయాలవరకు భారతీయ
విద్యావిధాన పరిణామా ల గురించి పాశ్చాత్య అంశస్మృత విద్యాధ్యయనము
గురించి ప్రత్యేక వ్యాసాలు వ్రాశారు

ఇవన్నీ ప్రసాద్ గారి రచనలోని విస్తృతమైన విషయపై విశ్వానికి
విశ్రుతమైన విజ్ఞాన విశేషాలకు ప్రబల నిదర్శనాలు

1980 లకు పుంజుకుంజుం అనేక రచనలు సాగించిన ప్రసాద్
గారు వ్యాకరణ వల్లకాటోలు ఇటీవలి కాలంలో అంత కఠినత పూరించినట్లు
కనిపిస్తారు భర్తవత్ని శ్రీమతిపర్యవర్తనమ్మగారు వ్యర్థిలుగాలు కావటం
కూడా ఒక హేతువుకావచ్చు సామాజిక పరిస్థితి మాత్రం ఆయనను నిదానంగా
ఇగ్గయ్య పేటలోని వారి కార్యకర్తలతో ఆయనకు నిత్య తృప్తిని కలిగిస్తానే
ఉండటం విశేషం

ఆర్ష కుటుంబము

ఆర్ష కుటుంబపు సుఖకాంక్ష లేకుండానే స్వీయజీవితంలో కూడా
సుంత సమీచిననాడు శ్రీ ప్రసాద్ గారు అందువల్ల ఆర్షకుటుంబ మనే
గ్రంథం వ్రాయడం వీరికి సుకరమైయుండవచ్చు ఆ విన్నలు కొన్ని

ఈ గ్రంథంలో కోచరిప్తాయి ప్రసాద గారు రీళ్ల పోలికనయస్సులో వ్రాసిన గ్రంథం ఇది ప్రాధి ఆనేది యస్సులో మాత్రమే కాదు అనుభవంలో ఆలోచనలో ఆశయంలో ఆదేశంలో కూడా

మహాశూలకు లోకమే కుమింట మనది శిలియైక్కి లోకాన్ని కుటుంబంగా సంభావించటంలోనే కుటుంబి వ్యవస్థలోని సామ్యత్వం ఎన్నడూ ఉంది ప్రాచీనమైన వా తియ కుటుంబి వ్యవస్థకు ఉత్తమమైనది కుదురు ఆర్థికమింటి ఒంటి ముని సంప్రదాయబద్ధమైన అంతుమింటి

ముని - అంటే జ్ఞాన పారమ్యం పొందినవారు జ్ఞానమనేది సత్య వందర్శనం ఎల్ల వర్షిస్తుంటే జ్ఞానస్థ పొంగి మాట్ ము : మునియ వత్సవనః ఇవి నివసించువారు సుగత వాత్సర్థిం

కుమింటి ట్లం గృహ కిద్దానికీ వర్ణాయం కుటుంబి అంటే గృహస్థు కుటుంబ కుటి కుమింగము - అనే వదాలు గృహవాచకలే అటూ లోనగువానిచే అచారితమైన గృహభేదము కుటుంగము (మూలా అం) అలువిద్దలతో గృహస్థులైన మునులు ఎవనించే కుటుంగములే కుటుంబములు అత్రమ దర్శాన్ని బట్టి చూస్తే గార్హస్థ్యమునకు నిలయమైనా కుటుంబాలు

భారతీయులు చిరంతనంగా కృషిచేపులు కుమింటి అనేమాటకు అర్థంకూడా కుదురుకొనే పెన్నది కుటుంబి (న) కృషిః (కర్మచంద్రిక)

కృషిః - కృషితి భూమిం యః - కరకః (మేదిని)

భూమిని మన్నేవాడు కుమింటి

కుటుంబి వందరకడార్థం పొందీనులైన మునులుకూడా కర్మక వృత్తినే ఆలంబించేవారు అర్థావర్తంలోని మునులు అనూహనంగా అవలంబించిన పృత్తి ఇదే అర్థ కర్మచంద్రికా ఈ అర్థాన్నే స్పష్టికరిస్తుందని గ్రంథకర్త తొలివివాదాలోనే వివరించాడు అంతేకాక అర్థ కర్మం పృత్తినిరూపక గుః

వాచకమే కాని సుతరాము జాతివాచకం కాకాలదని ఉపపత్తులనుకూడా దూషారు
అర్థులించే ఎక్కిడుండో ఇక్కడకు దిగుమతి అయినకాతి అనే వాదం
ఆవార్థాలకు దాటిపోయింది సుత-అసుత శబ్దాలు ఎట్లా ప్రవృత్తి నిరు పక్షశబ్దాలో
ఆర్థ-అనార్థ శబ్దాలుకూడా లట్లా ప్రవృత్తి ఎలావాలే

వృత్తిలో జీవపరిణాగ పరిశ్రమ నవజాతిపరిశ్రమి అన్వేషించుకుంటూ
కుటుంబవ్యవస్థ ఎప్పుడు ఎట్లా ఎర్పిడిందో పరిశీలిస్తూ ప్రపంచమూనవ
జాతిల కుటుంబవ్యవస్థలో తా తీయమైన ఆర్థకుటుంబవ్యవస్థ ప్రత్యేకత ఎటు
వంటిదో వివరించటమే ఈ గ్రంథముయొక్క పరమలక్ష్యం తొలి అయిదు
వివాదాలు ఇందుకు ఉపక్రమంగా ఉదయించినవే ప్రపంచ మానవాళుల
కుటుంబవ్యవస్థలనుగూర్చి ప్రస్తావించే ప్రయత్నం ఆరగకపోయినా ముఖ్యంగా
భారతీయులకు సంబంధించిన అంశాలు గ్రంథ లో ఎంతోకఠింపబడినాయి

ఉగ్రవల్క్యరూపమైన కాలం నాటి అసంతకం దానిపరిమాణం నిరూ
పణకు ఎందరి కాదు ఎన్నెన్ని మనాప్రళయాల పరంపరలలో ఎన్నెన్ని
వృత్తుల రూపుమానలో ఎన్నెన్ని క్రాంతి స్పృహలు ఎపురిందాయో జాహ
కంఠే విషయంకాదు

వేదాల కాలపరిధి గూర్చి అంతే మాక్స్ ముల్లర్ వింటర్ నిట్జ్
హెన్ టి వెర్న్ లి ఎన్ టేన్ గుప్త వి వి కేటార్ డీరేందర్ నాథ్
సహోపాధ్యాయ బాలగంగాధర తిలక్ భాకోలి కె యస్ రామస్వామి
మొదలైన వలుపురు పండితులు అనేక విశోధనాంశాలు వెల్లడించారు వేదాలు
ఆపొరుషేయాయి అనే భారతీయ విశ్వాసంతో వేదికాలం ఇదమిత్యమని
చెప్పటం కష్టమనే వారూ ఉన్నారు

కృత శ్రేణి ద్వారా కలియకాలంలో ప్రస్తుతం కడున్మకాలానికి
కృతయుగారంభం సుమారు పదివేల సంవత్సరములకు క్రిందటిది కావచ్చునని
ఒక అంచనా కర్షక సంస్కృతి వయస్సుకూడా ఇంతకు తక్కువేమీ కాదు

భూగర్భనితేన పురాతన్వై పరికోధనలల్ల శ్రీ భా మూడువేల సంవత్సరాలకు పుండే రుదేశంలో సంస్కృతి నభ్యుదయి గిరిసంగి సమకాన్తా వేదప్రామాణ్యాన్ని అనువరించి కృషి వాణ్ణాది సామాజిక స్యవస్థలు ప్రభా ఆదారేల సంవత్సరాల నాటికే నెలొనివున్నటు స్పష్టం లక్షకుమించి వ్యవస్థతోపాటే ఈ సామాజిక వ్యవస్థలుకూడా శ్రమవికాసం తొందినవ భావించవచ్చు

జీవుల ప్రాణదా ఇకు ఆవిశ్యమైంది అప్పుడే దాని ఉత్పత్తికి అనుకూలమైన నవ్యం భూమినుండి ఎండించుకోవాలి కృషికిగల ప్రాధాన్యం ఇక్కడే స్పష్టమౌతుంది కృషికల్పప్రాధాన్యం గూర్చి ముక్కుమాల అమోఘంగా నానం చేశాయి

క్షేత్రవ్యవసాన నయం వాతేనేవ జయామః |

గామశ్వం పోషయిత్వాననో మృత్యా త్యక్తే |

క్షేత్రవ్యవసానే మధుమంత మూర్ధ్ని దేనురివ ఎయో అహ్నామి యుష్మ |

మధుగుక్తిం మృతమిమి నుభూత మృతస్యనః పతయో మశ్యంతు ||

మధుమతీ రోషధీర్ధ్యా ఆపో మధుమన్నో భవన్వంతిరిషిమ్ |

క్షేత్రవ్యవసానమహన్నో అస్త్యరిష్యంతో అన్యోనం దరేమ ||

(ఋ 4-57 ! నుండి కెనరకు)

అన్నానికి ఉత్పత్తిని నం క్షేత్రం క్షేత్రాన్ని అహ్నాన్ని పోషిస్తూ క్షేత్రవసానమేలు కోసం కృషిచేస్తాడు. అటుద్దీలి ఎనిత్రిమైన విజ్ఞానం గడించి మాకు పుం కలిగించుగా భేనుపువలె అ డ తియ్యని క్షీరదాలితో ఈ లోకాన్ని నింపుతా. అన్నోత్పత్తికోసం క్షేత్రస్వామి మధురగుణాన్ను డగ గాక, ఓషధులు యార్యాదుల తేజస్సులు జలము అకాము మధురగుణ సంయుక్తము లగుగాక, వాంసాచర్యవృత్తిరావాత్మమే మాప్రవృత్తి రక్షకప్రవృత్తి అమృతవాక్కుల్లో అభివర్ణించబడిన సందర్భం ఇది

దత్తుర్యేదాలలో అధర్వవేదం కలిపబడినా కదిగజేంపబడినా వేదయుగపు సాహిత్య కదిగ్ర కందింబదంలో అది ప్ర మగద్యం ఋగ్వేదాసామముల కింపే అది సామాన్యజనుల వైసందిన ఆంధికంగిక జీవితాన్ని బద్ధంలో హుసెయి చూపుబంది ఆహుత్య హులాలు వివాహిది సంసె గ్రాలు ఇల్లువాకిళ్లు వకుళుని పొలాలు కులాలు మలాలు ప్రభుత్వాలు రావిరిలాలు వ్యాపారం ఎటిజ్యం కిలు వరిక్రమలు అగోళం భుగోళం వేదాంశం ఎకవత్తులం మెద్దలైన లోకీ విషయాలు అంధ్యేదం మనకు చక్కగా అందిస్తుంది సామాజిక చారిత్రక విశేషాలు అందించబంలో ఆధర్వవేదం ఎమూర్త్య కేవలం

మనుష్యుడు అన్నాడు సదార్థాన్ని నంపాంది పొలింబిని బోషించాలనీ గోమృతాస్వాది అంతుమహుడా అక్కగది పొలింబె కనుక పొలింబింబుకు మనుష్యుడ అన్న అంపాదన చెయ్యాలనీ చెప్పే ఈ కింది అధర్వవంక్రం దిక్ర లింబ కర్తక సంస్కృతికెక్ర ఎడయపతాకా గని అస్తుంది

యస్యో క్షేత్రోః ప్రియోః పృథ్వీ యస్యో మన్వం కృష్ణయః
సంబహుః॥

యా విధర్తి అమరా పా దేజి సానోమిరాష్యవ్యస్తేదిదాతు॥
(అథర్వ-17 1 14)

అమలాన ప్రభువులుకూడా విష్ణుతీవనులె లకటానికి వారికి గల ఆంధ్య రాదికీ విదరాన మని గ్రంథింకి వప్రిమాంకా మేర్కొన్నాడు

ఇప్పుడాంబెందుకు? భారతీయ సంస్కృతికన్న తొలికాను క్షేత్ర వేటికి భారతీయం వ్యావసాయక దేశమే అయితే ఆర్షకుమంబంబవ్యవస్థంబంబ అభివందిన నాటి జాగవద కర్షణ సంస్కృతికీ యాంత్రిక వర్ణజాతీయ చక్రీకా గికమైన నేటి ఆధునిక కుటుంబనాగరికకకూ ఎంతో అంతరం వుంది నాటి ప్రికాంబ దీవన వద్దకులకూ చదుగులావారె నేటి విద్యకు తొందరలకూ సావత్తం బేడు సహజవద్దంగా అభించే నాటి ముఖాంతులు నేడు విశ్వ

ప్రయత్నంచేసినా అసాధ్యంగానే ఉన్నాయి జనవంశ్య నాడ ముఖ్యమునీ నేడ
లకంబులమైవందుకనే జీవసౌఖ్యం మృగ్యమైందనీ చెప్పటంతరుచుగా ఒరుగు
పన్ను ౧౭ శి-ప్రాచీనకాలపు ఆర్థకుమిందొకవస్త్రం ని మెలిగుడాల
ను పేషించుటంకస్తనే నేటి గరిక వంశావశేషం ముఖ్యముగా ఒక ప్రాకార
పుష్పమౌరుం నంసారల బ్రతుకుల్లో కావలమై సుఖనందాలు నమ
కూడాలనే నాటి ఆరిమిందొకవస్త్రం అవశం జేయవలం ఆర్థికం
జడువంటి శాలాకాయంతో ప్రసాదించుటంకంకొని ఆర్థకుమింద

కుమింద మని అనగానే నేక వంశాలతోకూడిన ఒక వ్యవస్థ
జన్మికి పుట్టుంది కుమింద కుమింద కుమింద పుట్టుట
మాతామహుల ఆశయం ప్రభాగము కుమిందపేష అనుభవంగా
వస్తున్న పుట్టుట విద్యలు అనుబంధవర్తమాలు అవ్యయవవర్తము కల
వండుగులు పుట్టుములు కుభూత్యం యజ్ఞయాదులు నర్సం రు అవ్యవ
వర్తం భావే అన్నిటినియింది అభిప్రాయ వేదాలు పౌత్రసూచనకర్త
కుమిందనట్లులను నమోదాకవండుటానికి చెయ్యవలసిన దర్శనవదేశాలు ధర్మ
నిర్ణయాలు అనునవి ఈమొత్తం కలిసి కుమిందమనేది దానియంతట అదే
ఒక చిన్న నామకావ్యంగా వనియిస్తుంది ఈసామ్రాజ్యానికి కుమిందయజమాన
ప్రభువువంటివాడనవచ్చు శాని అతి ఊర్జా అనుకోడ విద్యుత్తదర్శనవి
హణం చేసే ధృవ్యవర్తకుడని మూర్తిమే అనుకుంటాను కుమిందవల
లందరి ప్రేమాభిమానాలు చూరగొంటూ వారి భాగోగులు చూస్తూ వారి కేమం
కోకం పాముదే దాధ్యతగల వ్యక్తి అతడ స్వాధ్యయం తెలిసే ఆ
గృహస్తు లోకం ఇదే దీన్ని దృష్ట్యో ఉంచునే ఈ గ్రంథరచయిత ఆ
కుమింద రచనా ప్రణాళిని సంతరించారు ఆర్థకుమింద పంపిణీదామనకి
కోహరులకింగనే సామవ్యంకోవ్రతవరించానీ నివాళి అనిపేర్కొన్నాడు

ఇతలమైన కుమింద వ్యవస్థ లన్నిటిని అర్థకుమింద వ్యవస్థలో
గ్రంథిక్రం ఒకప్రత్యేకత గుర్తించారు అదే విషయమట్లు కుమిందానికి

పరిపరిచిన ఈ వ్యాపారం నాకోసమే కాదు విశ్వవిభవ ర్విస్తున్నాను (పుట 11) అనేకృదయవృందగంకలవాడు ఆర్థకుమిది అదిగి దృష్ట ధర్మ సంఘం ధర్మస్వరూపం చాలావిలక్షణమైనది ఎక్కువైనది అ ఆప్తవాక్యంగా కృపాంసదం ఆప్తదండే దర్శింపదేశం చెయ్యగల అధికారి (అపదలో అదుకొనేవాడనేది వామాన్యార్థం) యానర్వాన్ దర్మాత్మాన్ లబ్ధిపొందిన నర్వైర్వాత్మి రావ్యతే భలాదికాతః న ఆత్మః సర్వధర్మాత్మల్న ప్రాప్యంపాదు సర్వధర్మాత్మంకు ప్రా పవతగినవాడ ఆప్తడు కవలత మెదలైస దురుజాలు చేసేవాడు అవుడు ఇందువల్లనే ఆప్తవాక్యం ప్రమాణమైంది ఇంతికా ధర్మ లక్షణం ఎ 11 బి

ఒక్కొక్కమతానికి ఒక్కొక్క విశ్వాసం ఉంటుంది ప్రమాణగ్రంథాలుంటాయి శ్రేష్టపులకు బైరిలు మహమ్మదీయులకు కౌరాన్ అట్లాగే వాండుపులకు వేదం వేదంతోపాటు వేదాన్ని గుర్తుతెస్తూ ఆప్తవాక్యంగా చెప్పబడే స్మృతులూ శిష్యులు మనుస్మృతి ధర్మలక్షణాన్ని ఇట్లావివరించింది

వేదః స్మృతిః సాధారణః స్వస్వభావీయ మాతృకః

ఏక దృకుర్విధం ప్రాప్తః పాజేద్ధర్మస్య లక్షణమ్

[ఈ స్మృతి 1-2]

వెదము స్మృత్యానితాన్తాని సాధారణం (సత్పురుషుల సదవధి) లక్షితమై యున్నై సత్యజ్ఞానం - ఈనాలుగు ధర్మలక్షణాలుగా చెప్పబడినాయి

ఆర్థ కుమిం , లంఘించిచే దర్మముయొక్క లక్షణం ఇదే

వివాహ మనేది వెయ్యేకపంట ఇందునే భార్యాభర్తలు మనస్థరం సుప్రసన్నులై యుంజాలి సంతోషాత్ములై యుంజాలి అప్పుడే ఆటమందిరి నిత్యకల్యాణం వచ్చుతోలుణంగా ఉంటుం దంటాడు మనువు

సంతుష్టో భార్యయా భర్తా భర్త్రా భార్యా తత్రైవధ

య్యో న్నైవ తులె నిత్యం కల్యాణం తత్ర వై ద్రుమ్

(మ స్మృతి 4 40)

ఇక్కడ కుల కల్పం కుటుంబ పర్యాయంగా వాడబడిన విశేషం ఇది నేడు మనం వాడే బ్రాహ్మణాది జలవాచకం (Caste) కాదు కులనతి అంటే కుటుంబిని పంపారత్త అనేకదా ఉద్ధాహరణ.

కుటుంబమంటే ఆలమగలుమాత్రిమే కాదు పలువురు సభ్యులుంటారు అల్ల పాప అన్న తమ్ముడు అక్క చెల్లెలు తల్లి తండ్రి మునలి ముడుక మొదలైనవారెందరూ. వీరందరు పదన్నం అవ్యాజమైన పీచిమాలు రాగాలతో మవలేండుకు మూంసూరాళేవో వాటిని విపురీకరించారు గ్రంథకర్త ప్రసాదగారు.

కులవృత్తుల రూపంలో కొనిసాగిన ప్రాచీనకాలపు గృహవిద్యలుగా కాంతులు వెదజల్లే నాటి అమృతశ్రీమలే మహాత్ముడు. కలలుగన్న కుటీర పరిశ్రమలు వాటికంటే భిన్నమైనవి కావు.

అయోధ్యా కాంవ్య స్వర్ణ కిలా కిల్పాలు గ్రామసమితిలో గృహవిద్యలుగా రాణించిన తీరు తెన్నులు ఈగ్రంథంలో వందలాదిచోట్లా వివరించబడినాయి (పుటలు 121 - 125) ముదుపులు త్వష్ట మయ్యారు మొదలైనవారు వాస్తవ శిష్యులంకిరియ్యకలైన విశ్వకర్మ లనేతంకం సుప్రసవం (పు 82 83)

గ్రామసమితిలో కుటుంబాలు కేంద్రస్థానంగా వారు పెద్దిల్లిన వర్తమానరతీయ వంశస్థులైన అద్దంలో జూనియర్లు గ్రంథకర్త సోదాహరణంగా వివరించారు ఈమార్గంలో గ్రామపునరుద్ధరణం జరగవలసిన అవశ్యకంకూడా సూచించి వచ్చింది గ్రామ వంశాయతులు నేడు ఉండవలసినంత ఉత్సాహంతో త్రేతాలతో లేవని గ్రంథకర్త అభిప్రాయం దీనికి వీరుచూపిన కారణం ఇది.

వ్యవహారమంతా ఉద్యోగబృందమే నడుపుతున్నది క్రిడ్యోగినిల సంఖ్య మితిమీరి ఉన్నది ఇది ఆయమను మించిన వ్యయ మనకవచ్చదు ఈ ఉద్యోగముల చీతల తైములకే చాలా ధనం వ్యయమౌతున్నది వీరివేతనాల

కిస్తున్న దశమను గ్రామాలకు ఎనియోగించివుంటే ఎంతో పని జరిగేది
అంతేకాదు ఇంతింత పెద్దవేదికం ఉద్యోగులు పంచాయతుల కవనరం లేదు
ఈ పద్ధతులు మారవలెను

గ్రంథకర్త శ్రీ ప్రసాద్‌గారు వ్రాసిన ఈమార్పులు వీటిసాధక
వాదాలు పరిశీలనార్హములు

నైతిక బలం దర్శనపూర్వక వర్ణనలనాడే పరిపాలన సామర్థ్యంకూడా
కుండువడటం కద్దు దర్శనపూర్వకం కోసం దర్శననిర్వహణం కోసం నాడు.
అలాగే ఒక ప్రత్యేక ప్రభుత్వశాఖనే నెలకొల్పాడు ఆశాఖ నిర్వహించే
ఉన్నతాధికారులన్నీ దర్శనపూర్వకంగానే ఉండాలి

తిరిగి ఆ దర్శనపూర్వక వర్ణన పునరుద్ధరించవడటం జరిగింది
లోకాయుక్తాది విధులకంటే దర్శనపూర్వక విధులు ఎక్కువగా విశిష్టమైనవో
వారిచేతనే ఆవశ్యకంకూడా ఏర్పడింది

ఈ గ్రంథం ముప్పై ఏళ్ల క్రిందట వ్రాయబడిందే అయినా గ్రంథకర్త
పేర్కొన్న అనేక సాంఘిక రాజకీయ విషయాలు నేటికీ సూతన విషయాలు
గానే వుండి అనుసరణీయంగానే కనిపిస్తున్నవి ఆదివీనంతదపరిరక్షణ మొద
లైన అంశాలు ఇందు కుదాలోరాలు

ముఖ్యంగా రచయిత వ్రాసిన కుటుంబదర్శనసామగ్రి మనోది ఒక
ఆదర్శరాజ్యం వంటిది అంతరంగశుద్ధిలేనిదే ఇది ఆచరణసాధ్యంకాదు

వైగా అమరిన గంగానదినింటి అలనాటి గ్రామజీవనపు ప్రకారతరకు
నేడు పొంగుబాటునూ సురుగులుగొక్కే నాగరికపు బస్తీ బ్రతుకుల
ననుద్రీపు భోజన పాతన లేకపోవటంవల్ల ప్రసాద్‌గారు దృఢీకరించిన ఆదర్శ
గ్రామరాజ్యం ఆచరణలో అందిరావటం అసాధ్య మనిపించగలము

అర్చకుటుంబ సంప్రదాయాలను వర్ణకులకు వదగట్టి అందులోని మేలిమిని హక్కుమే తేర్చి ప్రస్తుత గ్రంథరూపంగా మన కందించారు ప్రపాదగారు ప్రాతదంతా భవ్యమనీ నవ్యమంతా గర్వద్యమనీ ప్రతిపాదించటంకోసం పుట్టిన గ్రంథం కాదిది

ఉత్తమమైన క్రొత్త సంస్కారాలు నవ్వడా వాంఛనీయమనే దోహద ఈ గ్రంథంలో స్పష్టంగా చూడగలం అటువంటి సంస్కారాలకు దోహదం కలిగించే సందర్భాలనుకూడా అన్ని సంస్కృతినుంచి ఉద్ధరించి అందించే విధియ్యించేలా గ్రంథకర్త

ఉదాహరణకు శ్రుతిసర్వీసాం (పుట 31)

నష్టే మృతే పరివ్రజితే
క్రీడేద సతిశా వతా
సంద స్వాపమృ నారీతాం
సతి సంస్కృతి విధియతే

(పాదాశంకృతి 100)

వ్యవస్థపత్య ఎల్లప్పుడూ న్యూనతాదికృతముల భాగింతి శ్రీభాద్రాదు లతోవహ సర్వలకు వేదాది విద్యావ్యాసంగం పర్వవైషమ్యరావాత్మం పశ్చి జ్ఞాస్యం మొదలై ఆశ్రమవిషయాలలో గ్రంథకర్తకు స్పష్టమైన అభిప్రాయా దాన్వయ వివరతో ఆనాకం వారి సంస్కారానికి పశ్చిమ నిదర్శనానా గోచరిస్తాయి

దేశముయొక్క నర్మసాధాగ్యానీకీ మూలం గౌరవసాధాగ్యం అది ఆర్థ సంప్రదాయబద్ధమైన కుటుంబ వ్యవస్థమీద ఆధారపడివున్నది తనకు ముందు కుటుంబవ్యవస్థను బాగుచేసుకోవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది

అందుకు ఈ ఆరకుటుంబ మనే గ్రంథం ఎంతైనా ఉపకరిస్తుంది

శ్రీ ప్రసాదగారిచేత 1914లో కనించబడిన ఈ గ్రంథం వాతప్రతిని
అందరి ప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ప్రాధ్యక్షులకు గ్రంథాలయం పరిశోధనాధ్యయం
వాతప్రతిని ప్రాధ్యక్షులకు కొనుగోలు పంపించి ద్వారా ది 2-3-1977న కొను
గోలు చెయ్యటం జరిగింది* భావి విన్నపం ఘనమైన అవకాశం కలిగింది

భారతీయమైన సంస్కృతి ప్రచురణకు దోహదంకలిగించే ఈగ్రంథం
సంస్కృతిని సందర్శి అలరించగలదని నా ఆశం

ప్రాచ్యులకు గ్రంథాలయం పరిశోధనాధ్యయం ద్వారా ఇటువంటి
గ్రంథాల ప్రచురణకు అవకాశం కలిగిస్తున్న అందరి ప్రదేశ్ ప్రభుత్వానికి
నా హృదయపూర్వక కృతజ్ఞతాంజలి

చానలి వేంకట లక్ష్మీనరసింహారావు

1-11-1988

డైరెక్టర్

ప్రాచ్యులకు-7

అందరి ప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ప్రాధ్యక్షులకు

గ్రంథాలయం పరిశోధనాధ్యయం

* ఈ గ్రంథాధ్యయంలో అర్హతలుంబము ప్రాథమిక ఆశ్రయన సంబంధ 8710
కాలి సంబంధ - T 10-8

ఆర్థ కుటుంబము

కొలినివాళి

ఆర్థ కుటుంబము అంటే?

ముందు ఆర్థకు ఆర్థవశమునకు - వ్యాజ్యము - ఆర్థకుడు - అతిథి - సంస్కార - గృహపతి (కుటుంబ) - పెద్దమనిషి మొదలైన అర్థాలు కనిపించును కొంతమంతలోతూ ఆలోచిస్తే ఇది క్లకుర కన్య యిస్తుంది ఈ మాటను బరిచాకు అంకీకరింపక పోవచ్చు విచారణ లంఘనమునైనది ఈ విశ్వాసము గలవాడుండినా ఉన్నాడు

ఈ దేశములో (భారతదేశములో) ద్విజాతులో - బహుజాతులో ఉండి రనుట న్యాయమైనది కాదనుకొందును ఈ దాననల సమాజములో గొర్తులు పొరగించుచున్నవి వాని చుప్పరికాదు అనుభవించనము

ఆర్యులదమును జాతిలమును మునుండి లనుపడించువారు మాన్యులు శ్రీమాక్సుముల్లర్ (Maxmuller) పండితులు అయితే వీరుకూడ యి ధాతువు నుండి ఆర్యులు పము వరికొంటవది యి ధాతువు నకు దున్నుడు అర్థమని ఆర్యులు అను ప్రావృతూపమే ఆర్యులు అను క్లితూపము పరిణామమొందదనీ అంగీకరించదే తరువాతివారు ఆ ధాత్యర్థము సర్లదాహరించవారూ ఉన్నాడు

నేడు విలక్షణంగా కనుపించినా వైర్యు లొకానొకనాగ క పుత్రి గలవారినుట న్యప్రమే ఆనాటి వారిని ఆర్యులనేవారు నేటికి కొందరు తాము ఆర్యవైర్యులమని చెప్పుకొందురు కనుక ఆర్యులు క్లితులు-రైతులు ఈ ఆర్యుడను పదమే క్రమము ఆర్యులు అయింది భాషలో ఇట్టే పరిణామములు వహజమే అంధ్ర పదము నేడు ఆంధ్ర వ్యవహారంప బడుచున్నదిగదా ఇంకా ఆర్య పద మెక్కడున్నా గ్రహానుగానే ఉన్నవి

ఆర్థకుటుంబము

స్తంభాని కేవలంగా లేదు అందుచే ఆర్య శబ్దము ఒకదాని గుణముల
పెట్టునదే యగును కాగా ఈ ఆర్య శబ్దము క్షిప్ర వృత్తి పంపే నాని శాని
పరమునాజాలదు

ఆ ర్య కు టు ౦ ౬ ము

మన వేదవాక్యయంతో ఆర్యశబ్దము వాటివ ముగా మిన్న ప్రయోగ
ములు కని పులు

ఇంకా తా మ తిరుకులమనీ తమది లకులదేమనీ వారే నశబ్దంగా
వెన్నుకున్నారు సంధ్యవందనములో ఒకరొక్కరి అనుషాఖినిషే అను
కలవి ఇందలి స్వస్థిమూకు సహజం గరకుగని అర్థము అభివృణ
దేదమలో క్షకు తెక్కడ శ్చిర (యస్యా మర్చయ క్షిప్ర య న్యంబిభూషుః
౨౪ | 1) అను తిమ దే మినిర సంస్కృతికన్న తొలినివా క్షిప్ర
నాదీ కాదీ తేదీ ఇది ప్రముఖమైనదే ఈ వృత్తి చెరిచి ముగిసే యు

ఇంతటి ప్రధానమైన వృత్తి న వారు దాని నత్యంత మా గౌరవించి
అన్నిటి విస్మయించు ఒక ప్రాకారమునూ తలచుచుండిరి ఈ వృత్తి
గలవారిపై గురుకులార్థంబు ఇందలి ఇది తే లము-3 నకోపము - తనవారి
కోపమే నాదు లోకమును వినిపించు భూతకృత్తు నానించి తనవారు తను
చనువనింపవలసినది త్యాగము భూతాని న (తనవంటివే యిది ప్రాకారా
అనేదృష్టితో లోకమును గ్రహించుట) విశ్వ సౌఖ్యమునీ ప్రతికిగల ధర్మ
గుణాలు ఈ వృత్తి పంపుములు గౌరవములు గూర్చి = తేదీకములైన
ఆదేశము లిచ్చుచున్నది (ముగ్ధకము- ౨-4 ౨7-1-౪ X- 17) 6 ర్తి
ములు అదృష్టములు ఆయన యాధ్యక్షులనుబట్టియే ఆర్య శబ్దమునకు
వాక్యక మొనలైన ఆర్యయములు అర్థములు దూడములై
యిండలి ఆ ధ్యక్షుల దంపనవారి నెల్లరనూ ఆనాడు లభించుచిరి ఈ
ధర్మముల పాలించుచుండ వా రెల్లరూ ఆద్యులని వ్యవహరింపబడిరి ఈ
మర్త్యదల ననుసరించి జీవయాత్ర రాగించు చుండు గృహస్థ దుమంతిము
ఆర్థకుటుంబము ఇమిదై దాని తీరు తిన్నరల తిలకింపము

ఆర్థకుటుంబము

ఆర్థ కు డుం బ ము

మ లి ని వాళి

ఎప్పుడు ?

ఈకాల పుగమ్యము ఆగోచరము అంకట పురాతన మది ఇతి హావపూర్వకాలముమగురించిన దేది కడవినా ఇంతే! భారతీయ సాంప్రదాయక విశ్వాసము కాలప్రవాహముంటున్నదని అనేక ప్రళయలు మహాప్రళయాలు జరిగిపోయినవి ఆ ప్రళయాలు మహాప్రళయాల పరిసరలో క్రొత్త శృష్టి తొత్తిగిల్లిపోయినవి అట్లే ప్రతిప్రళయ - మహాప్రళయను వివేచించి మరల మరల - శృష్టులు కాలశత్రుత్వము అందు లేకుండా క్రిందు మిదుటా తిరుగుచున్న దందుకు లోక మహాప్రళయము లయితే ప్రళయము లలో చివరి ప్రళయపు నాలుగుయ్యింటికి కాలమిచ్చుడు నడచుచున్నది వారి మతము ఈ ఆశుర్యగమనము అద్యంతము 10 12 వేల సంవత్సరములు

ఈ లెక్కప్రకారము గడచిన ప్రళయము కరువారి మరల శృష్ట మొలై కాలము దాదాపు పదివేల సంవత్సరముల క్రిందట అదే ర్పితయు రాదంతము

భూగర్భపరిశోధకులూ నిక్షేపపరిశోధకులూ చిట్టలన -వామప్రాయ శి కాలముగా వేసిన ఆంచనాలు దాదాపు ఈ కాలములోనే అందుకొంటున్న మామూడు హెచ్ జీ వెల్లు పండితుడు పల్ల ఈ శిలాయిగుంగా చెప్పు కాలమూ దాదాపు దీనికి సరిపోవును మానవులు పాళివికావస్తమంది సంస్కృతి వైపువకు మొగ్గుచున్న (వైజ్ఞానికుల మతం) తొలినాళ్ళవి రాన ఇప్పటికి పదివేల యేండ్ల క్రిందనే కర్షక సంస్కృతి వెలసగది

ఆర్థకుటుంబము

ఇక మనదే మన ఆరాతనముగా సంస్కృతి నెలమైనది యున్నది అబటి సాంస్కృతిక దేశముల సంస్కృతు లెంతటి ఆరాతనముతో మనదే సంస్కృతి అంటే ఆరాతనమేదే క్రీ.శా 2000 సంవత్సరములముందే యీ దేశమున సంస్కృతి వర్ణలలు వికసించుచున్నవి అంతియే పరమలు తెలుపుచున్న ఆరాతనలతో గోడునులా లభించిన ప్రపంచ వాస్తవము నందితో ఆరాతనములు మన కేదములు ఈ పైది కాదు గురించి వా వివాద మెంతో కలిగి పోరాడవలసివచ్చినది వారి కనునందుకొలది నంది భారతదేశమునకు పైది కాలమును బగు కుడింటి వారి కు కాదు నదిమొదటినుంచి మనదే యిది నెద్యుండు విమర్శించి తిరిగి దిశల గుణకారమును ప్రాప్తిచెందవలయు కేకహార్య జాగంగా దిగి రిలక్టు అయ్యెను లోక ప్రయోగము ద్రిత నిదానంబడి అది కిగో గరితము ఉన్నదిగదా నానది పంపించి పోయినా నక్షత్రాలు పోయి అది అట్లే వేదాలతో పేర్కొనబడిన ఆయా వక్షత్రాల స్థానముల గూర్చి మితో ఆ కాలమును నిదానంబడి మగ్వేదమునా విషయ అనెనుతో కించము పేర్కొనబడినది కాక క్రీ.శా 1 వేదము లక్ష క్రిందినే అట్టిది పొనగను మన పైది కాలము క్రీ.శా 2 వేదము సంబంధములను అనుచు నది పేదములతో పున సాంస్కృతిక మోక్షము నెలా ఒక వ్యవస్థలు వికసించి సంస్కృతి అట్లుగానూ తిరు న్నట్లుగా కనిపిస్తున్న క్రీ.శా 3 వేద సంవత్సరముల నాటికి మన ఆర్షప్రజ కుముంబ వ్యవస్థ కుదురుకొన్న దగదగును

ఆర్థకుటుంబము

మూడవ వివాళి

ఎక్కడి?

ఇతిహాసకాలమున కెంతో యెంతో షార్వమున ఈ విషయము నిక్కర్నా నిరూపింపరానిదే ఈ విషయమున వాదవివాదాలెన్నో ఉన్నవి ఇట్లు గణవిజ్ఞగా నున్న వాదాలలో నిక్కయ మెప్పు కుడురు అయితే నేడే ఆ ఆర్యులు ఈ దేశీయులు ారు ఎలన పద్ధిసవాంసే వాదము చెల్లబడి యగుచున్నది ఆతాళ్యంగా పాఠశాలలలో ఈ భావము విద్యార్థుల మస్తిష్కాలపై ముద్రిస్తున్నారు అందుకే ఆ చెల్లబడి నిబానికి మన దేశ చరిత్ర ఇప్పుడున్నది నిండైన దనలేము ఇంతెంతో పరిశోధనలు జరిపి విగు తేల్చవలయున్నది మన పురాణాలనెంతో శ్రమచి మన సాంప్రదాయక విశ్వాసాలతో సరిచూచి పౌరాణిక కథల కన్యాయములు అన్వేషములూ కుదురుకొల్పవలయున్నది అట్లే వైదిక ఋషులు రాజన్యుల విషయము పరిశోధనలు గావించదగియున్నవి ఇంకా అతిపురాతనము ఈ దేశమున కాచి నభ్య దేశములకొనంబండమున్నది కాన ఆ నభ్య దేశాల పురాతన చరిత్రనూ సంప్రదించదగిన పైదిక రాజన్యుల రాజ్యములు మవ్య ఆసయా ఆప్రకా మొదలైన చోటులకూ వ్యాపించినవని కొందరు తలచుచున్నారు వైదిక రాజన్యుల పేరులు ఆ రాజసంశములు మవ్య ఆసయాలో కనుబందుచున్నవి అదట్లుండనిండు :

అనలు ఆర్యులు కామెక్కడినుండి? ఈ దేశమునకు ఎలన వచ్చినామని వారి వాఙ్మయంలో ఒక్కముక్కైనా చెప్పకోలేదు అయినప్పడు వారిని వలనవచ్చినవాడుగా ఎల దలనవలెను? ఇండాలజిస్ట్ర జిమ్మర్బాడు (Zimmer the Indologist) అంటాడు వైదికార్యుల విజనినాన యంతెక్కడో వెలుపల నున్నది రూపులకు పేదలలో నేమి కనిపించదు అది శ్రీ శైవైది ఎ రగోజిన్ గారి (Sri Zenside A Ragazine) మాటలువిసండి ఇంకా

ఆక్షతులించిము

వారు అనంతస్కృతుతో అర్థ వంస్కృతుతో అవిగాని దేశద్రిష్టులనినా నిరూపించే పీఠ పడదు వారి విశాస వికాసములబట్టి వారు దేశద్రిష్టులైన రాదు వారిది పశుసంపద అవి మేకలు గొట్టెలవలె దేశద్రిష్టురితము కనుపై కనిపింపు కనుక ఎరువంపదగల ఆద్యులు దేశద్రిష్టులు గారు అని ఇంకా శ్రీవివేకానందులవాడు (సారిస్ ఎగ్జిబిషన్ 1899-1900 శ్రీ వివేకానందుల ఉపన్యాసము) శ్రీ కావ్యకంఠగౌరవితామ్ర గారూ మొదలైన వారు కొందరు ఆద్యులీదేశీయులే (భారతదేశమునబట్టి భారతదేశమున పెరిగిన వారే) ఎదేశమునుండో యీదేశమునకు (భారతదేశమునకు) వలస వచ్చిన వారు కారని విశ్వసించు సుప్రసంగులెంకా కొందరు కలరు

అనుదులు—అనాద్యులు మొదలైన కొన్ని పదాలను వాఙ్మయమునుండి యేర్పించి పీఠీ నేనుంటా రనిప్రశ్నించురు ఈ మాటలను బట్టి వారు తిన్న జాతిగా భావిస్తున్నారు అనుదులు అనాద్యులూ తిన్నజాతీయులూ రెండురు వారు అద్యులలోని తిన్నసంప్రదాయముగల గణముల (చెగల) వారేగాని పేరు కారు (ఇంద్రుని గూడ అనురి అని వంజీధింపన దొకచోట ఋగ్వేదము) ఆద్యులన్న మాటను అరించి పెనుకనే (ఒకటవ ప్రకరణంలో) వివరించిని అంధులను పాలించని వారల్లా అనాద్యుడే రాక్షసులు పేరుగారు అద్యుల బాంధవ్యం స్పష్టంగా కనిపిస్తున్నది వారికి చూడండి రావణుని తండ్రి శులస్త్యు డాద్యుడే కంసుని తండ్రి తగ్గరేను డాద్యుడే శిఖపాదుల బంధువు బాద్యులె ఇంతదేనికీ ? శ్రీకృష్ణభగవానునితో వీరు రక్తసంబంధులు ఇట్లే నాగులు గరుడలు మొదలైనవారూ అద్యులలోని విన్నగుజాలవారు అది చెప్పవలసినదే బాబా పెరుగుతుంది

ఇంతరూ అనాటి భారతీయు లీజాతి భేదము తెరుగదు ఆర్య సంస్కృతి సభ్యతల ననుసరించిన వారంతా అద్యులుగానే వ్యవహరించబడిరి ఆ ఆర్య సంస్కృతి కర్షక సంస్కృతియని పెనుకనే తెలిపితిని ముక్కు మూతి సుదురు తలలతీరుతీయములతోగూ ఒడలి చాయలతో గాని ఆర్యత్వపు యుధుల నాకట్టలేదు వారు

ఆర్షకుటుంబము

అర్థ కుటుంబము

నాల్గవ వివాళి

మానవావతరణము మానవోదయము

మానవ సమాజమంతా మూలములో ఒకే మిథునమున (శ్రీ-శుభిషుల జంబు) కలిగిన సంతానవరంపరమున ౧౨ రుద్రించినదని మొప్పుమొప్పుటి దాని గ్రహమునుచుండిరి ఈ విశ్వము సమవర్తించి అది సర సమాజమేదో ఒకే చోట వెలసిన దనవలెను ఆ అదిమ సుజన్మదోలిక యేదోటనో విశ్చయించుటకూ కొంచెదు యత్నించిరి ఆ కృషిచేసినవారు సరుని శ్రుతిబిట్ట విరూపంచుటలో తల కొకతావును చూచి మన కాశ్మీరమునకూ ఆ గౌరవస్థానము పొందించిన వారు ఉన్నారు

ఈ కలపులు తగవని ఇటీవల క్రొత్త వాద మొంటి వెలిసినది శ్రీ భార్గవగారి పరిణామ వాదము సమవర్తించిన దిది మానవ సమాజ మొకే మిథునపు సంతానము గాదు అనేక మిథునము లాదికాలముననే తమతమ సంతానముల పెంపొందించిరి నరు దొక్కసారి/ హిడిపడలేదు పరిణామశీలమైన దీక్షగర్తు ఈ జగత్తులో పరిణామ పరంపరల పట్టుగొనియె నరుడూ తన రూపమును దార్పినాడు ఇతంజీవు లన్నిటి లెకే నడుడూ పరిణామ మొందిన జీవియే అయితే పరిణామ సోపానాలలో నడుగింకా పై మెట్టున మెట్టినాడు వానరపు దాయాదియే నరుడు కోతగా పరిణమం శ జీవులు అటపైన సురికొన్ని పరిణామ దశలను ప్రమము నందికొని నరులుగా పరిణమించినపు వీని యీవరిణామ పరంపరలో వానరమునకు నరునకు నడుమింటి ప ణామ దశలందు వానర-నరుల కలగలపు రూపము లొందియుండును వారిని వానరసన లగవచ్చును అయితే ఆరూపముల తెలువ గలవి లభించుటలేదు ఆకాశ్మీములూడి కనుమరుగై నవి ఇంకా ఆదిమానవు లొకతావుననే అవతరించుగా లెదు వానరులు నరులుగా పరిణామం దగివట్టు

అర్థ కుటుంబము

చెప్పడెప్పుడు ఏ ఏ కాపుల పరిసరాల పరిస్థితులు ప్రజలను అప్పడెప్పుడు ఆయా కాపులపట్ల నరులు వెలసినారు అని అవాదము

బార్బన్¹ గారిపరిణామవాదము వంగీకరిస్తే పీరి యానిదూపణము పెంభా వ్యమే ఇది యొప్పుదమైతే ఆ వెంటనే నరు లోకేకాపున గాక వేరువేరు కాపుల వెలస రివక తప్పుడు ఇప్పు ఆది మానవి పరిణామ మంతా ఒకే కాపున గావచ్చేయొకే జన్మయూగ ఆరిగినదీ కాదనవలె వేరు వేరు నమయాలతో జరుగుటా సంభవమే

ఆదిమనరులు నమజీవులుగా ముందరిని కొందరుకలచుదుండగా ఎవరంకట వారే జీవించువారని మరి కొందరు కలచుచున్నారు అంటే నరుడ గమాజి జీవించుని కాదని వివాదము ఇది తెలులనిదే అయినా ఒక విషయ మాలో చింతదగుదు న్నట్లులో నమాజి జీవితమే ప్రకృతి నిదుమచేమో! జీవులలో అనేకము నమాజిజీవులే తిప్పకప్పులు వజ్రాలు మిదడు ఎపీరికములు ముడి కములు సంజీవులే కాబట్టి విశేషంగల నరుడు సంజీవి కాకుండెనా?

నరుడు సంజీవియే యనుకొందము కాని ఆ ఆదికాలపు సాంఘిక జీవిత మంతగా విభిన్నమైనది నిలుకడై నదిగా మండక పోవచ్చు అవసరమైనప్పుడు విడివిడి యుంటరిగా తనవెరపు దాను చూచి కొనుచూ ఉండి యుండవచ్చును ఇంకా ఒకే సంఘము నంటిపెట్టుకొని యుండక ఎప్పటి కేసంఘము అందు దాటో ఆ సంఘమున జేరుచుందుటా వంశవమే వ్యక్తులు సేకరింపక సంకాలము నమ్మిగా ననుభవించు అనునదీ లేకుండి యుండును

అనాడు నరుడూ మృగాలవలెనే యిప్పటి కుక్తి కప్పుడు సేకరించుకొని దాని కనుకవించుకే నేర్చెను లేవటి కనేచూపుతో సంపాదించి దాచికొనుట నెరుగదు ఆపైన స్త్రీ పురుషుల బంధాలు లేవు పోషించువాడు పోషింప బడు

1 బార్బన్ గారి ఎద్దాంతములు నిర్బంధములుగా ననువా రున్నాడు

అర్జునునింబము

వాడు అనే బాధ్యతలు వత్సాలు(హక్కులు) లెక్క కనుక ఎవరి హక్కుక్రిష్టలు ఎరిగే బాగా తెలియకండినవి వారే అనుభవించుచుండి రనదగును ఈ తీరున కేవలమూ వ్యక్తి జీవితము కాని విలక్షణ జీవితముగలవా రనుకొండిము

అనాట వీరి అవసరములూ చాలా పరిమితమే నాడు వారికి కావలసిన సంపాదములు ప్రకృతి కొల్లలుగా నొసగుచుండెను వంశమున కంటే ఎంతో విశాలముగా నాడు దేశ ముండేదీ కాన ఒకచోట నందరాలు వన్నగిరితే అవి ఎప్పులను గల మరొక కాపునకు తరలునారు ఎవరి అవసరములు వారే పెరిండుకోవలె నాన అందరూ శ్రమచేయుచుండిరి అందుచే నాడు దృఢ కాయులు అరోగ్యవంతులుగా నుండిరి సాహసులుకూడ దీర్ఘజీవులై స్వేచ్ఛా ప్రయుక్తై యుండిరి అవసరము వంశయుము ప్రకృతియే కొల్లగా నిచ్చు చుండూ అన్ని సామ్రాజ్య లరాట మెందుకు ? ఆ గొడవ లేకుండునా శ్రీ పురుషు బంధులు పోషణ బాధ్యతలు లేకుండున రోగము మోహము క్రోధము-ఈ పీడ వారెరుగ రనవచ్చును వీని బెడద లెప్పుడు లేవో అప్పుడే వారాదితవ్వ ననునముందడు ఇట్లు నత్యనంధులగుటచే వారి కానా జీవ్యవ స్థల యక...రా లెకుండెను మృదేశమున నిట్లు కృతయుగపు చరమ కాలా ననే నంభుజియు ఈ ముంబములు కుడురుకొనసాగినవి

ఆర్షకుటుంబము

బ ద ౪ ౨ వాళి

కుటుంబము

అంబుజహరి దేర్బడ గృహస్థ సమర్థముగాఁ బ్రవృత్తి ధ
ర్యం బొనరించె నార్యజన మాన్యము దాని తెలుగు దారి సూ
క్ష్యం బతికాంక్ష లేక తగు కాలమునన్ సమచిత్త వృత్తి ని
త్యంబున ధర్మమఖ్యముగ కర్తముఁ గామము నల్పు బొప్పగున్
(భార - అను ౮ - ౪ ప ॥ ౩౦)

క్రమ క్రమముగా సంఘము పెద్దదైనది వివేకమూ వికలించినది
వకల జీవకోటికి సమాదరణీయము అహంకరము దాని కాలంబనము కృష్ణ
అద్య ఎత్తి ఈ వృత్తి నభ్యసించిరి దానితో వారి జీవ విధానములో
మాత్రు వచ్చివది స్థిరావాసములు వినా బంధములు మొదలైన సంస్కా
నము లేర్పడినవి తత్వాభివేగము గలిగినది పీఠితో కుటుంబ సభ
సంస్థ రూపొందినది

ఈ కుటుంబ సంస్థ అన్ని దేశాలలోనూ ఉన్నది నాహ్యరిక్షణములబట్టి
పరికిస్తే అన్ని దేశాలలోని కుటుంబాలు ఒకే మధ్యవిగా కనుపన్నవి అన్ని
సామ్యం నాన్వించుట రక్షించుట అలవిధ్యల పోషించుట పాలించుట సంతా
నము గనుట మొదలైన ధర్మాలే అన్నిదేశాల కుటుంబాలలోనూ సహజం.
గోళరిస్తే లోతుగా చూస్తే ఈ కార్యకలాపాలన్నిటా అర్థకుటుంబపు లక్ష్యం
వెరుగనే కనుపడును

అర్థకుటుంబి అన్ని సామ్యం నాన్వించిన దానిని రక్షించిన అలవిధ్యల
పాలన పోషణములు జరిగిన సంతానముగన్న సురేమి వేసిన వాట
అర్థకుటుంబము

న్నిటా ఈ వ్యాపారం నా కోసమే కాదు విశ్వవిభున కర్మిస్తున్నాను అనే హృదయ స్పందనం స్ఫురిస్తుఉంటుంది అదే నిష్కామ వ్యవసాయము

ఇట్లు నిలక్షణమైవేది ఆర్జునుంబము అర్జునమాణమున కదే ఎనాది ఆర్జునమాణము సర్వస్వమూ దాని శుండియే అనలు సాగినవి వారి సాంఘిక ఆర్థిక రాజనైతిక ధార్మిక అధ్యాత్మికాది వస్తు సంస్కృతికి సంస్కారము లనూ ఇందే ఒజ్జలంతులు ఈ సంస్థ నాభ్యంతరూ మెచ్చే నమాణము దారః పోషకలె (ఉచిత - మనశి) ధర్మము ఈ ధర్మము ప్రేయము - (ఐవా ము = ఇంద్రియాలకు మోయి యవిండున)) ప్రేయము (అధ్యాత్మికము = ఆత్మకు ఎజనైన తుష్ట కలిగిపెడి) అని రెండు తీరులం వీనితో శ్రేయో లభ్యమే లక్ష్యము నాదగినది లయితే ప్రేమోదర్శమును తిలస్కరించమని కాన శ్రేయోధర్మమునకు వికటింప కుండునట్లు ప్రేమోదర్శమునూ దిద్దికొని యనుభవించు శోకలవసు సాదన చేయు యీ జుటుంబి కంఠ లక్ష్యము

వీరి సాంఘిక వ్యవస్థలు క్రమవిభజననునే సూక్రిముతో రూపొందినవి వీరి నమాణముక కాద్యవ్యవస్థయైన కుటుంబముననూ ఈ శ్రమ విభజన జుడుకుకొని యున్నది వారి తాత్విక భావనలె వారి కీశ్రమ విభజనపు ప్రేరణ గలిగించిన వసుకాండును ఈ విశ్వవ్యాపార మపారము బ్రహ్మర్షయైన ఈ నమిష్ట వ్యాపారిమునంతా భూత పంచకము నిర్వహిస్తున్నది ఆ నిర్వహణ ములో నొక్కొక్క ధూతి మొక్కొక్క వ్యాపారము రర్మము క్రమము పంచ క వి పూటాది కరుణధున్నది ఇంకా అని దేనివ్యాపారం క్రమ ధర్మం దానిదే తప్ప మరొక దాని వ్యాపారములో కల్పించుకొనపు అట్లని వేని కని యొడ పెడ మొగయిలుగానూ మెంకపు వరస్పరిము ననకరించుకొంటూ నమిష్ట ఎక్కవ్యాపారమును క్రమము దప్పక నిర్వహిస్తున్నది ఇట్లని నియమ నియమము నమిష్టాతమును గమనించి దేని వ్యాపారము నది నిర్వహించుటదే విశ్వకల్యాణ మొదపుడున్నది జీవి కలిగి నిదానము పరిశీరించినా ఈ క్రమ విభజనవే ఎనించును మానవునే నూడుడు మానవుని జీవయాత్ర నికాలము ఈ నమిష్ట వ్యాపారము వేరు వేరు అంగ క్రమంగాల వ్యాపా

ఆర్జునుంబము

రము ధర్మశ్రమలతో గుడిగూడియున్నది గారక మావసకాది క్షాపారాలను ఆయా ఇంద్రియాలు వండుకొని వేసి వంతు వ్యాపారమున కవి క్రమము దప్పక నిర్వహిస్తున్నవి ఈ ఇంద్రియాలు ఒకదాని కార్యకలాపాలతో నింకొ కటి కలుగ జేసికొవు వీనివ్యాపారము వియమ బద్ధమే ఇవి ఎరవ్యరము వహించుకొంటూనే నమిష్టి జీవయాత్ర నిర్వహించుచున్నవి ఇట్టివి పరస్పరము వహించుకొంటూ వేనివని ననినిర్వహిస్తూ ఉన్నందున ఇంద్రియాలు శరీరము మనస్సు కూడ మేలొందుచున్నవి ఈ జీవములే వారి కుటుంబ పంథలో శ్రమ విధాన కల్పనకు అట్లు ముట్టు లనవచ్చు

వీని ముట్టుననే కుటుంబపు నమిష్టి శ్రమ కుటుంబ నమ్యలకు పంప బడును అట్లు తమ తమ వంతులకు వచ్చిన ఆయా కార్యకలాపాలకు కుటుం బిన్ని టాయావభ్యులు పూటబడి (పూనుకొని) నిర్వహించుచుండుట ఒకరి కార్యకలాపాలతో నింకొకరు దూరబోదు

ఈ కుటుంబ పంథ (గృహస్థశ్రమము) మిగుల గౌరవముగలదిగా నుండెను యుద్ధిరుడు అరణ్యవాసము దున్నప్పుడు తాను కార్తివ్య ధర్మము చక్కగా పాలించువెరపు లేదని వేదవశ్యాడై తాను తనవారి బుద్ధికి పౌఖ్యము లకు లేకపోయినదని కొదా మహానీయుని చింత

ఆశిమతాశ్రమంబులందు గృహస్థాశ్ర

మంబకాదె యుత్తమంబు వివరగ -రా ఆర 1-10

అని దానిని ప్రశంసించి అట్టి యుత్తమమైన దాని ధర్మము పాలించ లేకున్నానని విజ్ఞులను ఆశ్రీతులను ముక్కొరి ముదునగ్లను సాధువులను తుప్తు గొలుపుట ఆ ఆశ్రమ ధర్మము దానికి జాలకున్నానని భూసురోత్తిమ గార్హస్థ్యమునకు నరిమి అని నిద్దని నోట ప్రశంసించుచిరి ఆంధ్ర కవికాంతా మహా లల్లపాని పెద్దనగారు లోకానికంతా స్రావి ప్రోత నైవ సంస్థ కాననె ఈ ప్రశంపలు

ఆర్షకుటుంబము

ఈ కుటుంబ పంథ ఆస్తులపై స్వామ్య మహాకీర్తన దినవస్తు కుమంబ పట్టాలకు శాస్త్రయంగా వారిహా భాగాలెప్పరును వాని ఆభాగాల విభజించుదపు అందువల్ల ఈ వస్తువు శేవా యా భూభాగం ఈ వ్యక్తిదని నిర్ణయించారు కనుక కుమంబ పట్టాని దెలిసి ఎవ్వరైనా స్వామ్యంతో న్యవహరించలేదు అంతే వ్యష్ట సమష్ట స్వామ్యముల మునుపపునామమునది ఇందువల్ల కుటుంబపు పాత్రకి వారి వరికు ఒకటి ముగ్గురి కుటుంబపుపాత్రలను కుటుంబములోని శ్రీ శుభులంకరి నామము కోసము కుమంబ నిర్వాహకుడు పాలిస్తూ ఆయమును అందరి వారము కొరకు వ్యవహారములకు కుమంబ పట్టును వ్యక్తిగతంగాను (ఎవరికినాడు) వెనువేరునూ ఆస్తుల నాశించుచున్నట్టి దానినూ నమస్కరింప వలె స్వామ్యము కలది అయితే ఈ స్వామ్యమునకు మూలము ప్రైవేట్ దేవము (వాడువారికించి చెప్పదే - కుటుంబ దినం) కారాదు అప్పు ప్రైవేట్ దేవము సొంతమే ఆ ఆర్థిని దేవ ప్రైవేట్ దేవము కుటుంబధర్మమే యిది కనుక ప్రైవేట్ దేవము పట్టాలు వారి వరి ముగ్గురి వాహాదులలో ఎప్పుడీ బహుభాగం ములంబులయందును

కుమంబములో శ్రీలకు హక్కును ప్రైవేట్ దేవము ఎవరికివారికి అందులకు వారివే ఆస్తులపై ఆయాశ్రీలు స్వామ్యము గలిగి యుండును గిరి యీ ఆస్తులను శ్రీ దేవముని సామాన్యంగా న్యవహరింతురు వివాహ వారమున వదుపునకు వైవాహికాగ్ని దగ్గర నిడువనని బంధువులు వారై కుల ఇచ్చుని వారకరణములు శ్రీకి సొంత ఆస్తుగా వైదిక వాక్యములలో కనిపించు ఈ యాస్తుల నామెకుల అధికారము (స్వామ్యం) హక్కులమున నింపి పుష్కలమైన సమృద్ధి కలిగెమో యీశ్వరదేవమునకు రెండు తీరులదిగా ౧)దేవ పుష్కలమైన(1)వైవాహికాగ్నిదగ్గర నిడువనది(2) వదుపు నూరెగింటి నప్పటికిని వివాహసమయాన వదుపుకు వైవాహికము నిడువనది వదుపుకు అనుసరించుచు కల్గి కలగి ఇచ్చునది శ్రీపాద్యా మంటాడు మనుషుల ఆశ్చర్యకాగ్యవాహనికం దత్తంబ్రహ్మ తిరిగి త్రాట్టుకొనక నరక ప్రాప్తం కష్టం శ్రీదేవం సమృద్ధి (మనుX-101) ఈయనామె సేవదర్శన

అర్చకులుండుము

నుచయోగిండుకోవచ్చు వివాహానంతరం తనవంక బంధువులపల్లెకొని భర్త
పల్లెనొని భర్తవంక బంధువులవల్లకొని ప్రీతి ఎప్పుడు కలుగుములు ఆయె
యనంబరము ఆమె పంతానమునకు జెందును అమెభర్త తీవించియున్నా
భర్తకుండదంటాడు మనువు

అన్యధేయంబ యదర్థం నత్యా ప్రీతేన నైవ యత్
వత్యా తీవతి వృత్తాయాః ప్రజాయా స్తద్వరమ్ భగేత్
(మను!X 186)

స్త్రీదనము వృత్తి ఆద్యము సనిరెందురకాల దంటాడు పొటిబొడు
నాదరము కోవర మేర్పడినది వృత్తి అలంకారములు (వగలు మొదలై
నవి) ఆద్యము జీవి కనుపై న యేర్పాటు చేయకనే భర్త దేశాంతరములకు
పోతే భార్య ఈ అస్తులతో సంతానమును పోషించ వచ్చునట ఇంకా ప్రతి
పాదక (నిబంధించబడినది) వ్యాధి దుర్బిక్ష భయాలను నివారించుకొను
నా సుకార్యాలకూ భర్తకూడ ఈ అస్తులను వినియోగించ వచ్చునంటాడ
అట్లు అదియే భర్తవినియోగించుట కొన్నియమాలను విధించినాడు
అభిలక్ష్యవిధిని వివాహమాచిసినాడు కావలె అట్లు వివాహమైన దంపతులు
సంతానములై యుండులె ఆదంపతులు కూడు సంవత్సరాలుగానై నా
సయోధ్యతతో (సఖ్యతతో) సంతానము కేయుడుండవలె ఆపైన భార్య
అనుమతించవలె గాంధర్వ వివాహమైన వారైతే వృత్తిని (జీవనాధారం)
దంపతులు కలిసి వినియోగిస్తే భర్త ఆదనమును వడ్డీతోకూడా భార్యకీప్పు
కోవలె రాజన పై కాది వివాహమైతే ఆ సొత్తును భర్త అవసరించినట్లే
యెంచి భర్తను క్షీణింపవలె

వివాహ సమయాన భోజనము దగ్గర ఎరుని ఒంకవారు వధువుకీప్పు
బహుశరణములు సౌదాయ మని మిత్రాక్షరు డన్నాడు ఈసౌదాయముపైన
ధిర్మతి గాని సంతానమునకుగాని హక్కులేదు ఆమె దానిని యధేచ్ఛగా
వినియోగించుకోవచ్చు అని మిత్రాక్షరు డన్నా సౌదాయముగాక ఇతర నను
లక్షకుటుంబము

రూలలో శ్రీశివమ్మ బాతరాములు మీదలై ఆస్తులను కట్ట వినియోగించుకోవద్దునందుని స్పృశించిరి అయితే భర్త వినియోగించుకోనటము సామాన్యమూ సామాన్య వర్తకులలోనూ గాదు కౌటిల్యుడు చెప్పిన పద్ధతులొకటి అనియమాలకు లోబడి

అవలు శ్రీశివమ్మని ఎవిత్రముగా భావింపబడాలి దానిని సంప్రదాయంగా నేర్పడినది శ్రీశివమ్మ వినియోగించుకొంటే వానికి సంఘంలో గౌరవముంది శ్రీశివమ్మ వినియోగించుకోవటం శుభకారమైన జీవితం కావదు

అది వివాహకాలైన కర్మలకు కుటుంబపు సామూహికపుటాస్తో భాగమున్నరంటవి కొన్ని స్త్రీలు కుటుంబపు సమగ్ర పోషణ వాద్యత కుటుంబపు టాస్ట్ నివ్వేది యుండను

ఇక కుటుంబపు ఆస్తుపై నిచ్చే అయిదు నాకుంబంబు వారు మాత్రమే బోగించుటకాదు ఆతిథి అభ్యాసము ఆస్తుల అభ్యాసము మీదలైనవారి నాదరించుటకు ప్రాణోపగోమనమైన ధర్మార్యాలకు వ్యయం కలసిన వాద్యత యుక్తది ఇంకా భారత (వరు - పక్ష - ఎక్కిరిది జీవులు) తల్లిప్రతి పాటుంబు యియ్యెను కలవాదామూర్తులకు దర్శకర్తలని శాస్త్రము మహాత్మాగాంధీజీ అర్పించు కీచి యదికీయున్న మహాత్మాజీ ఆస్తుల శ్రేయస్సు దని అన్నారు ఈవాద్యమని పై దీనిని కొంత వివరముంది అయితే నేడ కొందరు పెద్ద శ్రీ స్వామ్యులును వికల ఎ చగోయిటా మహాత్మాజీ ఆస్తులను పేర్కొనిరి లిగియుండిరి ఈవాద్యమనివచ్చ ప్రచురించె

రూపావస్థ ౧౯౯౦ న ౧౯౯౧ యుగం ఇగత్యామ్ భగత్
తేన తల్లిపై న భరిత మౌ గృహ కవ్యంస్థిరమే [యజ్ఞ అధికారి]

ఈస్థితిలో నేడి యిన్నదో వాటి అన్నిటా ఈ స్థితి నిందియవచ్చు కనుక త్యాగభావము కలిగి నీవయివనించు ఎవరి సొత్తునకు ఆవదన దీనిలో ఆన కలిగియుండిరాదని చెప్పు భాగం అంతా నివే ఆక్షిప్తు కొవలె ననే కష్ట ఆహారార మహారముతో గూడిన ప్రవృత్తి నివేది చుచున్నది

ఆక్షిప్తుంబమ

అది ప్రాప్తంగిరదో దానితో తృప్తగానుచును నీవు నీకుంటుంటిమోగాదు
నీతోడి మానవులూ ఉన్నారు అంతేగాదు ఇతర ప్రాణులూ ఉన్నవి సీరింతా
సీరింతి ప్రాణులే వారియెడల నీవొక్కర లున్నవి అవి నిర్వర్తించు అని
ఉపదేశము

నీనిబట్టి కుటుంబిగావి కుటుంబ వస్తులుగావి వారివారి శోభలు భార
కదితములక వ్యక్తిగతములైన వ్యయాలకు వచ్చి వృత్తిగా వినియోగిం
రాదని నీవి దైవ్యుని తీరికముతో పెళ్ళాటుచునునీ నీవి నీడు తృప్తము
(తృప్తము) చూపక త్యాగమునీతో ఆనుభవించ దగినవి అట్లని దుర్వ్యయాలూ
దుర్మారావలూ దూడలకపు అవి త్యాగాలు గొప్ప వ్యయాల నత్యాగం
పైన పయమే త్యాగము కుటుంబముందలి ప్రతి వ్యక్తి కుటుంబము కోరిక
సేదో పని చేయుచుండనే వలె నిర్వ్యాపారగా గొడుగుండరాదు అంగవి
కలుదో అర్హుడో అయిన దప్పు తన చాలము చెల్లకనే తాదృశతల
గుర్తించిన ప్రవర్తనము అనలు అశ్రవణము వీధికి తీరే వారి కటి రాత్రా
నక్షత్ర గలిగియుంది అది తన బాధ్యత (ధర్మము) అన్న భావము అప్ర
యత్నంగానే అలముకొనింది ఇతర లలోను నిర్వ్యాపార సేవ ఇదే
ప్రథమ గీత ప్రథమ విభాగ లోకమున కిదే అద్యభావం కాట్యు

క్రమక్రమముగా వారి విభాగము కళలు వ్యాపారాలు వికలించినవి
పురుషుల పెత్తనమే వ్యాపకము ఎక్కువైనది కాన మాజమును వ్యవస్థీ
కొంచుల కొకపరకము రావలసి వచ్చినది దానితో అర్థవ్యవస్థ మొనగది
కుటుంబములో పన్ను చెల్లననున్న క్రమ విభాగం పెద్దయెత్తన కుదురు
అర్హుల వ్యవస్థ అయినది వ్యవస్థ కిట్లు కుటుంబమే యొరపడి
హృత్పక యనదగును కుటుంబము క్రిమ విభాగము కుటుంబ కార్యము
లకూ ఆ కుటుంబవ్యవస్థలకూ పరిమితిమీ వ్యవస్థలలో క్రిమను కొన్ని
కొన్ని కుటుంబాలకు ఎందరి మీదే రికిని క్రిమను నిర్వహించు చుండెడి
కుటుంబ వారి నంది వారి పద్ధిముగా జీవించిరి కాలక్రమమున నీ
వ్యవస్థలో నంకులం క్రిమ కెల్లమున్న నాటి నుండి ఇది వికారమై

అర్హకుటుంబము

వికటము కాసాగిగది ఒకనా శివస్వస్థ నిర్వహించిన ధర్మము విస్తరించ
కాలము నా దది దేశి యజ్ఞశాంతుల తద్రవరిగది

ఇదేకాదు శ్రేణి వ్యాగము విగము మొదలైన వృత్తి వ్యాపార దాక్కిర
ఎది నిర్వాహించి సంస్థలేమి గ్రామ పంచాయితీ నగర పట్టణాదుల పాలక
సంస్థలేమి రాజ్యాంగ సంస్థ పై నిక సంస్థ మొదలైన వేమి ఈ కుటుంబంబ
మధ్యననే వెలసిన వసయ్యు శ్రమ విభాగ మనేదే యిందలి ప్రధాన సూత్రము
ఒక్కొక్క సంస్థ నొక్కొక్క కుటుంబముగా తలచండి అందలి కార్య
విస్తృతిని బట్టి వేరు వేరు కార్యాలను నిర్వహించుటకు కుటుంబ వ్యక్తు
స్థానంలో వేరువేరు ఉప పంచా లుండి రాజీవాటి ఎంతు కార్యాలను అవి నిర్వ
హించేవి ముఖ్యంగా ఈ పీఠ రాజ్యాంగంలోనూ పైనిక సంస్థలోనూ కవి
యైంది మౌర్య చంద్రగుప్తుని నాటి ఎరిపాలనా విధానములో పంచాలు
వాటి ఉపపంచాలు వాటికి వాటికి పంచబడిన కార్యకలాపాలు చూస్తే కుటుం
బానికి అందలి వ్యక్తులకు గల ఎంబందము దాని యుద్ధిస్తుంది ఛార్మిక (మత
పంబందమైన) పంచాలు ఉంచేవి ముఖ్యంగా బౌద్ధులవి వాటికిరు ఈలాగే
ఆర్యాకార్యాలను పంచుకీ ని నిర్వహించుటగానే యున్నది

ఆర్షకుటుంబము ఆలువగలకు యుక్తవయస్సు పెంచునని సంతా
నముగకు మాత్రమే పరిగరికము గాదు అది చాల విస్తృతము కుటుంబి
ఆయన మాతాంకులు అని నివాసించిన కుమార్తెలు కోడంద్రు సమవయ
మనుమరాండ్రు మునిమనుమలు మునిమనుమరాండ్రు ఎత్తవృత్తులు వారి
సత్తులు సంతానము మొదలైన పరివారము సోదరులు వారిపకులు సుతులు
కుమార్తెలు కోడంద్రు మొదలైన పరిజనము కలంబెలం కళకళ లాడుతూ
ఒకేకుటుంబముగా మెలిగుండురు సామాన్యంగా మూడుతరాల వరకు వస్తు
కుటుంబముగా ముందెరిపారు గ్రామంలో నాల్గవ తరం నిండ విస్తృతము
కాదు ఇది పురాతన సమస్య కుటుంబంబ పరిధిని సూచిస్తున్నది మూడు
తరాల దాక కుటుంబాలు విభక్తములుగా నున్నటు కొటిల్వార్థ శాస్త్రము (పుట
10) నిరూపిస్తున్నది మనదేశమున ఒక కళాత్మక ట్రిందటిలాకీ నిట్టి విధాల
కుటుంబంబ లుండేవి ఆనా డీవికార కుటుంబాల ప్రయోజన మెంతో యుండే

కుటుంబ వ్యయ మెంతో కూడి వచ్చేదిది నిత్యకృత్యాలను చాలవరకు కుటుంబవ్యయముననే నిర్వహించేవారు వ్యజ్ఞ దృక్పథము కంటే వస్తు దృక్పథము నా వికసించేదిది అందువల్ల సామాజిక వాతము కోవరమైన సామదాయికి కార్య కలాపాలలో ఎరన్నరము సహకరించుకోవలెననే విశాల భావం ముఖ్యంగా వాస్తవకానేది కుటుంబసభ్యులేదేని కార్యకర్తయినా నుండు వారు కాన పోరుమొక్కల రెక్కలు పొల్లు కలవుల కనుకాళము రక్కున అలసు కలవులు వేరికువేలు చెట్టి కలలు వేస్తవి బహుశా హృదయంతా కుట్టయోడవ్వవసాయనాను అని గీతయర్థముల్లు ప్రొద్దుపోని సొనురులలోనే కిలులాటూ ప్రొద్దుపోని మంగరి ఎల్లికల గొడుగుకాదు అన్న సామెతగా నదా కార్యకర్తయై యిందగ వారికి పొరుగు లెక్కడఁ వారి వారి వసుల దిద్దుకొని విశ్రాంతి గొను నపుడు అంద రొకచోట జేరి ప్రేమ ప్రతిపాద నొందొరుల బలకరించు కొనుచు హృదయాల విప్పి కను తిరు వసులలో కనుకు తమ కొదివిక అనుభవాలను స్వ యుభాలను కొగము లను సే దక బాధకాలను కార్యపథకముల మూర్ఖు కూర్మలను యోగక్షేమ ములు మొదలై న వాటిని గూర్చి మాటాడు కొనుచుండురు ఈ తీరిక కుటుంబ నివేదికలు వలకాలు కార్యవిధానాలు ఎప్పటి కప్పుడు సాగిపోతూ ఉంటవి ఇదంతా మౌఖికంగానే వారి హృదయాల ముచ్చాల్లే వారి మినిట్సు-యూదాస్సు పత్రాలు

ప్రేమ దేవతకు ప్రళయార్చనా కుసుమ ఋక్కణనే ప్రేమ పవిత్రమం ప్రేమింపదగినది కేవలము పౌరికముగాదు దానియం దంతర్నితమై యున్న ఆత్మ తత్త్వము అది పరమాత్మాంశ పర్యతోగతము కాన దానిని ప్రేమింప గలిగి యుండవలె గృహస్థులన దానసుతులను పరివారమును అన్తప్రాములను ప్రేమించినా బ్రహ్మచారి నర్సించినా ఈ దృష్టితో వ్యవహరించుచే అవలంబిం నవలె అగి యాజ్ఞవల్క్యుడు మైత్రేయి కుపదేశించెను (బృహదా 6 బ్రా4 ర్)

ఈ కుటుంబ సంస్థ యొక చిన్న ప్రజాస్వామిక రాజ్యము ఇ న సహజమైన సంయోజనము నహతారముల పొలుపము గలది దీని నిర్వహణ ఉండ్రము హక్కుము దీని నీతిలో తృప్తిను తొంగి చూడనియదా అట్లని ఆర్షకుటుంబము

అప్పుడును కామమును తిన్నివేయరాలు అయితే వాటిని వాటికి తగిన సహాయంతో అది ధర్మానికి వెలిగకుండా అనుభవించవలయును ఈ రాజ్యమునకు కుటుంబి గేస్తు అధ్యక్షుడు* ఆరాజ్యమునకు కుటుంబిని సంక్రిణి లేదా కార్యదర్శిని ఇరుగు పొరుగు కుటుంబాలు సామంతరాజ్యాలు గ్రామమందలి కుటుంబాలు రాజ్యమందలి ఈ కుటుంబ రాజ్యపు బాధ్యతలను సారాలు నిర్వహించ వలెన బాధ్యత అధ్యక్షునిది అంతరిక వ్యవహారాల నిర్వహించ వలెన బాధ్యత మంత్రిణిని (కుటుంబిని) గేస్తులారి అర్థాంగి అన వ్యవహరిస్తారు ఎరుమని అంగముతో (కరీదముతో) నగభాగముని దానివల్ల త్రిని అర్థాంగి అనుట అని సామాన్యంగా వేస్తుదురు ఈ అన్యాయ మదికియున్నదా పురుషుని కరీదముతో త్రి నగమగుచెట్లు కుటుంబి సంస్థ యొక్క సగము పురుషుడు వూని యుండగా మిగతా సగము బాధ్యతలూ త్రి వూనియున్నది కా అ కుటుంబ సంస్థకు అర్థ (అంగము) - అంగము (అనియవము=భాగము) కత్తి (అంగము) త్రి ఇట్లు అర్థభాగముగా నైనది కాన అర్థాంగి అని నేనంటాను ఈ రెండు అర్థాలు (పూజా-త్రి-పురుష బాధ్యతలు) కలిపితే నిండైన కుటుంబ సంస్థ ఇట్టి బుటుంబ రాజ్యాల సమాఖ్యలేశ్రేణులు (వృత్తుల సమాఖ్య) ఆశ్రేణుల సమాఖ్యలే గ్రామం ఈ సంస్థలన్నీ ప్రజాతంత్రాలవే అయితే పీటి యెన్నికల తీరు పోటీలు కష్టం కఠినంగా ఎరప్పర సౌమనస్యము అంతరిక దృక్పథం గల చింతకలతో కుదుర్చుకొనిన వారైన మీ సంస్థలు నిర్వహించిన బాధ్యతలు చేసిన లోకసేవ న్యాయారాధనము ధర్మానురక్తి చరిత్ర ప్రబుద్ధములు-చిరస్మరణీయులు

ఈ కుటుంబ సంస్థనూడ కాలానవాస పురీషులు నొంద పోలేదు ఆటుపోటు లభింపించినవే ఆయాకాలముల కనుపైన మార్పులూ మార్పులూ కలిగిన ప్రధానమైన ధర్మగుర తెంపులేక దానిలో జాలవారు చూచే ఉన్నది

* కుటుంబాధ్యక్షుడు - ఈ ప్రయోగము కొబ్బరికావ్యుత్తం

4 అది 84 అధ్యాయ కంఠకపరిశోధనం-వర్వాధికార రక్షణంలోది

వారి సంస్కృతి విజ్ఞానము తత్త్వాభిలాష కళాభినివేశము రసోపాసన
త్యాగ జీవనము ఆధర్మముతో గర్భితములై యుండసూ యన్నవి

ఆర్షకుటుంబపు తీరుతీయములు కొంత తెలిసికొంటిని గదా! దాని కర్మ
క్షేత్రపు వైశాల్యము నొకింత పరీకింపుదు లభ్యుదయము ఆధ్యయన
మందిరము యజ్ఞశాల ధర్మావళియు పరీక్షమాలయు కళానిలయు
ఆర్షకుటుంబముం టే-ఇవే

వానికి కథితాక్రమ నువి

ధానంబుతును గృహస్థతయ నెలంగుటన్

దాని వదాబవ పారి న

మానముగా దరయ నాక్రమం చెయ్యదియన్

(భార-అను 60 22వ)

అర్జును యుద్ధము

అర్జునవాళి

కురు యుద్ధము

కురుంబి ద్వేయ ముండము యాదోత్తర సామంత దొరలులోనా ఎక్కిదక్కిగా మెక్కుటకోనూ వింతలు విసోదాని విలాసాల వియ్యాలలోనూ లేదు అందుము చెమట నోడ్చి జీవించుటలో చెప్పుకొని కాపురాలలో దగ్గర నారాయణుల సేవలో నానింద జోర్చి లెచూ; తన విశ్వాసం కోసరిం వ్యతః స్వశంక్రతా ప్రవృత్తి కోసం నా ప్రమాద్య శక్తిని ధిక్కరించి అటు విద్ధ లతో ఉదయల సందర్భ మహనీయ స్వాతంత్ర్య ప్రయత్న రాజాప్రభావా విష్ణు ముస్తే విప్లవము నెమరుకొనుచూ జీవనమంతా వశమత మగుచుండిన మొగర పాదుషా జోరంగజీవా; ఎవరు; హాయి నొందవారు; త్రాసుముల్లు మొదటివారి వంశకే మొగ్గును ఎలా; ఆనంద మాధిభౌతికము కాదుగా; కొంత వల కది మానసకము ఇంకా బొమ్మకొని చూస్తే అరెండింటికి దాటిన ఆవ్యాధ్యకము అది బ్రహ్మయే ఆనందో బ్రహ్మాది (తైత్తి థ్యగు ప ఆరి) అని యున్నదే గదా ఉపనిషద్వాక్యము; ఆనందము అజీకములైన ఆదిభౌతిక సుఖాల పరిధిని దాటినది స్వార్థమున కందు చోటు లేదు స్వాత్మై కాళంబుని త్యాగము సాత్త్వికపు టిని అందుదము కష్టాలు కాష్టము పెట్టినా నిర్వేదింపక ఉద్వేగ మొందక డిల్లవడక హరితత్వరుడై ఉత్సాహమై శ్రమించి కష్టాలనే సుఖాలుగా దిద్దగల ఉపక్షక ఆనందము

అకురుంబి ఉర్మశీశ్రమలో సామాన్యంగా నాతని నిత్యవ్యాసంగము బ్రాహ్మీయుమూర్తిన (పక్షికాలాన)నే పేల్చొనును రిశ్వదని పర్వతస్తూ లేదును కాలకృత్యములు దీర్చుకొనును ఉదవ స్నానము చేసి కుదియై ఈశ్వరు నుసానందును అంతట కులవృద్ధులను ఎత్తియెలుగు దల్పించి విశయాని వందన మొనర్చి వగొంటుగా వాలను వరానుర్చిండును అలుకుల ఎం

అర్జును యుద్ధము

కుళలాధిక ముడిగి వారికి వారికి కావలసిన సౌకర్యములు చికిత్సాదుల చేర్చి యిది చేయును అటుపై గేబురాలు ఇల్లాదితో ఆనాటి కార్యక్రమా లాలో బంబ నిర్మయించును ఇంటికి ఒవసపై పైకివి ఆమె వలన దెలిసి కొని వాటి వాటికి ఒగిన దేర్పాటు లో వేర్చును ఆ కార్యముల నిర్వహించుట కాయా వ్యక్తులను నియోగించును ఇక స్వార్థ్యయవసరము (నవృత్తి విద్యను లాను విద్యవాండు) అవ్యాపకము (కనకీయ్యకము-కుమించిపు బాయరూ ఇకరి బాయరూ) కన వృత్తి విద్యను నేర్చుట జరుపును ఈ కార్యయోగ అధ్యాపకముల బ్రహ్మ యజ్ఞము

కాస్త తీరిక చేసికొని ఇల్లు వెడలి పొరవెట్టుల గోపురము పోవును ధర్మార్థాలను చూర్చి కావాలమును గూర్చి మాటాడుంతి జరుపును అవసరమైతే ఇది ధర్మాననములకొనూ నిర్వహించును మరల నిలుజేరి విధుల చేయుట అతిరి అభ్యాసముల కర్మపాద్యము లిచ్చి యుద్ధించి ఆదరించును అంతట భావబలు లిచ్చును (నగు-వత్తు-పీరికాయల కావరము లయిట) అది అభ్యాసములతోనూ కుమించి నిర్మలతోనూ గూడి యింజించును అటుపై దేశ దేశాంతరాగతులు విజ్ఞులైన అదెచ్చి అభ్యాసములతోనూ నాయాదేశముల విశేషములను గూర్చి ఆయావిద్యల మర్మములూ ధర్మముల గూర్చి గోష జరుపుమా విశ్రాంతి నొందును

అదవ మరల వృత్తిని కాస్త నిర్వహించును కర్మకుటుంబి ఆయుతే పౌంషు వరుగణము మొదలైన వాటిని వరామర్చించి వచ్చుచుండిను పరిజనుల వరామర్చించి వారి వారి శక్తియుక్తుల గమనించును వారిలో ఇట్లు ఎడిన వారికి తనైన నమాయ మొరబులు ఆదరించును మావట నాయాకార్యముల నిర్వహించెడి కుమించి నభ్యులతో గోష్ఠి నెరపును మనుమరుదరి వారి వారి యోగక్షేమాలు వారి వారి సతీసుతాదుల యోగక్షేమాలు వారి వారి ఆక్రమణ విధారించును వారలవారల అభిమతాల దీర్చుటకు కనియోగము లొనర్చును అవి పొనగింప వీలువడనచో వాటి వాటి సాధక సాధకములను వహేతుకముగాను సాంకర్యకముగాను ప్రయత్నములతో వారికి వారికి తెలియ జేయును కుటుంబ ఆర్థికమే (వరక ఆరకుటుంబము

వ్యవహారం) కుటుంబవ్యూహమున యున్నయెడల వివాహము ప్రేమ కుదిరిగియును ఇంక కుటుంబ ఆయా కుటుంబ వర్ణము నిర్వహించెడి ఆయా వ్యవహారాలను గూర్చి ఆయావ్యవహారాల నిర్వహిస్తున్నవారితో సంప్రదించును ఆయా వ్యవహారాల సాధక బాధకాలూ వాటికి వాటికి ఆగిన వివాహోపాయాలు చర్చించి విషయాలొనర్చి వారికి వారికి సలహా యిచ్చును

అరువారు కుటుంబ సభ్యులతో కూడి కుటుంబము లపై న విశ్రాంతి గొనుచూ అచటచట కుటుంబ సభ్యులతో కుటుంబము టాదాయ వ్యయాలు న్యాయం న్యాయమును పెంపొందించు పెంపులు ఆలోచించును కుటుంబ సభ్యుల కేయే విషయాల అభిరుదులు అభిసేనాలు ఉన్నవో గ్రహించి వాంఛ వారి నాయకత్వాల వియోగించును కాసేపు ల్లలతో వినోదించును కొంచెము చేపు గ్రంథావలోకనము ఆ సమయమున కులవృద్ధులు ప్రియ ఎల్లెలు గూడ సమావేశమగుదురు ఆకాసేపు ఆదోక వైజ్ఞానిక సభ ఆ సందర్భంలో అనేక ఇతిహాసాలు రాక్షసప్రాలు చారిత్రక నైతిక ప్రసంగాలు చొరలిపోవును కుటుంబము ఎల్లెలులంతా కూడి భజనలు కోలాదలు ఖలక్రీడలు నెరపు చుండ చూచి పెద్దలు వినోదించుదురు

ఇంకా సామాన్యక వినోద సమావేశాలనూ కుటుంబము వడుగుదు కలసి జరిపింతురు ఇట్టి వినోదాలలో నిత్యమూ జరుగునది పురాణ క్రివణము ఇదిగాక అవసరమగుచు జరిపించునవి గానసభలు విద్యార్థిమలు భోక్తృలాటలు వీధినాటాలు మొదలైనవి ఇట్టి నిత్య నైమిత్తికములైన క్రీడలు ఉత్సవాలు నింకెన్నిటివో వాతావ్యయముడ వివరించెను

ఇట్లు కుటుంబ దినసుంతా పరిశ్రమించి విశ్రమించి వినోదించి చుక్కనది వ్యర్థిస్తూ కయించును ఇంతకార్యకలాపం! ఇంకాకే ఇదేకదనిన్న ప్రజాశంక్ర రాజ్య పన్నది

దీనిని నిర్వహించు బాధ్యత సామాన్యంగా శండ్రి నుండి క్షేత్ర పుత్రులకు జెందుతుంది కుమారులు యుక్త వయస్కులుగాకన్న యెడల కుమారుల

అక్షకుటుంబము

పెదతాళ ఎ తారలో కండ్రి సోదరుతో ఈ బాధకత నిర్వహించునూ కుమారులు యుద్ధములనుకొనెను. శ్రేష్ఠుల సేవకులను ముప్పగించుట కొన్ని సందర్భాలలో ఆధా ము పట్టవ్యగించక ఆ పెత్తన దారి జీవించి యున్నంత కాల ముగిసినట్లు ఇంకా ఒకటంటుంటేములో ఈ పెత్తనము శ్రేష్ఠుల గారి ఇంటి సోదరులైన వైద్యులను నిర్వహించు మునుట గలదు. వీటిని బట్టి చూస్తే ఎవ డెందుకు తగునో వానికే ఆ పని అప్పు సూత్రమును వారసువరించినట్లు గుర్తుపడును. అందువల్లనే రక్షితగలవాడే ఇంటిపెత్తనమును త దమును వాడ అందుచేరును అసంతృప్తిలైనట్లు గాని తిగవలదీవట్లుగాని యగవధిదు దీనిని సంబోధించుట సుభవా.

సాంప్రదాయకము వాసనలు గురునాథుని గౌరవము వరసలలు ఎంతగా గుడి గూర్చివట్టి వైయక్తిక త క్షయము న్యభావ ప్రభావము కొంత పెంచుచుంది. అందుచే వైయక్తిక విరుదులలోని ఎదో కొంత వైయక్తికముగా ఉంటుంది కాగా ఇట్టి భిన్న భేదాలను పరస్పరమున విడిచి వేసి సమస్యలను సరిదిద్దించి వ్యవహరించు తె కుంటుంది.

కర్మగుణాలు కావలె నంటా యొక కుమారుల పట్లను చూచి ఎల్లకు జలు బలి యిట్లాలి కలుగు పరువులు పంపించేను మేననమని జీరిగాని ఎన్నవం పాలి కాని పాలెగపెట్టి నున్నాడని ఒక సోదరుని ఎర్థాయ తన పొలిం దిమ్ము కోసరం డబ్బు ఇచ్చుని మరొక సోదరుని అభివృద్ధి నం తీర్చియోతకు ననా నాములు చేయింపుమని ఎత్తదేవతల ఆదేశం రాచకార్యములు దిద్దుటకు రమ్మని పురివిధుల ఎలావు యాచకుల యాచనలు ప్రవృత్తి ఎడవ చూచి ఇట్టి నమస్కరాలు ఎప్పటి పెద్దవి యెన్నో ఇటుంటిని విత్యమూ మునిరి కొంటూ ఉంటిని ఇలాంటి కావాలంది తక్కినకిరొనాడు సావమొక కుటుంబి ఆయన పొడ వివండి

1. గురువులరాక చాల మృతి గుట్టు దాడియు నల్లనలుపున
వరసతి గర్భవేదన వివాహము విత్తులు చల్లు కా రైయున్
సొదగున రవళు బాధ చెవిపోటును వీచిని జొమ్మరాదయిన్
కలుపు వరిద్ర మార్జికము కల్గెనొక పుట్టు కృష్ణమూలరా॥

చరిత్రకథలు

ఇరుగు పొరుగు కుటుంబాలు ఉపాంశ రాజ్యమండలం వారితో వ్యవహరించుటలో కుటుంబి సహనము సౌమ్యము పరభక్త్యము దక్షత కలిగి మెలగ వలెను ఆ ఇరుగుపొరుగుతో కుటుంబి నమ్మము సౌమనస్యము విశ్వాసముల పెంపొందించుకోవలెను వారి కష్టసుఖాల దెలిసికొంటూ వారికి తనచేతనైన సహాయ మొనర్చుచుండవలెను ఇరుగు పొరుగు పరిస్థితియు నసహకరింపుకొనుట శాంతిమయ జీవితమున కవసరం ఇట్టి శాంతిమయ జీవితము సభిలించునముదాచారమును కుటుంబులు ఉపాసించవలెను శాంతి మిగుల విలువ గలది అది కన్న కానుపు అన్యదయము బద్ధాత్మిక నెఱవకు శాంతిమయ పరివరా లవసరమేగదా! అట్లే బహుకోన్నతికి శాంతిమయ పరివరా లవసరమే! కక్షలవల్ల కలిపి వచ్చేది లేదు అనర్థా లన్నిటికి అది ఆధారం

మువిముందుగ మనసు మలిచి వదులు బుద్ధి పెడతల బిట్టును ఆర్థగ్యము భంగవదును అర్థమా వ్యర్థమగును ఈ ప్యయంబర్ల స్మరింప బడేది ప్రాణకోటికి ఉపయోగించేది యేదీ ఉండదు అభివృద్ధికరాలు కల్యాణకరాలు నైన కార్యపథకాల సాలోచించుటకు నిర్వహించుటకు గాని తీరికా ఉండదు డబ్బుకూ ఇబ్బంది గౌరవము పరవల దెబ్బతినును కనుక పై మనస్ఫూరితు తిరుగుడుగా ప్రేమ భారాదించవలెను పరహృదయము నాకళించు కొనెడి ఉపజ్ఞతే పొలుపు గూర్చును కర్పణా మధ్యరాయా కాపు తరతరాలుగా ఈ పత్యమునే మనము చాటుచున్నాము హరించి

ఏమి గతిః కలంబనం బిగతు మేలియి లెలు ధ్రువంబు కేశవా!
[ఉ ప తి ఆ 21వ] అని యుద్దిష్టరుడు పరితాపనాఁడు. ¹పై రం వల్ల వై

¹ నవా వేరేన వేరని నమ్మంతిథ కుదాదనం ।

అవేరేనన నమ్మంతి ఎన ఁమో ననంతనో (ధన్యపదం)

నవా పైరే పైరాణి శాన్మంతిథ ఉదాదన

అవేరేనన శాన్మంతి ధర్మ ఎస వనతనః ధర్మపదమ్ -
యమత-గ్

అర్చకుటుంబము

మెచ్చుకూ పోదు మైత్ర వల్లనే అది శమియింది అని బుద్ధవగవానిని ఉపదేశము కుహూల్లోకపు సహకారిము నదిప్రదింపులు సమన్వయాలతో నర్దుబాటులతో తోటవలను తొలగిండు కోవము ఆన్వ సంప్రదాయం

శ్రీణులు (పుట్టిల సంఘాలు) గ్రామసంబాధకులు మొదలై నవి ఎరుసగా ఉన్నోన్నత సమాఖ్యలు ాటితో కుటుంబి పూర్తిగా సహకరిండు దుండును ఆ సమాఖ్యలు నిర్వహించ మునిస బాధ్యకలాపాలతో ఆయా కుటుంబి తన శక్తి వనువరించి చేయగలిగినది చేయవలసినది కాదు చేయను అది అధికంగాను కావచ్చు శ్రమపూర్వకంగాను కావచ్చు ఇంకా ఉభయ సూపాల సహకరించుటా కలదు ఇవి కుటుంబి విధులుగాను గౌరవించువారు

అతడు తోకాని కాశ్రయ దాతయని ముందుగా ప్రస్తుతించినారు బిరుదు లున్నానే ఉన్నది బాధ్యతలో క్రుంగడినేది ఆ బాధ్యత తెన్ని తగిలించిరొహంగండి ఉత్తముల సంపద అర్చుల కుచకరిండుట తని తాకిదాన సుహాకని పండిరి ఋగా దేశం చుట్టుననుటక లింట్లన్నది తోటలకు

కుటుంబి ర్త్యమా సాయంప్రాతముల విధిగా పంచుకొలు ని స్తీర్తింప వలెను అవి (1) బ్రహ్మయజ్ఞం (2) దేవయజ్ఞం (3) విశ్వయజ్ఞం (4) ఎత్తయజ్ఞం (5) మనుష్యయజ్ఞం యజ్ఞాలింకే పశువులను నేర్పుట కాదు తమ తమ పృథులను విద్యలను తెంపుచేసుండా కొనసాగిండుట తోకనంగ్రహ బద్ధితో ఎక్కువలను తమతమ పూర్వ ఎతరులను స్మరించి ఆర్చిండుట తీవకోటిని పేదసాదలను అతిథి అభ్యాగతులు మొదలై న వారిని తృప్త పరుచుటకే యీ యజ్ఞాలు వీనిని గూర్చి తెలుసుకొన దెంతో ఉంది అవి నేడుగా వినరింతును ఆయా కుటుంబాల కుండు స్మృతిగతులను బట్టి ఉండుం దీయజ్ఞాల నిర్వహించెడి విస్తృతి ఆకుటుంబిని జీవిత వ్యాపారమును కుండు

ఆపన్నాది ప్రకటనపలాః సంపదో హ్యుత్తమానామ్ షా మే 57
 ఋ మం 10-మూ 117

అర్చకుటుంబము

వరుడునక భావశ్యముగారా వి అందుకే ఏ సందర్భంలోనూ స్యాధ్యాయ ప్రసవనము చురపరాదని తైత్తిరీయపు ప్రసవనం [తై-4 ఆ॥-మం॥] ఇంటిలో ఇతర బాధ్యులు నిర్వహించుటకు వారి హంగులు లేకుండుట తీవ్రస్థితి కేన కావలయు అన్యులు తన యెక్కలపైనే కుంబి పోషణ జరుగవలసి యుండునూ ఈ యజ్ఞాలు వంగ్రహంబు జరుపవచ్చు మొత్తాన యజ్ఞాల నేదోతీరున జరుపవలె మానరాదు వీనినంగ్రహరూపమును మంత్ర లవ్యురూపమునెను ఇష్టు-

క॥ పెక్కలంబు లెక యున్నను
నొక్క దిరువుతై నఁ బంక్తి పొగిగదురువక కా
నొక్కంది కుక్తి గొను దది
యొక్కడు పిండ్య ముచ్చి విధ్ద చరిత్రులొగ (బాదుచర్మ)

కుంబి బాధ్యతలను భారతి మిష్టు నిరూపిస్తున్నది

కయంబును వీరున కభయంబును దృష్టుతుకు జలంబును బుద్ధి
శీతుకకు నన్నంబును శ్రాంతకకు నానంబును నిచ్చుట కభాతనంతై
యుత్తమ గృహస్థధర్మంబు కా ఆ 1-31

పశువులకు గడ్డి నీరు ఇచ్చుట ఇంటికి ఎచ్చినవారిని ఆదరించుట
ప్రయముగా మహాశుభ ఇవితేలికా అందరూ నిర్వహించ వలినవి కనకాన
రమే పెండ్లికొనుటను ఎవరూ చూడకుండా దుష్కార తినుట నిష్ప్రయోజక
ముగా పశువులను వధించు పిండ్యములు దులగు చక్కగా వరామర్చింప
వలెను లితిఘాతము జందువులను విద్యాలయాలను గురువులను మిత్రులను
శ్రీలను చక్కా ఆదిరివ లెను పశువులకు వజ్రలకు కుక్కలు మొద
లైన జంతువులకు ఆహారము పెట్టవలె ఇది వైశ్యదేవము నిత్యమూ
సాయంప్రాతముల కుంబి నిర్వహించ వలెను (భార ఆర 11 వధ 31)
మిత్రులను వరివారము భృత్యులను కుజింపజేసి అది ఎమ్మట కుటుం
బుజింప వలెనట ఇట్టిందర నాదరించి పూజించి తృప్తుర జేయగా మిగిలినదే
అమ్మకయి-పిరుగన నుట అట్టి పుజించు వాడె లమ్మకాళి-విమసాళినుడు

ఆర్చితమింబును

ఇవిగాక ఈమంది అప్పుటప్పుట చేయుచుండు దానాలు దర్బారు కందును ఇవి ముఖ్యంగా ఎదు తీరులవి వానినే నవనంతానము లెన్నరు విడితీరు చూస్తే ప్రజావాల్మేక దృష్టితో ప్రోత్సహించిన వని తెలుసు ఈ తీరున మానవులో గర్వికము లైమున్న సౌజన్యము ఆర్జితావము త్యాగ గుణములకు గిరిగింతలు పెట్టి తోకపాతముల పూరించిరి ప్రసిద్ధి నవాయం కోనం వరిదేవనము చేయక అయాస్థానికపు టవసరాల సీతీరుక ఎక్కడి వారు అక్కడే సాధించుకొనువాడు త్యాగము నిట్లు ఉన్నత స్థాయి నొందించిరి దాని సత్కరితములను వమాయించే వసుభవింప జేసిరి

శిష్యుడు కృత్వాత్మై అధికారియై (అయావిద్యల ప్రజ్ఞ గూర్చికొని) సురువుగ దీనుండి నెలపుగొనునప్పుడు అదాద్య లుపదేశిస్తాడు ఆ శిష్యుడు భావిలో జీవిత శ్రేత్రమున అడుగిడు బెట్లు మెలగదగునో సూచిస్తుం దాడవ చేకం అదే స్వాతంత్రం వివరా లింకొక చోట తెలుపుదును

పురుషుడు నాలుగు ప్రయోజనాలను సాధింపవలెనట ! ధర్మము ౧ అర్థము ౨ శామము ౩ మోక్షము ౪ ఇవే పురుషార్థాలు వారికి పరమగమ్య మేమో నాల్గవదైన మోక్షము వారి జీవితస్వస్వమూ దీనిలో కేంద్రీకరింప ఎడికది కాలవిద్యలేవి? కాస్తాత్రేమికళలేమి? అన్ని దానిలో వర్తనలందును వోగా మిగిలిన మూడిటిని ఒకదానికొకటి గీడిక్క లాడకుండను ఒకదాని లింకొకటి చెరవ కుండను పొనగించి పొందించి మూడింటిని అనువనింద మనును ఆకాస్తాత్రేమి అదే కర్మకాలము ఎవ్వరైనా ఎ నందర్బంధానైన న గొనగొంపు కదరకపోతే ధర్మమునకే ప్రాముఖ్యము ధర్మము వారికి ప్రాజ్ఞా దిక ప్రాయము ధర్మం కోసరం వాడు ఎహుత్తర త్యాగాలు చేసి ధర్మమే సత్యముగా శతత్య ధర్మములె ఈస్వరుడు గానూ ఉపవిషత్తులు ప్రతి పాదించవని అంతటి ధర్మాభిమానము

సత్యం జ్ఞాన మనంతం బ్రహ్మ లైతి-బ్ర-అ-1 మం-1

తత్సత్యత్య పరమం నిధానమ్ ముండకోం-1-6

బ్రహ్మజ్ఞానాను సత్య మతి ఛాందో-2-3-4

అర్జునునిబిము

కక్కుర్తివడి యేరీదునదైన ధన మార్పించి గిజ్జిగిగుటను ఆర్జిము నూంపడు *ధర్మము దవ్వకుండానే నంపాదించులెను అట్లు నంపాదించిన దానిని శాగ్రత్తగా కొపాడి న్యాయంగా పెంపొందించి యోగ్యములైన కార్యాలకే వ్యయింపవలెను అర్థము నార్జించుట మొదలు వ్యయింపబడవలెనూ నియమబద్ధమే అయితే యిది యేవో ఒత్తిడుల కొగ్గికాదు ధార్మిక బంధతో ప్రవన్నమైన న్యబుద్ధి ప్రేరణమువలన అట్లులార్జించిన ననము పెండుకొనం మెంతెంత వ్యయింపదగునో వారివారి మతాలలో తెలుపబడినవి ¹ఆయుమును మూడు భాగాలు చేసి ఒక పాలు ధర్మం కోవరము ఒకపాలు కామం కోన రము ఒకపాలు దాచి పెంపొందించుటకు వినియోగింప వలెనట

(శిష్టుపతము)

వచ్చెడి 'ఆయుమున వగభాగముగావి మూడూ పాలుగాని నాల్గూ పాలు గాని ధర్మము అర్థము కామాల కోనరం వినియోగించి మిగిలిన దాచును' వారదనుకం తన కుటుంబం శిక్షింపబడు తెంతకావలెనే అంతా

* ధర్మాపటం పాపనుడం తగ్గేకం శ్లోకా 6-8

న ధర్మ నృత్యంవై తత్ బృహదా-1-4-14

1 అలర్తి మీ హేర్తర్కేణ లబ్ధం యల్పేన పాలయేత్

పాలితం వర్తి యేన్నీత్యా వృత్తం పాత్రేషు నిశి పేత్ యాజ్ఞులుగ్మయ

1 దర్శేత్కార్తి నృమాహార్యో ధర్మ ల్లిం త్రిదా ధనం

కర్తవ్యం ధర్మ వరమం మానసేన ప్రయత్నతః

ఎతేనాంశేన ధర్మార్థే కర్తవ్యంభూతి మిచ్ఛతా

ఎతేనాంశేన కామార్థసేక సుంకం విపర్తియేత్ భార ఆపు

2 కచ్చి దాయన్యదార్థేన దక్షిణ్యగేన వా పునః

పాదభాగై అభిర్వ్యం వ్యయే వ్యంకోద్యతే తద

(భార - పణా- నాకదోపదేశము)

3 యావ ద్విత్తస్య వృద్ధాద జీవనం పుత్రపౌత్రపౌత్రయోః ।

తాద ర్థినం స్థాపనీయం శేషద్రవ్యం ప్రదావయేత్ ॥

-వృద్ధమనుపు

అర్జునుంబము

వడ్డీదాగల 'మూలవిధి' నుండుకొని మిగతా ధనమును దర్బార్ల కొనుములకు వినియోగించ వలెను అంటాడు పృథ్వీదునువు

కుటుంబ సంస్థ బాధ్యతలు దాని నిర్వహణలో గలభారము చూచితిరిగా
పీడిని చక్కగా నిర్వహించుట తెంతటి దక్షతకావలె! శేవలమూ యుక్తి
ప్రయుక్తులే చాలవు తంత్రకక్తి బాలడు నైతిక మాత్రాలు నిండుగా చాలవు
ఇవన్నీ ధౌతికపుటవదులుగా రాజీనవి గావు వారి లక్ష్యమే యీ అవధులు
దాటి యున్నదని తొలుతనే తెలిసినారు ఆ దర్బార్లక్షేత్రములో య్యవహరించవలె
నంటే ఆంతరికదృష్ట విశ్వవ్యాపకమైన ప్రేమలూ గావలె ఇందుకు కుటుంబ
క్రమంగా సంస్కారము నొందవలెను కొన్ని ప్రశ్నలను పాఠనచేస్తూ క్రమ
క్రమంగా కుటుంబి తన జీవితమును ఉన్నతోన్నతముగా పరిఠాతి నొందించు
కొనును ఆ నాథనలు లేదా సంస్కారాలనే పతంజలి యోగసూత్రాలలో
అష్టాంగాలన్నారు అవి 1 యమము 2 నియమము 3 ఆసనము
4 ప్రాణాయామము 5 ప్రత్యాహారము 6 దాశా 7 ధ్యానము 8 సమాధి
దౌర్బాలు వీటినే కరిమను లన్నారు వీటిని వివరింప దూనితే అసలు విషయము
గఁది! యగును కాన కేరొకచోట వీటిని గూర్చి వివరింతును

వీటిలో యమ నియమాలు ఆయావ్యక్తుల ఆధ్యాత్మిక విశాసాన్నేగూడు
సమాజ వ్యవస్థకరిణనూ ప్రత్యక్షంగా ప్రభావించునవి ఆసనాలు ప్రాణా
యామాలు లౌకిక జీవితానికేమి ఉపకరిస్త వంటారు ఆరోగ్యమున కవి
అమాల్మ్య ప్రక్రియలు కానువీనము ఖర్చులేనివి ఆచరణలో వాటి ప్రభావ
మగ పడినది వాటిని సాధన చేసినవా రాలాభము సనుభవిస్తూనే ఉన్నారు
వాటిని ప్రశంసించునే యువ్వారు ప్రచారమూ చేస్తున్నారు అయితే వీటిని
ఎత్తక జ్ఞానముతో సాధింతామంటే సాగదు అట్లు సామాన్య ప్రమాదాలు
తలుగవచ్చు కాన గురువు పర్యవేక్షణలో గురుశిష్యులలో క్రమక్రమముగా
అభ్యాసించవలెను ప్రత్యాహారం వల్ల ఉద్యోగాలు తొందరిపాటు శమిస్తవి
ఇట్లు ఇంద్రియములు నిగ్రహించుట వల్ల ఆరోగ్య మొదలుగుగదా! ధ్యానం
వల్ల మనః ప్రసన్నత కాంతి ఆత్మోన్నతి విషయ పై శ్రద్ధము పనుటాది
కలుగును వీటి అన్నిటి పర్యవసానమైన స్థితియే సమాధి-ఆనందము

ఆర్షకుటుంబము

శాంతి ప్రయుడు లోకాశాభిలాష దేవానాంప్రయుడు ప్రయదర్శి
అయిన ఆశోకివర్ణుడు ఇవాళి శిచ్చిన సందేశమేమి?

బంధు మిత్రుల యెడల వ్రాహ్మణుల యెడల పరివ్రాజకుల యెడల
నౌదార్యముగా నుండవలెను (1వ శిలాశాసనము) అలాంప పొదుపు వాక్స్వి
యత్వములు మిగుల శ్రేయస్కరములు అన్యత మాడకుండుట ఖూశదయ
ఆచార్యుల యెడ విసయము అనునరింపదగును (మూడివ శిలాశాసనము)

ఇంద్రియ వశీకరణము ఆత్మవిజయము చిత్తశుద్ధి క్షిప్రజ్ఞత విశ్వా
వము—ఇవి మానవులకు దుస్సాధములు గావు (రెండవ లఘుశిలాశాసనము)

సద్ధర్మాచరణ ముత్కృష్టమైనది ధర్మమందీ ఏమిటి? మనశ్శుద్ధి
దయ సత్వము శౌచము పరాపకార పారీణతయే (ఏడవశిలా శాసనము)

ఇవి ఆర్షసాంప్రదాయకము లైన యనునియమముల నంగ్రహమే

కుముంది ఈ పీఠున తన బాహ్యభ్యంతర భుక్తులను క్రమక్రమంగా
సంస్కరిండుకొని అంతరిక దృష్టి నలవడుచుకొని క్లిష్టమైనకుటుంబ సంస్థతోనూ
అనంద ముద్రవిందును అతడు కర్మకుళి నృతప్రజ్ఞుడు ధన్యజీవి

ధర్మముః బల్యుః పుం దగిలి ధర్మవంశుః శేస యర్థమున్
జేర్మియు గాంచి ధర్మగిరి జెండ్లియుకై ప్రజలన్ నృశించి వ
ర్తి-ర్మములం బ్రశస్తములుగాఁ గ్రతువుల్ పొనరిండు నజ్జనుల్
ధర్మజః యిందు నందును ముదంబునఁ గాంతు రభీష్టసంపదల్

ఖార-ఆర-అ4-వ 178

ఆర్ష కుటుంబము

ఎడవనివా?

కుటుంబిని

ఆనందాభిముఖంగా సాగినాడు కుటుంబి ఈ ధృత్యూత్రలో ఆశనికి తోడు నీక ఉన్నది కుటుంబిని ఆమె సర్వదా పహరించి ఈ యాత్రలో కుటుంబి సాధన సంపత్తు (శీతాదులు) లెంత ఏదా త్రములు! ఉద్ధితములు! ఆతని నహారిలో కూడా అంతటి ఉదాత్తములూ ఉద్ధితములూ అయిన సాధనాలు గలది కావలదా! ఆర్షసాంప్రదాయిక వివాహముగతు లక్ష్యమిదే ఐహిక సుఖాల జ్ఞానకోవలెనిగాని ఇంద్రియాల లాలింపవలెనని గాని కావల్సివచ్చి కోసంగాని కాదు వారు సంతానము విలసిందినా ఆ ఉన్నతాశయ ముతోనే సంపదంపదకూడా వికలమైన పచ్చతమలు సక్రమించి తాము కౌళల ముతో కొనసాగించిన స్వాధ్యాయప్రవచనాలు తమతోనే కునిగిపోతుండా ననుసాగి ముందుకు ముందుకు అల్లుకొని పొవలెననే అఖిలాష బహు సహ స్రాజ్వలత్రందే పెరిగింపబడిన జ్ఞాన త్యాగి మునిగిపోతుండా మరదాకదెద్ది ౨౦౦ ఏకగురులు ఈ లక్ష్యప్రభావముననే ఈ తీరున తమతమ కుటుంబాల సంప్రదాయాలు ఎత్తి ఎదిర్చులు రాస్తూ కళలు వాటి వాటి మూలాల తరగిన దికిరి పీడుస్తూ తరతరాలుగా తరలిండు కొని వస్తూ ఉన్నాడు

శార్యతో చరించుటలో గాని సంతానముగనుటలో గాని సానించుటలో సా స్వాధ్యాయ ప్రవచనాల పరివర్తము అని ఉపనిషదాదేశము

ప్రణాద స్వాధ్యాయ ప్రవచనేద ప్రజనస్సస్వాధ్యాయ ప్రవచనేద ప్రజాతిక్ర స్వాధ్యాయ ప్రవచనేద (తైత్తి ౩.౧౨-౧)

దీనిభావమూ అదే

ఐహికములు కామ రాగాలనుదులు సత్సంతానము పడయుట కిది సాధనాలు గావు ఉదాత్తమైన ఆశయలు గలసంతానము కావలెనంటే దంపతులు

ఆర్షకుటుంబము

ఉత్తమోత్తమ పంస్కారిముల నొందవలె అని ఇంద్రియ వూరములే గాక అక్క పూకములుగానూ ఉండవలె ఆ పంస్కార లింకా పరవ్వరమూ ఒకటితో నొకరికి బాగా పదిచితములు ఒకరిందు కొన్నవి అనుటాపాలు సెనగొన్నవి ఆస్వాదించిపవిగానూ కావలెను దంపతుల హృదయాలు వ్యైక్యంగా పూర్తికొని పోవలెను ఈ ఋక్తు దానినే ప్రపదించిపది ఈ నీ హృదయము నాదియగును గాక! నా హృదయము నీది యగును గాక! యదేత్ హృదయం తత్ హృదయం నమః! యదిదం హృదయం నమః తదస్తు హృదయం తవ (మంXఅష్ట 8 సూ 36-ము 44 41)

చిరకాల సాహచర్యము వల్లగాని ఇంతటి వ్యైక్యము ఎద్దిందరు దాక్టర్ గార్డెన్ విట్జ్ (Dr Garden witz) గారు అంటారు*

ఇట్టి చిరసాహచర్యమువల్ల దంపతుల ఆలోచనల సంవేదనలలోనూ సౌమనస్యములోనూ అనిప్రాయాల వికసించుటలోనూ అలవాట్లలోనూ చాలా సామ్య మేర్పడును

ఈ మహాళయమును లక్షించే వివాహము పవిత్ర ద్రవ్యము (Sacrament) గాను విదదీయరాని అనుబంధముగాను నిర్వచించిపవి ఆర్ష వాస్త్రాల్లు ఒక మారు వివాహమైతే అది కలకాలము అట్లే ఉంటుంది అని ధర్మ సూత్రం ఇది ఎకపాక్షికిం గాదు వదుపు తెంగగానో వదునకూ అంగగానూ పర్తిస్తుంది శాంతిదూత మహానీయుడు ఎను వివాహ బంధమునుగూర్చి యిట్టిభావమే కలిగియున్నట్లు కనిపిస్తుంది ఉత్తమము పవిత్రమునైన ఈ యాదర్యము కోసమే పాత్రివర్యం ఎకదాకిణీ (ఒకే భార్యను కలిగి యుండుట) ప్రకాలను చాలా ప్రళంబించిరి బాటికి ఉచ్చ స్థామము

* That husbands and wives in the course of years very frequently resemble each other physically and that the growing harmony in their views and habits of that expresses itself in their physical features

A New Race Theory (Modern Review August 1921)

గౌరవమును ఇచ్చిరి అదుంధరి నీక సావిత్రి మొదలైన పరివ్రతా
మత్తుల పూజించిరి అట్లే ఎకవారిజీ ప్రతులు శ్రీరామదండ్రాదులు
మన్నవల కందిరి ఇంకా ధర్మవ్యాధుడు తన శిలమును దెలుపుటలో
ఎకపత్రికాప్రకాశము* నొక విస్తృత శిలముగా వెచ్చ నొన్నాడు ధర్మవ్యా
ధున కున్న గౌరవము లోకప్రసన్నమేగా ।

అయితే ఇంద్రియ దౌర్బల్యమున్న దాయె. సాక్ష్యజననకంగా ఇంతట
ఉత్పన్ను ధర్మసాలనము సాధ్యమా । అది వారు గుర్తించక పోయి
ఈ కారణంగా నమాజువు వ్యవహారంలో ఒకవివేచనమువల్లనూ వారు పేషింప
లేదు అందుకే ఈ లక్ష్యమునకు కొన్ని అవహారములు (మనహాయింపులు)
అంగీకరించి వాటికి వాటికి మర్యాదలు చేసి శాస్త్రీకరించి కొన్నివందలా,
లక్ష¹ కొన్ని నియామాలకు లోబడి వివాహాలు విధేయిండుకోవడము (గడగొట్టు
కోవటం) స్త్రీలూ పురుషులూ కూడా ఎన్నర్వివాహాలు ఆడుటకు సమ్మతించిరి
మౌనాక (మధ్యయుగం) కాలం నుండి మాత్రం ఈ వాస్తవిక దృశ్యం
లోపించసాగినది అయినా వేరువేరు పరిష్కారాలలో ఎవరూ ప్రమాణాల కల

* నకతోపవాస నియమ

ప్రకములఁ జరియించు నేక వనితా ఎదుఁడన్

ఋతుకాలరతుఁడ న్నిదా

స్తుతులందు మనంబు నాకుఁ దుల్యక నుండన్ (అర-5-31)

1 భర్త జాడ తెలియకపోతేనూ భర్త మృతుడైతేనూ సవ్యంప్రేమా
సహనంతలైతేనూ తులంసుండి వెలివేయబడితేనూ ఈ అయిదు సందర్భా
లలో స్త్రీ పునర్వివాహము చేసికోవచ్చునని నారదుడు (నారద XII 103 87)

2 మనువు IX-17

ఆర్షకుటుంబము

క్రమించి నందుకు భర్త కంటకానే నేరపు వదిమితికి ఎత్తుకమైన నియమాలే చేసినాడు మనువు అనా దంతులించిన నంతుల తత్వము క్రమ క్రమముగా పెంపొంది ఈ నాటికి స్త్రీత్వ దువ్వహంగా చేసింది జన సామాన్యంలో మాత్రం ఆ పురాతన సంప్రదాయము నేటికి చెల్లుబడిగా ఉన్నది మారు మనువు అన్నది కొన్ని తెగలలో ఆచారంగా ఉంది కొలి కాలాన అంతగా బహువర్ణీకత' అగవడనట్లున్నది మధ్య యుగా ననే ఇది బయటొందినట్లున్నది కాని విశ్వంభలంగా లేదు భార్య గుణ వతియై యుండి పంధ్య అంబికే ఆభ్యా అనుమతి లేకుండా మరొక భార్యను వివాహమాడరా దంటాడు మనువు భార్యవైభావ్యను పెండ్లగుట్టకు జతర నందర్యాలలోనూ చాల నియమాలున్నవి వాటిన్నిటినీ బట్టి అలోద్రిస్తే మొదటి భార్య అనుమతి పొందిగాని మరొకరెను వివాహమాడ పేరుపడ వనిపెప్పించి

1 బహువర్ణీకతను గూర్చి నా అభిప్రాయం

ఇది ముందుగా పాటకపు జనులలో తలచూపు పుంటుంది అ... వారికి ఆర్థిక సౌస్థవము కోసం సామాన్యంగా క్రామికపు జనుల కుటుంబాలకు జనాభావృద్ధి అవసరం ఎంతోగా ఉంది జనులుంటే అగత యెత్తువ వని నిర్వహించి అంతయెత్తువ గడింప పీలువడను ఆ కుటుంబికి వ్యవసాయ మీద పెత్తన ముండి ఆ ధనమును వినియోగించుటలో కలసి పెట్టి కాన బహుభార్యలుండట వాంఛించుట ఆపైన రాజలోకంలో ఇది పాదు కాని పుంటుంది వీరి వివాహాలకు రాజకీయ ప్రాధాన్య ముండను 18 తీరుల సందులలో సంతాన సంది ఒకటి (కపాల ఉపహార్య సంతానవృంగతస్తా॥ కౌమందకం 9 నర్క-2) బలీయదైన రాజు నకు తన కూతునిచ్చి పెండ్లిచే చుట్టరికము నెరవ ఆ మూలాన సంది కూర్చు కొనుట సంతాన సంది ఇదే క్రమంగా కాముకతా తోగలాలనకలను మర గించి యుండును ఇట్లు శ్రీమోహనీపుల కిది సంపాదన కోసంగా శ్రీసుంతుల కిది విలాసంగా మారినది

భార్య ఏకదాశీ గూడ విశ్రంతా¹ అన్నది వాత్సయనుడు దానికీ తార్యేతి గూడ విశ్రంతా అని యశోధరులు భార్య అయిన శ్రీ (అనగా పురుషుని చేపట్టిక యువతి) ఏకదాశీగా నుండునట్టిది తక్కిన నాయికల వలె కవల వ్యవహారాలు గలిగి యుండక గూఢమగు విశ్వానము గలదియై అని శ్రీపంచాంగుల అధినాయులు శాస్త్రమును వినుచుండిరి పీటిని బట్టి యేమి యూహించగలము? బ్రాహ్మవత్సీకతలో కంటే ఏ వత్సీకత (ఒక భార్యతో నుండుట) లోనే ప్రేమమాదుర్య మున్నదనవలె ఆ ఏక వత్సీకత— ఏక దాశీక్యమే వాత్సయనుని కాలాన సముదావారముగా మారసీయముగా ఎంతె కవచ్చుగా!

ముగ్ధుడ కాలాన సహగమనము గాని విధవల విరూపణల తేయుట గాని కలిపించుడు ఆధర్యణ వేదంలో వహగమన మగవరుడు నిజమే అయితే అది నిర్బంధమైన విధిగా మన్నట్టు లేదు ఆయాశ్రీలు ప్రేమవివకలై ఎరి వియోగమును నవాంపలేక సాహసించి చతి నమగమిండుటగామన్నది

శ్రీ శీలమును గూర్చి వారు వరాకాశగా నుండిరి అయితే కృత్రిమ రక్షణ కూడదనిరి ఆమె శీలమును ఆమెయే రక్షించు కోదగునని స్పష్టంగా చెప్పిరి శ్రీలకు వరదా (మేసా) లేదు అది పాటలు మొదలైన వినోదాలను దర్శించుటకు బహారంగంగానే వెళ్లవారు తిర్వవాలు క్షీరదళ మొదలైన వాటిలోనూ పాల్గొనుచుండిరి యుద్ధయాత్రలలోనూ రాజాలతో వెళ్లుచుండిరి రాజాలతోపాటు రాణులు సభలలో కూర్చుండు వారు స్థలం యుగపు తొలి కాలాన కూడ నిశ్చే జరుగుచుండెను

కుటుంబిని నిత్యకృత్యములు గమనించుచి కుటుంబి వలెనే యీమె పేకువనే ఈశ్వరి పరమైన మనస్సుతో మేల్కొనును నిత్యకృత్యముల ద్వీ కొనును ఎదవ ఇంటి కేదము నిర్వర్తించి ఆలంకరించులెను

-
- 1) వాత్సయన కామసూత్రమే ఏకదాశీ వృత్తమ్
 2) శ్రీని బంధ్రయోగంతోగాని నిర్బంధంతోగాని కావగలవా దెవడూ లేడు వారిని వారే కావకోవలె మనువు || ఆ

వాచిని వాత్సయనుడు ఇప్పుడు వ్రాసినాడు¹ చెత్తా చెదారము పాపములు చిమ్మి²న శుభ్ర పరచవలెను నేల గోతులు గొగ్గలు భేతుండా పదునైన నున్నపు డీర్చి అలికి ముగ్గులు పెట్టవలెను ఈ ముగ్గులను తండ్రిల బిడ్డల వారల అన్నాడు అంతే అవి మంగిళ్ల లండను పోన గూర్చుటకే కాక చీమలు చిన్న ఎట్టలు మొలగు జీవుల రావాము కోసము కల్పింపబడినవి ఎయే చొద-ఏయే తీరుపూలు-ఎయే కళాల దండలు - చెంద్య అందగించునో గుర్తింబ చూడనింపుగాను ఉల్లాసము గొలుపునట్లుగాను ఇంటిని చీర్చి దిద్దవలెను దేవ గృహము (దేవుని గది పూజా మందిరం) బాగా ఆలంకరింపవలెను

ఇంటి ఆదారాలు మర్యాదలు సంసారంలోని సాధకబాధాలను గూర్చి కగిన నలహరినిస్తూ మార్గము చూపువారు అత్తమామలు కులవృద్ధులు వారికిని కగిన గౌరవముతో నర్తించి వినయంతో ఆధిపత్యవాది నడుచుకొనమును ఆరువలెను మాటలలోను చేతలతోను వారి చాత చింత మామలెను

వాడుకకు నీరు తెచ్చుట నిత్యమూ వారుకొనెడి గుడ్డల నుడికి తెచ్చుట వంట చేయుట కల్లల పోషణ పాలనము వంట పాత్రల శుభ్రపరచుట వృత్తికి సంబంధించిన పనులలో భర్తకు తోడ్పడుట కుటుంబ సభ్యులను వారి ఎల్లలను పరామర్శించుట మొదలైన కార్య కలాప మెంతో ఉన్నది ఆయాకుటుంబాల ఉపవృత్తి కుటుంబ భావోత్సాహమునుబట్టి కార్య భావోత్సాహము ఉంటుంది కుటుంబంలో పురుష సభ్యులవలెనే స్త్రీ సభ్యులూ కుటుంబ ఆంతరిక కార్యకలాపములను కలకొకటిగా నిర్వహించుచుండురు కలిగిన కుటుంబముతో పరిధారకలూ ఉండురు

ఇట్లంతతో దీనినదా కుటుంబిని బాధ్యత? వాత్సయనుడు లింగా చెప్పినాడు వంట యింటిని కుదిగాను గాలి తెలుతురు ధారాళంగా వెలయింపవలె కుదిగా చూడనింపుగా నుంపవలె వంట పరికరాలు సంపారాలు ఎవరు

1 వాత్సయనుడు కామసూత్రం ఎకవారిటి వృత్తాన్వయము

దేవి కావలెనన్న అప్పుడది చివరకే గండికొనుటకు మీగా నుండునుటలో
అపర్వవలె నని మంత్రితప్పని చెప్పినాడు భోజనకాలము గేస్తురాని అలంక
రించి యుంచవలెనట! ప్రసన్న హృదయముతో నుజించినదే ఆరొగ్గు ప్రద
మరు వాత్సాహముని మాటలు ఇంకా ఉన్నవి గిగండి లమె (కుటుంబిని)
తన శరీరమును నర్వదా తుచిగను శోనస్కరంగాను ఉంచుకొనలె పాడి
వకుపురి పోషణపాలనముల నిచారించుచుండ లె తన చేతి క్రింద పనులు
చేయు వరివరులు మొదలైన వారికి తగిన ఆదరం చూపుటా వాం యెదిల
దొదార్యముతో న్యవహారా నాటలలోను చేతలలోను వారికి నాతము చూప
వలెను ఏనాటి ఆయుర్యయాలు ఆనాడు చెక్కించి వాటిని నరిపుచుండగలెను

ఆయురుల వరానుర్పించుట భిక్షువులను ఎం మర్పించుట దే-తాడలగు
వాలు గ్రహుట ఆలంకరించుట గయనాలు అననాలు మొదలగు వాటిని నిచా
లించుట చూడ ఈమె పనులే

ఇవికా అప్పుడువచ్చు నిర్వహించవలసిన పనులున్నవి మీరు పెద్దలు
దానిలు మొదలైనవి కాయ్యసాహసులు వంట పాత్రలూ వీళ్ల కాకుంటూ
వళ్లములు ఉన్న వీరలు ఎరువులు కృతజ్ఞు మొదలైన నాం సామాన్లు
ఇంకా ఇట్టివి అన్ని తీరుల గృహోపకరణాలూ ఎప్పుడెప్పుడు ఎవేవి యిక్క
డెక్కడ నరచుకొను మేలైనవిగానూ దొరకునో అప్పుడప్పుడు వాటిని ఆయా
కాలాల కొని కూర్చి యుంచవలెను ఇంటి వాడతికు కావలసిన అప్పు పప్పు
నెయ్యి నూనె మొదలైన సంబార వ్రాణ్యాలనూ పైలాగే ఆయా కాపుల ఆయా
నమయాల నరచుకొని కూర్చియుంచు లె ఎట్లా వైద్యుల తువయోగించు
కొరి వాయి ఎప్పుటి మొదలైన వ్రవ్యాలును అసామాన్యమైన వైద్య
సౌవర్యాది లవణాలు కొవ్వులు మొదలైన స్వేదాద్రవ్యాలు తటుకొవధాలు
చిందనాది సుగంధ ద్రవ్యాలు సేకరించి చెడిపోకుండా దాచవలె ఆకు కూరలు
మింప కూరలు కాయగూరలు మొదలైన సూర్య విక్రియాలను ఆయా కాలా
లలో సేకరించి పాడి గాకుండా వ్రదవరచి ఉంచవలెను

ఆరకు యుండుము

ఇంటి పెట్టిలో ఆయా ఋతువులలో ఆయా కార్యాల విధులను గురించి చెప్పే వేయ వరము ఒక కిరణు అవురూప బ్రహ్మములను (విషదులను) పెంపు దుండినవలెను కాలచెట్టు పొదలు వండ్లి చెట్టు వాట మనోహరమైన గ్రాహిణులను మెయింపవలెను ఇది ఉద్యానములో అందవందాలు దిద్దుటకు కుటుంబపుటుపవత్తి చాలకపోతే ఎవరికిదైన అష్టవాటికైన నెలకొల్పవలెనని అట్టి చిరుత్తోటలో గిలాన వినోద స్థానముల కంటగా అవకాశ ముండదు అయినా కనీసం విశ్రాంతి కోసం వేదికనైనా నిర్మించుదు

ఇక ఆర్థిక రంగంలో ఆమెలకు దూకం ఆయవ్యయాలను గమనిస్తూ ఆయమును మించకుండా ఎందుమును నడిపుచ్చి లానన బాధ్యత ఆమెదూ ఇంకా వినండి ఉత్సవాలు క్రీడలు నంశరక్షణమలు మొదలైనవి జరిగే శుభదు వాటిలో మిగిలెడి ప్రవాళు సంతానాలు ఎమ్ముగాకుండా ఆమెదే సౌముఖ్యచేయవలెను ఆయా సందర్భాలలో మిగిలెడి వెన్న నేయ సూనెల వంటి పెట్టిని దాని ఉపయోగించుట వాలు అలాలు సూనెల చెజుకు వంట వాటిని కూర్చి వాటి వాటి నుం నేయ సూనెల తెల్లం మొదలైన వస్తువులను కల్పించి ఇంటికి వారుట విక్రయించుట ఇట్లే నిర్మిమా ఇంటిలో వారు కొనుపస్తవుల నుండి యేర్పిలెడి ఆయా ఉపప్రవాళులను పృథాగాగిక యేదో తీరున వినిమయం చేయవలె వచ్చుకు గండి శుద్ధిపీళ్లు మొదలైన వాటని సేకరించి ఉపయోగింప దగును ఇవి శుద్ధికిరమైనవి అలోగ్యకరములు పీటిని పశువులకు కుట్రా పెప్పవచ్చు దాన్యము దిండుటలో ఎప్పుడూ కలసి పశువులకో కోళ్ళకో అహారము వినియోగింపవచ్చును అందుండి వచ్చెడి గిట్టు కెండు పశువుల కామం మనకు ఉపయోగింపవచ్చును ఊక-మనగ

* ఉద్యానాలలో వినోదిండుటకు గిలాన స్థానము చెక్కు-పగ సుండును అవి వేదికలు లభాగ్యహాలు తీరుతీరుల దోలు దారాగ్యహాలు కొలకులు విహరినోకలు క్రీడాకలాలు మొదలైనవి అవి ఎన్నోకరములైన కలాలు హాయిగొల్పునవి వీటి అందరందాలు వినరించు కిది తప్పదు ఆ తీరు తీయములను ఉద్యానకళలలో చూచు

హొలుసుల వంటివి ఇందనముగాను గోడపు తలకును ఉపయోగించును కుమ్మరి ఆవముల కోవరము అమ్మహువద్దు పొయ్యిలో మిగిలెడివొగ్గులను కంపరి కమ్మరి వ్యర్థకాటులు మొదలగువారికి అమ్మి సొమ్మి చేయదగును పాతిగద్దలకు రంగులు వేయించి పరివారకులకిచ్చి వారి సద్భావము పొంద నగును అందుకూ కొఱగాని పాతలము పొత్తికృతు ఇంకా పీలికలై పాటిని దీపపు వత్తలకు కూడా ఉపయోగించ నగును ఎంతటి పొదుపు. ఎ వస్తువు వృధాకారాలు. ఎదో తీరున వాటిని నిగురంటి వినియోగము చేయవలసినదే

భక్తు పరిపాఠమును ఇతర పరిజనులను ఏయతో చూస్తుండించవలె కుటుంబ బుద్ధులను సగౌరవంగా బ్రయంగా మదురభాషణములతో ఆదరిస్తూ ఉండవలె ఎయే పరిజనులు ఎయే ఎనులు నిర్వహించడాలుదురో దక్కగా గుర్తించి వారిని వారిని ఆయాకార్యములకు వినియోగిస్తూ ఉండవలె వంతు గలు పట్టాలలో వారివారి యోగ్యతలకు తగినట్లు వారికివారికి తోచిన పారీయముల నిచ్చి ఆదరిస్తూ ఉండవలె

ప్రతిని సేకరించి ఎకించ ఎకులుచేసి ఎడికి గుడ్డలు నేయింప ఎలెను కుటుంబపు వాడుకకు కావలసిన గుడ్డలన్నీ యేకుటుంబమువకు ల కుటుంబము వారే తయారు చేసుకుంటూ ఉండేవాడు వంట యెంత ప్రపాసము అవశ్యకమూ నైన కార్యమో గుడ్డలకుగాను నూలు ఎడకుటూ అంతటిప్రవాస కార్యముగా నుండెను ¹ధార్యులు భర్తలకు మాతలు విడ్డలకు కావలసిన గుడ్డ

1 వాసో యత్పత్నిభి రుతతన్వయోన మువన్మకాత్

(అథ 14-2-51)

భార్యనేసిన వత్తము కాకు నుభదాయకమగుగాక :

వికన్వతి దియోఅస్మా అపాంస వస్త్రా ఇత్రాయ మాతరౌ వయన్

(ము-5-47 8)

తల్లులు విడ్డలకోసం నేస్తున్నారు

అల్లుకుటుంబము

లను నిర్మించునుండిరి చొక్కాలు చాగులు రవికెలు మొదలైనవి బహు
పురాతన కాలానికే ఉన్నవి వాటిని కుట్టుట కుటుంబినుల వనే దారములతో
అల్లికవనులు (లేమిలవంటివి) బుర్రెదారువనులు చేయువారు

అమెకు తీరిక ఉంటేనూ ఓక ఉంటేనూ ఇంటికి చెందని వనులనూ
నిర్వహించవచ్చునట అయితే ఈ వనులకు బూనునుటకు భర్తతో సంప్ర
శించి ఆయన అనుమతి పొంది మరీ ప్రవేశించ నుంటాడు వాళ్ళాయనుడు
ఆ వ్యాపారాలు ఇవి

1 వకుపులు గుడ్డలు మేకలు గొడ్డలు మొదలైన వాటిని
వరానుర్పించుట వాటిపొషణ మొదలగు వనులను విచారించుట

2 కృషి చింత వ్యవసాయమునకు వంబించించిన ఆయావనుల (వరి
మూసమును నిరూపించుట) విచారించుట ఆయావనులు చేయు పరిణామల జీతాలు
ఇత్రములు—ఆయావనుల పరిరూపములను నిరూపించుట నిర్ణయించుట

3 వాణిజ్యచింత వ్యాపారమునకు వంబించించిన ఆయాకార్యాలను
వరానుర్పించుట ఇవి పురుషులు నిర్వహించ దగినవి ఇంటిలో ఉండి నిర్వ
హించుట శంకుటాదైనవి కావు కనుక భర్తకార్యకలాపములలో తాను కలుగ
జేసికోవటం ఆయన అనుమతి లేనిదే తగదని వాళ్ళాయనుడు నిరూపించుట
యుక్తమే

ఈ కుటుంబ రాజ్యాధిపతికి ఈమె చంద్రుణి అన్నముగా ఆ
మంత్రాంగ మెట్టిది? భర్తతో ఎల్లవి పోషణ పాలక ఎద్దాదికముండుగురిం
ప సంప్రతిస్తూ ఆహారమయాలలో అగిన నిర్భయముగా చెయ్యయను ఇంటిలో
ఇరుస ఎలసె ముదాదారమునూ శుభాశుభ కార్యమూ ధర్మకార్యమూ మొద
లైన వాటిని గురించి భర్తకు నలహాలిస్తూ పుంబుంది కుటుంబములో అప్పు
టప్పట పొటమరింతెడి వసుస్వంసు నర్దుటలో భర్తకు ఆలోచనలందిస్తూ మానక
రిస్తుంది భర్తని కుటుంబము వారుగాని పంకర్పించిన ఆయాకార్యాల
యోగ్యత అయోగ్యత వాటి వాటి ఫలితాలు పరిణామరూపాలు మొదలైనవి
భర్తతో చర్చించి నలహాలిస్తూ ఉంబుంది కుటుంబాధిక పరిస్థితులగుర్చి

అర్హకుటుంబము

ఊరూ చర్చించి పలహాలిస్తు ఉంటుంది¹ భర్త తమకుటుంబపు శక్తికి మించి వ్యయిస్తే అపాత్రదానాలు ఆనర్థకరమై వ్యయం చేస్తూఉంటే భార్య భర్తకు నాతం చెప్పవలెనంటారు వాక్యాయనులు ఈవాటితో భర్త సునన్లు నొచ్చుకుంటూ మరుర భాషణతో హేళ గర్భితంగాను నీతివైఖరిగాను రహస్యంగా భర్త ఒంటరిగా సున్నవ్వరు ఈవిధి ఎరిచిచెప్పవలెనట ఇంకా భర్తప్రవర్తనలో రోషములు కనిపించే ప్రవంగనందర్బము కల్పించు కొని భార్య భర్తను మృదువుగా నుండలించవలెను² ఆ నుండలింపు ఆవేళంతో దునరునలాడుతూ ఆతిపోయినది గారదన్నాదు గంపీదంగాను ఉట వాటూ లేకుండాను కొంచెమంత కిసుక దెలుపునదిగాను ఉండవలెనట ఆ నుండలింపు:

ఇటి ఇంటిగుట్టలనుగాని తమ ఆస్తుపాస్తుల ప్పతిని గాని వరులైన కెక్కనీయరూ దిన్నాది వాక్యాయనులు ఇన్ని పరులకెరుకవడ నీయరాని చింతా ఉప్పువని చూపుతున్నది నీతిశాస్త్రము³ లయపు (వయస్సు) తమశరీరు ముండుట పొడుపులు మంత్రం(భర్తతో చేసినంతలోనట) తమ దగ్గర సున్న మందులు కాను విషయాలు తాము చేసిన దానాలు ధర్మాలు తమగొప్ప తమకు గలిగిన అవమానము ఇవన్నీ రాజ్యములకూ గుట్టుగా నుండగనవే రీ కుటుంబ రాజ్యముకూ అదేనీతి రాజ్యములకు నీటి గోచనబాధ్యత ముత్రులది గదా : ఒక్క కుటుంబ రాజ్యమున నీటిని గోచనముగా నుండు బాధ్యత దాని మంత్రిలే అయిన కుటుంబిని దన్నారు

1 అతివ్యయం అనన్వయంవా శుర్యాణం రహస్య బోధయేత్

(802-4-1-14)

2 నాయాపవారేషు కింపక్కలుత నాత్యర్థం నిర్వచేత్

(807 4 1-18)

3 సాదిక్షీవచనం మిత్రజన సుద్యుష్ట ఎకాకినం వ్యాఖ్యపాలయేత్

నడమూల కారీస్యాత్

(808 4 1-20)

4 ఆయుర్విత్తం గృహచ్చిత్తం మంత్ర మోషధ వంగమం

దాన మానాపమానాశ్చ నవగోష్యా మనీ ఖి :

ఇంక శ్రమకు కాస్త విశ్రాంతి కాస్త వినోదమూ ఉండవలసినది. అందుకే పుష్పవాణి కలుపుకు పుష్పములు పూలు గూడ నిత్యమూ ఇంటి తోటలో విహరించుచుండువారని వాత్యాయనుడు చెప్పెను పాటలు ఎల్లల ఆటలు ఎలాగైతే శ్రమము వచ్చును చతురంగము వంటి ఆటలతో వినోదింపకుడు ఈ ఆటలన్నీ తీరుల ఉన్నవి వాటిని వాత్యాయనులు వివరించినారు ఇవి నిత్యమూ అనుభవించెడివి ఇవిగాక అప్పుటప్పుట అనుభవించ దగిన వినోదాలను గూడ తెలియనారు వాత్యాయనులు ఇచ్చిరి. తీర్థము లనూరు వండుగలూ సామాన్యంగా ఇట్టివే ఏకంశోక్తి వం ఎనభోజనం జలవిహారాలు మొదలైతే వీరంగతి ఈ ఉత్సవాలలో ఆటలు పాటలు శృత్యాలతో వినోదింపకుడు కుటుంబములు శృత్యగీతములు శ్రీకృష్ణయుండు వాని ఉత్సవాలలో వారు వాని జరుపు వాని చూపకాలికి నిదర్శనము కెన్నో ఉన్నవి రాసక్రీడ జలక్రీడలు సర్వసామాన్యము కేటికీ ఉత్తరదేశాన ఇవి కనువిస్తున్నవి వీరి యి వినోద లలోనూ సు ప్రచారం కావుగొన్నది నిత్యమూ ప్రతి వ్యక్తి ఇంటికొటలో విహరిం పునఁ ప్రవన్నతి నొందుచేక ప్రకృతి శోభగల విశాలావస్థలందు అప్పు టప్పుడు సుఖము లందుకొనెడి యాత్రలు పోయి సోమ సమకవించునా ర యిది మరకు చు తున్నది

ఆమె ఇంక శ్రమించి కొంత విశ్రాంతి వినోదముల నొందిన పరే ఆమె ప్రతిపత్తి (పోరా) దిగజారిన యీనాటి హైందవ కుటుంబం ల్లోని బట్టి నిర్మలంపదగదు ఎవరొక్కరి అన్న వదనునకు ఆసక్తికర అర్థము నలికించినగదు భర్త యేమే గుణాలు కల్గియు (సాత్త్విక- రాజస-తామసములు) గలవాడో భార్యగారు చాలావరకు ఆయా తీరుల గుణ లిలాలు కల్గియు గలవారీ సుందరగునని మాత్రమే దాని భావము అట్టి సమర్థములు అలాగేనే (వధూదుల ఆన్వేషణ వంజము లెప్పుడే) విదా రించ అనుబావ భర్తలుగల వారే వివాహమాడు టునితము అనైన దాక్షకు కొట్టు గాదు నిర్వలంబినట్లు- చిరంతన సాహచర్యం వల్లనూ కొంత వర కీనసంధ్యలు కుదురుకొంటవి అందరూ నిర్వలంబునట్లు మాన-తన

ఆర్థకుటుంబము

మును మంట గలిపి భర్తకు తోత్తుగానో భోగవరికరంగానో వదియుండుట అన్వయించుట వరకము గాదు వైదిక కాలము నుండి దాదాపు స్వల్పం యుగండాక ఆమె ప్రతిపత్తి ఉజ్వలము చూడండి వివాహంలో భార్య భర్తకు నేను నీకు విధేయురాలని¹ అని తొలి పది సక్కరలేదు అప్పు పూట వడకపోగా నితో నమాన ప్రతిపత్తి గలిగి ఇల్లు దిద్దుదును అనే భావంగల మంత్రం వివాహ కంఠ్రంలో వధువు పఠిస్తుంది ఇట్లు సుఖము గోరి కుడి వైపును నేను స్వీకరిస్తున్నాను ముది మువ్వల దాక (ఈయన) నాతోకూడి యుండుగాక : అర్కమా : భగా : ననితా : ప్రమోదీ : వీనితో గూడి నేను గృహమును వాలింప న వ్వనుగ్రహంపుము

ప్రతాపతి మాకు సంకానమును అనుగ్రహించుగాక : వార్తకము దాక మమ్మలను శ్రవైక్తిముగా ఆంధ్రముడు ఉంచుగాక : కుభ ప్రదముగా భర్త గృహమును ప్రవేశింతును ఓ వరుడా : మన కారికి మన వశువులకు కుభ మగుగాక : అమె యీ ప్రతిపత్తిని పడుడు వివాహంలో అంగీకరిస్తూ ఇల్లు ప్రతిష్ఠాకు శస్త్రాదు ధర్మంలోని అర్చింబోగాని కామంలో గాని భార్య నతిక్రమించ నడవను ధర్మ వ్యర్థేషు కామేషు భాద్యాం నాతి యి మ్యహమ్

వధువు తొట్టి రోటిగా భర్త యింటు అడుగిడు నపుడు అమెను తొత్త చుట్టాలు ఆహ్వానిస్తారు ౩ సంవత్సరం వారి స్వాగత వచననాలు సంవద సంకానము గలి, ² విక్రంద అనందింపుము ఈ యింటిని ప్రణామవవై చూచికోమ్ము పతితో ముది మువ్వలదాక దెళ్ళబుచ్చుము గృహమును పాలింపుము ఇప్పుడిందున్నవారెవ్వరూ ముందు పొల్లొనువాది గారు దీర్ఘ కాల మానందింపుము కుమారులను మనుషులను కనుచూ ఆశం దింపుము నిండు మనసుతో నీ యింటు నుండుము

1 ఇది త్రై స్తపురి వివాహంలో వధువు చేయవలసిన ప్రమాణం

2 ఋషీ-గ-కిరీ

ఎల్లలను ఎల్లలకు ఎల్లలను ప్రణావతీ మీకు ప్రసాదించుగాక !
అర్జునుడు మీకు ముని ముప్పులదాక బాధ్యులము గలుగ అశీర్వాదిండుగాక !
వతీ గృహాంగణము మెట్టుము ఇంటి వరివారము వరువులు ప్రబలాగాక !
కుటి దృష్ట లేకుండుగాక ! దాంపత్యానురాగము కలుగ కుండుగాక ! వరువు
లకూ సుప్తగుగాక ! మార్గవహ్యాదయము విశాన వదనము గలిగి వీరులను
కంటూ చేపకల నర్పిస్తూ సుఖాల జూరగొనుడు

దయాళా : ఇంద్రా ! సుఖము సంతానము గలుగ ఈ ఎదువును ఆను
గ్రహాంభుము ఆమెకు వడుగురు పావల నిమ్ము వదునొకంధవ వాడుగా
ఉంటాడు. తర్తి వాడి పరిపాలించనిమ్ము పతియొక్క కల్లదండ్రులు సోదరి
సోదరులపై న ఆమె పెత్తనము చెల్లనిమ్ము

కృపాశ్చ ధర్మం ఉప్సవలికిన తర్తను తార్క మందలిస్తంది ఆ కలి
ఇది ! వడ్డుదనే కుమింది కార్యాంతరమున నెవటికో పోయినాడు అదే ము
యానికి తృగువు పడ్డుని దర్పించి ధర్మ మర్కములు ఆయనవంన చెలికొ
నింది వడ్డునియింటికి వస్తాడు. వడ్డుడు ఇంటిదేదని విని తిన్నుదై వమీ
పారణ్యమును తేరి కొంటాడు. వడ్డునిరాక తెదురెదురు చూస్తూ ఆ అడవిలో
తలస్తూ ఉంటాడు. వారం దినాలకు ఎడ్డు డిల్లు నేరికొంటాడు. వడ్డునివతి
తృగుని రాకను భక్తుకు వివేదించి మీరు పోయి తృగుని వత్కరించి ఇంటికి
అనకొని రావలసినదనింది. వడ్డునికేమో రాజనం బలుస్తుంది తనకర్మికి
గర్విస్తాడు. ఒకరిని చూచే కర్మం నాకేమిటని కవరికొంటాడు అప్పుడు తార్క
కోసము నావుకోండి అది పాపపుది శాంతంగా నమదాదారమేమిటో ఆలో
చించండి ఆకాళంతో వచ్చిన అర్థిని ఆవమానిస్తారా తిరవ్కరిస్తారా
కుటుంబి కీది ధర్మమా ! అని వాతం చెప్పకుంది ఎంతటి మెత్తని మంద
లింపు ! దానితో వడ్డుని తిక్క దిరిగినది తన పొరణాటు దిక్కిన్నాడు
కోవపు పావము నుండి నన్ను తెవలలాగినా వని నరిని ప్రశంసస్తాడు

1 తార-శాంతి 00 వడ్డుని దర్పింప గోరిన అభాగ్యుని కథ

ఆర్షకుటుంబము

మరొకకథ¹ కౌశికు దొక బ్రాహ్మణుడు మహాకో, అత దొకనాడు భిక్షకోసం ఒక యింటికి పోవును భిక్షించేనా అనుమతి కుంటుంది ఆ ఆభ్యర్థనం విని భిక్ష తీసుకుని వస్తూ వుంటుంది ఆ తెచ్చేలోగానే కౌశికునకు నిలుపు లేకపోయినది తీండించి భర్తనగర్భంగా (బెదరింపు తొలగిన మాటలతో) దర్శవన్యాసాలకు దిగినాడు ఇంకతో కుటుంబం భిక్షగాని వస్తుంది ఆ కౌశికుని తీరు చూస్తుంది నాయనా! ఈ దుందుడుకుదనం బ్రాహ్మ్యం కాదయ్యో! అంటూ మృదువుగా హేతుగర్భంగా యిదంతిస్తుంది ఎదవ ఆ సాధ్వీమతల్లి బ్రాహ్మణదర్శపు నిజస్వరూపమును కౌశికునకు ఉపదేశిస్తుంది దర్శవ్యాధు రున్నాడు ఆయన దగ్గరకు పో! ఆయన దర్శస్వరూపాన్ని నీ కింకా చక్కగా తెలియజెప్పుతాడు అని అంటుంది ఇక ఇప్పుడు తీరుపింటి— ప్రీ భర్తకు వెళ్తా! దర్శనవిషయా :

గృహ కృత్యాం నిర్వహించుటతో ఈమె ప్రతిపత్తి తెలిసినదిగదా! ఇక దార్మిక రంగంలో చూశామి కుడించి యేకతవు చేసినను భార్యతో కలసియే చేయవలె లేదనో ఆ క్రతువు వూర్తియైకట్టుకాదు విత్కలదులువంచ యజ్ఞాని ఎరుపులచే ప్రీతి నిర్వహించవలెను ఇంతేగాదు క్రతువులు మొదలైన దార్మిక కార్యాలలోనూ ఎరుపులచే ప్రీతి ఆయాప్రముఖ పదవుల వధి ఇంటికి ఆయాకార్యాల నిర్వహించిరి బ్రహ్మస్థాన మధిరోవాంచిన ప్రీతి న్నాడు (ము - 8 - 33 19) బ్రహ్మస్థాన మంటే సామాన్యము గాదు క్రతువిధి వివాహము సంకా పరిశీలిస్తూ దోషాలను పరిహరిస్తూ వుండే ఆదికారస్థానం ఈ వందర్శంలో ఆ బ్రహ్మపదస్థుని తీర్పు తిరుగుచుది యజ్ఞము కోవరము అగ్నిని రగుల్చుటలో అరణిని ముగించుటకు భర్తకు ఈమె సహాయపడుతుంది ఈ క్రతుకలాపాలలో ఆమె స్థానము (చార్యము భర్తకు కుడివైపునకునుండేది) నేటి కది కాదుమాలై నది/ కాని వాటి సంప్రాయపు గురుకులు నేటికీ పూర్తిగా మామిపోలేదు వివాహంలో నేటికీ యజమానపురు మూత్రం కవ్యను వరువకు కుడివైపుననే కూర్చుండ జెట్టుదురు

1 భార-ఆర-ఆ-6 కౌశికునికథ

అప్పు యామెకూడ యజింపనూ యజిస్తుంది ఆ యజనము కాగానే ఆమెను ఎడమ పైపునకు మారుస్తారు యజ్ఞాలలో భార్య మంత్రాలు పఠించవలె నంటవి శ్రోత మాత్రాలు భర్త ఇంట లేకున్నా నిత్యవిధుల నావక వాటిని భార్య విర్య వాస్తూ ఉండవలె నీనికి ప్రసక్తిందినకథ! పద్ముడనే కుటుంబి కార్యంతర మున బోవును కొంతకాలమైన ఎమ్మట పద్ముడు తిరిగి రాగా భార్య తగిన నక్కరాలు నెరవ విశ్రమించజేస్తుంది అట్లు విశ్రాంతిగానుచు పద్ముడ భార్యను మునిముందుగా ప్రశ్నిస్తాడు నీ! కుళలమా! దేవతాది పూజలు నదిగా పాగుదున్నవా? అని అందు కామె! మీ రిరు పున్నదిగా అంత తెల యక పోలము బొనగదు దేవపూజలు అతిథిపూజలు అన్నీ వక్రమంగా ఎవ్వటికి వలెనే సాగుతూ ఉన్నవి సుహృద్భ్రాతృమిత్రము ప్రయము ఎవ్వటి లాగే యేమీ లేకపోయిందా సాగిస్తూ ఉన్నాను అని బదులు చెప్పింది

పురుషుల ఎలెనే స్త్రీలు అన్నితరుల దానధర్మాలు చేయవారు ఆకొన్న రికి రాత్రికి జీవితమునకు సువ్యవస్థకు సాధనాలు శ్రేయము ప్రేయము వాటిని గూర్చు వైర ఆస్థాంకాలను శీలాలను పురుషులవలెనే స్త్రీలు సాధన చేయ దగును శాతవాహనుల కాలానగూడ స్త్రీర్పతి దిగజాగలెదు

కుటుంబి సాగించిన ఆ ఆనంది యాత్రలో నిర్మయాత్రలోతగిన నహా ద్యాయనిగా లెనూ కుటుంబిని ఇందు ఇరువురకూ ప్రాముఖ్యమూ ప్రాతి నిధ్యమూ ప్రతివర్తీ సమాచార అనివార్యములూ అనిభాజ్యములూ ఎవరి ఆవ్యాత్మిక ఆదిభౌతిక గుణధర్మాలు వారికి ఉన్నట్లు కనుబొందినా పరస్పర మవి దోహదించుకొంటూనే ఉండును జీవితంలో వారిరువురూ భిన్న వ్యక్తులు గానే

1 భార-కాంతి-ఆ 6-పద్మునికిడ

* ఆతనికోడ నిట్లనియె అంత యెటుంగమి రాదు నీడు ?

జాతిశయంబు కర్మి భుజనాధిప : నాకుఁ దగన్ నమస్త దే

నాతిథిపూజనంబులు నమగ్రములై నడచున్ సుహృద్భ్రా

ప్రీతియు మునునోరె నవిలేదరె నొప్పుగ నిర్మూలించితిన్

భార-కాంతి ఆ 6-పద్మునికిడు

అర్చికుటుంబము

కన్నీపాడు ఆ నిన్నక్కము చాటున ఏకకర్త మొదిగియున్నది ఇంకా కొన్ని
నందర్బాలలో ఒకటి దానికి రూపు కల్పిస్తూఉన్నది మరొకటి రూపురేఖలు
వీర్చి దిద్దుతూ ఉన్నది

అకదో ము క్కిమెయో వాళ్ళ మాత దేమో
అకవం నీమెయో కృష్ణి యకదో పురుషు
దీమె స్త్రీ కల్లు పావలకేమో తల్లి
దండ్రులై యెద్దిక నీచు దిద్దంగ కుతమం "

ఆ ర కు టుం బ ఘ్న

ఎ ా మి ద వ ని వా కి

కు టుం బ ప భ్యు లు

కరి కురగాఁ ఁ ఘట్టనయు గాలియు నొంపదె యెంటియున్న య
క్త దువు ననేక భూదుహావిధానము ఁంచయి పేర్చి బాధలన్
బొరయినె యన్నదమ్ములును బొందిన నేరి కసాధ్యు లట్లుగా
తెరవయి నిల్చినం గెలని కెల్లదమై పరివోడు తెంతయున్

(గార-ఉద్యో-ఆ-౨-ప ౩౩)

వీరిష్టతి యెమిటి ? కుటుంబ సంస్థను గూర్చి తెలుపుటలోనే యెంత
తడివీరిని ఇచ్చి దీంక కొంత విశ్వవిదులు లాటా అందరూ పాలించుల
ననే కుటుంబములోని యితర పశ్యులు దానధర్మాలు క్రితువులు చేయువాడు
వారి కట్టి ఆర్థిక యున్నది ఈ కార్యముల కోసం కుటుంబపుటాయము
నుండి వ్యయించు వ్యవస్థము (హక్కు-) వీరి కున్నది అయితే ఆ వ్యయాలు
కుటుంబ స్థితికి తగినంతగానే యుండదగును కుటుంబపు కార్యకలాపాలను
కూడా పమిషీస్తూ వాటికి సమన్వయం కూరుస్తూ పొనగించి ఇల్ల నడుపుచుండు
వాడు కుటుంబి

కుటుంబినులనూ వివరించితివి కుటుంబమంతటినీ చిద్రైది కుటుంబి
కుటుంబినులకూ కుటుంబపు ఆయాకార్యాల నిర్వహిస్తూ ఉండే కుటుంబ
పశ్యులకూ గల సంబంధము ఒక అధికారికి ఆయన క్రింది ఉద్యోగులకూ
నడుమనుండు సంబంధమును బోలెసది బాదు కృతక నియమ నిబంధన లిట
లేవు అంతఃకీరణాలు పోకగా విప్పారిన హృదయాలు ప్రకృతిరింపు ప్రేమయే
వారి నియమాలు నిబంధనలు ఒకరి ఉత్తరవుల కోసం ఎదురెదురు గూర్చి
ఉండవక్కరలేదు వారివారి కార్యకలాపాలలో వారువారు స్వతంత్రులై
ఎవనిని ఎన్నడును ఎ తీడుగా చేయుటెనో ఎవరికి వారే నిర్ణయించు కొందురు
నిర్వహించుదురు

ఆర్థకుటుంబము

సంస్కృతికి గెనడు ఎదేరుతలకు ఇరుగ వండ్లం క్రమ తీరాకు చేక తన్నులు వికయమంటే చాలా ఆషోకాన్నుల వీనివి గూర్చి చెప్పవలసవని చాలా తన్నుల అందు తీరి స్థాపము గాదు సారములం తెలియము వికయం క్లాసికల్ గ్రంథం గెనడు + కయము (గీతి) ఈ వికయం తెలుసుకోవాలంటే అన్నీ కాదు ఎర్రం దేవర : చాలా : అంటూ చేతులు నలుపుకుంటూ చీలించడం కాదు ఓ : హా జూర్ : బూ కాదు : బాహ్యములైన ఈ లు చాలా కలుషం ఎర్రం వందూ : ఇంకా గెనడుంటే పుష్టకా కాదు పితామం లేని వేదీకరణ విశ్వస్థా వ్రాస్తే ఎక్కువం విశ్వైకతావం అంత విశ్వంలా వేరంత : అనుపత్త్యమును గుర్తించి తా సమయాల (అనాంకా ము) నుంచి సేవానుగ్గులై పోతాడ గెనడు అం విశ్వమెనలయం ఈ వ్యవగూతా హము తదికమింది సేవానిరతితో మూడ గాంతో పనిమగుని వికయం

కనుక వివేచకు ధర్మము నారాధించుచో తప్పబుట్టు పదధర్మ సామాన్యంగా ఆత డెంతకూడవో అంతధర్మప్రచురు కూడ తిరతెంత అబ్బుడు. మిత్రుడు ఇందువు కూర్చున్నాడే నను దుర్బలాలతో మొగము పదిది ధర్మ ప్రజ్ఞమననే నిలుపును ఎట్లెడల రక్షింప వచ్చును కాజన్మ న మును క్రతువు చేసి భూరిదానా లిచ్చెడు ఆదానాలతో గోదానా తప్పని దానాలుగా విధి బదియన్న గోబులను చువనలేక ఆ బులు తుమారుడు నువ్వే తుల మనస్సు పవుక్కుమన్నది చూడు. పాడిలేని ఈ లెదగు గొడ్లన దానముః పీట నేమి చేసకొను; మాయానూరు చేసే యీ ఎను ముంబదిదాని ఇది అధర్మం వారి కిది శ్రేయస్సు కాదు అని దాని దాధర్మ్యం అది అపవిత్రతతోయాడు. నాయనగారు : నన్నపరికిస్తారు; అని ముమ్మారు అడిగినారు తండ్రి చిరాకు పడ్డారు ఆ ఆపేంలో నిన్ను యమునకు అని పోయి జాననాడు ఆ వెంటనే వచ్చాడై పంపినాడు తండ్రి మరల తండ్రి చుండో అధర్మము నకు పాలిద సున్నాది నవీరుడు పొడగట్టినాడు నాయనగారు; ఆనకుం మహదోషం మీకున్న అమెమంకావలె ధర్మం తప్పకదే నేనుయమునివద్దే

ఆదిత్య సుధాకర్

పోతాను అని అట్లే చేస్తారు ఆశచి ధర్మానురక్తికి యముడు ముగ్ధుడై
ద్రవస్తుడై నదితేతుని మధల శండ్రిదగ్గరకు వంపును

ఇంకొకటి ధృతరాష్ట్రసకు ఎదురుడు మిగుల అల్పుడ విధేయి కాని
ధర్మము చెప్పవలసి వచ్చినప్పుడల్లా విర్రాహమానిగా నిక్కిచ్చిగానే చెప్పు
వాడు ఆదవు గెలుపు ధర్మంగాడు అప్పటికి పాండవు లాదీన మొకదప్పక
నడచు కొన్నారు వారి సౌలు వారికి వచ్చియున్నట్లుగా దిగమొంగ దలచుట
ధర్మమా? దురాశకూడదు మీరు ధర్మం తప్పకున్నారు అనిచెప్పమనే
ఉండెను ఈ దారణంగా ఒకనూరు ధృతరాష్ట్రులు విడుదలి వెళ్ళిపోయినట్లు
విడుదలు వెళ్ళిపోగా మళ్ళీ ఎరిపించుకొనుట కూడా సంభవించినది ఇట్లు
ధర్మమును ప్రతిపాదించుటలో ఏలడ్డ అవు లేక జంతుగొంతు లేక ప్రవర్తించెను

తెలివవదిగదా కుటుంబపు అధినేతల యెడల ఊయింబ వభ్యుల
కుండ విషయము! దాని అవధులు కుటుంబములో సాధన చేయమొదలదీసిన
ఈ సేవానిధితి క్రమక్రమంగా బంధుస్థితి సంఘం దేశం మానవా? ఎత్తం—
వీటికి సేవగా పరిణమిస్తుంది అప్పుడతని కుట్టుబుద్ధి తనకుయింబపు హద్దుల
దాట వస్తుకై కుటుంబం గా విస్తృతి నొందును

ఈగిరంత ఉపవృత్తి బెనికుటుంబమైతే కుటుంబపు వసులను ఊయింబ
వన్యలే స్వయంగా చేరికొందురు ఒకపాటి ఉపవృత్తి ఉన్నా కార్యక్రమైతి
బుటుంబ వన్యలకు మించి లేకుంటేనూ స్వయంగానే చేసుకొంటూ ఉంటాన
మగవాంధో ఒకరు పనివుల కాపుమేవులు మీస్తాఉంటే మరొకరు పొలం
యిస్తుట మొదలైన కృషికార్మాలు విర్యవృత్తిఉంటారు ఇంకొకరు ఎరుకులను
అయాసమయాల గమనించి సొమ్ము చేయుట మొదలైనవన్యవసారాలను చూస్తూ
ఉంటారు ప్రిలలోను ఒకరు పంటచెస్తూఉంటే మరొకరు దీర్ఘతెస్తారు ఇంకొ
కరు వక్షులకు వచ్చిగడ్డి తెచ్చుట మొదలైన వసులను చేస్తూ ఉంటారు ఇదీ
తీరుల ఇతర వ్యాపారాలనూ ఇతర కృషికుల కుటుంబములో కూడా వసులను

అర్జకుటుంబము

ఎందుకొని నిర్వహించెదరు ఈ మంజుశీతలూ బుటుంబ వ్యూల వలెనే
ఎందు వేయవలగదే వారి విశేష మేమిటా; బుట్టవలెను నవ్యయింబులు

శ్రమ శివమనకు గౌరవమందెను కనుకనే కుటుంబపు పని పాలు
అలో సామాన్య గా వ దాగతులపై అవారవడుట తక్కువ ఈ మంబ కౌం
కూపమయి కనుకు మింబనా కూడి వదిలెను గిదిమోగించుటకంటే జరుగ
దాని కర్మంగా నున్న బంధువుతో ఆపుతో ఉంటే వారిని ననాయబలుగా
దెప్పకొనుట కివ్వగింతురు ఇది ఎందు తారకం

భగిని గురుని బ్రతుఁ బండిలు కం జాఁ
బేదవడిన వానిఁ బ్రయము రోడఁ
దనగృహవాసఁ గల్గి కనుబావముగి ద్రోవఁ
తెనుకేయు నాయువుకను పరికి

(భారీ-అను ఆ 4)

తగునుకదా ఇది :

ఇలా వచ్చిన ఈ మంబమూ వీరికు మంబంలో భాగంగానే కలసి
పోతుంది వారికి గ్రావవాళిపై క్షం లేకుండా (కుటుంబ కట్ట కొట్టకకుండా)
మామలే కాదు అన్ని విధాలా కను కుటుంబములోని వారిని లాగే ఆదరిస్తూ
ఉంటారు వారికి జీతలక్ష్యాల నిర్ణయమంటూ ఉండదు వారి శ్రమవల్ల వచ్చు
దానినీ ఇతర వ్యయాల శ్రమార్థమను వలెనే నమ్మకా అనుభవిస్తూ ఉంటారు
ఆవచ్చినవరి ఎల్లవి మొదలైన వారి కుభకార్యాని ఈ కుటుంబంవారే
జరుపుదురు అంతేగాని ఈ వచ్చిన వారు కూరికి కుటుంబంవారిని
తినవచ్చినవారి కుటుంబం దు యజమానులనీ ఇ మవంటి అలవాటు
వారికిగానీ వీరికిగానీ ఉండవు కుటుంబానికి భవ్యాపారం కలిపి
వచ్చి వృద్ధిగా ఉంటూ ఉంటే ఆ అందా దెచ్చితోన్నవారికి తన
దానిలో ఒకపాటి పాని ఇస్తారు ఇట్లా అంద వచ్చినవారికి తన్న కూడానే
దానికి భగవంతుని అతడూ పొంతంగా వ్యాపారం జరుగుతుంటా ఈ

ఆర్థకుటుంబము

కుటుంబి ప్రోత్సహిస్తాడు ఇప్పటికీ జై సులలో ఈ ఆచారము కొంత కనిపిస్తుంది. తమపాడ—చివరకు ఎంతకు వచ్చిన వాడైనా నరే అతనికి తమవ్యాపారంతో ఎ మాత్రంగానైనా ఇస్తూ అది కూర్చుకూర్చి తగినంత కూడిన తరువాత ఆకర్షిస్తావా శిష్ట యేదో స్వకంఠ చృత్రి చేసుకొన ప్రోత్సహిస్తాడు ఇలాంటి పెరు దొరకక పోతేనూ కుటుంబపు ఎవ్వరూ మిక్కుటంగా ఉండేనూ వరిచాలకును తిప్పనివరి అప్పుడు పరిచాలకులు నియోగిస్తారు

ప్రపటివులు గ్రస్తకకుటుంబాలనే కోరుతారు పనిపాటులలో గూడి కుటుంబి పక్షం లంతా ఒకేయిగా పనిచేస్తూ ఉంటారు ఆ మురూకు కుం... నాయకులు ఏవని నిర్ణయించినా మురూవారంతా కలిపే నిర్ణయాస్తారు ఈ రిదుక పీదు ప్రలంహా అప్పటి లద్దలో ఇది రీయంకు అది అతనినంకు ఇది నానం అనిగాని పీవు ఇన్నిగంటలు ఎనిచేసినా అతిదన్ని గంటలు పోచేనాడు కేసో ఇన్ని గంటలు పనిచేసాం అనిగాని పాశ్చర్యంవంటి వారెరుగరు ఆ ఎచ్చినదేదో నమ్మగా కుటుంబంవారంతా అనుభవించేవారు కుటుంబం ఎంతపెద్దదైతే అంతగా లాభించేది వ్యయము కలిగించేది ఈ దృష్టివల్లనే రావణుడు ప్రాయశులలో బహుభార్యాధ్యం తరుదుగా ముగ్ధుడి ల తీరు శిష్యులలో వారికి వాయికెకపోయిదు శులి—యజమాని అనే గౌడము ఉండవలసి పనిపాటులలో పరాయివాళ్ళ కష్టంలు ఉత్తిడను ఉండవలసి వలెనా వారిని వాటికి క్రమబలు అందుకు ప్రతీకారాలు సమ్మెలు మొదలైన దెడదలుండవలసి వారికి వారికి తీరిక ఉత్సాహము ఉన్నప్పుడే పని చేస్తారు కుటుంబం వారంతా ఎల్ల జల్లలలో కలిసి కులాసాగా పాటలు పదాలు పాడు కొంటూ కలులు కలుద్దు చెప్పకుంటూ పనిచేస్తూ ఉంటారు ఇందువల్ల అవరి అతములు ఆవాంధికములు ఆయన గౌడవ తొడపపు—వారు చేయుక్రియ వారిని విసిగించక పోగా అదౌక అటలాగు అన్నిస్తోంది శరీరానికి మనస్సు నకూ గూడ వాయి నిస్తుంది

కుటుంబంలో ప్రతివారూ తమ తమ చరిత్ర (శీలము)లను తామే కనుగొని గొడుగుకోవలె అట్లే తమవారి చరిత్రనూ ఒక కంట కనిపెట్టుచుందురు

అర్జునుడు

ఇట్లు కుటుంబంలో పరస్పరము పరిశ్ర (రిలమ)లను కనుగొలిగి కనిపెట్టు
మందురు ఇటు కుటుంబంలో పరస్పరము పరిశ్ర (రిలమ)లను కనుగొలిగి
కనిపెట్టుమండగా దుర్బుత్తిలో దొరలినారు ఎలుపుగా వట్టిబడుదురు అట్టి
దుర్బుత్తిపొరాల దిగుడున్న వారికి కుటుంబంలోని వారు పాతిం చెలిం దారికి
త్రిపురురు వాతతోడ మార్గంగాను హేతుగర్భింగాను ఉంటుంది ప్రేమ
ప్రదిలి పొరుగు ఉంటుంది ఉదాహరణకు నిగమకర్మకల అందిలి మాలబ
దీరు వినదగును

నిగమకర్మ నైష్ఠిక కుటుంబములో జన్మించినవాడు అయితే అంశ శు
నత్వం ప్రధానాలు అరినికి ఉంటుంటేడు విలాసపురుషుడు నిటరాయ నా అయి
నాడు అవెట్టి వెదురై నది క్రమంగా పెద్దల ఒడ్డిం శుభాస్తులు త్రెం శ్రీకాన్డా
నాటుమాటులుదారింది తెంపెరి తిరుగ సాగినాడ తరచరాచగా సంపాదించిన
మదీమాన్యాలు కడుపుంటాగు హరించి పోతూఉన్నవి ముక్కుది ముడుసగు
వరమసాగున ర్తనులు అయిన జననీజనకులూ వార్యా గోరుకుడున్నవారు
అతనిది నగుటొట్ల ప్రభుత్వై నది

ఈదుష్టతి అంతా నిగమకర్మ ఆక్కచెరివి బడ్డది ఆ పెంచనే ఆను
తలంచి పోయినది కమ్మని దారికి తేదలచినది పెంటనే ఆమె తనవల్లం
తోను భర్తతోను బయలుదేరి ఎట్టినింటికి వచ్చినది మరదలి చ్చుతిని కల్లార
గాంచి కడుపు ఉమ్మరింప వాపోయినది పమయం కోసం చిరీక్షిస్తున్నది
ఇట్లుండగా ఒకనాడు తమ్ముడు ఎక్కడనుండో ఊడిపడ్డాడు చలిది కోసం
తమ్మందుకొని పోజూచినాడు కానీ ఆక్కను చూచి అలకొందినాడ అమెకు
మొక్కి నిలిచినాడు అతనిని చూచగానే అక్క ఆసేక మూలకొని తత్తి
చిస్తున్న తమ్ముని తిమాయింది మీ తాపం క్తిని సుళియింతున్నానీ ఉండుమని
మరిదలిక తమ్ముని నేవించింది భుజింప జెస్తుం తమ్ముడు ముడిం
తానీగా తూర్పుది పుండగా మ్మడువై న మాటలతో హోగుతుకంగాను కరుణాచి
కరుణంగాను కడుపుకలుగుకొని పోవునట్లు ఇట్లు మందలిస్తుంది

అర్చకుటుంబము

ప్రారంభించిన వెడ పొరముగనున్ బ్రతుకూ చూపండునో
యేరా తమ్ముడఁ నన్నుజూడఁ జనుటె నెన్నొక్కనో యుండి య
జారాజీవి యుగము వాచె నినుగన్నోక్తున్ మీదానమున్
నీరాశన్ మదిఁగోడుఁ జండు మీదున్ నీరాశంబుననెన్

శ్రీరాతిత్యము విత్తికద్యయు గుణవేత్తలంబునున్ బియ్యము
దేవలస్సూరి దలిచు తండ్రియను బిం జండుఁడై తోలువన్
దోలుంగొక భూద్యుం డితరుఁడై బిచ్చంబులం దొనవన్
సాలగ్రామంబుం బనించుకెడ నాత్యలపాపా ముల్

ఎనమ్మడ గడవగఁ డ
బొంబులు కనుఁ దుల్యంబుననీ వి
పై నరజీ నెరిచుకొని
యీసీప్రా పాపవడెడు నిరుగుడుపులకున్

బియ్యంబున నదియి ఎట్లనె తల్లిని దండ్రి నేలలో
పెతలని తమ్ముగులల నవేస కులాంగ నోడురెని యీ
కొక కుల బంబుఁడై విడిచోపక ప్రోవుగ నెందు నీక పా
ల్పడిన కర్మనాదలక భారత సంవాత నిబ్బాదాదుగన్

నాదు సహోదరుండు నుజున న్నననీయి యుద్రవ క్తి బ్ర
హ్మదు మెచ్చి డే నతిని యజ్ఞమునం గడుఁబూర్ణులారై
నేది యలంకరింతుగని వేపురిలోల నడకొందు నీ
నేదియు లేక న్నన్బులమీనుఁడనెడు యెంగఁ దమ్ముడ

మీరావేముదాల్చి న్నడవను న్నెచ్చింతుకాశేబు ము
క్కందుండు నఖండవేపురముల్ కాక్కరఖండంపు గే
బారింబుల్ తెగనమ్మఁ గాఁ జనునె నిర్దాదుండవే వెన్న నె
వ్వాదు న్నేరె న్ననోదరాదులు కులధ్వంసంబు పీ కర్మ

ఈ మందలింపులతో శర్మ యొకెంత కాలమైన తుడుర్చొందియున్నాడు
కుటుంబంలోని వారి విషయమున మాటల తీరులో నలండు మార్చివము
క్రమంగా నహాని ప్రవృత్తిగానే పరిణమిస్తుంది అది వ్యభిచారమున నీది
శాస్త్రము తెలుపుచున్నది వ్యభిచారమును గూర్చిన సంప్రదాయా లింక
ఉన్నది వరుషభాగమును మన నీతిశాస్త్రము నిషేధించినది మాటాడు
మర్యాదను గుఱించి భారత మిట్లు తెలుపుచున్నది

ఎదిరికిఁ బ్రియమును వాతమును
మదికింపును గాకఁ బాకుము నలది -
యెదివినను లెవ్వు యుగా
కిదియది యనకురకునికి యెంతయు నొప్పున్

చెలిమియుఁ బగయును చెలియుఁ
గలకయు భర్తయు పాపగతియును చెల్లెన్
దులువతనంబును వచ్చును
ఎలుకుబడిన గాకఁ బొసగఁ బలుకఁగవలయున్
తనువున విజిగెన యమ్ములు
ననువునఁ బుచ్చంగవచ్చునతి నిప్పురక
మనమున నాటిన మాటలు
విను మెన్ని యుపాయములను వెడలనె యధిపా
(భార-ఉద్యోగ విదురకీతి)

అలంకారి యిందొరుల ప్రో
పులఁ బ్రాశుల నెలమి కలిమిఁ బొంది బహుల్లా
తుల నెమ్మిఁగూడఁ దామర
కాలవి క్రియన్ నరికిఁ బడ్డగుది దుష్టలలులై ॥
(భార-ఉద్యోగ సంజయరాయభారము)

ఆర్థకుటుంబము

తోమ్మిదకవారి

పత్నలు

నిండు నిలువెల్ల ప్రేమలో నిండుకొన్న
యొడలు గొన్న రస బ్రహ్మలోయి పోవు
నాకళించికోగ వెదకులాడువార
తెలమి బాల తపస్సుల తెందు కుటము

అటలుపాటలు చించాచి కూర్చి చిత్తవృత్తులు అన్నిటిని ఆకళించుకో
పత్రునే బులపాటల వారి వ్యాపారం వ్యాపారం ఇది నిష్కమైన విద్యా
వ్యాపారం లోక వ్యాపారం మొదలు అతిలోక వ్యాపారం ఇటువంటి వకలమూ
ఎని పల్లనే వారపగలం చేయించున్నారు

నరే వారి విద్యలే తెలుపబడినా? ఇదిగో విద్య కవక్రమించబోతూ
ముందుగా గురుశిష్యులు ప్రార్థిస్తారు అవిద్యలక్ష్యమును దానికి ఆవనరమైన పరి
వరాలను అనుక్రమే సూచిస్తుంది వర్తక క్షిపాత వరాతలన్న మీశ్వరుడు
కనుక తను లక్ష్యము నుని ముందుగా కృతజ్ఞతా పూర్వకముగా స్మరిస్తున్నారు
మే మే లక్ష్యము నుపొందవలసిన ప్రయత్నము ఆ లక్ష్యమే మార్కురక్ష
ఆ విద్యా ప్రయోజనము! ఆనందము కాంతి సంకయ సంప్రదించుతో ప్రతి
పాదించే కాంతి కాదని అభిమానాలకు అభిమానాలకు మునుగై వ కాంతి కాదు
కాంతి నివాసము కాదు నిద్రాస్థిరము—నిద్రీవమునైన కాంతికాదు కుపాపములు
ముందుండు కాంతి కాదు కుపాపములనుండి నుండు వికలము విరూపమునైన
కాంతికాదు వందనలలో వలవాదని కాంతి శతనామ్మకమైన కాంతి విశ్వ
కల్యాణ వికాసము కోరమైన కాంతి

అక్షకుటుంబము

అట్లప్పుడెల్లూ ఆదేశాలకు అంద దది అంతరమునుండి అవిద్య విందు దివ్యశక్తి ఎవరికి వారే దానిని ప్రేమించి ఉపాసించి అనుభవించవలసి నదే దాని నెవరొ ప్రసాదిస్తారనుకోవలసి మనో పెకలిదనం శాంతి నెనదో కొల్లగొంటూ రనుకోవలసి మరీ చెలిదనం నిజమైన శాంతిసాక్షాత్కారం గల స్థలిప్రదూడ మోరవివత్తులు తొంగి చూస్తూ ఉన్నా కల్లోలాలూ భుట్టూ ముసురు తున్న స్వతవదనమై నిల్చురంగా యథాప్రకారం తనకాధ్యారంభాల విరువక సాగిస్తూనే వుంటాడు శాంతి కామి వదలాడు గాదు సుతాపా విదేయ బుద్ధి రా శక్తుడుడు పరాక్రొ శివ్యం అంతా హస్తమై మహాప్రవృత్తి గాదు శాంతి కలవరింతకోతే తప్పట్లు వదని నిల్చురమైన నిండు మనస్సు వ్యభాచ లను పవిత్రీకరించెది దివ్యశక్తి పంకకు సంతకోత్యా శంతో విప్లవితుంది మూర్తిశక్తి అట్టి శాంతిలో సుకున్తూ కని చేయును తావ్య మనస్సుకూ శ్చర సునస్సుకూ తే- మనస్సు తావ్యాస్తతో అంటే అలోచనాది భావముగాని అంతపు ఎలాటి సునస్కరించు లేక భావకృతి నొందని వస్తువును తెలిసి గానేకకీ మూతం కలిగివుండును

పూర్వమనుష్టు-నిష్క్రియించి తలుచుకొనినా దాని గనుకొన్నా పూర్వ ప్రమాదాలన్నా
చరించును ఇట్టికాంతి శాశ్వతం అచేద్యం నిండై నది ఈ తీరు కాంతితో
విందారిత మనుష్టు మహాశక్తి సామర్థ్యములతో కార్యకలాపాలతో ప్రవర్తి
స్తుంది అహంకారం నుండి కలుగు ప్రమాదాలన్నీ మూల పై నుండి ప్రవ
రించు దివ్య సందేశాల స్వరీతిగా ఉంటుంది ఉద్దేశించిన ఆ సందేశాల
కేవేవో కల్పనలు చేయక వాటిని ఉన్నవి ఉన్నట్లుగా వివరిస్తుంది

విద్యా రక్ష్యం శనందం అంబేద్కర్ నవర వాణిని పొందుతు కేమి
కావరె వీర్యం అంటే వైర్యం ద్రవీమ స్థిరబుద్ధి (నంకలబ్బం) ఇవి గురు
శిష్యుల కిదువురకూ కావరె ఎవర్నికూ అనవరం శిష్యులకం శిష్యులకం

ప్రవక్త్యం చురుకుడినం ఇట్టి వదివదాలలో పొరిపొచ్చుములు లెక పొనునవ్వం
విండియుండవలెను ఇవన్నీ తమకు ప్రసాదించుచుని ఆ ప్రార్థనం¹

ఓం (బ్రహ్మము) కారమే మాకు రక్ష మేమోగిన గద్య మయోగ
వడుగాక! మాకు సేవ్యమును అగ్రాంబ దై తవ్యమును భరిం జీర్ణించుకొని
చేదో బుమును ఇమ్ము! అట్టి జేజు గల మాకు వాని అర్చున శేట
మియుగాక! మాలో (గురుశిష్యులలో) పొరల తొనవ పిరుకుము! కాంతి
కాంతి-కాంతి

ఆముక్త విద్యనే విద్య అనదగునని దీని సారం ఎద్యను బ్రహ్మ
విద్య పరాగద్య అనుచుండిరి దీని లక్ష్యం ఉదాత్తమని తెలియకొన్నాము
దానిని ఉపాసించుటకు ఆరంభము ఉదాత్తంగా ఉండాలి అందుకు ముని
ముందుగా ఇం దియాలను అద్యులో ఉంచుకొన శ్రద్ధవలె విద్యార్థి తపస్సు
బ్రహ్మచర్యం శ్రద్ధ గలిగి మెలగ వలెనట అంతరికళులను ఉద్వీలనము
విండు యత్నము తపస్సు స్పృష్ట స్థితి లయ న్యరూపమైన దివ్యశక్తిని
బహ్యైక సాదనాంబాదా తనలో మూర్తీభవించ జేసుకోవటం తపస్సు
బ్రహ్మమును గూర్చి సాగుట (బ్రహ్మతత్వం తెలియకొన ఆలోచన యత్నం)
బ్రహ్మచర్యం శివాత్మ వ్యవస్థ తే శ్రద్ధ శ్రద్ధగల బుద్ధితో విషపుటాలో
బనలు బాలవను సుగిలినవి రెండిు బ్రహ్మచర్యంలో ఇమిడి యున్నవి

1 ¹ సమా వ పుట పహ నా ఘనకు నహవీర్షిం కర వావహై
చేజన్వ నా భీత మస్తు మా విద్యసావహై ఓం కాంతి: కాంతి: కాంతి:

(నరోపనిషత్ ప్రథమపర్వ)

2 తపసే బ్రహ్మచరణ శ్రద్ధయా సంసర్పం సంసర్పియ
(అరుణసేయ పృశ్నో పర్విత-1-ప్ర-2మం)

3 శ్రీ ఆంబియల కర్మయోగ ఆద్యం

4 విష మునివర వాగ్విత్తియ మనః ప్రివి ర్తనమ ంచు మూలకార్థా
ధ్వంపద శ్రద్ధయనం జను నది తీవాత్మ సువర్ణకృత సుమీర్
(భార కాంతి ఆ-6-1-జలితులాదార సంవాదం)

ఆర్షభూమింబము

అముష్మక విద్యను అభిమానించి రంటే లౌకిక వ్యాపారాలను విరాద
చించినది కాదు బహుశా వంశము గడించుట ఏమందు అని అదేశించిరి
జీవనోపాధికావమైన బహుళ విద్యలను వా రభ్యసస్తూనే ఉన్నారు
మీ మనోరథము లనేకము మా వృత్తులు ఉద్యమాలు చేర్చేడుగా ఉన్నవి ¹
అవి వారు వైదిక కాలానికే చెప్పుకొనిది యుజర్వేదపు వాజసనేయ సంహిత
వృకుమేధ ప్రకరణంలోనూ నేరుచేరు వృత్తులవారు పేర్కొనబడినారు
విద్యకంటే వేరైన ఈ విద్యలను అవిద్య అనబడినది మానుషీ విద్య
అనేవారు ఈ మానుషీ విద్యం పరిస్తావన చాండోగ్యోపనిషత్తులో ఉన్నది
గణితం శబ్దం నిధుల విరూపందు శాస్త్రం కర్మం రీతిశాస్త్రం దేవ
ఎద్య ఖాతాపద్ధి శక్తివిద్య సత్త్వి విద్య (జ్యోతిషం) వర్ష విద్య
గాంధర్వ విద్య సంగీతం మొదలైనవి ఇంకా శిల్పం నాట్యం ఆయు
ర్వేదం మొదలైన శాస్త్రాలు కళలు వాటివాటి ఉపశాఖలైన వృత్తులు అనేక
మూల పరిణతి వ్రతార మందుండినవి బౌద్ధవాఙ్మయంలోనూ వృత్తులలోనూ
అనేక వృత్తులు వివరింపబడినవి అత్యద్భుతములైన శిల్పాలు
కళామూర్తులు దేశం నాలుగు చెలుగులా ఉన్నవి మానుషీ
విద్యలందు వారికున్న అభిరుచిని కళాసద్దీపి అనే నిదర్శిస్తున్నవి వారిని
మందలి మయనభ ఎర్జన రామాయణ మందలి అయోధ్య వర్ణన చూడండి
వారి కళాసక్తి పరాకాష్ఠత కనులస్తుంది

శ్రీ శురుషు లిరుప్పులూ చాలినంత లోకజ్ఞానమూ కళాకౌశలమూ గలిగి
యుండిరి ప్రతివ్యక్తి 84 కళలలో అభినవేశం కలిగి యుండవలెనట
అట్టి వాడే సాగరికుడుగా నెంచబడుతాడు

1 నానకం నా ఉం నో ధియో విస్మితాని జనానామ్ (ము-9-112-1)

² చాండోగ్యోపనిషత్ 7 ఎప్సా-1-30 2 మం

వారు యంత్రములను కూడ ఎక్కి యుండిరి. అటువలననే శ్రీ దయానందుల వారు¹ శ్రీకృష్ణ ఓయీ గారు మొదలైన వారు వేదాలలోనూ యంత్ర శిల్పపు ప్రస్తావన లాగు వంటూ అట్టి శిదాహరణలూ వారు చూపినారు. అత్రిమహర్షి తొలక బరీయ బ్రహ్మతో సూర్య గృహమును తెలుసుకొన్నాడని² : తురీయ బ్రహ్మ అంటే మాయలో నాల్గవ భాగంగా నుండు యంత్రమున కాదనులవారు ఎవరించిరి ఈ యంత్రము క్వడ్రాంట్ (Quadrant) పంటిని కావచ్చు మంత్రం లగ్ని కత్తితో కూడిన యంత్రమును వాచుచున్నది లగ్ని : లగ్ని (లగ్న) అన్ని మిగుల దియింది (సువీర్యం = క్తి మంతు) జేయుచున్నాడు నికగంతుడు గుండు పనిని నిర్వహించు చున్నాడు³ మనుషులు త్వచ విశ్వ రుప్తై కాలపు ప్రవతులు శిల్పిలుగా కన్పిస్తున్నారు క్రాంతిరాన విశ్వకర్మ మయుడు చునగా దే తలకు రాక్షసులకు శిల్పిలుగా నుండిరి పీరి లగ్ని నిర్మాణముల గురించిన గాథలు ఉన్నవి ముఖ్యము సాలిచ్చెనే అప్పుడు నిర్మించుట తమంత కాముగా రుమునకు పూనికొనెడి గుణాలను చేసిరి⁴ జాణి న్నాని ఆర్థశాస్త్రంలో యద్వములందు మయోగించెడి యంత్రములెన్నో పేర్కొన

1 వేదాలనుండి విమానం స్వయంగా పడదు వాకి తెలిస్తే మొదలై వాని వర్ణనలొప్పని ఆయా ముక్కుల తట్టి లస్వయాలను చూపరి 1885 కతనం॥ సామనపు త్యాగభూమి వాండి నంబక వేదమే ల్య విక్లాన్-అట్ట ముక్కులు లు 1 118 3-4

2 కాక్యవ శిల్పమును వాని గ్రంథమునకు ఉపోద్ఘాతంలో వేద ముక్కులను పేర్కొని ఆదిమానములను దెల్పునని అన్వయించిరి త్యాగభూమి 1885 7క నం॥ గాణనపు పంచిక వేదమే ల్య విక్లాన్

3 యు సుం రి - మక్ 1 యు 1-1-2-7 వాయన త్యాగం

4 త్వగ్నేర్ని : త్వష్టా గుణే నువీర్యం : త్వమాకు సోమా రిరిషే స్వ్యం య 2-1-3

5 య నుం ! అను గ మత్రిం 187-188

ఆర్షకృతులము

బడినది వాత్సాయనుడు చొప్పు కళలను దెలుపుటలో 1 యంత్రమాతృక ను చెప్పగా దానికి జయసుంగుడు తీరు తిరున జీవ నిర్జీవ యంత్రములు విర్మించుట లని వివరించినాడు నజవములు మహాప్రాణుల సహాయముతో కరువలకరచి నిర్జీవములు తాము పని చేయుచు (Automatic) వస్తు దండి జీవిత చరిత్ర తొ మాంధాత అతని కుమారుడు లతా ఎందు ప్రార్థ శిల్పిలుగా పేర్కొన బడిరి లలితాదిత్యుడు అద్భుతమైన యంత్రాల నిర్మిం ప్రదర్శించెనని ఇంకా క్విత్రిమతి పేఘాలను కలిగిం పెట్టినా గురియు యంత్రమును నిర్మించనాడట! యంత్ర మాతృక మగుల పరిశ్రాని వివరిం ఇతరు యంత్రములను గురించి గుండు దాని ద్వీక 4 (ద్వీక) జ్వరము వ్యాధిగ్రస్తు అని వివరించనాడు చిలో భాగాలోకి గీటిని బిమ్మ యంత్రమును నిర్మించినాడు ఇంతలో యంత్రము సహాయముతో సంపాదించిన నీచు నాగునెడి సోలాలకు విధించవలసిని వస్తు ఎది తి తెలుపబడినది ఈ వాడు యంత్రాల నిర్మించి నిండ్ మిల్ (wind mill) మరేవగులు కరయంత్రాల(నీటియంత్రాలవేయువారి) వంతుమును గురించినది నాకితో కనక మొకటుప్పుడి నిరుక్తాదులు యాస్కులు మ్రోగినర వట్టవ చస్త్రాలము అవగా లెన్సు (Lens)లో కార్య కీరణాలని పేర్కొనినది అని ఎల్లందుల నిరూపించిరి 11వ తాల్పాడి డోజరాని ల్ప వా ము గూర్చి సమరాంగూ మాత్రధారములు పంపినాడు దానితో యంత్రముల ఎవయంగా ఒక ఆధ్యాత్మమే

1 Yanttras or Mechanical contrivances in Ancient India p 9 by V Raghavan M A Ph D

2 ఇది తిరువాక్కారు ప్రాశస్త్య లిఖిత మంత్రకాలయంలో ఉన్నది వారు 1 S S No 172గా దాని ప్రచురించబట్టినది

3 కొటిల్యాద్రికారం అధికరణం 2 ప్రకరణం 11 ధర్మాస్తయం

4 నానక కావనం No 15 (IBID P 89)

అర్జునుడుంబము

యన్నది ¹ ఏదో వివోదం కోవమైన రచన కాదిది అని చయలే చెప్పినాడు అనుభూతికంగా వస్తున్న ప్రయోగ జ్ఞాపం కొలువడితే ఇది (ఈ కాత్తం) కొలుకుడు వడదనీ అని నువ్వుగా చెప్పినాడు అది విజయే పుస్తకాలను చదివినంత మాత్రాన ఏ కాత్త ప్రయోగమునుగాని యే ప్రయోగమునుగాని యే యంత్రమునుగాని నేరైన విర్యవాంఛకలగా ఆయాకాస్త్రాలు ఎంత నులభ్యమైతే ఎంత విప్లవంగా చెప్పినా ప్రత్యేక ప్రయోగ క్షేత్రేవిది విదీ విమించలేక నిర్వహించవలెనా వారు యస్త్రమున్న మాటను తోలు లిట్లు నిర్వచించిరి² స్వేచ్ఛగా ఎవరించే భూతాలను (వంశ భూతాలు) అది ఒక పవిత్ర ప్రాంతేపెట్టుకొని తమకు - తమకు కనుకూలంగా నడచు తీరుగా స్వబుద్ధితో భూతాలను సేవిస్తామని యెవరు దగునో అది యస్త్రం ఈ యస్త్రాలకు నీతాలు (మూల శక్తులు) నాలుగు గూలు నీడు అగ్ని నీరు యట పాదరసము ఉపయోగించు సని నొంద రన్నారట కాని దానిని గూర్చి విశేషించి తిరియరట ఈ పై నాలుగు భూతాల ప్రధాన ప్రాసవనీ అయిదవదైన ఆకాశం (Vacuum) వ్యయం కాక పై నాలుగు భూతాల వాళియించి వీటముగా అగు ననిరి ఈ భూతాల శక్తులను (Powers) ఉపయోగించి యస్త్రం ఎదువువారిని తలచదగును

1 సమరాంగణ సూక్తిధార అధ్యాయ-31

2 యదృచ్ఛయా ప్రవృత్తాని భూతాని శ్వేతసర్వణా నియన్యన్మనో నియతి యత్ త దస్త్రస్యనితి కీ ర్తితం వ్యవసేన ప్రవృత్తాని భూతాని న్యమనీషయా కృతం యస్మా ద్యమయతి తద్వా యస్త్రం నితి నృపరమ్ || తన్యవీజం చంద్రాస్యాత్ శీతిరాఽ నోఽపరోఽనిలః అశ్రియత్యేన ప్రతేషాం వియద స్వపయన్తితే || శిన్నస్సా శక్త్యైః (మై) దు క్తస్తేన సమ్మత్ ప్రకృత్యా సాధివః సూక్తిస్తాః (త్ర) యాత్ తత్రతియా భవేత్ || (సమరాంగణ సూక్తిధార)

వీటిలో జలశక్తి (Water Power) వాయుశక్తి (Wind Power) లు
ఉగ్రమోచించివచ్చే విద్యుత్తును అగవదును భోజనానికి యావత్ ప్రముఖ వారిని
తెలుపు చనలు మరి రెండవ వివరమున్నవి కృష్ణానది మంజుశ్రీ¹ దోడ
ప్రబంధములు బుద్ధిగారి మంజుశ్రీయశస్రీయేమాలు మొదలైన వాటిని గూర్చి
వివరింపబడినదట దోజవర్ణనలలో అతివేగంగా వ్యయంగా పడుకొన్న
రథాదులను గురించి వివరింపబడినది అరెస్టాండరు భారతదేశముపై
వెదికిన దండయాత్రలను వరికిలింబురులో ఫిలోస్ట్రాటస్² (Philostratus)
ఉదాహరించినాడు సర్వలోకం నుండి తుసాను తుగులు వర్షిస్తాన్నను
కల్పించి నాందులు తమ శత్రువులను అరిమివేస్తారు తావృత్తును
వాతవక్రమనీ చెప్పబడిన యశస్రీ ప్రభావ బుద్ధి కౌముది వాయుశక్తి
వది రావత్తు ప్రాచీన స్మయములో లృప్త సంవత్సరాలు 18 సార్లు
కనుపన్నునాడు వారు భృగువు ఆశ్రమమును విశ్వకర్మ సుయుడు
నారదుడు నగ్నశత్రు విలాసాదులు ఎరిందరుడు బ్రహ్మ తుమాదుడు
నందీతుడు కౌసల్యుడు భర్గుడు వసుదేవుడు అనిరుద్ధుడు తుక్రుడు

1 Yanttras or Mechanical contrivances in Ancient India by Dr V Raghavan లో ఉదాహరింపబడినది

2 సత్యాద్రి ప్రకాశము సామంతముల్లానములో దీని యయము వివరింప
బడినది ఇది ముద్రింపబడినది మోతీలాల్ దేవనసీదాస్ వారి
శేఖరాగులో కనిపిస్తుంది

3 H M ELLIOT Histroy of India Vol VI APP P 477

4 భృగు రుక్మిణి కృష్ణశత్రు విశ్వకర్మ సుయు ప్రభా
నారదో నగ్న శత్రు విలాసాదులు ఎరిందరు
బ్రహ్మ తుమాలో నందీతుడు కౌసల్యో భర్గుడు
వసుదేవో చిరుద్ధుడు తుక్రుడు

మొట్టమొదట 1926

అరకు మంజుము

బృహస్పతి వీరు మూలకీ గిర్జల నారాంచి వాటికి మహాలక్ష్మి మొనగి
దేవమును ముంపర్వము సుందరిముగా వెలయంగినారు

బృహస్పతి ఋషికి బృహస్పతి అగ్రము ఉండేది ఈ ఆశ్రమాలు
వల్లెలకు వల్లెలాలకు యారంగా ఉండేవి సామూహ్యంగా క్రోలు రెండు
క్రోలులకు రక్కువగా ఉండేదివా ఇది తీరాలను వట్టలను ఆశ్ర
యించి ఉండేది వాటిని బట్టి ఒకటి యుండును ఆ ఆదర్శ చిరుతెన్ను
చేరి పకిరి వాటిని చెట్ల వాదలతో నిం యుండవని అలల ఎలల చూడ
వీరిపై ఉల్లాసం ఉంటుంది భారతీయలకు ఆరాధన ఉంది చాలిదా
సకలదేవులు అందరి పైన ఎలల గుల్మాల శిలలుపైపైవని వా
సామూహ్యము నానిం గలవారైనా పెంపొందే ఆ అగ్రములు
అతింబింబులైన సకలముల నొంది సుందరములు మున్ను కలిగి కలిగి
గ్రహములు మిగిలిన వాటిని మొనరించును ఆగ్రములలో
వృక్షానికి వాటిని అవి నవర గల పాదపాలు అయి ముఖ్యులలో
గిర్జి అయి ఉండేదే (గమతి) అంతా అందు కొప్పులుంటును
అంత రంగుల వాలు వాయు చెట్లు అలల గుల్మాలను వాటి ఆయా
నానాలో నుండు ఈ సామూహ్య ఆశ్రమ వాసుల కలగలము
గ్రహము ముఖములవలె ఆ వా సాల మాదు కొనువారు ఎ
కాని వాటికి గిర్జి పోయారు కావాలికదా పాపం పాపముతో ఉల్లా
సంతో వారికి తొక్కిలించుదు మరల ముక్కువగు అలల పా
సాలకు ముగి పేరు చెట్టి ఎలలవారు అలల రిండుతో అంతా వలె
మిగిలినారు గిర్జి వారి గిర్జి అలల అంతటి సామూహికంగా
పేరుంటారు మాలిగి (ప) తీరి ఆగెల పెంపొంది యుండెను
మహాశక్తి వృక్షానికి అది అగ్రములలో అలల యము ఉండెను
పాపం అంత అలల అలల అలల అలల జలాశయమునకు నీరు పారు
అందెను ఆ అలల కిరులుల మహాశక్తి వృక్షాల వారి చా
యిండెను జలాశయ అలో ఎడమది పీకనింది ఉలానంబు కుండను

అలలముంబు

విద్యలకు ఏదొక్కటకే పట్టా బోధించుచుండిరి. 'సూక్త' లాగు కందినీ పే
బోధించి ఉన్నప్పుడోస్తుంది. విద్యనీ స్వతంత్రమైన కొద్దీ గురువులు ఒక్కరైనారు.
దానితో ఆగ్రహాలు గురుకులా లైనవి. విద్యాద్వైతం అభివృద్ధి చెందిన యంతర
కాలము ప్రస్తుత కుటుంబంలో కలసి ఉన్నా ఉంటారు ఉన్నప్పుడలా పే
యాల రగవడమూ ఉన్నట్లు మరికొంతకాలానకు బహుముఖములు అభివృద్ధి
చేసేవెడల విద్యాపీఠములు వెలసినవి. ఇవి పట్టకాలకు పరిణామ దూరంగానే
ఉండేవి. ఆయా వైపులలో కూలంకషం జరుగలేదు. యీ విద్యాపీఠాలలో
అనాధ్యక్షులు సుండేవారు. అట్టివారు బహుశంగాను ఉండేవారు. వారాయా
కాస్తానిలను విద్యాద్వైతం చక్కా చెరియజెప్పువారు. గురుకులా లెదో ఒక
విషయమున ఇవి ఉన్నవని ఎవ రేకావచ్చును గోరెడ దాని పట్టించువారు
ఒకకావచ్చునో. తొలినాటికి వారొకకావచ్చున పేరంగకు లై న అదవ
మరొక కావచ్చును ఒక్కటే ఉంటుంది.

[illegible]

౪ కృమిరిక్షు

ఓషధులు (గిరిజాకోపమైనవి) కంటా మందెరింట వృష్టిలోగల తరులతా
గుల్మములు ఒకటికొకటిగా ఇక్కడే ఉన్నట్లున్నది " అని విదేశీయులు యవన
రామనీలకావ్యముల ప్రాంతాల్లో నీ టోలములు పెక్కున్నాడు చీన యాత్రికులు
చూడగానే తప్పంగ శిష్యులు హుర్లీ యన్-యంగ్ నలంబా విద్యాపీఠాలను
పట్టించినారు ౧౭౭౧ వర్తనలు ఒక ఉదాహరణము కొని బుద్ధభగవానుని కర్పించి
నారు బుద్ధభగవానుని విద్యాశాంతరము ఆదేశపు రాజు శ్రీకాడియ్య దీవిద్యా
ఎరాన్ని నెలకొల్పినాడు దీనిదుట్టు ఉన్నతమైన ప్రాకార మున్నది ఈ సంసార
రామం నకుమను ౩ మండపాలలో విద్యాపీఠ మున్నది ఆటవనాలు మిగుల
పొంపై నవి వాటిగోపురాలు మహాచివుములై వాయుమండలంలో నీడుబాదుచూ
ప్రత్యక్షమపాకముల దోహదు లాడుచుండును వాయువాలనుండు మాదిగా
వలన శయోదాః నయ్యాదులు వింతగొల్పుతూ ఉంటవి భవనాలనుదుట్టి
మంజులూను మున్నవి దట్టమై దల్లిని నీడనియ్య రసాలల చాళ్లు పట్టినో
రింట పొవరిండ్లు ఉన్నవి శార్యకీటణాలతో గోరింపి మౌగుత్తులు రకరక
లొలి షోస్తూ ప్రకృతి ఒయరదామలస్తుంపి ఆరామమండలి జలాశయాలు
గంగారై నీలశీల నీరుదల తీరున సంసార వాటిపైన నల్లరామరలు ఎట్టామ
రలు కనకశుభ్రాసురలు కలగలం యుండును గారి కూనలు వాటిపై చిండు
లాడుచూ జాయలలూగుతూ ఉంటవి ఇంకెంతో పర్వతానినారు

ఈవర్ణనంను దట్ట దూస్తే విద్యాపీఠాలు ఆశ్రమాలనెనే అపాక రహిత
యాలై ప్రకాంత పంచాయ గిరిగి విలగ విద్యావ్యాసంగాల ప్రసంగాలతో
కోనియూ ఉంటే ఎనవడు ఆశ్రమాలలో అరిసామహ్యమైన కుడిరా యంపే
విద్యాపీఠాలలో ధూనా పొందిత ముందేది ఇంతకుకప్పు శిక్షణలో
రెండింటా కేదా కవింకా

రాజప్రహార ఈ ఆశ్రమాలా విద్యాపీఠాలు మధ్య యుగి ౨ ఎవరకు
నన్నగిరిన పరవట్టు గాలి స్థానంలో బ్రహ్మదేయాల (అగ్రహారాలు)
దెవలయాల మరాలు వెలసవి మందెన క కలనలు మొదలైన ఆశ్రమాలలలో
మొన్న మొన్నటిదాక ఈ విద్యాప్రసారం కోడ జరుగుతూ ఉండేది ఒక్కొక్క
ఆశ్రమము ఒక్కొక్క శాస్త్రానికి ప్రసిద్ధి పొంది ఉండేది ఇట్లే దేవాల

అర్చకులుంబును

ప్రధానమైన జీవః పుటలను ప్రసారిస్తూ ఉండెడి తోకొత్తవృందలం దివ్యజల
 వారం (ఈవరు) గల వేళ్లను వనిత యొక్క చూపాని (అవి ఆయన
 ప్రధానం ల్ల ప్రభవించి పరిపూర్ణమి) అభిలషించి కగిన (పవిత్రము
 ప్రకటించునై) ఈ సమిర్ప చేతన ప్రహృషమను భూర్ముఖ్యముల
 కోసము ఉపయుక్తమైన సూక్ష్మని బైలివ్య శక్తి = ఈ మూడు లోకాల
 మనుగడ సూక్ష్మని యొక్క యే వ్యవస్థిపై ఆధారపడి యున్నదో ఆ చేతనా
 శక్తి మేము కలిగి యుండుము కాక । పవిత్రత కుద్ధుడు నైస సవితయి
 [సూక్ష్మదే] మాబులు కడుగుకొని । ఆ సవితయే (సూక్ష్మదే)
 మా బుద్ధుల ఎనిసారిండుకాక । ఆది అవ్యయం అం సంప్రదాయంతో
 ఈ సంసారము లగుల ప్రాముఖ్యము గలది ఆ జీవితము కూడ అమృతం
 వలన ఈ ఉపదేశం మోక్షమును ప్లాక ఫిక్షను యోగ్యతను ఇచ్చు
 గది ఇది సీమ గిర్ద్యై (బ్రహ్మ విద్య పొందుటకు) యిచ్చింప
 దగులు శ్రద్ధ దాని కిది ఆద్య శిక్షల పారం అని వాచన ఇచ్చుపై ద్యార్థి
 మోక్షుడైన గురువును అన్వేషించి ఆయన నాశ్రయించవలె ఇక
 తన వారి పిడిమ కుటుంబమునుండి తరలి గురుదేవుని యింట కుదురుకొని
 తాను విద్యా వ్యాసంగ మొక కాలం సాగిస్తాడో లంకకాలము గురువింట
 నివసితానే విద్య నాస్తింపవలెను ఇదే గురుకులవాసం సామాన్యంగా ఎదేని
 లు పేదమో శామో కళో వృత్తి విద్యో శాస్త్రిప్రజ్ఞ ఉలుగు దాక
 గురుకుల వాసం చేసి నేర్చుకోవలె వారు చచ్చి రక్షక వాసంగానో శ్రుత
 పాండిత్యంగానో అష్టకాల సంప్రదింపి పుకంగానో ఉండదు ఆ శిక్షణ
 పుష్కల సంవిదం వద్య । స్ఫురణం ఇట్ల తీర్చుకు సామాన్యంగా
 17 సంవత్సరాలు ఎంతయినా ఆయా విద్యల లోను సాతులు వైశిష్ట్య
 పైదుపొంది కోరికే ఇంక ఎక్కువ కాలము విద్య నిలబడించే వారు ఆయా
 గిర్ద్యం విస్తృతం బట్టి 48 సంవత్సరాలదాక కూడ విద్య నాస్తింపదు కలదు
 ఎరి వరకము లన్నీ మూలికములై క్రియార్థకములైన విద్యలు పరిమోగ
 దృష్టమి ప్రతి విద్యార్థి గిర్ద్యార్థి మున్నెంక కాలమూ అగ్రహృద్యము
 పాలించి వలసినదే దృష్టవమునకు అగ్రహృద్యమునకూ ఇట్లు లంకె

అర్థకుటుంబము

మేధా ఎక్కిదాకమైకది విద్య పీఠ్య రక్షణ వల్లనే మేధ వికసస్తుంది అది విద్యార్థి కావశ్యకమేగదా ఆపైవ శరీరపు భాతువులు పుష్ట గానగా శీఠ వాతావరణముల ఎక్కిత్యాసాలవల్ల న్యావ్య మంత తేలికగా చెడదు కష్టముల నోర్చుకొను శక్తి యుండును విద్యార్థి విషయమై గురుదేవుని యెడల ప్రేమ పూజ్య భావము గలిగి పుంటాడు ఇంతెలాడు గురువు కుమింది మంచటికి తలలో నాల్గు యై వారి కుమిందిమహోని వాడుగానే అనుబోతాడు ఇది శ్రీనియస్తేను అలంబుకుండేనూ శిష్యునిగాడు విద్య కది వంటిది అది నింకాతన కొద్దీ కదిలాగే గంగీ రంగా విషయం దానంత అదే తేరి కుడుకు కుమింది ఎల నమావాస సౌమనస్కాల వల్ల ఈ ఎనుబందం నమావాసానే యేర్పడును

భోగ విలాసాలకు విద్యార్థి దూరంగా నుండవలె మనసును వాటి ఎంకి ఎక్కినీయరాదు ఇందిరియాల నుద్వేగ ఎరిచెడి అహారాలూ పానీయాలూ మొదలైన వాటిని తీసికొనరాదు అట్టి ప్రసంగాలు కూడవు పరుషాంధ్రులు (తిట్టు ఇకరుల నొంగుతు సంభాషణ) గాని అట్లాలు (దూకులు అవద్దు ప్యోం గాను) గాని అడరాదు ప్రేమపట్ల మిగుల గొంప మర్యాదలు గలిగి మెలగు చుండవలెను వారిని మాతృదేవతలుగానో సోదరీమణులుగానో భావించ వలెను ఇంకా పౌరజీవితానికి రావలసిన నభ్య ఎర్తననూ మర్కాదను తెలిం కొంటూ ఆచరిస్తూ ఉండవలెను ఈ గురువు కాదని ఆ గురువు ఆయనను కాదని మరొక గురువు దిగ్గరకు ప్రాకులాడుట వారికి నమ్మకం కాదు గురు శిష్యుల సంబంధము ప్రేమ బద్ధము కుమింది ఎక్కినహారంగా అది ఉండి దగునని వారి అభిమతము గురువునుండి గురువునకు ఈ తీరుగా ఉరుకులు పరుగులు తీయుట ప్రేమను పోగొడి చేయవు గురువును ఎరించునపుడే యోగ్యుని పెడకు కోవలె

విద్యార్థి దళ రెండంతరాలు గలిగిగా ఉన్నట్లు తోడును ఎదేని ఒక విషయమునకు సంబంధించిన కార్యంలో వృత్తివిద్యలో శిల్పంలో కళలో ఆరూదనం కలుగుదాకగల విద్యార్థి దళ మొదటిది ఆపైన విద్యామర్యాదు

అక్షరకుమిందిము

శిష్యులకు ప్రయోగ దక్షత (ఆపరేటివ్ అప్రెంటిస్) అని పిలిచేది. విద్యార్థి దళ రెండవది మొదటి విద్యార్థి శిష్యుడు. రెండవదశ విద్యార్థి అంటే చాలా అంతేవారు. క్రింది తిరుగుతున్న విద్యార్థులకు బోధిస్తూ ఉంటారు. నిత్యవ్యవహారంలో ఈ రెండు రకా విద్యార్థులకు కేడా గమనించబడదు. లేదు. రెండు వరుసలు (వ్యక్తి అంటేవా) కార్యాల పదాలుగా ప్రయోగిస్తూ ఉన్నారు.

విద్య అని దూడైన పదవిద్యనుగా మారుస్తే విద్యలను గాని అభ్యసించుటకు ప్రారంభ కాలం ఎవరికీ ఏ ప్రతిబంధాలు లేవు. లింగ భేదం, నిర్దిష్టత, అని అర్థం. అలా ఎవరే విద్య ఎ శిల్పం ఎ కళను అభ్యసించవలసివచ్చే వారు దానిని నిరాకరించకం. కేవలము అయితే అతని కులవిద్యలను ఎదిరి పరవిద్యల కోసం ప్రాకురాదు. సామాన్యంగా ఇప్పుడుగిరివాడు వారు కులవిద్యలనే అంటున్నది యుండుటతో కొంత సౌర్యము వారి కున్నది కనుకనే వృత్తుల మార్పు ఉండేది వారు.

అట్లని ఇతర విద్యల నేర్పుటకు ఉపేక్షించనూ లేదు. ప్రతివ్యక్తి తన కుల విద్యలకు కోలు పురికొన్న విద్యలు నేర్చేవారు. 14 కళలలోనూ 14 నివేశం లేని వారు నాగరికులుగా ఎంచబడి వారు కొడుకాల మొకే తీరు. దివడు అటువలెను ఉచితంలో కరుణలూ ఉంటుంది కనుక అవకాశాలను యీ సమయాలకు అనుకూలంగా వృత్తులను మార్చుకొని జీవించవలెనదా అందుకోసం ఈ పరవిద్యలను నేర్చుకోవటం రాజులు ధనికులు కూడ ఎందరూ అవడలతో అట్లు జీవించినారు. అట్టికలు దాన్లునే.

వైదిక కాలాన అన్ని వర్ణాల వారికి స్త్రీలకూ ఉపనయన సంస్కారము ఉండేది అందరూ యజ్ఞోపవీతాలను ధరించే వారు. వివాహానికి ముందు వధువులకు ఉపనయనము చేయుచు హరిత సంవాత¹ కెప్పుడున్నది గౌరము గృహ్య సూత్రాలలోనూ స్త్రీ ఉన్నది వానితనని నృజ్జంగా ఉన్నదే ప్రస్తావన.

1 హరిత సంవాత 11-20-21

² ప్రవృత్తాం యదోపవీతిని ముద్దానయత్ గౌతమ గృహ్య సూత్రమ్

3 కుమారి

చదువునందులకు ఈ విధమును నిర్ణయించుకొని తీరు అన్ని
రంగులలోనూ దవలతో వ్యవహరించినారు ప్రతి కల అయిన బుద్ధుడు -
ఇంద్రునితో గూఢము అపాల లోపామండ్ర అదితి యుగ
మొదలైన తీరు మండ్రులైన బుద్ధులతో భందో నముతో
మైత్రేయి గారి దేవతాతి ఆత్రేయి అలక మొదలైన వారు బ్రహ్మ
వాదినులు గారి బ్రహ్మచారిణి యొక జగత మహారాజులతో యూ
వబుద్ధులకు ప్రతి వత్సమన నిలిగి కల్పన కర్మను జరిగించు మైత్రేయి యూ
అబుద్ధుల నతి వైద్యుల బ్రహ్మ తర్కమును వార్షి భుక్తితో చర్చించు
కహస్యము నెరిగినది నులభ ప్రసన్నులైన గ్రంథ వాసిని జగతగురించి
ల్యులలో పాటాన్నది భానందరి లాదేని మొదలైన గ్రంథ వాదులు భాన
దాయి ప్రేమానాయి లద్ల మొదలైన పలమ భాగవతులు
ఇందులేని సుభద్ర గంగోదేవి మొదలైన వాక్యములు వినియు
నందుకు యూర్పిరాణి దుర్గించి అహమ్మదాయి మొదలైన రాజకండ
పరాయణులుగలరు అశోకుని కాలాన ప్రీతివ్రసిన గని పెట్టుతూ ఉండటకు
ప్రీతిలో ధర్మ ప్రదారము చేస్తూ ఉండటకు ప్రీతితో దర్శనములనుగా నియో
గించేవారు సాంఘికీకరణ మునకు ప్రసాదమును ఉపశాంతియు
చేసేవారు బౌద్ధ షోరీకరణములు ఉండనే ఉన్నారు అశోకుని కొమార్తె
నాన్దనితోదరి రాజప్రీతి విజృంభించుచున్నది

ఈ పీఠభరిత్ర వినండి అశ్రుల రాగ్యున్ని అలెందరు ముట్టడించే
గట అప్పుడవటి తీరు పీఠావేగంతో పీఠత సీమ చూసిరి మహాకాళికా

1 ఈమెది కాశ్మీరము ఈమె పదకవితలోని పదాలను కాశ్మీరంలో జనసామా
న్యము పాడుకొనుచుండురట ఈమెను చుగ వేములతో బోల్చు చున్నట ఆమె
గోధులు వేముల బోధల వలెనే జనసామాన్యముగకు సునరిచిరమైన ఉపమాన
ములతో పదాలతో నైతిక ధర్మాలను వదేర్చు ఉండునట ఇదీని మాన్యలు
బ్ర శ్రీ వేదారి శివరామస్వామిగారు కొన్నిటిని తెలిగించిరి

అలకమంబము

తాములట్లు కత్తుపేనలపైకి దూకి కత్తునేనల వడుగెత్త నీక అరికట్టి ఆ రట్లకు బాకలేకి పగతురకు గుండె చెదిరినది ఇట్లే రాజశాత్రాంగన లనేక నందర్బాలలో చూపే దైత్య సాహసాలు నిడువమానములు వారి వీరగానాలతో ప్రేమకలాపాలతో భర్తలను కొడుకుకుట్టలను వరివారమును కదరరంగా కురికించిన వీరవనికల గాథలు చిరస్మరణీయాలి ఆ నారీమర్త్యులకు నమో వాకాలు ఈనాడో ఎవరో ఎచ్చి కనును కాపావలెనని పురుషులే పలవరిస్తారు ఆత్మ విశ్వాస మెంత దిగికొనినదో గుఱివించండి

ఇంతకూ ఇప్పురింగలలో ఇందరు స్త్రీలు ఎంత దశరథో ఎత్తవారింది నారందే బాలికలుకూడా దారాళంగా ఆయా విద్యలను అభ్యసస్తూ ఉండిరని నన్నుగా చెప్పుచున్న ఆయితే సామూహ్యంగా బాలికలకూ బాలికలూ మధ్య ఎద్దిలో కొంచెం తేడా ఉన్నది బాలికల విద్యల నెంత స్వేచ్ఛొన్నా ఇట్లు చిట్టకు సావలవోషణ పాలనలలో శిక్షణను ఉపేక్షించే ారు ారు అల్పల్యాదులైన వారు మాతృత్వము నభిలషిస్తారు విద్యలు బాలికి కొకి తీర్చి బాలికల కింకొక తీరుచి ఉద్విష్టులైనవి బాలికలు గురుకుల వానము నెరిపుట లేదు వారి మాతృ దేవులే గృహశాంతము చుప్పుదురు వాఙ్మయ విశ్వలో కూడ వాత్సదేవి నుండిగాని క నుండిగాని శిక్షను బొందేవారు లలితకళలను వినోద కళలను గూడ కులవృద్ధులనుండి గాని మాతనుండి గాని అభ్యసించువారు చదువుట వ్రాయుటమొదలైన వాఙ్మయ విద్యల శిక్షణ లాలకు బాలికలకు నమానమే సంగీతం నృత్యం చిత్రలేఖనం మొదలైన లలితకళలూ పాకళాస్త్రం హుద్దీవానకర్మలు (కుట్టుపని లేనుల ఎంటివి అట్లుట బుడేదారు పని) గంధయుక్తి (అత్తరులు అంగరగాలు నుగంధ ద్రవ్యాలు చేయుట) అలంకరణ ఏద్య బాలక్రీడనం (ఎల్లల పాడిం టుట) చిన్నెల్లలు లాలించుటలో చతురక గానలెను చిరుక ప్రాయం వారి వ్యాద యాలకు హస్తించిన విషయాలు చెరిగి ఖోస కాన వారి కావిషయాలు విను రించి తెలుపుటలో కుంజ శైలికువ కావలె (పంకనాన ఎల్లల బుద్ధి నిశితంగా ఉండుంది ప్రతిదానిని మూలమట్టము దెలిసికోవలెననే గాథమైన కోరిక వారి కెల్లప్పుడూ ఉండుంది ఆదే ర్పిలమై యున్న ఎహజ నిద్యాటరుచి వాటి నాటి అక్షుకుటుంబము

మర్నాని నాశించుకోవడె ననే నాడు తఱుకుగా చనుపున్న పద్ధతిని అదేమిటి? ఎందుకు? ఎలా? అని ప్రశ్న పరిపర క్రమ్యురిస్తారు వాటికి తగిన నమా దానాలు ఎల్లల మనసున కతుకు న్లు చెప్పెడి నేర్పుండలె అట్లు వారికి నచ్చజెప్పిన వారిద్దరయాల మేధ వికసనవి అట్లుగాక విసుగొంది కనరు కొంటే ఎల్లలమె తనియెదలు బుద్ధి మొద్దు వాడును కనుక తలాలనము ఒకతరు శిక్షణే కుమార భవ్యం (మనెల్లల-పొన-బోషం) మొదలైనవి లాలికల కోనమైనవి

లలితకళలు ఉభయత్రా ఉన్నవి కొన్ని సందర్భాలలో ప్రీవిద్యలను ఎగుపులు ఎగుషవిద్యలను ప్రీలు చేర్చుట కలదు నలుడు నీముడు పాక కాస్తంలో ప్రవీణులగుట ప్రసద్దమే ఇట్లే ప్రీలు స్వారి చేయుట రథముల నది పు రొతంద్ర రాజ్యతంత్రాల నభ్యసించుట ప్రసద్దమే ప్రీపురుష విద్య లనేఅంతరం మానుషీవిద్యలకే పరావిద్యావిషయములో ఈలేదా లేదు ఉభయలకు అది నమమే

ఇంక ఇది చూడండి ఇదిల ఒక పరిచారిక సామాన్య అమె కుమారుడు నవ్యకాముడు¹ ఈయన బ్రహ్మ విద్య నభ్యసించి బులు అయినాడు తుళ² కౌక క్షత్రియ కుమారుడు ఈయన పరునగా కుమ్మరి మేదరి మాలకరు (వూదందలు గట్టువాడు)ల ఏగ్గుల అయినాడు³ ఉపేజనా (Apprentice) చేసెనని రాజు⁴ లోకంనుండి పెత్రికం ఎత్తులు నెప్పుయందలెనెల ఒకరా జుండే వాడు ఆయన చిత్రలేఖనం తీశం (చెక్కడపు) పనులలో నిపుణు డని⁵ ఆయన బుద్ధభగవానుని బ్రతమును చిత్రించి దానిని పెట్టుట కౌక ఆననం దానిపై నమచ్చుట కౌక చిన్న గొడుగును దంతంతో నుండరంగా

1 ఛాండోగ్యోపనిషత్ - ప్రపా 1 10-4

2 జాతకం V-290-3

3 వారాకంభాళ్ళ తోకత - మను-VII 19

4 మహాపరకం XXX XXXIV

మలచెనట బ్రహ్మదత్తుడు¹ కారీరాజు ఆపట్టణంలోనే మహాగురుడు లోక
వర్తకుడు ఉండేవాడు వీరిద్దరి కుమారులు సహాధ్యాయులం ఒక సాధనాహు
దుండేవాడు ఆయన దారులో ఒకపేదరాలు ఎరికత్తై ఉండేది ఆ వాడు
లోనే కుట్రను వనివాడూ ఉండేవాడు వీరు మూర్ఖులకూ కుమారులనూ అ
బాదుడు ముగియ ఆ కాలం కలం పెరిగి ఉంటూ ముగ్గురూ కలిసి తిండి
శలకు పోయి సహాధ్యాయులు విద్య నవ్వించి మిత్రులు పెరిగి

విద్యార్థులు వర్తకవ్యాసం నా నల్ల అత్తానం నాని లెక ఎల్లరు
కలం మెలస మెలగుటూ విద్యల కట్టనస్తూ ఉండేవారని తెలిసినదిగా దీని
మలక క్రమోపదేశనం గొంపింప బడచూ ఉండేది సమాజంలో శాస్త్రాలం
శ్రేయం వాల్మీకిం తెలుసుకుంటూ ఉండేవి వల్లెలలో ఇటీవలిదాక పట్టల
వట్టింపులక ఒక పెట్టంబ రింకొక వర్తించారిని అన్న అన్న బాం మూడు
అక్క అర్థ అనే వరుసలు కలిపకొని పరిస్పరం బుమకొంటూ వర్ణం
మరల చేదాని మరచి అప్యాయంగా వ్యవహరిస్తూ ఉండేవరు

స్వస్థ స్మృత్యునకు వ్యాయామం అవసరమని వారు గుర్తించి విద్యా
ధుని ఎదిగ వ్యాయామం చేసేవారు కడక ప్రధాన వ్యాయామంగా ఉండేది
ఇంకా అనేక రకాల ఆటలూ ఉన్నవి వాళ్ళాయనులు బాదరకోసం బాలికల
కోసం తీరులను అటలను పేద్రొన్నారు బాబు వలెనే బాలికలూ వ్యాయామం
చేసేవారు

గురు కులపతుల వాఙ్మత మెచ్చు ఒకజాతిని జాతిని తీర్చి దిద్దవలస
వృథా భార మది దాని ప్రధానం అమృతీగోడు కరకరాలకూ కగిలి పుట్టండి
ఇంకటి బాధ్యతకు పూట పడుకున్నవారి కీ మెల్లుండవలె వారి విజ్ఞానం
నైదువ్వం బోకానుభవం కీలం ఉన్నత స్థాయి నంది యుండవలె అట్లుగాదా

1 జాతకం 470

2 జాతకం IV 88

అశ్రమం శ్రమయే అగును శిష్యుని గురువు దండించ దగదు¹ అతని కష్ట
వానిచే వచ్చు ముప్పు తెలియ జెప్పి శిష్యుడే తాను దానిని వనరించుకొనునట్లు
చేయుట గురువువని అన్నట్లుంటుంది ఆ తీరు గురువు శిష్యుని ఇతర కార్య
లకు వియోగించ రాదట గురువు శిష్యునకు మునిముందుగా శౌచం అగ్ని
కార్యాలు ముప్పును ఆడుచేత శిష్యుని వత్కం ధర్మం వినయం బ్రహ్మ
సర్వం శీలం మొదలైన వధావారాల బ్రహ్మరింప జేయును గురువు శిష్యుని
వశయింప నుండువాని అన్నసానము లిచ్చి ఆవరంతో చూస్తూ విద్యనేర్పి
నలెకట అవలు గురుశిష్యుల సంబంధం ప్రేమబంధురం పేరలం అనీ ఎలా
నుతుల వంబువం బోలినదని ఆర్షధాం²

మానుషీ విద్యల ముప్పు గురువుల విషయంలోనూ ఇవే సూత్రాలు
పోతే మానుషీ విద్యలలో శిష్యులను కళలను నేర్పెడి అంతేవాని వృత్తిమైన
క కాలనియతిని ఎర్పరుచుకొని గురువు దగ్గు చేరి శతా³ పొందవలెను
ఈ నియమాలావదిదాక మృదు గురువును విడిచి పోరాదు అల్లు వెళ్ళకుండా
నిర్దేశించుట అచార్యులకు గలచుక్కును నష్టము లనుమరించినవి ఈ
నియతకాలంవరకు అంతేవాని వనివల్ల వచ్చే ఫలం అచార్యున-

1 గౌతమ ధర్మ సూత్రాలు || 848 50

2 అచార్య శ్రిషియే దేవం న్యగృహే ద త్తథోజనమ్
సవాల్య త్కాయే త్కర్మ నిత్రం చేన మావరేత్

నాం-స్మృత-V 10-21

3 సజ్జలాలా : అచార్యుడందేహించి తుమారున స్థైర్యకోవలెను అంతేవాని
అచార్యుని తండ్రివలె తలచుచుండవలెను ఇట్లు ఇరువురూ సరస్వరం
గొనిండు కొంటూ ఎవరొగలుస్తూ అభ్యుదయమై శిక్షణలో ఎద్దంకంలో
ఉన్నాక పండుకొందురు మహాపగ్గ || 87 ||

4 అచార్యస్య వరే దంతే కాలం పృత్యా నుపశ్రియం నార-స్మృత-V 10

కృతశిషిలోని నివసే త్కృతకాలం గుర్తొప్పే

అంతేవాని గురుప్రాప్త ధోజని స్తతప్రప్రదః యాజ్ఞా || -187

ఆర్షకుటుంబము

వెందుతుంది ¹ అదాద్యుడు అన్నపానాదు లిచ్చి ఆదరించి విష్ణునేర్పినందుకు అదాద్యుని కాపాటి చెందుడు ధర్మమే గంటాడు యజ్ఞవల్క్యుడి అంతేవాని ఇంటనుంచుకొని అన్నపానాదు లిచ్చి శ్రుత గ్రంథముగా చూస్తూ మర్యం విన్నాడు నేర్పి విద్యనంతా మనఃస్ఫూర్తిగా నేర్చుపలె గంటుంది పీరి మిత్రోదయం అంతేవా యేవిద్య నభిలషించి తనను ఆశ్రయించెనో ఆ విద్యకు సంబంధించి పసులే వానితో చేయించడగును ఇతరమైన చాకిరి చేయించుకోరాదు అట్లు చేయనే అదాద్యునకు దుండంబు విధిస్తున్నాడు. కాకాద్యుడు ఇంకా అదాద్యుడు మర్మం విన్న విద్యను మప్పుకున్నా అంతేవా అగురువును విడిచి మరొక గురువును ఆశ్రయించవచ్చు నంటాడు గురువుడు స్పృహతో దిగి శిష్యుని గూడ అందుకు శ్రీకృష్ణుని శిష్యుడు గురుని అదేశం పాలించడగదు అ గురువును గుఱు మప్పును అంటాడు యజ్ఞవల్క్యులు

గురువు అన్న వదం సామాన్యంగా బోధించేవారికల్లా చెల్లువొ ఉన్నది గురువులలో ఉపాధ్యాయులు ఉన్నారు అదాద్యులు ఉన్నారు వీరిరువురి పరిధివల్ల ఒకటి కాదు ఉపాధ్యాయులు కంటే అదాద్యులు పదింతులు అధికుడట అందులో బ్రహ్మజ్ఞానాని అని బ్రహ్మ సూక్తిల నేర్చుటకు అందించువాడ గల శాస్త్రాదులను బోధించె వారు ఉపాధ్యాయులు బ్రహ్మ సూక్తిల నుండి పరాశక్త్యమును ఉపదేశించే వాని అదాద్యులని అనదిగును కాని శ్రీమంగా వ్యవహారంలో అభావం మారినది ఎ విద్యలో గాని సామాన్య విషయం బోధించేవారు ఉపాధ్యాయులని ఎ విద్యలో గాని విశిష్ట గ్రంథాలు (మంత్రాలు కీటుకులు ప్రయోగ దృష్టాంత) బోధించే వారిని అదాద్యులని వ్యవహరిస్తూ ఉన్నారు ఆయా పుస్తకంలో కొన్ని కొన్ని వానిని*

1 శక్తితోఽం శృతం ఇల మంతేవానీ నమావయేత్ ;
 తత్ర కర్మక యత్కుర్యా దాదాశ్యపై స్థప తత్ఫలమ్ || సార-1-11
 2 ఉపాధ్యాయా ద్దశాదాభ్యః వానప్తరి
 * క్రొత్త-కొత్త-వాటిని - సూతన మార్గ ప్రవర్తకం :
 వ్యవహారమయూతం

వెలయించిన వారు ఆచార్యులని వివరించబడిరి రాను రాను ఈ భేదం కూడ మరచి ఉపాధ్యాయ ఆచార్య వధాలు పర్యాయ వాదులు ప్రయోగించబడుతూఉన్నవి

ఆచార్యుడు నేను నర్వజ్ఞుడ ననుకొనడు అలా త్రింపడు తాను చెప్పవడే నిశ్చితార్థమని ఎడివాడం చేయుడు సత్కార్యేషులలో తానూ ఒకడై గానే తలచును కాక తన గురుదేవులు తనకు విద్వాంసులని ఇతడు ఎల్ల తాను గొప్పది అనెన తన అనుభవము అభిప్రాయము ఇది ఇది ఇట్టిట్లు అని అంతేవానికి తెలియజెప్పును వత్సా! నీ బుద్ధిని కూడ ఉపయోగించు నర్వమును దర్శించ సాగుము అంటారు గురువు య్యల వాదాలలోనూ భావాలలోనూ గుణదోషాల నెత్తినూ శిష్యులకు తెమ్ముల కగవరదు వారు మాత్రమే ఇట్లు గురు శిష్యులు ఇరువురూ తలస సత్కార్యములుగా సాగుదురు ఈ ప్రస్థానంలో గురువుల వాటి ముందుకు సాగిన య్యలు గలరు

ఎద్యార్థి కృతార్థుడై గృహోన్ముఖుడై బోవుడు గురుదేవుని పూజించును అతని కత్తి కొద్ది గురు దక్షిణ విస్తారు ఈ దక్షిణ కింత అనే కట్టది ఏదీ లేదు అనలు ప్రతిఫల మాళించి విద్య నేర్పుచే నింద్యం కలచేవారు ఇట్టి శిష్యుడు వెలపు గొను నప్పుడు గురుదేవులు శిష్యునకు ఉపదేశిస్తారు అదే స్నాతకం దీని అన్వయించిత అనుసరణించిత నేడు వ్రాస్తా గా మరచి నాము కాని ఈ సంస్కారమేమో నేటికీ జరుప బడుతునేఉన్నది ఆ బ్రహ్మచారి (విద్యార్థి) ఇటుపై గృహస్థు కానున్నాడు అందు (ఆ గృహస్థుగా) అతడు మెలగ వలసిన మెలకలవల ఉపదేశము ఇది నర్వము వలుకు¹ దర్శంగా

1 నర్వం పెద ధర్మం పర స్వాధ్యాయా గ్నా ప్రమదా అధ్యాయ ప్రయం ఏవ మాహృత్య ప్రజాశంతుం మావ్యవర్తేత్సీ; సత్కా న్న ప్రమదితవ్యం ధర్మా న్న ప్రమదితవ్యం బుకలా న్న ప్రమదితవ్యం ధూతైః స ప్రమదితవ్యం స్వాధ్యాయ ప్రవచనాభ్యాం స ప్రమదితవ్యమ్ దేవ ఎత్కృతార్థా భ్యాం స ప్రమదితవ్యం మాతృదేవో భవ ఎత్కృదేవో భవ ఆచార్యదేవో భవ అతిథిదేవో భవ యా వ్యస వద్యాని తర్వాణి తాని సేవితవ్యాని యావ్య

ఆర్షభటుంబము

మెలగు స్వాధ్యాయం (నీ కులవిద్య వృత్తి)ని ఏమటకు అధ్యాపకుడు వనః పూరిండా దక్షిణమ ఇచ్చి సంభావమును కని చంకమును ముందుకు సాగించు పౌరపాదునైనా ధర్మమును కప్పకు - పౌరపాదునైనా కులము (చ ముమ్మరదేయం) ను మరలకు-పౌరపాదునైనా కలిమికి (ఎనాక సంపద సంపాదనం) వెళ్ళకు స్వాధ్యాయ (నీవృత్తిని నీవు సే గించు) ప్రపంచము (దానిని స్మరింపు ముప్పుకు) లను ఎదురకు దేవతలను ఎదురులను పూరించుట ఎదురు కల్గియే దై మనుకో కండ్రియ దై వముకో అధ్యాపకదే దై వమునో అతిథియే దై వమునుతో దోషాలు పొనగని పను లెవ కల ఎటినే ఆనునరించు ఒక్కన వాటిని గాదు మూడేతలలో ఎవేది ముంపు వాటినే ఎప్పుకో కూర్చుకో తిక్కినవాటిని గాదు ముగ్ధులకు మూలముల బ్రాహ్మణుల గోష్ఠి (వధ) జరిగితే ఒక్క బుచ్చుకోకు దాని సారా సంప్రదించుకో నీవు ఎగ్గొనెమైనా (ఈవిని) ఈయదరిస్తే దానిని క్రితకో ముచా ఇమ్మి-అర్థతో (అది బుచ్చునుతో) ఈయకు నీ కలిమికి నగ

స్వాకిం నుచరికరి తారి అయ్యోపాస్యాం నో ఇతాశి యే దాన్తరై యాగం సో బ్రాహ్మణాః కేషాం త్వయాననరే ప్రాప్యవ్యం క్రిష్ణయా దేయం లక్ష్మణయాదేయం ద్రుయాదేయం వ్రాహ్మణేయం వియాదేయం సంవిదాదేయం అథయది తేకర్మ విచకిత్సావా వృత్తి విచకిత్సా వాన్యాత్ యే తత్రబ్రాహ్మణా నృన్మర్త్యేనో యుతా ఆయుతాః అలూజై ధర్మ కామాన్యుః యథా తే తత్రవర్తేరన్ తథాతత్రవర్తేతాః అథ అభ్యాఖ్యాతేషు యే తత్ర బ్రాహ్మణా నృన్మర్త్యేనో యుతా ఆయుతాః అలూజైర్మర్తకామాన్యుః యథా తే తేషు వర్తేరన్ తథా తేషు వర్తేతాః ఎవ అదేక ఎష తవదోః ఎషా వేదో వనిషత్ ఎత ఎనుననం ఎవ ముపాపకవం ఎవ ముపై అనుపాన్యమి

తైత్తి 4 || అను - 10వం

సంతకా ఇమ్ము - లజ్జతో! ఇమ్ము భయముతో ఇమ్ము - తెలియని ఇమ్ము! కర్మలను గూర్చి కాని సంప్రదాయాలను గూర్చికాని సంశయాల కలిగితే - ఆయా కాలాల అక్కడ గలవారు ధర్మ నిర్ణయానికి యోగ్యత గలవారు ధర్మ విడులు (ధర్మాన్ని అనుష్ఠాపించు) వ్యతిరేకములు మృదువైనవాలు చివర విషయాలకు లొంగక ధర్మాన్ని తలపున నిలుపువారు అయిన బ్రాహ్మణులు-ఆయా విషయాలలో ఎదురెట్లు ప్రవర్తించి? వాటివాటిని అట్లులట్లుచేసి పునా నిర్వహించు ఇంకా చెప్పినా? (స్మృతులు చెప్పిన ఆయా విషయాలలో) సందేహాలు ఎన్నే అప్పుడక్కడ గల వారిలో ధర్మమును తెల్పుకోగల యోగ్యత గలవారు ఉద్భవించు-వ్యతిరేకములు-మృదువైనవాలు-చివరాలకు లొంగక ధర్మమునే తలపున నిలుపువారు అయిన బ్రాహ్మణులు ఆయాసందర్భములలో ఎట్లు ప్రవర్తించి? వాటిని వాటిని అట్లు ప్రవర్తించు నిర్వహించు ఇది ఆదేశం (దాదావిది) ఇది ఉపదేశం (వాటిలో) ఇది వేదోపనిషత్తు (వేద రహస్యం) ఇది గానం (విశ్వరూప గానం) ఈ తీరున గణపకోపదేశం దీని నిజమే అనుసరింపదగును

ఇట్లు పూర్వమున బ్రహ్మచారి పరువుల నెలపుకొని ఉల్లంఠనను ఎడవ తన జీవిత భాగస్వామిని కోపం ఆన్వేషించి తలిదండ్రుల తోక్కం కొంత ఉన్నా వధూవరుల ప్రేమబంధమున సీ ప్రాణల్యము వధూవరు లిరువురు ప్రేమిండుటకూ ప్రేమింపబడుటకు చాలియిండవలె వరింపనూ ఆమోదించనూ యోగ్యత గల వైయంధారో వలుపు అటుపై తన ప్రేమకు

1 తన ఈవిని లోకం అపార్థం చేసికొంటుందేమో అది తన ప్రాణల్యం కోసం ప్రాగ్భర్తంకోసం అన్నట్లు లోకానికి అనిపించే తీరుగా ఉన్నదేమో! అని లజ్జ ఇంకా సాటి సూచనలు-ప్రాణి - చేయి చాచి యాచించవలసిన దుష్టతని దరిది లజ్జ

2 కా నివేదియిన పనుపయోగమే కాగలదా? ప్రతిగృహీత యోగ్యుడేనా? వద్దావంతోనే గ్రహస్తున్నాడా? ఈయొ గొప్పవాని లోకానికి చెడదలు తెచ్చిపెట్టుటకు ఉపయోగించడుగదా అని ఖయం

3 ప్రతిగృహీత పరిష్కతులన్నీ చక్కగా తెలిసికొని ఇమ్ము

4 ఖయం - X - 80

నిదానమైన కన్యను ఎరిస్తాడు ఆమె ఆమోదము నొందు కొంటాడు. తరుణులూ వారి వారి మాతాపితరుల నివేదించి వా ఆ అశీస్సులతో వివాహమాడుతారు ఇప్పుడు బ్రహ్మచారి గేస్తు అయినాడు

తాను ప్రేమించిన కన్యను వివాహమాడుటకు బ్రహ్మచారులు స్వతంత్రులై కష్టే కన్యలూ వారు ప్రేమించిన వారిని వివాహమాడుటకు స్వతంత్రులుగా ఉండేవారు ఇందుకు వైదిక కాలానా కొవలసినన్ని నిదర్శనాలున్నవి సూత్ర కాలమునా కష్టమైన కొల దామాయణ—భారత కథానాయికలు స్వయంవర లబ్ధిలేకగా । ఇంకా వాటిలో యే కథను చూచినా కష్టాలు తిమి తమ పతులను ఎరిందుటలో స్వతంత్రులుగానే ఉన్నట్లాడు ముస్లింలలో బొలిదాకాజ్జాలలోనూ దీనికి చెల్లుబడే ఉండేది సంయుక్త తండ్రియిష్టును మన్నించక తాను ప్రేమించిన పృథ్వీరాజునే పెండ్లాడినది ఇట్లంతేన్నో ఉన్నవి

అయితే బాల్యవివాహ అప్పుడే పొటమరియ్యి దిన్నట్లు తిను న్నుంది । కాని అవిరళంగానే ఉన్న పనపిమ్మ ఈ విషయం ఆలోచిస్తే ముస్లిముల ఆశ్రమణ ముఖాటికే బాల్యవివాహాలు తలచావుతూ ఉండెను ముస్లిముల ఆశ్రమణ దానిని చురంత ముందుకు త్రొక్కి ప్రోత్సహించినదని అనుకోవటం వంశంగా ఉంటుంది వివాహాలును దాసీలనుగా కొనిపోవటమ ఇస్లాం మతం ఏర్పడించింది తమక కష్టాల కిదొక రక్షగా కలసి ఉంటారు కాగా బాల్య వివాహాలు ప్రబలి యుండును

జననియు జనకుడు నెవ్వని

తమనుచర వమనః ప్రియంబు గందుడు రెడఁ ద

ప్రియయు ధర్మముఁ గీరియు

ననూనముగఁ బొందఁబడయు నక్షయగతులన్

(భార ఆశ-ఆ 6-వ-6)

1 బాల్యయన్ త్పాంగ్ (చీనా యాత్రికుడు క్రీ శ 10వ శతాబ్దివాడు) మొదలైన కొందరి వ్రాతలు బాల్యవివాహాలను తెలుపుతూ ఉన్నవి

ఆర్షకుసుమము

అర్థ కుటుంబము

కథ వని వాని

మూత్రాపి ఆలు

అరుణగ్రస్తంబ మధయాహ్నం యం దొడలేని గిన్నెలోఁ
 తెరుగును ఎంటకంటు దించెనును ౩౦౯ జెట్టుల
 రృత కరుణాదురీణయను ప్రాము ప్రాము దిగ్గయున్నది
 హరహర దొంగ రంకఁ గరుహల పెద్దద నీయ తాన్నముద్రఁ

(కాండము 4-11)

కొమ్మ పెండ్లాడి అర్థమందికి కాపురానికి గోకుంది కుమారుడ
 పెండ్లాడి కోడలిని కాపురానికి కొనివస్తాడు ఆ తిరియిలా నిండకుంది
 అమె కన్నకురురు ఈమె కొన్న సూతురు ఆ కుటుంబానికి కాపుర
 రాణి కాని ఇద్దె ఆస్థాని తెగిల హర్షియ ఆయుపదంపతులు కొండ
 కాలింపాటు పుద్గోవనే (తలిపిండ్రుల అర్థవాసుల చేతి క్రింద తీరు
 కొందుకు) చేస్తారు ఇది కుటుంబ పాలనలో ఉపేక్షవారి (Apprentice)
 లక్షణగును

కోడలు కాపురానికి రాగా వృద్ధ దండమరి (అర్థ మూలు)లో ఒక
 తీరు నిండుదనం తెలకాయుంది తమకు విరాంతి కుగమవ్వదప్పు త్త
 తొలుకాదునూ ఉంటుంది ఒక్కొక్కటిగా తమ బాధ్యతలు కొడుకు
 కోడంద్రకు అప్పగిస్తూ ఉంటారు ఎందుకొకడు కోడంద్రను
 ఆ ఇంటికి ఎలికలను తేనె తామ విక్రమిస్తారు అప్పటికి సామ్రాజ్యంగా
 కుమారుడు సంశాన చంతుడగును

కుమారుడు తండ్రి కా లయిత పాపలు (తమ మనుమలు మనుషు
 రాంద్రు) తమ పాదాల దగ్గర పారాడునాడు విశ్రాంతి గొవడగనకు

* ఎంతా సోయత్ర ఎతరో భవన్తి మానో మధ్యా తీరిష

యువ దంపతులకు ఆపట్టికి శిష్ట సుఖాలు తెలిపవలసి ఆపట్టికి వారికి (యువ దంపతులకు) ఎత్తుత్వ మాతృత్వాల ఎద్దే ఇన్న దీక్ష వారి యువ దంపతుల గురులకు (తరి దంతులు ఆత్మ మామలు) పొయ్యి పొయ్యి వదిమర తిరుగుచుండి వారి అభిరుచులలోనూ మరణము కలుగుతుంది వారి దృష్టులు తాత్కాలికముండి అంతర్ముఖంగా మారు పొందుతూ ఉంటుంది ఆ తోకపు బాటోదన తెక్కువగుతూ ఉంటుంది దాన ధర్మాల వైపు తిలపులు పారుతూ ఉంటుంది ఎంతటిదూర సేవింప దుద్ది పొకమూతూ ఉంటుంది

ఇట్లు విశ్రాంతి నొందుతూ వృద్ధ దంపతులు ప్రశంసంగా జీవిత శేషమును గడుపుట నవాతన ఆర్థ సంప్రదాయం ప్రతి వారు అనుసరింప ఎంచిన ఆశ్రమాల్లో ఇదొకటి వానప్రస్థ ఎది ఒకప్పుడు నన్యాసాశ్రమముందేది కాదు మూడు ఆశ్రమాల్లో ఉండేది ఈ వానప్రస్థాశ్రమం మూడవది ఈ ఆశ్రమము స్వీకరించి వృద్ధ దంపతులు వనములకు పోయి ఎల్లకుటని నిర్మించుకొని దానిలో నివస్తూ ఉండవలెను వనస్థానమును ఉపాసమా ఆధ్యాత్మికంగా జీవితశేషం గడవవలెను అదేవిటో దొరకు కంద మూలాలు వండ్ల పెండలైనవి ఆహారంగా గొనుడుండవలెను

ఈ ఆదారం క్రమంగా నమ్మగలిగినది హిత్రశాలం ఎగురునకే దీని ఎదుర్కొని తప్పవని ఇట్లు విడిచి వనవాసాలు చేయుట పొనగని దైనది కాని తుటుంటుంది నుండి విశ్రమించుట పాపమార్థికంగాను ప్రకారంగాను జీవితశేషం గడపుట నిలచే ఉన్నది నిజానికి ప్రధానమైన విషయం లిచే ఇంకా వీరి దృక్పథం తుటుంటుండుండి విస్తృతమై సంఘం సమాజం దేశములదాక వ్యాపించేది లోకానుభవంలో ముక్కాకలు దీరి ఉంటారు కాగా కొండెమంతి పొటుంది గరిగి అనంత గుణవారు సమాజసేవకు దిగువాడు పల్లెలలో పంచాయతులు ధర్మ సంస్థలు నిధుల సంస్థలు మొదలైన వాటి నిర్వాహకులను సభ్యులను ఇట్టి పరిణకుల నుండి తొలగించు లెన్ను కొనే వారు ఇట్టివారి చేతులలో వారి కార్యకలాపాలు సుభద్రమని జనులు దృఢంగా

అర్పితులుంటుము

వచ్చునాడు గ్రామముగా ఉండేవాడు ఆ విగ్రహానికి ఉగ్రనందన నందీలము
కోనే నారాయణ సంస్థలను నిర్వహిస్తూ ప్రతాప సౌకర్యాలు పెంపొందిస్తూ
ఉండేవాడు వీరి లోకానుభవం వివేకం విదక్షణలు ఆయా సంస్థల కెంతో
ఉపకరించేవి

ఆనాటి గ్రామ పంపాలనా విధానమును చక్కగా నివరిస్తున్నది ఉత్తర
మేల్పూరు కాశనము - గ్రామానికి సంబంధించిన వేరుకేరు కృషిసహకారులు
నిర్వహించుటకు వేరుకేరు ఉపసంఘాలు ఉంటూ గాటన్పిట్టిని నమస్కరించి
సంబాధించే గ్రామ సంఘం ఉండేదని ఆ కాశనం తెలుపుతూ ఉన్నది
దీనిని సంవత్సర వారీముం (సాంవత్సరిక సంఘం) అనే వారు ఇది
చాలా ప్రాముఖ్యము పలుకుటచే గలది గౌరవము ప్రతివత్తి పొమ్మగా గలది
దీని నభ్యులకు ఉండవలసిన ఆర్థికలతో వయోవృద్ధత్వము ఒకటిగా
పేర్కొనబడినది దాని వానకంలో ఇంకా సుపర్వ సంఘం (కల
సంఘం - నాణ్యములకు సంబంధించిన ఉపసంఘం) కూడ ఉండేది
దీని నభ్యులకు ఉండదగిన ఆర్థికలను చెప్పుటలోనూ మరి రెతవారుగాని
మరి ముదువళ్లు గాని కూడదని ఆ కాశనమే తెలుపుతున్నది భవ్యవనపు
నభ్యులూ ఇట్టి పరిణాక నయస్కులే ఉండేవారు వారాయ వివాదాల విచారించి
తలుపుగా వాది ప్రతివాదులకు సామరస్యం గుడుడుస్తారు కుదం నభ్యుడు
తీర్పులు ఇచ్చేవారు

ఇంకా వీరు పురాణ శ్రవణాలు హరి కథలు భజనలు వీధి నాటకాలు
టోమ్మలాటలు గోష్టులు భర్మ పరిషత్తులు (వీరి ధర్మముల ప్రచారము
కోసం జరిపెడి సభలు) మొదలైన సభలు వమానేకాలు జరిపిస్తూ ఆర్థ
సంస్కృతి సంప్రదాయాలు నా ప్రచారం చేసేవారు వాటిని పురస్కరించు
కొని నమాజంలో నైతికోన్నతి జాగ్రత్త పరత్వములను ప్రోత్సహిస్తూ
ఉండేవారు దాని ధర్మ గుణాలకు దాగా గిరిగింతలు పెట్టి నమాజంలో
మానవత్వం హృదయమార్గవాలను ఉన్న స్థాయిలో నిలిపేవారు ఈ మూలం
దేవాలయాలు విద్యాలయాలు సక్రమ జలాళియాలు రథ్యలు అలంకారులు
(శోభకులు) మొదలైన సామాజిక శాతకార్యాల నన్నిటికీ సాధించేవారు

ఆర్థకులుంబము

నరే కుమంబంలో వీరి స్థానమే ! అనేకంగా ప్రార్థించి తులసి
 తీసి అనుభవము త్యాగం చేసి అనేక శ్రమల కోర్కె తీర్చుట వల్ల
 ఒడుదొని పొంది లాభించి పోషించి మంచి నెట్టలు పెట్టి అంత
 వారిని ఇందివారిని జేసివారు గారా మాతాపితలు? వందానా ఎకదంత
 బాధపడి నుండిందన్న ఆర్థి సంప్రదయం నత్తయ్య గారు వ్యాధ్యుల
 వారిని పెరిపింపని ఆదంపని గొరింగిని వంతానం ఉంటుంది అంటే
 మానవుల లెక్కలకు కుంటాదా? ఎంతవల్ల తీరికకంటే ఎక్కువ కాదుగా
 దుంటా? ! ఈ వాట ఎత్తుగొరవల అన్ని సంప్రదాయాల గారికి
 నామాశ్రితమే అనలు నానవత్వానికే అది లక్షణం లు సంప్రదాయంలో
 దాని పోలిక మదిల

బాహ్యంగా ఉన్నా వాటి (చూడాకరాలకు) ఏ అధికారాలూ కనిపించవు
 గాన వారి మూలకు గిరుగుండడు అలాటి ఖ్యాతిస్థానం వారిది వారిమండి
 వికరగింది తెలియదగినవి నలహాట పొందదగినవి ఎన్నటికప్పుడు
 ఉంటానే ఉంటవి పరీతి కుమంబానికి వార్షికం పై విశిష్ట సంప్రదాయాలూ
 మర్యాదలూ ఉంటవి ఆకు శ్రులను ఏ యే పండుగలకు తీసుకొని రావలెనో
 గారెలు చీరలు వారికి ఎప్పుడెప్పుడు ఎల్లెట్లు కడువలెనో అల్లులద్ర నేయే
 పండుగలకు ఆహ్వానించ వలెనో ఇచ్చే ఇతర బంధువర్గమును ఎవరిని
 ఎవరిని ఎవ్వరి ఏ ఏ తీరుల గౌరవించవలెనో ఎవరెవ రేతీరు ముఖ్యో
 వావారి మంచి చెడ్డలు మర్యాదలు ఎట్టివో ఇరుగు పొరుగు వారి వాతావర
 ణాలను లెక్కచేసి తమ కుటుంబానికి వారికి అనుకూలంగా వడ్డిస్తూ ఉన్న
 సమర్థుల లేదాంటికో తమ సరిగ్గరం పరివారికులు మొదలైన వారిలో ఎవ
 రెవరికి ఏ ఏ తీరుల ఏ ఏ సమయాల ఆదరాలు బహుమతులు నెరవేరునో
 సభాసభ్యులలోనూ దాన ధర్మాలలోనూ ఎప్పుడెప్పుడు ఎన్నేవి ఎల్లెట్లు
 జరుపవలెనో ఈ మొదలైన వన్న అనుకూలమైన సంప్రదాయాలు
 గాని ము వోళ్ల విని తెలియని అనుసరించులూచే నృపులకంటే
 రి ము ఎత్తుల చెల్లదు అమోఘ వ్యక్తిత్వలే అన్నాడు

అక్షకుమంబము

వారి లోక వివదగినవి ఇంతెన్నో ఉన్నవి బలిహోలు గాఢలు ప్రాదేశిక లోకాలు మొదలైతే తమ తమ చక్కనాటి విశేషాల్నినో చెప్పతారు తమ జాత తండ్రిలనుండి వరంవలగా విన్నవీ వినిపిస్తారు ఎవరాజు నాయకుడు విద్వాంసుడు మతకర్త భక్తుడు గీరుడ చోరుడు మొదలైన ఎన్నోద్రుతులును ఉండేవాడు వారు ఎవరెవరు ఏయే మహత్కార్యాలు ఎప్పుడెప్పుడ నెరవొ చెప్పతారు వారివారి ఆయా కార్యాలవల్ల కోరికలెట్లు సాధించెనో లేదా అగదాగ్లించెనో వినిపిస్తారు వారివారి జీవితాల లోకాలు ఎవరివారు ఆవృతవృత ప్రబలిన గ్రస్తవాలు ఉపద్రోహలు మొదలైన వాటికి కుంఠ తేలుతారు ఆయా ఉపద్రోహాలలో ప్రజలెట్లు బాధనొందినది వాటికి ఏయే ఎన్నికీ గుఱి ఎవరెవరెట్లు చేసారో ఎవరెవరు నాయకులు ముఖ్యులు గారిలో దుష్టులు నైపుడించారో శ్రీమంతుల వర్తించు తన వారు ప్రవర్తియెప్పుడెప్పుడు కోరికలెన్నో ఆ ఉత్సాహ లెంతదారుతాలో వాళ్లు ఎప్పుడెంతగా అగోరి ఏ ఏ లో ఎరువులాడుకొని వారెంతగా అలౌక్యాలెంతగా వారింత ఆ ఉత్సాహం గడచి ప్రజలెవల బయలుదేరి విస్తారం లోన ప్రదేలలో అలౌక్యులు ఆయా చోట్ల జరిగిన కార్యాలెంతగా వారు ఎంతగా నోదారలు గురించి వర్ణిస్తారు తమ చక్కనాటి ఆంధ్రగోత్రం వారు వాటిలోని నం నలనలను బాధ్యున ముగియవృత్తు తు చాలిక్కువలో ఎన్నెన్నో ఉంటారు తమ బంధువులలోనూ నెచ్చెలులలోనూ తమ అయిబ్బల కరవ నూపాలు గినోదాను ఘోరులను ఉల్లాసంబో చెప్పిస్తూ ఉంటారు

అటు ఎలలలో ఏయే బంధువులు ఉద్భవించినారో వారు ఏయే అయిబ్బలలో క్రోధాంశులలో వివరిస్తూ ఉంటారు వారు వారు చేసిన దాన సర్గాలు సాహిత్యమైన నూతనమైన కళాధారం వీరి గ్రహారం పాపాన గాఢాలు మొదలైతే వారు ఎన్నికలలో ఉంటారు తమ వంశపు శ్రావ్యులు బంధుత్వాలు ఆ కోవ చెక్కెడిక్కడ ఉన్నవీ తిరుగవేస్తూ ఉంటారు ఈ కీర్తున వంశం సంఘం చేరిన వాటి బలిహోలు ప్రాదేశిక గాఢలు స్మృతిల ఎంతటి జాటువారి లంపడే ఈ తీరున శ్రావ్యుల బలిహోలును

అర్చితులందుము

నోటానోటా వదిలవదున్న ఉండేవారు ఎల్లలతో ఆడుకోవటం వీరికి వరదా బాటై : కీర్తివాక్కిరానోబి ర్యానం యానం అన్న మడి యెంతో ఒప్పు ఉన్నది పూరిహొచ్చెములు లేని పాపాయిలతో ఆటలు వాయి వాయి : అందు కోసమే పునుములు మనుమరాండ్రను చుట్టూ చేర్చుకొని వారికి కథలు పొడుపు కథలు ఎలా కథలు మొదలైనవి చెప్పుటూ అమాయకము : ఎల్ల లదిగెడి ప్రశ్న వరంవరలకు నమూనాలిస్తూ వారితో కలసి చిన్నారి పొన్నారి ఆట లాడుతూ ఆలతి ఆలతి పాటలు పద్యాలు నేడుతుూ వినోదిస్తుంటారు ఇదంతా ఉమను పోక కాయ ఎల్లం కొక రీరు విద్యాబోధయే తమ కావం దము ఎల్లల పాలన బోషణలలో తగినంత శ్రద్ధ రీసకొంటూ వలహొల్తు ఉంటారు

చివ్వుడు వీరు కుల పుష్టలు పూజ్యపాదులు వర్వోన్నత స్థానం వీరిది నేవకాస్తాపి మనవచ్చు వాలతో పూజించి వివేయత హస్తహా ఉంటారు కుమించింబోవి వారు ఎత్తు గొరవం ఆళ్ళ వంద్రదాయంతో అత్యున్నత స్థాయి నందుకొన్నది ఎత్తువాక్యమును గౌరవించటం కోసం అద్భుతత్యాగాలు చేసిన మహాపురుషు లున్నారు ఎత్తుదేవల మాటకు మారు మాట రానీయరాదు అందుకోసం అధిష్టంపటోటూ సున్న ఎంహావనాన్ని రాజ దోగాలను కృణప్రాయంగా త్రోసేసినారు శ్రీరామచంద్రుడు ఆపైన పతి నమేతంగా కాఁదివులకు కాపురము తరలినాడు అదీ వదునానిగేండ్లు ఎత్తుపాదుల వాతం కోసం రాజ్యమును త్యజించినాడు వీమ్మడు ఆజీవితమూ బ్రహ్మచారిగా ఉంటానని శరోరసవరుము చేసినాడు పాలించినాడు నిలిహా : కకాలాన మాడా ఇట్టి సంఘటన బున్నవి మేవారురాజా లఘు కుమారుడు చందుడు తండ్రిను ఓ డబ్బర కానీయరాదని కాను రాజ్యమును త్యజించినాడు నివాళి తన ఉద్యమంలో ఆయా మట్టాలలో చిలుకు మాతృశ్రీకి విన్నవించి ఆమె వలహాలు ఆశీస్సులు అందుకొంటూ ఉండేవారు

ఎతరుల నాదరించి అర్పించుటను గూర్చి ముద్దునకిది

కొళికు దొక యువ బ్రాహ్మణుడు ఆయన తరిదండ్రులు బరబడ వడకు వారిన వండు ముడునళ్లు ఈ స్థలిలో నున్న తరిదండ్రులమూట దం

అత్తకుటూరిమము

పెట్టక కౌశికుడు విద్య వెలగపెట్టరానని బయలుదేరినాడు అతడు ధర్మ
మట్టము లెరుగడు ధర్మబ్రాంధిలోపడి తప్పిబ్బులొకా ఉన్నాడు దంభం
మోపు ఒకనా యాతడు విజ్ఞ కోపం పోయి వరను సాధింపి పరుషా లాడినాడు
కుత్సాడవాయీ! నీ ధర్మమర్మా లెరుగవు ఈ వీరుడుకుదనం బ్రాహ్మణ
దర్మం కాదు అని ఆ ఇల్లాలు పెట్లగా తల యబెట్టనది అతడు ఎగ్గిరినాడు
అంతట అవ్వ అన్నది ధర్మవ్యాదు డున్నాడు ఆ మహనీయుడు ధర్మాలకు
తావలం ఆయనను అడిగి ధర్మాల మర్మాల చక్కగా తెలిసికో కౌశికుడ
ధర్మవ్యాదుని దగ్గరకు పోయినాడు ధర్మవ్యాదుడు మిగుల ఇంగిత జ్ఞానము
గలవాడు కౌశికుని వాలకం చూడనే అతని విషయము మహాస్థితి ఆకళించి
నాడు అప్పు! నావల్ల ధర్మతత్వం తెలిసినగోరి ఎప్పునవా అయితే
విను అని ధర్మముని గూర్చి కొలది ఉపదేశము విచ్చినాడు ఆ వ్యాదుని
పొహాదం సౌజన్యం సామకీలం ధర్మ వివేచనం కని కౌశికుడు ముగ్ధుడై
నాడు ధర్మవ్యాదుడని పొడగట్టినాడు నాని ఎందుకొని ఇక సాగించినాడు
మండి! ముప్పున ఉన్న మునువల్ల వాడి వర్తలై ఉన్నాడు వేళ కింత కాం
భోశీ పాటి దిక్కునాలేక కవులూ ఉన్నారా చేయూత ఎప్పు లేవదీయ
చేదోడుతైన సోదరూ సోదరూ! నీవేదో నిర్యాహాతుడవతావు తమను పుల
పెట్టి పూజిస్తావని వారు కన్న కలలు వమ్ము చేసినావు! నీకోపం వాడు
నిత్యమూ కెంజిలికుడున్నాడని ఎత్తక ఎత్తకడపు నీవేమో విద్యనేర్చి వెల
పెట్టనని వెదలినావు! మంచి ప్రబుధుడవే! తల్లిదండ్రం కొలిచవలెస్తూ నీ
పడు వెండుకు! కట్టు బండలకా! అని చీవాల్లు పెట్టెను ఇదిగో మహాత్ము
ఎవైనా ఉన్నదని నీ వనుకొంటే ఆ దెట్టా కలిగిందో విను వీరుగో పూజ్యులు
నాజననీ జనకులు-చూడు అని కౌశికుని కట్టింటిటి గొవిపోయి వండుముడు
ఉన్న జూసినాడు.

జనసుత వీరు నాజననియు జనకుండు

జూవె వీరలకు కుట్రానమేన

యెట్టి పరిజ్ఞాన మెను బ్రాసించితి

నమరులఁ బూజింతు రర్థి నెల్ల

అర్థకుటుంబము

వారును నెందు రై వంబుల నెఱుంగ ని
 వృద్ధులు నాపొలి కేచ్చు అనుచుఁ
 గమనియఁ భలవృష గంధ భూషణ ఎత్తు
 ములు మనోహరభక్ష్య ఖోజ్యములును

వీరి తెచ్చుదు నిశేధించు వేడ్కఁ బుత్ర
 దారనవామండనై నియతముగ పేవ
 యాచరింబును వేదముల్ యజ్ఞములు ప్ర
 తంబులును మీ నా సుతలపు దృఢము

(భార-ఆర-ఆ ౧-వ 111)

సీమ వగచి వగచి విద్విన్నవ్యాదయలై
 విగతపక్షి లైరి గనవె వాఁ
 లరిగి యింత నై న నమ్ముదునక్కయు
 దగ్ర శోకవహ్ని నార్చవయ్య
 నీయధ్యయనమ్మును నుక్కు
 తాయాకము నిప్పులంబులై చను గురునే
 వాయుక్తి లెక తక్కినఁ
 నేయును నావలుకు మేలు సేతురు సేతున్

(భార-ఆర-ఆ ౧ వ 121-122)

బి సారం నా కరులకు వరిచర్మలు చేసే నేనింత వాడిని అయినను
 నాపొలిటికి బద్ధి దేవతలూ వీరే ఆకాశంతోనే వీరిని నేను వూరిస్తూ
 ఉంటాను ఆలు విద్వలతో కూడా అందరూ వీరికి ఉపహారాలు చేస్తూ
 ఉంటారు వేదాలైన యజ్ఞాలైన ప్రతాపైన అంతా నాకు వీరే సీమవతులే
 నీకోసం కళ్లు ఆవిసేలాగు ఎదుస్తూ ఉన్నారు గుండె దడగాది అన్నాం
 ఇప్పటికైనా మీయి ఆముడునక్కను అదరించు ఎతరుల సేవకుగాని మీరు
 అటు వంద్యులు గ్రుడ్డి గవ్వలైనా చెల్లివయ్యా! ఎత్తదేవుల సేవించ వారి
 ఆసీస్సు లందు మీ ఆవి వాతము గటంబ తొలికది ఒప్పుచి వంశాడ
 కుల ఎద్దుల కీతీరు మన్ననలు ఇంటా బయటాకూడ

అర్చకులుందిను

ఆర్షకుటుంబము

౩ దు నొ క ం డ వ ౨ వాళి

వర్ణము

అదికాంబ (కృతయుగం) దివరను గోత్రాలతో ఆరంభమైన ఈ సమాజం క్రమంగా విచ్ఛేదమైనది వారి విద్యావివేకాలు క్రమంగా వికలమైనవి. కార్యకలాపాలు కళలు పురుషులు పెరిగిపోయి వి ఇప్పుడు సమాజపు సుఖ సంతిని సంభాళించుటకు వెనుకటి గోత్రవ్యవస్థ దాటలేదు కాగా సమాజమును వ్యవస్థీకరించుటకు వేరొకతీరు వెదుకవలసి వచ్చినది ఆనంశ్శూరణలలో రూపొందినదే ఎర్థవ్యవస్థ ఇట్లువీరు వర్ణవ్యవస్థను వెలయించుకొన్నా కుటుంబ వ్యవస్థ తెట్టికొలుకా రానీయలేదు ఇంకా కుటుంబ వ్యవస్థే దీనికీ తుదురై గదనీ ఆనవచ్చు

ఈ వర్ణవ్యవస్థ తీరు చూస్తే సమాజపు సమిష్టి ప్రాముఖ్యత క్రమంలో విభజించి వంచి వదువుటగా కన్పిస్తుంది ఎమాజపు శ్రమ విభజించి పండుకొని నిర్వహించ వలసిన అవసరం కన్పించిది ఈ శ్రమ విభాగ మనేది అన్ని దేాలలోను అన్ని కాలాలలోనూ యేదోరూపంలో ఉండినే ఉన్నది వర్ణాల ఆనంది మరేమైనా ఆనంది అని పర్వాలలే శ్రమవిభక్తములుగానే ఉన్నవి సమసమాజపుదేశా లనుకొంటున్న వాటిలోనూ ఆయా కార్యాలు నిర్వహించే కార్యకలా పండుకొని నిర్వహించుట కప్పుడు నా దీర్ఘవ్యవస్థ దేశమునకు మహోపకారిగా ఉండే దనదగును ఎని సంపదలు శాంతిభద్రతలు దీనివల్ల సుఖంగా వెలకొని యుండెను ఈ వ్యవస్థ బౌద్ధిష్ట్యము (శాస్త్రవం)ను స్వేచ్ఛో మొకలై గ విదేశులు తాత్త్వికులూ ప్రళంబించిరి అయితే ఈ నాటివర వికారం సంకుచితం అయిన తీరుగా నా దది లేదు

కుటుంబ వ్యవస్థకు అప్పుచున్న వారి తాత్త్విక భావములేనని వెనుకనే వివరించి నాను ఈ వర్ణవ్యవస్థనుకూడా కుటుంబ సంస్థ సనుసరించియే

ఆర్షకుటుంబము

నిర్మించి రనుకొందును ఈ పంఖ సంస్థను వెలయించుటలో ఎరి నేయేభావా
 బెట్లెట్టు ప్రోత్సహించునని గ్రహించితిన్తో ఆ ఉపమాన ఉపయోము లన్ని
 ఈ వ్యవస్థ వ్యవహారములలోనూ బెట్లెట్టు కుటుంబ నలుపుక్రిమను వ్యవస్థ
 లకు పంచగా నమాజపు నలుపు క్రమము వర్ణాలకు పంచబడిన దీపర్థి వ్యవస్థ
 లోనే నమాజపు నలుపు క్రమనంతా నాలుగు రకాలుగా విభజించిరి ఇట్లు
 1 దీక్షక్రి (బుద్ధితో పరిశ్రమించుట) 2 భుజకక్రి (శస్త్రాస్త్రాదులతో
 బాహులలతో పరిశ్రమించుట దేశరకం పాలములు చేయుట) 3 ధవళక్రి
 (వ్యవసాయం వాణిజ్యము మొదలైన పరిశ్రమలలో పంపద మొందుట)
 4 క్రమకక్రి (కాయకర్షణ చేయుట) వీటిని ఆయాతెగలకు పంచిరి ఆ తెగ
 లను పరస్పర బ్రాహ్మణ శూద్రుల పై కృత్యములనూరు

ఈ తీరుగానే యాతన సారోకులలోనూ ఎర్లవిభాగం కృష్ణంగా కను
 బ్రూతగృహి వారు నాలుగు తెగలగానే విభజించబడిరి అవి ఎన్నగా
 1 భోరిస్తారన్ 2 సురిస్తారన్ 3 పొరిస్తారన్ 4 టిస్తారన్ ఇవిపెహల్వీ
 (పారిశీక భాషాభేదం - అపెహల్వాషు వికృతి) పదాలు ఈపెహల్వీ పదా
 లకు యాతన అపెహల్వాషలో గలపేరులనూ ఆ యా వర్ణాలవారికి నియంత్రాలైన
 ర్యాలనూ అయిదవ పసాన్ (ఈశ్వరప్రేమకులయిన పారసీక రచయిత
 లలో చివరివాడ) వివరించెను

1 భోరిస్తారన్ (పెహల్వీ) = అధర్వన్ (అంద్ - అపెహ్) వీరు స్వరోధములు
 సుతమును రక్షించుట లలవరుదుట నత్యావ్యేషా శరిపాలనకు తోడ్పడుట
 వీరి ధర్మాలు

2 సురిస్తారన్ (పెహ్) గధేష్వర (అం - అ) రాజ్యపాలనం యుద్ధాలు నిర్వ
 హించుట అధినేతలుగా ప్రముఖులుగా వ్యవహరించుట కాంచుట
 పాలించుట వీరిధర్మాలు

నామాలహాదలో 8 అబాద్, కళ్యాణం కల్పం, అబాద్లమతమునకు
 కేరై నది కాదు ఈ నాలుగు ధ్వలకారలో ఈ మార్గము నెల రోజున
 రింతులొవారు వ్యర్థమునం దుండుడు ఆ వర్ణాలలో అన్ని నాల్గిటి
 పేర్కొనెను

ఆర్షకుటుంబము

3 సోనిసారన్ (పెహ) పర్సీయోష్యయన్ లేక బర్సర్కన్ (జం-బ) క్షుల తీరు వాణిజ్యాలు నెలపుట వీరిచర్యాలు లోకస్తారన్ లేదాహాయి తెస్ (పెహ) మాతోక్ష లేకహోక్తిన్ (జం-బ) అన్నితీరుల నేలలు వేయట వీరిచర్యాలు

మనదేశమున వర్ణనివసన మొనర్చుటలో ఒకవిశేషము కనపడుతూ ఉన్నది ఈ నాలుగుతీరుల శ్రమలలో ఏశ్రమ యొకరి గుణాలకు (సత్వ రుణ ప్రమిశ్నులకు) కర్మలకు అభిరుచులకు అనుకూలముగా ప్రస్తుతమగునో ఆ గుణముగల వారిని ఆవర్ణంగా సంబంధించి దీనివల్ల ఆయా పరిశ్రమలకు వ్యక్తులకు న్యవ్వమైన హక్కులు ఏర్పడి ఎవరిచనిలో వారు తత్కరులై నిషాతులై కాళిలము గడిస్తూ ఉండేవారు శ్రమగౌరవమును చక్కగా ఎరిగి ముందిరి ఒకరక భవని హీనమైనది మరొకరకభవని మేలైనది గౌరవ వీయమైనది అనేతలన్ని లున్నప్పుడేడు కుమ్మరిని తోళ్ళునుట అంటిని నాగ రితులు నేర్పించున కళలలో చేర్చబడినవి (ఉక్రనీతిసారం IV III 25-26 ఎరుదీచితములైన చొప్పు కళలు) అంటే నేడు హీనకర్మయగా తలచబడుతూ ఉన్నవాటి కావారు గౌరవ మున్నది బోధకులు తనపనిలో ఎంతశ్రద్ధా వై యుండనో అంతగా గౌరవ మందును ధర్మవ్యాధుడే దానికి తార్కాణం

ఈపథకంలో వారు కనుగొని మెలకువలో నిర్వహించిన విశేష మింకా కనీ ఎరెండు క్రతులూ ఒకటి కలసిఉండనియలెదు అందులోనూ ధీశక్తిని యజ్ఞశక్తితో సాధనశక్తితో సాధి మేళనింపక నేరికి దానిని మార దూరం ఉండుదు మరీ సేషం పెర్గవిభజనలో ఈ తీరునకు అవకాశం తక్కువ రెండి కట్టలు ఒకేచోట కుదురు కొంటే చాలా ప్రమాదం ఆనిరంతుకత్వము కను హద్దు బుండవు

అతొరినాళ్ళలో ఈనాటి వద్దలై ఉండేవి పి స్పెర్తిహౌలైన ఈ నాలు గింటిలో ఇమడ వలసిన ఆనాడు అన్నకళత ఉండే దనుటకు ఆధారాలు కనపడవు

ఇట్లు వర్ణవ్యవస్థ వీర్పదిన దంపే వృత్తులు కొనవనకొయ్యలు గావు

మార్పుకొనుటకు అవకాశ మున్నది అయితే యీ మార్పుకోవటమువలన ఒకకొర్రు మున్నది మార్పుకొనువారి గుణకర్మల (వర్ణాది గుణాలు వాటిచే ముడిండు కర్మలు అవీరుణులు) అనువరించిన దది ఆట్టి అవీరుది అది... కేళములు కలిగితే వారికి ఇంకా ఎ ఆటంకాలు ఉండవు దీనిని ఇట్టి వర్ణ వ్యవస్థ వంతుదికంగా దనగలము సూత్రాలాన కూడ ఈవ్యవస్థ ఉదాహరించే ఉండేది

ఇది గమనించండి -- పనిమీద కషీపనుడు మాతంగుడు మొదలైన వారు జన్మతో అవర పల్లల (కత్తుప పల్లల) వారయినా వారు బ్రహ్మ ఋషులైనా¹ తాతాళి పరిచారిక కుమారుడు అయినా బ్రహ్మఋషి అయినాడు వ్యాసులు మండసాల వందనులు అవర పర్వతి ప్రియ అట్టినా బ్రహ్మ ఋషులైనా² వీరహస్యరు³ ఆయన ఆయన వంశంవారు బ్రాహ్మణులైనారు నిషాదులైన వాత్సీకి బ్రహ్మర్షి అయినాడు శ్రీశ్రీయులైన విశ్వమిత్రుడు బ్రహ్మర్షియగుట నివ్రవద్దేగదా! శ్రీయులైన అంబరీషుడు బ్రాహ్మణులైనాడు⁴

ఇట్లు బ్రాహ్మణము స్వీకరించిన శ్రీత్రయం చెందరా ఉన్నాయ అ కలలు ఎరాకాలలో ఉన్నవే ద్రోణుడు కృష్ణుడు బాహ్మణులైనా శ్రీశ్రీవృత్తిని స్వీకరించినారు కథకుడుగా వ్రాస్తుడు సూతుడు ఈయనను మునులు గౌరవించే వారు వారట్లు గౌరవించుటకు ఆతని కులగోత్రాలు ఆధుగాలేదు సూతుడైనా వంజయుడు గౌరవించబడుతూ ఉండెను విదురుడు దాసీపుత్రుడైనా పూజ నియుడైనాడు ధర్మవిదుడు పితకోవిదుడుగా వాసిగొన్నాడు ధర్మవ్యాధిని

1 భార అను ఆ 2 ప 27 28

2 భండో-పరిపా 4 అందం 1

3 భార అను-ఆ 1

4 వాయు పు-నం 2 అ 28

ఈ ఉండనే ఉప్పు పరిమిది వాతవర్షప్రభవైక ఆయుర కృష్ణ స్మృత
 ప్రామాన్యం

ఇది ఎంతో సుకుమారు (గొర్రులు) ముగ్ధావస్థలో ఉన్నాయి. వారు తమ వయస్సును అర్థం చేసుకోవడానికి ఆసక్తి చూపుతారు. అయితే వారు తమ వయస్సును అర్థం చేసుకోవడానికి ఆసక్తి చూపుతారు. అయితే వారు తమ వయస్సును అర్థం చేసుకోవడానికి ఆసక్తి చూపుతారు.

[illegible]

1. క్రొత్తాడోం ఉగ్రియం కన్యం పాతం అగ్రిం అపై యన్య యే లే గుణాన్యం తాం కన్య ం పరీ య మ్ !

న కుత్య న గోప్రేణ సుహృద్ మేనా వ స్థే ||

గుణే సత్యేచ యోగోదాత్రావ్య రహితే

(౧౧౧ ౧ వ ౦)

నిరసన విరోధిత్వా ఉండిరి ఆర్థ సరఫరానుపైనే గ్రహించి సాంఘిక
సమాసక సామ్రాజ్యమును మరల వెలుపుననే ఉండిరి

కృష్ణ తెలు సాగివచ్చి కాస్త పరిశీలించి ఉపాధి మంగలి అంగుళీ
మూడు ఊరు వీరు బౌద్ధ సంఘములో వ్యాపనీయ స్థానాను బొందినారు
బ్రాహ్మణులు తీరుతీరు వృత్తుల కవలించిరిట ఒక విక్రమ దాసు
వృత్తిలో జీవించినారు అంతకుముందు బాధన నేకవృత్తిలో సుందేరాధి
మరొక బ్రాహ్మణుడు రథకారి వృత్తి కవలించినాడట ఇద్దరై బ్రాహ్మణు
లేయే వృత్తులలో జీవిస్తూ ఉండిరో తెలుపు బాధిత ఒక జాతక కథలో
సున్నది ¹

శ్రీశ్రీయుడ కాని మోర్య చంద్రగుప్తుడు నిమగ్నై జగజ్జీగీయ మోర్యం
రాశ్యంతర్యం కడినాడు ఇంగ కాన్యాయ వంశాలు బ్రాహ్మణులు నాని
నాడు జెక్కలును స్వకరించినారు కదంబులు బ్రాహ్మణులై నా జెక్కినాథో
జీవించిరి వాకాయలతోనూ పడమటి గాంగులతోనూ ఘట్టరికాలు కరిసినారు
కదంబవంశీయుడు మయూరపర్వ కుమారుడు లోకాదిత్యుడ యంగలో ప్రభు
కుటంబపు కన్యను పెండ్లాడినాడు రుద్రదామరు దిలవనాతి మొదలై
శకకుపాణు శత్రుయ్యలైనారు వాలియో ఖోలన్ అనేయననుడు రాజువాత
వైష్ణవము స్వీకరించి యీ దేశపు సమాజంలో లీకమైనాడు కనిపట్నరు
కుపాణుడు కాని బౌద్ధుడె ఊత్తియులలో కేరిపోయినాడు ఇక్కే ప్రే ముండి
వలస ఎన్న యవన శక కుపాణ పల్లవులు మొదలైన గణాలవా రెందరా

1 IV-157 జాతక కథ

2 III-218 V 127 128 సం 97 జాతక కథలు

3 IV-207-208 జాతక కథలు

4 IV-196 జాతకం

5 కొరగాడులు = కుకుదేశము కేరినాడు కొరగాని జాతిని మూలం
కంటే హీన జాతిగా తలస్తారు (అంధ) విజ్ఞాన సర్వస్వం పు 280)

ఆయా వర్ణాలను పుత్రులను ప్రియకరించి ఈ దేశీయ నమాటలో రీతమై పోయి గారు పంచములు కందనార్ కక్కయ్యలు ఎరుసగా వైష్ణవ శైవవైష్ణవ గోనరులు వీరు ఆమతాలతో ఉచ్చస్థానాల తొంది వ్రాచింపబడిరి కొరవ గారకులుడు కందనార్ కుడు కరకుడు మనోకవిరై పుష్పర లంబనాడ వైష్ణవశైవములతో ఇష్ట వ్రాసెనై అవరి వర్ణాలవారు అనేకులు బుర్రారాం కు దుర్గిలు కపిర్ కుచ్చయ్యలు ముసందు బ్రహ్మంధారు విశ్వకర్మ వేమక రెడి వీరంతా ఎరమ భాగవతులూ శ్రామిలూ యోగులూ అయినారు పూజింప బడినారు ఎల్లాటి వీరులలో కన్నమ మాల సేనానియై కడన వ్యాకామును నడివనాడు బ్రహ్మనాయకుగకు నమ్మిన సేనాని ఎంకా అయ్యుద్ధంలో బాల చంద్రుని నహాగ్యయును తుమ్మరి పాకలి మొదలైన వాటా పాల్గొన్నారు శివాజీ సైన్యంలో బ్రాహ్మణులు మొదలు భిల్లులదాకా సైన్యాధిపతి లుండిరి పంచములైన మాట్టిలూ గోసంగులూ యోధవృత్తి నవలంబించిరి

ఇక ఎర్లంతులవివాహాలు గమనింపండి దీప్త తమస్సు¹ (గౌతములు— అంధములు) శాశీనకయనెడి కాండ్రని వివాహమాడినాడు వీరి నంతాము బ్రాహ్మణులైనారు వారెరు బ్రాహ్మణులని వీరు : కుత్రునికుమార్తె దేవ యూని యయాతిరాజును పెండ్లాడినది అట్లునుడు నాగకన్య ఉలూచిని శ్రీరామ చంద్రునికుమారుడ కుటడ ఒకనాగకన్యను పెండ్లాడినాడు

ఒకడేడు పల్లెటూరి ఎరుకును పెండ్లాడినాడు ? సురకతేటు ముస కన్యను పెండ్లాడినాడు² ఆశాత శత్రువు అదిలర్ కలదామకొంటూ వూలమాలని కిట్టువాని కుమార్తెను³ మోహించినాడు ఒక విప్రకన్య⁴ రాజును పెండ్లాడి⁵ కావ్యాయక పంశులాలలతో వాసుదేవు

- 1 భారతి రహస్య-శుభ్ర సంచిక ప్రాచీనాంధ్రులెవరు అధ్యయనం : వ్యాసం
- 2 I 421-422-జాతకం
- 3 III 248-౨౪ జాతకం
- 4 VI 348 జాతకం
- 5 VI 421 జాతకం

ఇవి ఒకటి కొన్ని వందలకాలలో సామర్య గాఢనికంఠా
భాగ్యమునకు కామ్యగా దండన! ప్రత్యాకార్యాలకు అటంకము
కలిగించి ఆ కార్యాలు నిర్వహించుటకు కెదుపు చేసవలయు భాగ్యముదైతే
అదే దోషానికి ఇతర దోషానికి విధించే దండనకంటే ఈ విప్రదోషానికి మరింత
దండిన విధింపవలెనని చంద్రగుప్తుని రాజ్యంలో ఎగ్గినట్లయినా అవర
వర్ణాలవారు అనే తేడా లేక అందరకూ దండినవృత్తి ఎందుకే? ర్తిమూ
శందేదట

ఇన్నిగాఢ వీరీయ చాటి చెప్పుటంన్నా నాందరేమో ఒప్పునో
మంటారు స్వధర్మం విధువరాదని శీతలే ప్రబోధిస్తూ ఉంటే - మరొక
చూట అనే దానికి పిల్వకా? అంటూ గుర్రులు గారు ప్రమాదితులచే
శతావసానాలు - పరిధర్మాన్ని తా పాలించే దానికంటే గుణం ఒక్కవదే
అయిన సొంతధర్మమే మేలు సొంతధర్మంలో చచ్చినా మంచిదే పరిధర్మం
వయంకరము! ఎదలర్మాన్ని తా పాలించే దానికంటే గుణం ఒక్కవదే
అయిన సొంత ధర్మమే మేలు! ఈ భిక్షుకతో ఎక్కడికిన్న కర్మకేస్తూ ఉంటే
పాపాలు అంటువు!

వీటిలో ఉన్న స్వధర్మ ఎరధర్మ ములనే మాటలను అన్వ
యించుటలో వీరు శ్రాంతలవుటా ఉన్నాడు ఆ పైన స్వభావనియతం అనే
దానినే వీరు పొరపాటుగానే ఆశ్చర్యమిస్తున్నాడు స్వధర్మం అంటే ఒక

1 కౌటిలీయ అర్థశాస్త్రం-దర్మాస్తయం 388 అధికరణం

2 బౌద్ధ మయ - పు 102

3 శ్రేయాన్ స్వధర్మో విగుణః పరిధర్మా త్వస్యసృజాత్
స్వధర్మే నిదనం శ్రేయః పరధర్మా భయావహః

(గీ-అ 8 శ్లో 35)

4 శ్రేయాన్ స్వధర్మో విగుణః పరిధర్మా త్వస్యసృజాత్
స్వభావనియతం కర్మ కుర్వన్మా పోతి కిర్విషమ్

(గీ అ 18-శ్లో 47)

వ్యక్తికి వంశపారంపర్యంగా వస్తూఉన్న పట్టపదర్శనమనే దానికి వ్యతిరేకమైన వర్ణాలన్నీ పరధర్మానినీ వీరి అన్వయాలు అలాగే వ్యభానియత మనేదానికి వింశాలకు కులాలకు—అయాదర్మాలు విశ్వీకారై ఉన్నవని కాగా ఆయా వంశాలలో కులాలలో ఎట్టివారికల్లా ఆవి స్వావికములైన కర్మలనీ వీరు అన్వయిస్తారు వీరు అన్వయించు తీరులతోను వీరిని పాటించు వారావర సందర్భభుక్తి చేకుండా ఎక్కడో ఏదో శ్లోకాన్ని ఎట్టుకి వి అన్వయిస్తారు అలా చేయుచు గీత చాటుపుల పంపుటి కాదే! ఇదొక వచనగ్రాంతం వాచ్యావర సందర్భాల పొవగించి మరీ చదువుకోదగినది

వీ రెత్తి చూపే శ్లోకాలను చాతుర్వర్ణ్యం మయాపృష్టం గుణాకర్మ ఎలాగో¹ అన్నశ్లోకంలో చేర్చి అన్వయించ వంటాను గుణాలు కులాలను కర్మలు గొగ్గ నాలుగు వర్ణాలు ఏర్పడించుడివను ఆ యా గుణాలు కర్మలు వారి ప్రకృతుల ల్లి వ్యక్తిగతాలే అని గీత స్పష్టంగా చెబుతూ ఉన్నది. ఆ వివరాలకు ఎగిరే చాలా పెరుగుతుంది తేలికగా తెలుసుస్తాను ఈ వర్ణ భాగానికి గుర్తులుగా స్వీకరించిన గుణాలు కర్మలు ఎలాంటివో కర్మలేమిదో గీతయే స్పష్టంగా చూపుతూ ఉన్నది ఈ గుణాలు వర్మ రజస్తమోగుణాలు కర్మలు చావరకు ఆ గుణాల తోడివే ఈ కర్మలు ఒకరు కావని అంట గట్టలే ఒదిలేది కావు వ్యక్తియొక్క ఇతర గుణాలకు ప్రత్యేక ప్రభావమూ ఒక కారణం కావచ్చు కానీ అదే ఎంతమానవి మాత్రం కాదు ఈ గుణప్రభావమూ పూర్తిగా ఎవరెవరిని వారికివారికి సంబంధించినదే అయాగుణాలని (త్రిగుణాంసు) అనువరించయే వారివారి ప్రకృతులు కర్మాలని ఎప్పుడను దీనిని తొలగించగూడు అది నష్ట వియలుం కాననం ఈ త్రిగుణాల క్రమోపసంహార పాళ్ల తేజాలను² బట్టి ఆ యా ఎక్కువల కర్మాలతోనూ వ్యత్యాసాలు వస్తూ ఉన్నవి ఈ త్రిగుణాల కత్తిరమైన నష్టయే లేదు కాక ఆయా వ్యక్తులకు

1 గీ-అ 4-శ్లో 13

2 గీ-అ 14 శ్లో-ర 20 ఆ 17-శ్లో 2-18 ఆ-18 శ్లో 10-48

3 వివరాలకు సాంఖ్య శాస్త్రము చూడండి

అయూ గుణాలూ ఆ గుణాల తోడులైన కర్మలూ స్వభావంగానే కలుగుతున్నవి ఇప్పుడిక వా రుదాహరింపన గీతా శ్లోకంలోని స్వభావనియంతకర్మ అనే దానికి అర్థ మేమగునో ఆలోచించండి వ్యభావం=తన ప్రకృతి తత్వం (త్రిగుణాలలో తనయందు ప్రసరిస్తూ ఉన్న గుణం) చేత నియతం = నిర్ణయించబడిన (సర్దింపర) కర్మ=అని వ్యవసాయం అని వరళంగానే అర్థం పుట్టా ఉన్నది

కాగా ఈ గుణాలు కర్మలూ ఆయా వ్యక్తుల నుండి ఉత్పన్నమే గాని నేటి సాంఘిక మర్యాదలతో పెనగొని ఎంకాను గతాబ్యా అంటుకొని వస్తూ ఉన్నవి కావు ఇప్పుడు స్వధర్మ పరధర్మాలకు అన్వయ మేమిటో తేలికగానే తోస్తుందిగా! తన ఒంట బుట్టిన తత్వం (గుణం=నత్యాది గుణాలలోనిది) ఏదో ఒక స్వధర్మం (ఆవృత్తి దర్మం) దానికి వ్యతిరేకమైనవి పరధర్మాలు బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వైశ్య భూద్ర కర్మలు! వ్యక్తుల స్వభావాల వల్లనే కలుగునని మరింత స్పష్టంగానే గీత చెప్పు తున్నది ప్రకృతి ఎవ్వగా వచ్చు గుణాల(తత్వాలు=అధిరుదుల) కర్మల పట్టు తప్పకపోవటం పొనగనిదే అనవచ్చు వాటికి వేరు పడి పడబడటా అనంభవమే శరించి అట్టి ప్రయత్నం చేస్తాడా అంటూ కృతార్థుడు కారేకపోగా ఉభయప్రభు ధగును పరభరాముడే దానికి నిదర్శనం ఎడో ఆవేశంలో తనతత్వానకు పరిపదిని తెలిత్రం అని రాజలోకాన్ని గాలించి గాలించి పరమార్పినాడు తరువాతనో ఆక్షత్ర దర్మాన్ని విద్విష్టంగా విర్యవాంప లేక పోయినాడు రాజ్యచంద్రం నరుప వెనుకాడినాడు రాజ్యమును విప్రుల కప్పించినాడు తననే ఆరాజ్యమునుండి తరలి పొమ్మన్నారు తుద కా విప్రులు!

ఈనాడూ చెప్పటానే ఉన్నాడుగదా మనస్తత్వ విద్యాంసులు: విద్యార్థి అధిరుచిని గుర్తించి దానికి అనువైన విద్యనే అధ్యాత్మిక నేర్య ధగును అధ్యాపరిస్తేనే ఆ విద్యార్థి బుద్ధి వికసిస్తుంది అత దానిద్యలో ప్రయోజన దాతాడు అని గీత ఆదేశించేటి అదే గీత ఆంకావమంటుంది! కర్మల

1 బ్రాహ్మణ క్షత్రియ విశాం భూద్రాణాంప పరంకప

కర్మాణి ప్రవిభక్తాని స్వభావ ప్రభవైర్గుణైః గీ ౧8 శ్లో 41

అర్జునుంబను

కన్నంబిని సగుద్యుష్టతో దూడ-లెను ఒకటి ఒపై నడసి గోరవ ప్రదమైనదనీ
గురొకటి తపైన (హీనమైన) దనీ చేరాల కలదు అన్ని కర్మలకు
నమోత గోరవమే కర్మల పైపై ఎనందులకు మునుపే రోదు

వృద్ధులు మూర్ఖులొకం వృష్టమైనది అట్లని చీటికి మాటికి ఎదుర్కు
కొనే వారు కొందరు అనుభవం లోకి వృద్ధిని ఆంటిపెట్టుకొని ఉండటంతో
కొన్ని అనుభవాలకు లేకపోయేదులు కొద్ది క్షేత్రం మొదలు తీసుకొనే ప్రయత్నం
ఎదేదో వెనకబాటుతూ వేసే అంశం లేదు ఈనాటి దౌర్భాగ్యం లండన్ లో
ఇటువంటి అన్నదీ విద్యార్థి ఉన్నత విద్య దాటి విద్యాలయ విద్యలో ఒక
గిడేముందు ఎక్కోర్పు తిలకించి ఎగ్రూవు తీసుకోవలె అ కోర్పులో అ
గ్రూవులో తనకు సేమ వస్తుందా లేదా అన్న పనునకు తెన్ను ఎదురౌతల
లెక్కాయం వాడు లో ఎటువంటి లెనివాడు విద్యార్థి ఈ తీకుకు నుండి
లెము పెరిగి యాశ్చర్య అపైక విద్యలో కృతార్థుడై స్వార్థక వృత్తమును లెందు
కొన్నాడే అనుకోండి ఇక అన్నదో తీవ్రయాత్రకు ఎక్కోర్పుని అవలంబించ
వలెము కాని నేర్పక విద్య అక్కోర్పు సాగించుటకు ఉపయోగిస్తుందా కా నట్టి
మం నిద్యకు అనుపై వృద్ధిలో అకం ప్రవేశమిచ్చే వారున్నారా ఈ
తీరు నలువ్యలెన్నో మనసు లెంబి ఎంతానుగమనం ఎద్య శిక్షణలో ఈ
దెగద అందల ఆద్యం ఆటంతో పాఠంతో ఇచ్చిపట్టవచ్చునే ఉల్ల
సంగా ఉన్నప్పుడే అభ్యసన కలవృద్ధులమండి వృద్ధి ఎందుకు తెలి
పొంటా ఉంటాయి ఆవిద్యార్థి కాగా వానిపేద అక్కోర్పు సాగే వికలమండ
ఆట దాద్యలో తులకు ప్రధాన అగును అతి కావిద్య సక్రమం
తీవ్రయాత్ర సాగించు దానిలోనే త్వరితము అనుభవిస్తాడు

ఎంతానుగమన గుణకర్మలకు ప్రస్తుతం ఎప్పుడో గుణకర్మలు
ఎక్కోర్పు వ్యక్తి కావటం వర్తిస్తామార్గం కదని తెలుసాను
ఇది గుం అందు ప్రవర్తిలోకంలో ఇట్టి మారుపాటు అనుభవం కలు
పూ ఉంటు ఇట్లు మారుదీర్చి వెలసనే ఉంటున్న హైద్రాబాదు లెంబు
ఇట్లు మారుపాటు కలగవచ్చు ఒకటి ౨౦౦౦ నృణావలం విలక్షణం

అక్షయంబు

ఏగా పుట్టుతూ ఉంటుంది ఆ వైలక్షణ్యాలు సామాన్యంగానే గమనించదగినంత ప్రస్ఫుటంగానూ ఉంటుంది తాటిచెట్టు బవిరంగా విటాడుగా నూటిగా వ్రంథం లాగున పదిగి ఒకే తిలతో ఉంటుందేదా! అది దాని స్వభావము తృణ కుయిలదాని కంఠటికీ ఇదే తీరు ఇందుకు విలక్షణంగా రాలను పంగలు పేసవ తాటిచెట్టు ఎట్టుటా కలదు ¹

తొన్నమొక్క ఒకే కలకీని పేస పండుతుంది అంతకు మించి కంఠలను తీసడు అది దాని స్వభావము తాటి కొమ్మల్ల క్రిందట ఒక కొమ్మ మొక్క 10 కంఠలను పేసదీ స్వయంగా చూచినాను ఇలాటి ప్రాకృతిక వైలక్షణ్యాలెందువల్ల? శైల్జానికు లెమంటానా? డ్రిగుణా? (నక్వ-రిజ-ప్రమియిల) కరియూలో మొగతాదులు మారుచున్న ఇలాంటి మార్పులని ఆర్థవు ఖావంగా కనుపెందు మాతా తల సంయోగ సమయం వారికి ఉండే భావాలు ఆ ఎమ్మట గర్భకాలాల్లో మాతకు ఉండే మనఃప్రస్థితిలూ భుజును బాగా ముక్ర వ్రవి ఆ వైలక్షణ్యాల కదీ కారణం అని ఆర్థవు తలవి శ్రీ డా గిట్జ్ (Garden witz) గారూ దీనిని కప్పునూర్చనవచ్చు ² తాగా వైజ్ఞానికంగానూ ఇది మూసనీయ మనదగును

ఓషధులలో వలెనే మూకపులలోనూ తిమిరము ఆనుపంకిత లేదా-పట్టు లక్షణాలకు విలక్షణంగా వ్యక్తులు ఎట్టుట నంప మె అల్లు విలక్షణ గుణాలతో ఎట్టవ వారికి తివి ఆనుపంకితవృత్తి ఆ ఎరిసరాలు అనుకూలించవు శిశుక కను లభితుమలకు అనుబంధం లయా ఎత్తుతును స్వీకరిస్తారు అట్టి సారాన్యవృత్తి గువారి వ గావాసాలు సాహస్యులు కారుతుంటూ ఉంటారు లందుమ పీరు ఆ నృత్తి వర్ణం పేరుతోనే వ్యవహరించబడటా ఆ వృత్తి

1 ఇది వక్రితలతో ప్రకటించబడిన గమయం అవంగల తలతాటి చెట్టు పోదోమ ప్రధునించినారు

2 జగయ్య పేట మోగాల్ ఉడునూ ముక్కి గారెండ్ల గురించి దీక్షాన్త మొక్క

3 Modern Review 1921 August A new race theory

వర్ణం వరంగో ఆయిపోతారు ఇతిహాసాలలో వర్ణం వృత్తులు మూర్ఖం
 దీటం చూడనే చూచివాము దాని క్రమ మిదేవని నాకలపు ఈ పీఠంగా గుణ
 ప్రవాహితులై వారివారికి అనువుపడిన వృత్తులలో ప్రవర్తిల్లుతూ ఉండేవారిని
 శ్రద్ధగించు శక్తి ఎదీ లేదు ఎవరికి లేదు అది ప్రకృతి వభవం ఆ ఎంకం
 వాటికి నే కి చెల్లవదే

స్వామి వివేకానందుల వారూ సాధునుండర్లంగ్ మొదలైన వారు
 జన్మతో బ్రాహ్మణులు కాదు కాని వారి గుణాలు క్రోధపెట్టగా వారు బ్రాహ్మీ
 యై కందుకొని భవ్యులై వారు పర్ణాల వట్టంపులేక లోకమంతా వారి నర్పిస్తూనే
 ఉన్నది ఇట్లే సాయిబాబు జన్మతో బ్రాహ్మణులు కాదు కాని ఈ మహా
 ఎదువుడు నిశ్చల యోగ ఎద్దుడైవారు పీ చి బ్రాహ్మీయులుగా అన్ని వర్ణాల
 వారూ అంగీకరిస్తున్నారు చివరికేవేసంతో వివేకమస్తకులై అంజలి ఘటించి
 నమస్కరిస్తూనే ఉన్నారు ఈ వందర్షంలో మరొకపాపన వర్తించని కల్యాణ
 గుణాని కలవకుండలేము పూజ్యులు మోహన్ దాస్ కరంచంద్ గాంధీజీయే ఆ
 మహావ్యక్తి ఆ మహనీయుని కలవంపదకు అల్పురిమొంది మహాత్ము
 డం తొలిసారిగా ప్రళంసాపదము ప్రయోగించినది మావనీయ
 శ్రీ ఆనిబిపెంట్ గారు జన్మతో పీఠా విశ్రులు గారు కాని వాం వదనాక
 కేజన్ము తొలురుతూ ఉండేది హృదయాంతరాళాల చొప్పుకొని పోయి అల్లా
 సాన ఉగించేది వారి చూపు మర్కాలు లేక చూటిగా ఎదల నాలుకొని ఏను
 వారిలో ఆత్మ విమర్శ రేం కర్తవ్య వరాయణుల జేయునది వారివాణి పీఠ
 నేరీరమున గణించ శక్యము ? రాజములు అందామా! బ్రహ్మర్షి అందామా!
 దేవర్షి అందామా!

బ్రాహ్మణ వంశంలో జన్మించి బ్రహ్మను దర్శించిన సాంసృదులు
 భవ్యమూర్తులు నేడూ ఉన్నార వూజ్యులు మహాకవి యును చివేంద్రనాథ్
 టాగూర్ అపూర్వ యోగద్రష్ట అరవింద ఘోష్ యోగ ఎద్దులు
 శ్రీ రమణ ఎవర్షి మొదలైన వారట్టివారు

అర్జునుడుంబుము

ఆర్షకుటుంబము

వంశావళి

ప్రతి

ఆర్ష వంశము సంప్రదాయంలో కొన్ని స్వాతంత్ర్యము వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యము లేవని ఒక అవకాశమున్నది వీటిని గురించి సువారు పెద్దగా ప్రశ్నించిన ప్రశ్నలు చేయబడవచ్చు కొన్ని అట్టి స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాలను వారసుభవిందలేదనుట ఏగదు భావ స్వాతంత్ర్యము విషయము ఆలోచించుటయు తండ్రి బడుగు గోపులను వానగుస్తూ ఉండగా అది పొడి ఆవు గాదు వాన్నా అని పదితెలుసు తండ్రిని కొద్దిరిస్తూ తండ్రి విసుగుతో బిన్నాయమన కిస్తా అని నోరు జారి కలవరపడుతూ ఉంటే తండ్రి మరొక ప్రమాదమునకు పాల్పడి నున్నాడని గ్రహించి వాన్నాడు! అప్పకదోష మంటరాదు ఆయముని దగ్గరికి పోతా సని పదితెలుసు తండ్రికి దర్శనం నిరూపిస్తాడు కల్లలును రాజతరంగిణి లో జనుల గుణశీలాదులతో విరువలేదు రాజుల గుణశీలాదులనూ నిర్వాణిణ్యంగా విమర్శించినాడు ఒకదోట ప్రాహ్లాదులను విమర్శిస్తూ తాళిపాళా (జులు) లన్నాడు తాళిర కళిం మహారాష్ట్ర మహిపాలుడు కైపులై యుండగా వారి రాణులు బౌద్ధము నాదరిస్తూ ఉండిరి ఇట్లే ఇష్టకు సేవకులు వైదిక మతాలంబులై యుండగా వారి రాణులు బౌద్ధము నాదరిస్తూ ఉండిరి క్షేమేంద్రుడు మహావిద్యగాక నిర్దుష్టమైన విమర్శకుడు గూడ ఈ మహానియుని విమర్శలు నిర్వాహ ముంటంగానూ నితరంగాను పరిహాస గర్భితంగాను ఉంటవి ఈ విమర్శలు ఒకరిని ఆపమానించు తలపుతో గాక చక్కనిద్దుటకే చేసినాడు ఆ సూచనలు భావినానం పదవ అధ్యాయంలో కనిపిస్తూ ఉన్నవి ఆనాటి సాంఘిక దురాచారాలనూ కావట్యాన్ని మాడుపా వెట్టినాడు రాజకీయోద్యోగుల దోష్ట్యం

ఆర్షకుటుంబము

అంబగొండితనం ప్రభుత్వపు వత్సరంలో అక్షరాస్య చెబుట దీర్ఘ ఆమాంతంగా
వివరితాదులు కలిగించే కొంతమంది మొదలై దుశ్శీలాలను నిర్మయంగా
కడిగినాడు ఇరదులు తనను గుర్తిస్తే అంతంతో సహనంతో అవనీకించి
తన ఉప్పుబంతే ఉప్పుకొనేవాడు మరొక లక్షా విలేజం ఎమంటే-తన
లోపాలను తనే ఎత్తి చూపేవాడు శ్రీమోహనీల దుర్గళకు వగని సేవ
సేవకోవడేకను మురచించినాడు ఆ మహాకవి మొదలతోనే వాటి ముప్పు చూప
దగును కానీ మూల మందులూ తెలియ నా తెలిసింపు వత్సరనే
వినిపిస్తున్నాను

కష్ట జీవనం బోధించి కంట తడిసి
జెట్టి జీవనముల నెది నెట్టియినఁ
తెయ్యతా సేవ్యసేవక సేవకును
జగతి వట్టనవదు అనుకానము!

దంపతుల నొక్కరికి లోకమున నొకడు
సేవ్య సేవకు లిరువురు జీపి దృష్ట
అట్టి దృశ్యగర్భ గీత్యుని నార్తి వికృతి
నాడుక నేల రవ్యోన్య మానసముల

గర్వవతులము గన్నుల గ్రమ్ముకొనఁగ
హ్రీలంగల నేలనుం జూడఁజాల నట్టి
వారి వారిద్రవ్యదోషంబులన లాఘ
పంబు గాంచినాని సేవకుని గనునొక

చున్నట్టిది నాగరికంలో క ర మ చాలా వన్నివాటి చూసారు ఒక
నిలుపు కీక లక చిన్న అద్దగీత మాత్రమే ధేదం ఎత్తంతో సహజం
అని ఉంటే గీలు చెబు రివాజం గా చేసే వారట బల్లగీత వ్యాప్తి
అంచం కోసం బల్ల క్రింది వేయిచాపేవారట

ఆ కుటుంబము

కుంచీయిను కోటె - యింట నొను నొకండు
గిలుచెయిను చెవిటిని నొకండు
నేపృథ్వి కు లిటువురు గ్గఱుమాలి
నీవృషుని కగ్గఱుగిలుచులు లునియందు

ఎన్నెగె పెగె పెచ్చెటి వృక్షుల కే వృషు లు నృక్షులు
కర్ణికి లాభి యెట? కలసి యును కాళి లె పెద్ద యా
నావ్వికి మచ్చ నానెదె? కనుం గొకగాని ఎదులు క్రొక్కెడివ్
కువ్వయి నొనునా ననుకరి యిలు గునెనా నదివేల దండముల్.

వృక్షులనె ఒగ్గున నీవిందు నిజము
ఎరిలో కాంచెరి నొన వృక్ష యగును
దానెను ప్థామున క్రితం మగురులు
కెగిలెడి చానె గ్రులు తెగు ను ॥

ఇది కర్ణుడికి నిన్ను కర్ణుడికిరాబ కీచులకు అమృతను తన్ను
దు కింటి నరుక గట్టులపైబడ నేడవ కమ్ము అని వాగ్గేవిని
అన్నెనా ప మ భాగ ల శేఖరు ఎలకారు పలకిన కుడులు నక్కవులు
ఎదుల ఎక్కడరి పోయెనె? శిఖరైవ నేమి? గభావంతల సీమల కల
నా కొద్దలకు దెక కి లను గుట్టులించిన న్నివనాలు న్నివనవ్వల
భాగియొను న్నివనం క్రివ్వమును న్నివనవ్వలనెలుపుటలెద

నీవొక పసకమునానే తండ్రె గోల్పోయిన గిడ్డకు కాగా ఖా -
నతండ్రి ఎందుకు భోజనకు గడియగ్గా రాజ్యమును పాలెనా ఉండెను
ఇట్లు జరుగునా ఉండగా మంజుని స్వర్ణము ఋతి లుగడి దానితో మంజునిలో
ద్రోవా ఋద్ధి తెలుపుకొన్నది ధోజుని చంపంల తనకు అను లొలగించు
కోవలెనన్న పాపముకి పనుబుగడి దోని పరిమార్చుటకు ఎక్కరాని
రాదేశించివాడు పత్నరాజేమో భోజుని దాని దేవర ఆవల తెలిపిగ్గెనాను
(చంపనాని) లని ఎదులకు నివెడినా అయ్యా! ధోజు కమ్ములు

మీ కందిమ్మస్వామి అని ఒక జాబును ఇస్తాడు దానిని పరికించి మంజూరు
 కన దుక్కునిది దలచి స్త్రీని వత్సాక్రామముతో వలపరిస్తాడు ఈ నాపాపానికి
 పరిహార మేమిటి ఈ నాదోషానికి దండిన మేముతో తెలుపం దని ప్రార్థిస్తావా
 కల సదుగుతాడు శబ్ద బుద్ధిలో కణకణ లాగుతూ ఉందే మందిలో పడుట
 వీనికి విధింపబడియున్న దండన అని ప్రార్థిస్తావని తెలుసుకొని
 తెలుపుతాడు ధర్మవిగతికి స్వాతంత్ర్య పరిపాలనకు ఇది ముచ్చ కాదా:

పిష్వాలు దగ్గం న్యాయాధ్యక్షుడు (జడ్జి)గా ఉండేవాడు. రాసుకాళ్ళు అయిన దర్జైత కుబ్బి న్యకంఠ్ర నిరతుడు న్యాయదారంలో నిష్పాక్షితుడ నిర్భీతుడు ఇష్టాంధగా పిష్వా కుటుంబంలో ఒంతు కలహం అటుమాన్మవి కుట్రలు సాగినవి అవి పెరిగి పెరిగి నివంతు బ్రేణాయుస్సాదు నారాయణరావు పిష్వానే బహుశి గొప్పవి నారాయణరావు పిష్వా వధింపబడ్డారా రాసుకాళ్ళు నిన్నాడు. ఆపెంబనే అయర మాదనరావు పిష్వా యెక్కుడుకు పర్యక్తమైనాడు పిష్వాం పీంము కళంకిరిమైనది ఆవనికరమై బొయని రాజముద్రను అంయూని యి నేను వ్యవహారంవసాలను ని ని లిలింగాను నిర్వయంగాను ధర్మ సమ్మతంగాను విమర్శించినాడు తన వదలిరి పర్యక్తంబినాడు సాలకుని వశ్యుంధగా అదుకు బెదురు లేక కన్నులుపట్టుట నిర్మహమాంకా వలుకుని ౬౪ విశ్వానం కోసం పదివి కళ్ళునామంగా వరికళ్ళజియకు తావ సాకంఠ్రాక్షి కళంఠ్ర పమ్మ తక్కి విదానా కావా ?

మేవాడుకా రాజులను చరిత్ర గ్రంథి క్రింద నొకచోదానిని
 ద్విపాదపాదగణము వ్రాసిన ద్విపాదపాద వాకము దర్శము
 తులన నిర్ణయముగాను నిర్ణయంగాను నిర్ణయంగా దానిలో నిర్ణయ
 ౨౦ చేసు దీనిలో భాగములను దర్శించుటకు ౩ వేళ

విదేశ యాత్రకుడు చీనాదేశీయుడు పానాయాన ఈదేశాన్ని దర్శించి
నాడు ఉత్ప్రేరించినాడు ఆయన ఈ దేశాన ఈ మూలస్థులందరి ఆమూలకు
ఆరు సంవత్సరాలు సంభారము చేసినాడు తా విష్వక్సంగిన రావులన్నీ క్రొక్క
చూచినాడు ఇచ్చగించిన వారి నందరినీ కలహకొని ఇచ్చగించి విషయాన్ని

ఆర్థిక కుటుంబ బాంధవ్యం

చరించినారు ఆయన కే అటంకమూ లేదు రాజపురుషులవల్ల ఎవరికీ ఎంతో విరోధాలు లేకుండెను అని ఆయన ఉల్లేఖించినారు స్వేచ్ఛ కిది గుర్తు కాదా ।

ఇట్లెన్నోచూపవచ్చును ఇంత దేవికి! ఈ నిదర్శనాలు ఇన్ని కష్టాస్థాయి విమర్శనలు ప్రతి విమర్శనలు ఖండనలు మండనలు మొదలై పవన్ల భావస్వాతంత్ర్యము లేవిదే వెలసినవా! చార్వాకం వంటి నాల్గవ దర్శనాలకు ఈ విచ్ఛిన్నావరంశే ఎదురే దగును! మనో దేవతను విశ్వం వంటకే! సౌకృత్యమును విషము ద్రావింది పరలోకమునకు పయనము కట్టించినారు స్వాతంత్ర్యపాపనకు గురుపీఠ మమనానే గ్రహించారు! పేరేమక త్వమును తోధిస్తూ శాంతి నందేళము కందిస్తూ ఉన్నాడనే! ఖాళీగా ఉన్నాడనే! ఏమి కీర్తి గ్రహిస్తాను చిరుక మోచి కలవెక్కించు చీలలు గొట్టినారు మూఝలు ఖాళీగా ఉన్నాడే అని ఎంతో దీర్ఘాల్పనాన్ని చేసినారు మహాత్ముడు పరివర్తన కిరగండ్లి పొందించినారు తరబ్బు! ఈ చిరు భావదమనాలు ఈ దేవత ఎదురే!

పరిశీలన స్వాతంత్ర్యమా! ఈనాటి రాజకీయపు కొలమానంతో కొలిస్తే ఎది కొలవదనట్లే కనుపించవచ్చు కొనకొమ్మలంకీ పదకొంకొంకా మాత్రం ఉత్తేజాన్ని మానవనత్వాల (హక్కులు) పక్కా వాల్ ప్రకటనలను స్వాతంత్ర్యాల దిద్దోడిలు (మూర్ఖత్వా) లెనిమూనినామే కాని ఆస్వాతం (త్రోట్టోషం) లెన్నంటియే ఉండెడి వాటివల్ల నిబంధనలు (limitations)!

ఇవి ఆపెద్దపెద్ద మాటలతో గల పరిశీలన (మూర్ఖత్వా)ను పరిమిత పడుస్తూ ఆచరించలో కుంచించేవీగా (ఉన్నవి) లేవు దీనిని బట్టి ఏమంటాము! స్వాతంత్ర్యాల కొన్ని పరిమితులకు లోనైనవే స్వైరవిహారం మాత్రం కాదనవచ్చును ।

పోతే అర్థ వ్యక్తికి యిలాటి పక్షాల (హక్కులు) కోసం ఆది వేదం లేదు విధుల నిష్ఠాబద్ధతను ప్రతిపత్తికి విధులను (బాధ్యతలను)

అర్థమవుతుంది

[illegible][illegible]

హాజీర్ స్వయంశాసక్తికి ఆశీర్వాదం అయిన గ్రామంలో వ్యక్తాను అను
య్యుక్తిగా అంగీకరించు సమయం దిగినవే కానాదికి ఎంతావరములు
సహాయములు అందున అప్పులే కాని శరణార్థి ఎవాంశ్చయ్యాలై
అనన్యతగా ఉంటే యోగ్యత అనుగ్రహించి ఉపయోగకర
పనికి చేతలు కుడిప బెట్టుగా వోయింది అప్పుడు అనుమతి లంకించు
కొనే అవకాశం ఉంటుంది దా దేగం బెట్టుతిప్పుడు రాముని కిది యో
గులపాదమైనది వారిని గమనించే అణ (డిజిల్)కు ప్రాధాన్యములు
నాడు శిశు (డిజిల్) కిది వ్యక్తిస్థానం తనం వ్యక్తమూ అనన్యమూకాదా

ఆర్థికపటిమ ధనము

వృత్తులను మార్చుకోవడం గూర్చి ధృఢంగా నివాసాలు నిర్మించుట
లకు గూర్చి తెలియజేయునట్లు గ్రామీణులకు ఆయా గ్రామాలలో వర్తమానము
సమాజము అయిన స్వాతంత్ర్యము ఉన్నదని తెలియజేయు

ఆర్థికాంశములను క్రిందస్థాయిలకు అనుగుణ్యముగా నిర్వహించు
విధానము కాదు నిర్వహించు యాగ్రికల్ రివెన్యూ (మెటానిక్ రివెన్యూ) కాదు
యమ నియమాదుల సాధనముతో నానలుచేసి నితరులకు విశ్వప్రేమ విశేషము
మధుర హృదయాల కొత్తకొన్నదని

ఆర్థ కుటుంబము

పద మూడవ వాళి

కుటుంబ రంగాలు

కుటుంబము

అక్క కుటుంబము తీరు చూచితినా? అతినిష్ఠులమరీ గమనించిరిరి
జన మెక్కువ ఉంటే జలుబో దగ్గో నొప్పో ఎకో ఎవో చీక తొడ
అలా ఉంటే అందులో ఎల్లలు ముదురగ్లా ఉంటారుద అలాంటప్పుడు
వైద్యుల సాయం అవసరం తప్పనిదీ అయితే చీటికి మాటికి వైద్యుల దగ్గకు
వరుగెత్తు దుబ్బిని వారెరుగరు వచ్చింకొట్టిర దంటే అలా పుంతునూ
తండ్రి కొప్పంటేనా అన్న ముగ్ధుల దంటేనూ కాదు పుంతు
తలిగిర వంటేను వల్లనా పుంతునూ విరేధం అనే తూచితినా
వైద్యుడా? ఇలాంటి సామాన్య కాయాల (హోల)కు వైద్యుల చేసేదే సటి
మనసు కుదుర్చుకోవేమా? అని వారి దీమా కాస్త చిటా వైద్యులు తెలుస
వృద్ధులు ప్రతియింటా ఇంకానే ఉండేవారు వారే ఆకుమింపు ప్రాకారములు
సామాన్యంగా ఒకతనరికం ఉపయోగించే ఓషధులు నేరకురికి ఎల్లరిం
రెడ్డివారి వాసనలు వంటివి వారికి ఖాస పరిపాతలు పెరిగిపోయి వారే
వెదకి తెచ్చి మందుగా దేని యిస్తారు దాని మందరిగిర వేల యిష్ట కోసం
మొదలైన దేనిని ఒక్కొక్కరులవేళ్ల ఆకులు మెల్లలై ఓటి భద్రమరి
అంటారు గేస్తురాట ఇట్టివాటిని సేకరింప ఉంటు లెక్క చాక్కాయనుచి
చెప్పున గమనించినారుగదా ఈ గృహవైద్యం చావరకు మూలికలతోనే
నడుస్తుంది మరీ అవసరమైతే శీతాంశురనం అనందమై ఎన్నేమై విశ్వాం
వారి రాజనం బారావర్తి ఎంటి సామాన్యమి కుప్పమందులు కాదుతారు
అట్టి కుప్పమందులను కాదా కొద్దిగా గాన ఉండుకొంటారు

ఆరకుటుంబము

ఈ గృహ చికిత్సా విధానము చాల సరళం సామాన్యం కానుచుండగా లేనిది ఈ ప్రాణాదాయకముల నుండి విడిచి చికిత్స సర్వసామాన్యములందును ఆవిరి పట్టించటం శిశువదారాలు తుడుచుట రోకించటం విరేచనాదులను చేయుటం కళ్లనీడు కాయనట్లు చేయుటం ఇంకా ఆహార విధానాలోనూ కఠిన మాయలు విధిస్తాడు అందువల్ల కొవడవు అక్కరలేకుండా ప్రకృతిలోనే చాలా రక వర్ణాలు జరిగి ఆరోగ్యం కలుగుతుంది అవసరమని ఎన్నో చిన్న చిన్న రిటార్లు వాడతారు మరీ అవసరమైతేనే మిప్పించులు వాడట తీవ్రంగా ప్రాథమిక చికిత్స సామాన్యంగా ఎయింటి కాదుంటే నిడుస్తూ ఉండేది

ఇంటివారికి వారి బంధువులకు ఇలా ఉపచరిస్తాడు వరే! అతిథులు బ్రతుకు వదిలితే అగంతకులు మొదలైనవారు ఎవరైనా తమయింటికి వచ్చి బియ్యం వారి ఉపదారాలు చేస్తారు గృహస్థులు ముఖ్యమైనవిగా వారే కాదు ఎ రైనా ఈతరుగా ఉపచరించవలసిందే నట ఆతరువై వేరే వారికి వడక అలసదేన వారికి అననం ఇచ్చి ఉపరించవలె నట¹ గేస్తుకొంది ననాత్మ ధర్మమట ఉరక ఉపచరించుచే కాదు స్వస్థాన్ని వలెనే అదర్హా కొనిదోవనే సద్యపే నాలు గిదార్హా స్వస్థుగా తే స పంపుతాడు²

అట్టివారికి ఉపచరించుటలో ఇంటివారందరూ క్రొత్త క్తులు చూపుతారు అందులోనూ పుట్టు లెక్కచగా నేమిస్తూ ఉంటారు అదొక పరిశ్రమకార్యం వారు కలస్తూ ఉంటారు కర్మలక్షాంతమందు వారికున్న రాధ విశ్వాసం భూతానుకంప వారిని ఇందుకు మరింత ఉత్సాహపరుస్తూ ఉంటుంది కాగా ఆతులల మల మూత్రాల నెత్తిపేయటమైనా వారే పనిండుకొను ఆర్తులకు నేతకు పత్తపానాదులు అందినవా అని విచారిండుట గేమరాని ధర్మమట పత్తపానాలకు ఉపయోగించెడి అహారాలలో ఏవి వత్సాలో ఎని అపత్సాలో సామాన్యంగా

1 భారత ఆరంభం - ప 3

2 తెవుతులుగొన్న వారి కని డీటుట కౌవద మీగి

ప్రతి ప్రీతి తెలిసే ఉండేది. ఆహార ద్రవ్యగుణశ్లాఘం శాంతి గృహశుభ్రతతోనే
కుదురుకొంటుంది

అ ద్య య న మ ం ది ర ం

ఎన్నిగురుకులాలున్నా, ఎన్నిగిద్దామీరా అన్నా ప్రాథమికశిక్షకు ప్రత్యేక
కడ ప్రాధాన్యము ఉండనే ఉన్నది దానినెలపు కుటుంబమే లిష్టలలోనూ
పరపపారవాలోనూ ఏద్యామీరాలలోనూ బందీగా లేదు నమస్కరి విశిష్టవిశ్వం
ఆమె నిలాపనాను విప్పిఅంటే పారహృత్తికవిద్య అనే శాస్త్రీక లక్ష్యంతో
తాక సామూహ్య వ్యావహారిక దృష్టితో చూస్తే లోకంనుండి నేర్పుకోవలసిన
వెన్నుకూ అంటూకే ఉండుంది ఏద్యాప్తమనేది అవసరమూ ఏ గిపోయానే
ఉండుంది దానికి ముగింపు అంటూ ఉండనే ఉండదు ఈ తీరున మూఁపు
దాటివితరమా విద్యాస్థియే

మొక్క వికసించుకు ఒక్క విత్తనమే దానందం దే నానుకుందా ?
ఒది ఆంతుండుట మొరలు పెరిగి పెంపొంది యీ సాధి పండు
పండుదాక తగినపరిపూర్ణ వాతావరణము అవసరమే ఈ నీరు నాది వేడి
మొదలైతే నీ అనుభూతిగా ఉండవలె విద్యకూ ఇంటే అనుభూతిమైన పరిస
రాలు వాతావరణం ఉంటేనే అది చక్కగా వికసించి మాతాంతర
నా మోగ నమనుకుందే విద్య అంధిత్వం అవసరమైన మాతాంతర
అనుభవమగుటగా ప్రసన్నగుండయులుగా ఉండవలె అంటి మరకాస్త్రాల
ఇంకా మార గర్భవతి ఎప్పుడప్పుడు ఆమె యెడ కేతరు బలముల్లా కలగనీయ
రాలు పంపించి ఉల్లాసంతో ఉంటూ ఉండాలెమ కోవకాలెమ సోకనీయ
రాలు పిత్తులు పుంకలూ చేయరాదు ఆమె శాస్త్రాభిముఖత ఇట్లు ఆంక
సాధిమను గృహముందినవెను అని మరకాస్త్రాల విధిస్తూ ఉన్నది ఇవన్నీ
దేవికి కరిగిపట్టమైన పరిసరాల కోపం

పరిసరాలూ ఎరిస్తూమీ ముగిల ప్రభావం కలవని కనిపిస్తూనే ఉన్నది
మమ్మకు ౭౭ ఏ. ౭౭ (కా. ౭) కుటుంబాన్నే గమనించండి ఆకుటుంబపు శాంతి
ఆంతుంటుంటు

మాటా మంతి దీహా పోహాని పని పాటులు మొగదై వచ్చిపూడ కృపి
(కావుదనపు) గాతావరణంలో నర్వదా నిండిపోయింటాయి కనుక ఆ కుటుం
బపు పని నిలుగుదగం నాటినుండి వారికి గిని బాదనా ఆ కృత పరిహా
నాతావరణమే కర్పిస్తూ ఉంటుంది పాపలకు అది ఎక్కితులలో పెరిగి వారి
వారికల ముష్టిలలో అతరుతెన్నుచే హత్తింటి వారి కాలలో పాలలో
అలోచనలలో లక్షిం గులో ఆదరణలలో అన్నిటా అనే బ్రురియి రొలా
ఉంటి అందుచే అతల వారికలకు ఆ దీర భక్తిలో ఎక్కిం (గు
కుంకానే ఆదలతోనే ఆ గిద్యలో అలిసిం కిని బయింది క్రమంగా వారి
బుద్ధులు ఆకృతిలో లిక్కుతు గారి ముక్తువునే ఆత్మత్తివ రిగా రిం
గోతుంది గాత్మత్తిలో భుజులొకాడు అపరివరాలకు బుద్ధుల విష్క
(వృత్తిలో) పెరిగి ఆముక్తుం ఆ అపరివరలు గా లోంకు గురి
నానెరుదుకు ఎంతో కిష్టపడవలసియుం ఆ పారివ వ వరాలకు నరుదాంది
వకవది వికనంబుడు సుకుపు కాలు లక్షపవృత్తుల గిగయిం ఎంతే
ప్రాశ్నాలు సామాన్యంగా పరింబుటలో ఎంతోమలుగా ఉండుటకు ఈ
పరివరాల ప్రథామే వారణ ముగవచ్చు

ఈపరివరాల ప్రణావంలో మునుముందుగా త్రిలిపాత్రి హెచ్చు తై
వంలో మాతృదేవి సాన్నిధ్యం పశ్చల త్రికువకా ఆనాతా రణం పరివ
రాలు ఎంత పవిత్రాలుగా ఉండే నంతామా అంత ఎరియలు చ క్రతువలు
కొకాడు గుళులకు సరివియము మూలమర్థం తెలిసకో రెక్కే జ్ఞాన
యొక్క గ అదే నత్యాన్వయం ఎవన వారు మరకు విప్ప చెప్పకోవటానికి
వినిపించి దానిని తెలిసకోవటానికి ఎళువుగ వారికి అందు గానెనది హత్తి
దేవి కనుక ఆమె యెంతటి వివేకవలి కిలంది ఉదాత్తగుణవతి ఉమా రి
అయిఉంటుందో ఆమె నంతా మధ్యనజ్ఞులొకాడు అయావచ్చదర్శాలు
ప్రకృతిమర్మాల కొరం వదాచాలా వక్ష్యత స్వస్థవృత్తిం నర్వం ముగ్గుగు
వారి తీరు తెన్నులు ఆ ఉత్తమమాత మహ్నా వారు విజానులు జ్ఞానులు గర్వి
జివులు కొకాడు తమతమ నంతానాన్ని ధర్మబుద్ధులుగా శిష్టానువులుగా
నత్యాధతులుగా పీరాధిపీరులుగా మహాభక్తులుగా దేశభక్తులుగా ఎత్తులుగా

అర్చకులంబవ

తీర్చిదిద్దిన మాత యెందరో ఉన్నారు ఈతీర్పు అమాత్యమూర్తిభావమున దివ్య ప్రభోదం బాలబాలికల జీవితాన్ని ఎంతో ప్రభావితం చేస్తుంది కాన ఆమె తీర్పు చాల మహిమ గలది సామాన్యంగా ఐదు సంవత్సరాల వయస్సు వచ్చే దాక నాతయే గణపనకు శిక్షకురాలు ఈ శిక్షలో మాత ఎంతో మెలపుమెలచువ కలిగి మెలగడగును సంకుచితమన స్వత్వమునకు శిశువులను దూరమం దించువలెను దూరలోచనలు వరుషభాషణలు (బాతులు-తిట్లు) తొణక నీయ రాదు నవా దిల్లానాగాను తిదార ప్రవర్తనతోను ఉండువల్లు దిద్దవలెను ఖాతానుకంప ఉర్మిలంత వహనము మొదలగు సంప్రదాయములను అల వరించి తెను ఎల్లల అల్లర్లకు చీకాకు పది వారిని చిడుక దన్నదగదు అట్లు అడుపు విడిచి ఆశితాయలుగా కాసేయరాదు సమన కాంక్షితో ఈ ఎన్నయపై ఇట్లా చెప్పుచుంది

విద్వల

శివవదలఁదిట్టఁజెట్టఁ గనియు: 1

అని విద్వలకు శీలము మొదలైన వాటిని మనస్సుచేమో మోగడకు చెడుగు కనిపెట్టిన విద్వలను తిట్లనూ తిట్టడకు ఎంత సుమాళము । వా రానాడు ఎల్లలను తీర్చిదిద్దెడితీ రట్లది వివేకవతి విద్యావతి అయిననతికే ఇది సాధ్యము

అవ్వలూ కాకలూ ఎల్లలతో ఆదితూ విన్నోడనూ ఉంటానని తెలి ఎయే యున్నాను ఆ అటపాటలలో భారత రామాయణాల నుండి యుత్తి నీతి కలుగు త్యాగాలు ధర్మాలు తెలిపే కథలు ఎల్లల మనస్సుల కతికే తీరుగా చెప్పుతారు వంచరంత్రం మొదలైన వాటి నుండి రాశి నక్క-మొదలైన వాటి కలులతో నీకులు ఉపదేశిస్తారు సుచుతి కళకం వేచున నీతివద్యాలు చాటువుల నుండి తేలిక తేలికగా ఉండే నీతివద్యాలు నేర్చుతారు ముఖ్యంగా ఎల్లలు రాత్రులు పడుండేటప్పుడు అవ్వల కాకల దొక్కిలలో దూరి మువ్వకులాడుతూ ఉంటారు వారి యీ కాలక్షేపానికి అనువైన నమయ మది ఆనీకులు కవలు కాలదారిలల లేక హృదయాలలో చక్కగా ముద్ర పడకవి

1 భార-అను-2 । ప-శిరిశి శ్యానమైత్రేయ సంవాదము

ఆరితులుంటుంటుము

ఇటుపై న శ సంవత్సరాల ప్రాయము వస్తుంది అంత బాటకు ఎత్తు పొదుల వన్నిదానవర్తులగుదురు బారికలుమాక్రము మాతృవన్నిదినే గృహ విద్య నేడుస్తూ ఉంటారు బాలు 1క ఎత్తుదేవురి తీరువులో ఉంటారు ప్రాథమిక శిక్షకు ఎత్తుదేవులే శిక్షకులు అమకరణ ఎల్లలకు సహజమైన ఉత్సాహ లక్షణం దేనిని దేనిని ఏలేదుఎలేరుగా పెద్దలు చేస్తూ ఉంటారో బాటిని ఎల్ల లెంతో ఆనందితో ఆపగాచానకోనమైన నిబ్బర ౨ యాతో లెస్సగా గమనిస్తూ ఉంటారు అపైన వాటిని వారు మనస్సులో యననం చేస్తూనే ఉంటారు అటలలోనూ వాటినే అనుకరిస్తూ ఉంటారు ఆయా వృత్తులలో ఉండ్రులు తమ కన్న పెద్దవారు ఇతర కర్మకరులు ఎవపరికరాలను ఎందుకెందుకు ఉపయోగిస్తున్నారో దేనిని దేనిని ఏఎలేదులుగా ఉపయోగిస్తారో ఎవకర్మను ఎలేరు ఏలేరుగా నిర్వహిస్తున్నారో దేనిని దేనిని ఎట్లెట్లు నిర్వహిస్తున్నారో ఆయావిషయా లన్నిటిని కళ్లం చూస్తూ మనశాం మననం చేస్తూ చేతులారా ఆయావిధానాల ననుకరిస్తూ ఎస్తునిర్వాణాలను సాగిస్తూ క్రమంగా ఆయా విద్యలలో దక్షులు ఎద్దహులు బౌతారు దీ కరిశ్రమకు సంబంధించిన విద్యలైతే శిక్షారాఖ్యానం రి న సంవత్సరానననే చేస్తారు నాటినుండి పెద్దలు వ్రకం వత్తే (రామాయణం భారతాదులను చదువగల శక్తికలుగు) చాక ఎక్కపాదులే ఉపదేశకులు వారి చరణ నన్నిదినే ఆ విద్యాపేన

ఇట్లు పెద్దలు వ్రకం పట్టునాటికి సామాన్యంగా నత్సలకు 8-10 సంవత్సరాల ప్రాయం ఎల్తుంది అప్పు డిక గురుకుల యాశ్ర గురుకులాశ విద్యలో శ్మితాస్తు సమాపర్తు (తిరిగిఇలుచేరిన) లై న ఎదవ ఎత్తుపొదులనుండి నేర్వ దగిన దెంతో ఉంటుంది అయితే అది గృహస్థులుగా ఉంటూ గడింపదగినది అతిరు ఎనుకనే తెలివరిని

ప రి శ్ర మూ ల యం

ఒక్కొక్క పరిశ్రమను కొన్ని కొన్ని కుటుంబాల వారు తరతరాలుగా నిర్వహిస్తూ ఆయా పరిశ్రమను వికసంపజేసారు ఒకే పరిశ్రమను అవలంబించిన కుటుంబాల వారి సందర్భి ఆ పరిశ్రమ కేయవారిని తెలుపు పేరుతో

ఎట్టివారైనా ఉండేవారు అపేరే వారి కులంగానూ చెప్పకొంటాడు. ఆ పరిశ్రమ వారి కులవృత్తి అని చెప్పకొంటారు ఈ తీరున తరతరంగా ఒకే పరిశ్రమను అంటిపెట్టుకొని ఉండుటవల్ల ఆయా పరిశ్రమలలో ఆయా కులాల వారు ప్రత్యేకశిక్షణ విశిష్ట పరిజ్ఞానం కౌశలం గడించి ఎదవడాల్సి యుండేవారు కనుకనే అనాదిగా ఈ దేశపరిశ్రమలు పరిశ్రమల ప్రవృత్తి నొందినవి కళాసౌష్ఠ్యం గలిగి యాద్యమనంగా ఉండేవని ప్రశంసించబడినవి

అట్లా ఈదేశంలో పరిశ్రమలకు కొడువ లేకుండెను కుక్షసితిసారం వాక్యానునం కొటిరియార్ల శాస్త్రం పాఠిక కథలు మొదలైన పౌద్ధ జైర వాఙ్మయాలు తీరు తీరు పరిశ్రమలు వృత్తులను విరూపిస్తున్నవి అనాది దేశం నాలుగు చెలగులూ ఎక్కడ చూచినా ఎవో పరిశ్రమ ఉందనే ఉండేది మడుగు కొని టిని ప్రస్తావిస్తాను -

స్ఫటికకర్తలు -

స్ఫటిక శిలతో పూసలు బరిణలు చిన్నటొమ్మలు క్లద్దలు మొదలైన వాటిని చేయుట

మృత్కర్తలు -

పూసలు పాత్రలు గొలు మొదలైన గృహోపకరణాలు ఇటుకలు పెంకులు మొదలైన గృహనిర్మాణపువంకారాలు చేయుట ఈపరిశ్రమ చాలా ప్రశస్తంగా ఉండేది శిల్పవిద్యాశాస్త్రముగల పాత్రలను చేస్తూ ఉండేవారు అవి చాలాకాలము మనుడుండేవి వాటికి పెద్దెడి రంగులు మెరుగులు మురోచారంగా ఉండేవి

కాదకర్తలు -

గాజు పట్టితో పూసలు కాదకుప్పెట్ల ప్రిలు ధరించే గాజులు బొమ్మలు సొదరనపు బుడ్లు మొదలైన వాటిని చేయుట

అద్దకుటుంబము

చారు కర్మలు -

గృహుర్వాణంలో తలుపులు గవాక్షాలు మొదలైన కొయ్యవనులు చేయుట రథాలు బండ్లు వాకలు (ఓడలు) మొదలైన వస్తువులను సాధనాలను ఆననాలు పెట్టెలు మొదలైన గృహోపకరణాలను చేయుట

లోహకర్మలు -

ఆయాలోహాల నున్నులు రాళ్ళను ఇట్టిట పెట్టి ఆయాలోహాలను తీయటం అట్లు తీసిన లోహాలను బద్ధి చేయటం వద్దలోహాలతో గృహోపకరణాలు ఆయుధాలు పరికరాలు యన్త్రాలు మొదలైనవాటిని నిర్మించటం

మృతకర్మలు -

రాళ్లను వగల్గుటం ముళచటం మెరుగుపెట్టటం విగ్రహాలు మొదలైన వస్తువులను నిర్మించటం

ంధుకర్మలు -

ఆంగరగాలు ముఠాగాలు మొదలైనవాటిని తలనూనెలను చేయటం అల్లరు పప్పిరు మొదలైన నుగంధ ద్రవ్యాలను చేయటం ఖాల దండలు చెండ్లు మొదలైనవాటిని చేయటం

ధాతుకర్మలు -

దంఱాలు కొమ్ములతో చేసే వనులు గాఁలు ఖానలు జొన్నలు పెట్టెలు దువ్వెసలు మొదలైనవాటిని చేయటం

రంజనకర్మలు -

గుడ్డలకు రంగులు వేయటం అద్దకంపనులు మొదలైనవి

స్వస్థకర్మలు -

బంగారం వెండి మొదలైన వాటితో నగలు చేయటం

ఇంకా పాకకర్మలు దిగ్భక్తులు కూడా కలవు

ఇట్లెన్నో పరిశ్రమలు కాబోలకాబలుగా ఉండేవి అవన్నీ అట్లండగా పడుతుంటే నేయుట సార్వత్రికం సామాన్యమూ అయిన పరిశ్రమగా ఉండేది రజుకి పెండలు రాజ్ఞిదాక రాట్లుము ద్రిప్పతూ ఉండేది కదురుకవ్వము లాదని గడప లేకుండేది సున్నితానై ఎమూగానై మందుతెరల దలంబేల మనదేశా రవసెల్లాయి వాటికోసం యేదేయు తెంతో ముక్కువ పక్షతూనూ ఉండేవారు విదేశీయబింబానకులు బోలెలు పెరిష్టసులు వీటిని ప్రస్తుతిస్తూ ఉద్దేశించేవారు

ఈ తీరుతీరు పరిశ్రమలన్నీ కుటుంబానాపరణలలో నడచినవే ఎవరి ఇంటిలో వారే కమనరిశ్రమను సాగిస్తూ ఉంటారు ఆపరిశ్రమకు సాధికారము కలు ఆకుటుంబంవారే శ్రామికులుకూడ వారే ఆ పరిశ్రమ సాంబోషణలు వారి బాధ్యతే ఇన్ని గంటలు పనిచేయవలె ఇంత నరుకును ఉత్పత్తి చేయవలె ఇంతవని కింత మజూరి అనే నియమాలు నిటంబనల బాధరబంధిలేదు ఎవరికి ఎవ్వరు ఉల్లాస ముంటే ఆనక్కి కలిగితే అప్పడల్లా పనిచేస్తారు లేనవ్వరు విశ్రాంతి తీసుకుంటారు రసబ్రహ్మ సాక్షాత్కారము లేకపోతే కళానాధి ఉండదు ఆసాక్షాత్కారం రమ్మంటే సచ్చేదీకాదు ఆంధరిక మనశ్శాంతి ప్రవసమై ఖావముతో పాడినప్పుడే అది ఎద్దిస్తుంది అప్పుడప్రయత్నంగానే కళోపానకుడు కిల్చిందినముదో కన్యయుదై పోతారు అయితే అందరూ అన్ని వన్నపులను ఇంతటి కళాసౌధాగ్యంతో నిర్మిస్తారని కాదు మొత్తాన భారతీయ వస్తుసర్వాణంలో ఏపాటిగా ఆయనా కళాశక్తి ఉండనే ఉంటుంది సామాన్య నరళిలో నిర్మించబడిన వస్తువులు బజారులో సాధారణంగానే అమ్ముడుపోతూ ఉంటవి రజోపానకులు కళాసౌధాగ్యంతో నిర్మించిన వస్తువులకు వెల నిష్ఠయ మంటూ ఉండదు రవసానుపులే అట్టివాటిని కొనేవారు అట్టివారు మూల్య మునుగూర్చి నేరాలాడరు ప్రేమకు వెలయా నేరూూ శిల్పిరౌళంము ఆశ్చర్య మనోజ్ఞత అన్నిటికీ మించిన ఆశ్చర్య కళాకవన్మునకు విలువకట్టుట కారనకులే తగుదురు ఆశ్చర్య ఉల్లంబో ఉంతగా మూల్య మిస్తారు అయితేఅది మూల్యంగా కిల్చి తలనదు. రసకులూ అనుకోరు కళాదీవతకు పూజా సున్నంగా వానిస్తారు

తాముగా వస్తువుల నిర్మించి వివణుల తెక్కించే యీతరేమో తెలిసినది మరొకటి ఆయావ్యక్తులు కమకు కావలయున్న వస్తువులను నిర్మించుటకు

అర్హులుంబును

అయి ఎరిగి మరుచెయు వ్యక్తులను నియోగించుట అనందరూపిలోహా గ్రా
మము వస్తువులను తమ తమ ఇండ్లలోనే నిర్వహించు

అయోధ్యా పరిశ్రమలలో ప్రాంతిక విషయాలను అయోధ్యామండలము అయి
అయోధ్యా పరిశ్రమలలో కనుక ఆ పరిశ్రమలో స్త్రీలు ఎల్లరు కూడ
మాయం చేస్తూ ఉంటారు అందువల్ల సామాన్యంగా కూడిగొడవ ఉండదు
అయోధ్యా పరిశ్రమలో పనిచేసేటట్లుగా చేసి ఆ పనిని అయోధ్యా
అయోధ్యా పరిశ్రమలలో పనిచేసేటట్లుగా చేసి ఆ పనిని అయోధ్యా
అయోధ్యా పరిశ్రమలలో పనిచేసేటట్లుగా చేసి ఆ పనిని అయోధ్యా
అయోధ్యా పరిశ్రమలలో పనిచేసేటట్లుగా చేసి ఆ పనిని అయోధ్యా

అయోధ్యా పరిశ్రమలలో పనిచేసేటట్లుగా చేసి ఆ పనిని అయోధ్యా
అయోధ్యా పరిశ్రమలలో పనిచేసేటట్లుగా చేసి ఆ పనిని అయోధ్యా
అయోధ్యా పరిశ్రమలలో పనిచేసేటట్లుగా చేసి ఆ పనిని అయోధ్యా
అయోధ్యా పరిశ్రమలలో పనిచేసేటట్లుగా చేసి ఆ పనిని అయోధ్యా
అయోధ్యా పరిశ్రమలలో పనిచేసేటట్లుగా చేసి ఆ పనిని అయోధ్యా
అయోధ్యా పరిశ్రమలలో పనిచేసేటట్లుగా చేసి ఆ పనిని అయోధ్యా

అయోధ్యా పరిశ్రమలలో పనిచేసేటట్లుగా చేసి ఆ పనిని అయోధ్యా
అయోధ్యా పరిశ్రమలలో పనిచేసేటట్లుగా చేసి ఆ పనిని అయోధ్యా
అయోధ్యా పరిశ్రమలలో పనిచేసేటట్లుగా చేసి ఆ పనిని అయోధ్యా
అయోధ్యా పరిశ్రమలలో పనిచేసేటట్లుగా చేసి ఆ పనిని అయోధ్యా
అయోధ్యా పరిశ్రమలలో పనిచేసేటట్లుగా చేసి ఆ పనిని అయోధ్యా
అయోధ్యా పరిశ్రమలలో పనిచేసేటట్లుగా చేసి ఆ పనిని అయోధ్యా

అర్హులకు భాగస్వామ్యములు సంఘాల విధులు మొదలైన నియమాలు నిబంధనలు చెప్పబడినవి కళాదుల సంఘంలో ఈ క్రింది కంగతులవారు ఉండేవారు

1 శిష్యులు - ఉపేక్షవారి చేరేవారు (Apprentice)

2 లభిజ్ఞులు - పనితీరుపై కళామర్కములు గరిగినవారు

3 కుశలులు ఆయా కళలలో విశిష్టజ్ఞానం గడించిన వారు (Experts)

4 ఆచార్యులు - ఆయాపద్ధతులలో క్రొత్తరకాలు క్రొత్త ఆవిష్కరాలు కల్పించే వారు ఉంటారట కళాశిష్యుల్ని కోసం వారెంత కనిపెట్టియుండే వారో దీనిని బట్టి ఊహించండి

ఈసంఘాలు వస్తువులను సుమారు దేశాలకు కొనిపోయి విక్రయిస్తూ ఉండేవి. ఒందుపల్ల ఎనుపులకు బాగా 4 ర పలుకుతూ ఉండేది ఈదేశాననే కాక శనుబ్రాహ్మణ దేశదేశాలకూ కొనిపోయి విక్రయిస్తూ ఉండేవారు మన దేశం గదేళాలతో క్రి. శా. 3000 సం॥ నాటి నుండి వాణిజ్యం చేస్తూ వున్న విదగ్రహ లన్నవి ఎవేరు (బాబిలోన్) యువ రోమక ఈజిప్టు చైనా యెదెమ్ బర్మా (బ్రహ్మ) అస్సీరియా ఒరి సువర్ణ మొదలైన దేశాలతో వాణిజ్యం దారాళంగా సాగుతూ వుండేది

ఈ సంఘాలు మిగుల సునరంజనాలుగానూ ఉండేవి ప్రజలు వాటిని ఎంతగా రిక్షిస్తున్నా వుండేవారు పోవప్పిల్లల వారికి ఇట్టి సంఘాలు ఉండేవి 3 సంఘాలు ఇతర సంఘాలంతి న్యాయంగాను విశ్వాస పాత్రం గానూ వర్తించేవూ ఇకర సంఘాలంతి గౌరవము ప్రతిపత్తి గలిగి వుండేవి

దొంగలు వారువారు చేసే దర్మిరార్యాలను నిర్దిష్టించే బాధ్యతలను ఈసంఘాలకు అప్పగిస్తూ ఉండేవారు ఇంకా దాతలు తాము చేసే ఆయాధర్మ రార్యాల నిర్వహించేందుకు కావలసిన సూచినిధులను ఈ సంఘాలలో నిలు చేస్తుండేవారు ఇట్లు దాన ధర్మాలను పాలిస్తూ ఉండటం నిధులను రక్షిస్తూ ఉండటం పోవప్పిల్లల సంఘాలకు అప్పగిస్తూ వుండేవారు బౌద్ధ భిక్షకులకు

ఆర్థకుటుంబము

దుప్పయిలిస్తూ ఉండుటకు గోవ్వనంలో సాచిల నంబంవరం రెండువల
 రావావదాలను ఉషవదాత పుంచినాడు. తిరిగిగూడలో భిక్షకు జబ్బు
 వడితే వారి చికిత్సకోసం వర్షరా త్తం నడుస్తూ ఎంబటకు గోల్లకల
 బూల నంబంవరం 1010 కావాలి ఉదయస్త్రికు (సిటియన్స్)లను
 రిక్తిండ్లవారి) సంఘమం 2000 రావణానా నానోసుగలవారి సంఘ
 1000 5000 రావణానా నిధులు ఉంచబడినా ఇట్లే దేవాలయాలలో
 గోమంబం కృషిగా కేయిరదుషా ఉండటం దానిను ఆపులను గొల్లలకు
 దానినైనా గాననానా విరివి అప్పని

చర్చా సవం

రత్త సంబంధులైన వ్యక్తుల సముదాయం అయింది. ముందుగా కీ
 ప్రతిష్ఠాగారి ఆచారవిధాని ఆ కుటుంబం లోని వ్యక్తులకు
 వరసరి ప్రతిష్ఠలు ఆ కుటుంబం గోమంబంబు బిడ్డ ఉంటుంది
 కుటుంబం దాని వ్యక్తుల ప్రతిష్ఠలు కలిగి వరసాత్రియంబు
 అనినాథానంబుదములు అందువల వ్యక్తుల కేవలతీ విధుల గుయా లో
 వారెంతో వరాశాపురై ఉండేనా చాకి విత్తం కంటే వ్యక్తమే (100)
 ముగిల గిలువగలది. కాన కుటుంబంలో చువ్వలం వ్యక్తిరక్షను ఒక కం
 కర్యంబుల సెంగేరు కుటుంబంలో ఎవరైనా ఏదో కొరావితీ వాల్చా-
 లతాడ లవ్వదే కుటుంబంలో ఎవరొ ఒకరు పనిగట్టకపోరు లిగ్వరితం
 నన్నివాతురై ఎవలయూ ఉండేవారి కు గుయెందాక ఎవరికగలం

1 EP Ind Vol III P 82

2 నానక గాననానా No 15 ibid P 89

3 విత్తహీనుండు వెండియు వివిధ విధుల
 విత్తసంతుడు నేర్చు వ్యక్తహీనుఁ
 రైవనాదు విహీనుండ యందుగ్గి గాన
 విత్తరక్షకుఁ గడుమేలు వ్యక్తిరక్ష

అంతట ఆనోషాన్ని పొడగట్టి పూరే ఆదుకుడుదనానీ దిగులున్న నీని ఎంతానో నమీంబ ఆతనికి నాశం చెప్పతారు అదీ మరొక చెవిని ఒక కుందానే అప్పటికీ దారికి రాడా దోషికి నన్నిమాకులు నహురులు అయిన బంధువుల కది విని స్తారు ఎ రాదోషికి రిగిన తీరుల వాతాలు ఉన్నారేస్తారు అతని కది రుచింపకపోతే కులవృద్ధులకు ఎవేదస్తారు కులవృద్ధులు వామమోస్తారు మార్గములైన ఆవారపోదల తీరు వెనుకనే నివరింబుంబు (బూడడ కుమంబ న్యాయ సిద్ధిక త్రింద)

ఈతీరు వాతాలను పెడ పెద్దలైన నాశం చే అనావి రిక్కి పీర్పురుకు దర్మావనం (నాయనభ) ఉన్నది ఈ ధర్మావనం వేరేక్కి దోషాదు కుమంబంలోదే ఈ ధర్మావనపు వృద్ధులు చుట్టూ ఉంటారు ఈలాంటి కులంబుల కొఱుములు గొడలు వద్దులు పెయ్యకు బంధువుల కొరతయడు తెగువతో అట్టి దర్మం నిర్వహించునని బంధువు క్రూరి కరుడుతు అని తారకం నిర్వహించు అన్నది

కులవంచాయకులను గొరింబ విర్యుంటారుగా : పాలక కళాశాల క్రిందటిదాక నూడ ఇవి కొంత ప్రత్యం గలిగి అందేం నేటికిని మనం అనాగ కులముతోనే గిరిజనులు మెదలైన తెగలలో ఇట్టి వంచాయకులున్నవ అనాగరికులుగా మనము కలస్తూ ఉన్నారే ఈ అన్ని సంప్రదాయములకు అంతి పెట్టుకుని హాయిగా ఉన్నారు కులసతా దురహంచాయలూ నభ్యతాదంబులే మూ నభ్యంప్రదాయాన్ని అడిగి పెన్నెనరు కోర్టు వట్టుకొని పోకేకులాడుతే నభ్యతాలక్షణమైనది కులంబంలోని అతి ఒక కొకరితో కలిగే పొరువులను గినాదలనూ కుమంబంలో న్యక్తుల చెడగడికలనూ ఈ కుల దర్మావనాల

1 చుట్టులలోన నొప్పుమి అట్టినేవ్వు

దర్శనం వారిలో : బొరాడి నెన

వాని యుడిపం : చొరకున్నవాని : గూర

కర్మ : కని వెనకయ్య కర్మకాండవిదులు

భా - అద్యాయ - ఆ ౪ వ 242

అప్పుకు కుంబము

నిదారింప వసురన ఎరచేవి తీర్పులు చెప్పేవి అవనరమైతే ఆరికుల్లంను
 పర్యాయోగించనూ (ఆములువరచనూ) పర్యాయోం చే వారు

[illegible]

కులంబందాయులు లంకీ పొరలదివమ్మ కుల మనపదానికి నేడున్న
అర్జుం లేదు ఒక వృత్తియైన నకు మంబాల సమూహావృంధిని కలిపి
మొత్తాన్ని ఒక కుటుంబ నేడు వ్యవహరిస్తూ ఉన్నాము ఇది కోశ్రిం కావచ్చు
నాకో కులంబంబీ కుటుంబాలో చిల్లబది ఆరు వైదికిం నాగుని తీరుల
దశావసాదు (వ్యయ సభలు) ఉండేవి అని జనరంజకబానూ వ్యవహా
రిస్తూ ఉండే వాటిలో కులసభ మొదట మొదట పాగితులకి స్థాయిలు
దానిపైనే శ్రేణి సభ దానిపైనే గణసభ ఈ గణసభ గొప్ప అంబాయుతి
కాదగును వీటిలో వరుసగా పై పై వధలకు ఒకదానిపై నింకొక దానికి నిమగ్న
నాదికారం (అప్పీయ) ఉండేది ఈసభల తీరును వ్యవహారమువచ్చయం
నివిరియాలి ఉన్నది కుటుంబసభ కులంబులకి వృత్తియంతైన వేరువేరు
కులాల (కుటుంబాలు) వృద్ధులతో కూడినసభ శ్రేణి స్థానికులు ఉండేవారై
నేరువేరు వృత్తియంబులై వేరువేరు కులాల (కుటుంబాల) వృద్ధులతో కూడినది
నాగుం

1 కులాచి శ్రేణియై పున గణాంకాదుతో నృపః
 పరితిష్ఠితా విజయభారాణాం గుర్వేభ్య హస్తరా త్తరమ్॥
 (నారద-1-7-)

2 కులాని జ్ఞాతి సంబంధి బంధునాం సమూహః
 నానాజాతీయానామేకజాతీయం కర్వీ కుర్వతాం సమూహః శ్రేణిః
 తేషామేవ భిన్న జాతీయం కర్వీ కుర్వతాం సమూహః షాకః॥
 వ్యవహారసమున్నయమ్

పెనుక చెప్పినట్లు దారికి రాక తంటాలుపెట్టెటూ ఉండే దురుకునారి నియమా కుటుంబంలో ఎవరైనా కీడుబాడులూ ఉంటే అట్టి తగవులూ ఇతర రకాల పొరువులూ గృహచ్ఛిద్రాలు కులసభ (కుటుంబ దర్బారవనాల) కెక్కేవి కులవృద్ధులినట్ల నమ్మటం వారికి విశ్వసనీయమైన ఒండువులనూ వారికి సహాయులుగా తీసుకొంటారు ఈతగవులు తండ్రిలో సార్వమైనంత వరకు సామరస్యము కుదుర్చుదురు అది పోవగనప్పుడు కాము దోష అని నిర్ణయించిన వా డాదికి వద్దుటకు ఒత్తిడి కలిగిస్తారు అట్టిది కొనుగోతులను కుటుంబములోని వారు ఆతనితో మాటాడటము మానివేయ వలెతో మొదలిడుతుంది ఆ ఒత్తిడి క్రమక్రమంగా ఒక్కొక్క వహారంమే నిరాకరిస్తూ తువకు అన్నితీరుల వహారము నిరాకరిస్తారు దండన చూచుటకు మెత్తానే తోస్తుంది కాని దాని తాకిడి తల్లడిల్ల జేస్తుంది ఇంత జరిగినా పేర్లను భావనకు కొడువ ఉండదు దోష తనతప్పు తెలిసికొని దారికి ఎప్పుడ వచ్చే అప్పుడే పరస్పరంగా మంగళావహంగా టాకుంది అయితే దోషిదోషం తీవ్రతవలననే సంహారాని గామాని ధూని అన్నిటికీయింది కొంత దర్బారకో ద్రోహం చేసే ఉపద్రవం తెచ్చిపెట్టేది అయితే వ్యయకు వనాంపరు ఉపేక్షింపరు కులబహుష్కారము (కులంబుడి వెలికి దడుముట) చేస్తారు ఇది మిగుల దారుణం

ఇట్లే ఆయావృత్తులకు సంబంధించి ఆయా వృత్తమంతకులకుంబాల నడుమ కలిగే తగవులను శ్రేణులు భిన్నపృథ్వులకు సంబంధించి ఆయావృత్తి సుంతుల కుటుంబాల నడుమ పోవగే తగవులను స్థానాలు వనారీ వివరించి దండించేవి గ్రామానికి సంబంధించిన త పులు గణనలు (గ్రామవందాయతి) నరానరిగా వివరించి దండించేది ఇంకా స్థానికంగా గణపథకు విజిన్సుల పైనా విమర్శనాది కరము అప్పుని బయోదోషాల తీవ్రతను బట్టి వృద్ధి బహుష్కారము సంతు బహుష్కారము గ్రామ బహుష్కారము దండినయ గాను విధించే వారు జుల (కుటుంబ) కథలుగాని శ్రేణులుగాని స్థానాలు గాని గణాలుగాని న్యాయదానంలో నిష్కారంగాను నిర్ణయంగాను తోకక్షాంతో నిర్ణయించేవి వాక్కులకోసమే ఆందోళనచేసేవిగా కాక బాధ్యతలను నను

లగ్నకుటుంబము

యాకాన దూప పువహర్తిస్తా ఉండేసి య్యాన్ని గీతా ఉండలో న్నవరపల
పాతాళగాని చురెతీరు పాతాళ అభిమానలు వందరలు ౧౧ లొంగిచూడేవి
గావు ఆ దర్శానురక్తికి చుట్టు గమనించండి దుర్బుధినుడు తుడు
పాండవ యుద్ధ వన్నద్ధుడై పోయా శల్లని దర్శించి విగ్రహుడై పాదాభిషంధనం
చేసి అనుజ్ఞ సర్వస్త్రా అమ్మా గజయూథల అని శన్ను దీగించి పంపు
అంటాడు¹ ఆసాధ్యమో కన్న కడిచి తీపునకు లొంగలేడు నాయనా
యకాదర్శి వ్రతో జయః దర్శ మెక్కిదుంపే జయమక్కడికే అబ్బుతుంట
అని వీచింటదది

ఈ న్యాయనిష్ఠ లొంక ఉదాత్త స్థాయి శంధకొన్న దంపే-ప్రవాదాన
ఎదైన లొనరు మీనగిరా తానుగా తన బోషాన్ని వెల్లడించి దానికి తగిన దండక
గోటకానుదాత బలియాలు కర్మవిశ్వాసం పాపభీతి ధర్మనిరతి అవి వారల
నింక ఎన్నక పథాన నదీసనవి ఆ న్యాయ గియలి గూర్చివి వివండి
శంభువు లిఖితుడ అన్నదమ్ములు మును కుమారులు ఒకనాడు లిఖితు
నొక మామిడి తోటకు పోయి శిహ్వ పాపల్ల మామకోలేత ఒక శండును
కొని తింటాడు వాని ఆ కార్యం గుఱును మనసులో గుర్తొచ్చు అంటానే వున్న
దశనికీ అంతట అన్న శంభువున కీచియము చెప్పినాడు

నీవు తప్ప చేసినావు వెంటనేనీ చేసిన తప్పును దర్శాదికారి
తెలిసింది దండింపగోరుకో అని అంటాడు శంభువు లిఖితు దక్షు
చెస్తాడు శిష్యవృత్తి వసునరింప దర్శాదికారి లిఖితు చేతులు నరికిస్తాడు
అటు దర్శాదికారి జను దోషిగాక తమకమ దర్శాలను నిర్లిప్తతో పాలించినాడు

1 గొల్లవుచి నన్ను దీవింపలయుఁ దల్లి
యనుచు గాంధారికిని మొక్కిల్కి వినతుఁడౌ
నెచ్చటను దర్శ ముండ దా నచ్చటికిని
జయమను నటండు నవ్వు శాసాధ్య యనియె

దేశవాళ పాలకుడు మాంసవర్మ న్యాయై న చిరుడ¹ ఎవేళనేనాని ఎవరేనాని యేదేని విన్నవించుకొన్నా చెవి యిచ్చేవాడు వారివారి అభ్యర్థనలు అభియోగాలు విని న్యాయం వివేచించి తీరుపు లిచ్చేవాడు అర్హుల రాక ఆసనము తెలుపుట కొరకు ఉంటాడని దానికి ఒక గొయలును కట్టి అగొయలు రెండవ హాసను హజారాన ప్రేరియించుచు అర్హులు హజారాలోని గొయలు కొరకు లాగితే లోపల గంట మ్రోగుతుంది అది విని రాజు సభా మందిరానికి వచ్చి వారివారి విన్నపాలను వింటూ ఉండేవారు ఒకనాని ఒక ఆపు అగొయలును లాగినది రాజు వభాంగణమునకు వచ్చెను ఆ ఆపు ఎదురుగా వీధిపైనున్న రాజుపైపునకు పరుగులువారుటూ మోర నాది యేదో దైన్య మొకతోటా ఉండెను రాజు దానివెంట సాగగా వీధిలో ఒక చోట చచ్చి పడి అన్న ఆవు దూడ కిప్పులనది దానిని పరిశీలించగా రుపు త్రోవుట కనబడ్డది ఇంకా విచారించుకొని రాకుండుననిచే అని కేరిగిది అంతట రాజు భర్తావనం నెలసనాడు రాకుండుననిచే అని కేరిగిది రాకుండు అభియుక్తుడు (ముద్దయి)కా భర్తావనం ముందున్నాడు విచారిణి జరిగినది రాజకుమారుడు దోషయని రాజు గ్రహించినాడు శిక్షాస్మృతి ననుసరించి రాజు మరణదండన విధించినాడు ఆ భర్తావనమం దున్నంతసేపూ రాజు ఎంత్రప్రేమ చూపించేడు

కావలసిన దిద్దిత వాడు దాదాజీ కొండదేవు గొంప పాత్రుడు ఒకవాడ ఆ తాత జిహ్వ వాసల్యము కేత ఒక తోటలో మూడి వండ నొక దానిని

1 తమోధవవర్మ ఎల్లసరాజు ఈ కథలో అభియుక్త (ఎక్కడి) విజ్ఞుడి యని కొందరు ఆపు అని కొందరు చెప్పతారు చిత్రాలలో ఆపున్నది శ్రీ విశ్వనాథ పత్యనారాయణగారు విజ్ఞుకి అనే కథనే గ్రహించినారు రాజపుత్రుడు ఈ రంభాన్ని విజ్ఞుకుని కుమారునిపై పోయినా ఆమె గొయలులాగి చాని ఎలివ తనకోడు చెప్పుకుంటుంది రాజు అభియోగార్థి విచారింప దోషయై వ రాకు మారుని చంపిస్తాడు లేపాక్షి దేవాలయపు చిత్రా లో అభియుక్త ఆస్థా చిత్రంపరిశీలన లందులో క్షమ ఎపు దూడ మీదుగా పోతుంది మిగిలిన కథ వసుమే

అక్షుకుంటుంటు

కేసీఆర్ తిన్నాడు కానీ తన ఆవరాధం వెంటనే కుర్చుకుని చిన్నది పదితంప
నాడు. దోషమునకు తగిన దండన పొంద నలసినాడు వెంటనే నాటిని
నమోంపనాడు. తన ఆవరాధమును చెప్పి దానికి తగ్గవు దిండింపును
కోరినాడు. వెన్నెత్తి తెచ్చి గడుకు ముంపున్నదని దండన ప్రమామును
తానే తెలిపాడు. పాటి అందు కిప్పు గింపలేదు. గడుకు తనకు తానే గింప
దండిన విధించు కున్నాడు. ఆ కండకరకు (కేసు నడుకుటకు) గుర్తు
అప్పటినుండి బర్ అంగరక్షణ డివిజన్ చింపబడినాడు. కొడుకు కోరిక గినాడు నాటి
నుండి జీవితాంతము ౭౭ నెయిలను అంగరక్షణలో పొడగుతుంటూ ఉండే
వాడట.

యజ్ఞశాల

యజ్ఞ మంట్ర శ్రోత ర్భవతి మేమాంసకురు నిర్వనింబనరు
ఈ శ్రోత కర్మలైవ ఎంబయజ్ఞాలు ఘోషితేనకు సముద్దిష్టములైవే నాటిని
గురింబ ఇతివర కౌంత రేలింబిని అనుబంధంలో మరింత బాపెదను

ఇతర యజ్ఞ మనే దానికి గీత వ్యాపరమైన అర్చనమనే తెలుసుతుకర్చుచు
అతడు చూస్తే విశ్వమంతా యజ్ఞ చక్రగిమి అయ్యె చక్రము గమనమిచే విశ్వ
మంతా నడుస్తున్న దవచ్చును చీకటి నశ్వాహుమనకు అవశ్యకమైన
వస్తువు మొదలుకొని బియ్యం దాకీ దీనికి (యజ్ఞ చక్రంకు) వెలిగలేవు విశ్వా
నికి త్యాగం సహజదైవం అనవచ్చు కాస్త గమనింపండి హులో కొమ్మి
రానాయనిక ద్రవ్యాలూ లోనాలూ కర్మనే గదా నేల సస్యాలకు అహారంగా
అద్రవ్యాలను అందిస్తున్నది సస్యాల అద్రవ్యాలను గ్రహం పెంపొందగ
వంటలు పండతూ ఉన్నవి ఆ పరిసరాలలో దాన్యాదులు మావపులకు
వశవులకు సీదకములు మొదలైన వాటికి అహారం అయ్యి వనస్సులు

! యజ్ఞాలను గురించి శిశువు (గ్రీకలకు నేరసువనిగాన వ్యాఖ్య)
 పద్రాసనులలో యజ్ఞము అర్చనకతో మరొక వివేచించుచు

చెట్లు మొదలైనవి రాల్చిన పకు అలం నకులుల క్రొక్కడిలో మిగిలే చెట్ల
వెదారం (నస్యోపశేషాలు) నస్యాల పొల్లు పొలులు కేలతో కడుటూ
అన్నివి నూజుటలులు ఈక్రమమున ౩౫౫౦౦ గింజలమున ఆద్రవ్యము
చివితీ ముల నస్యోపశేషము నద్దిమౌనా అన్నివి నస్యోపశేషము ఆ కేలం
గూడ జీవకోటి పెంపొందుట పున్నది కా మూపులు పకులు ౧౦౦
లైన జీవుల గింజలమున మలమూత్రాలు తూములో చేరునూ అన్నది అట్లే
పకులులపెండు పక్షులపెండులు ఇతర జీవుల కళేబరము ౧౦౦౦౦౦౦ కేలలో
చేరునూ ఉన్నది వీటిని మూడ జీవులు ఆహరింపదులలో ఇది ఒకవలె విడి
నస్యోపశేషాలుగా పరిణమించుచు న్న పక్షుల పెంపొందిండుట కేలూ అన్ని

వాయుభూతం అపవలకగా జీవులకు ప్రాణ (పా)నము. దానం
చెయ్యనే అందులది ప్రాణము అన నుండు గింజలమున (కర్పూర
వాయువును) చిరిగి చల్ల అందుపే అదివస్యోపశేషమున మూల పుండు
నస్యోపశేషము ఉపయోగింప నస్యోపశేషము కలనమున గ్రహించు
కొకగా ఆ వాయువు ప్రాణాయామము అన నుండు అట్లు పరిణమించు
ప్రాణవాయువును నస్యోపశేషమున ఇచ్చును

మార్పుచే గ్రహణక్రియ ప్రసాదమునే అంటారు. అదివస్యోపశేషము
పిండిలలోను జీవులలోనూ అనేక పరిణామాలను చెలయిస్తూ అన్నది
ఇదంతా ప్రకృతి సహజంధము. ఎలా క్రియలూ అయితే త్యాగ దుష్టం
ఈ మూపులలో నూనెను చెయి ఒకరితో మరొకరు చెయిలాట చేయ
నేను ఈ మహారాష్ట్రాన్ని విరహిస్తూ ఉన్నాడను అనే అవాంకరము తాలోధన
నం నవనా ఉండివు అవన్నీ తమకొక సహజంబులుగా సాగిపోతూ వున్నవి
లయచే ఒకరికి మరొకరూ లాభిస్తుంది అలావు తీరూ నవ్వుచే ఒకరి
లాభ మొకొకరికి గెలుపు కాదు

ఈతీయ త్యాగధర్మము సమాజ ముద్భుతికి కావలె అదే లోకసేవ
వ్యక్తి సమాజంలో ఒకడు కాన సమాజపు ముఖ్య వాడిలో వ్యక్తివాదము
అర్హమనింబము

శుభాములు పంకల్పించి యుల్పించి వినలులైరి కానీ భగీరథవివాకా ఆపర్యయ
జ్ఞానము వలన సాగుతూనే ఉన్నవి విశిష్టగీరధుడీ కార్యాలలో కృతార్థుడైనా
ఉండగలను

ఈ జలాశయాలు ఎల్లయు చేరుబంధనములు (ఆకట్టలు) ఈదేసె
గాలానా ఎమరలేదు పెద్దపెద్ద ఎర్మాణం (Projects) ను ప్రభుత్వము
నిర్వహించిని ఎర్మ వాటిని భర్త వంశులే నిర్వహించిని ఇట్ల నిర్మాణాలు
కొన్నిటిని దాతలు నిర్మించే వారు వాటి పరిసర పోషణలకు ఎరు దానాలు
ఇచ్చెవారు మోదణాల కంటే మరీ ఎర్మ నిర్మాణాలను ఆయు ఖయింజాల
నిర్మించుకొనేవారు ఎ రం ఎడో ర్దు ఇలసెవర పాకర్మం చెకుండి
ఉండే కొడు ఎల్లెల ఎనదప్పు దాక యా విధానము ఎ యలో సాగుతూనే
ఉండెడి

ఇట్టి జలాశయాల నిర్మించగల పరిజ్ఞానం గల శిల్పును ఆనాడెందరొ
బండిరి నిర్మాణకాలతో వింతాది హుంబి నీయిం కొండల నుండి
నూదా నీటి వాటాలను గుర్తించి ఎల ఎ ఆస్థవతుల ప్రజల ప్రస్తుతంప దగును
గదా! ఆనాడు ఆవాటాల గుర్తించుట ఎ రేపాదనాలను ఉ యోగించినారొ!
ఇట్టి స్థవతుల ప్రస్తావ మనుస్మృతిలోనా కలుపెట్టెరి (మను 144)

ఈ నిర్మాణాల పాలక పోషణలకు నుపైరే నిర్మాణాలు చేసరి ముఖ్యంగా
బెణువుల ఎరరకు ౧౦ ఎటిని ఎమాళ్ళిని ఉపేక్షించే వారు వారు వాటిలో
మేట (మేరీ ౧౦)ను లీన వేయట ముఖ్యమనము అగుదాక ఉండే వారు
కారు ఎంట్టి కాదుదే యీ ఎటను తీసి వేస్తూ ఉండటకు విశరం ఎర్మాయ
నే వారు ఎటేటా ఈ వనిని నిర్వహిస్తూ ఉండేటందుకు ఆప్యరు పరి
వాండ్రునా క్రమీన ఆపూడిక మట్లని నిం ఎంవి వట్ట పెలికట్టున పోయిటకు
వడలనూ ఆపడవల వడల వారిని నియోగించే వారు ఈ కార్యాలు నిర్వ
హిస్తూ ఉండటకు నియోగించబడిరే అయా పనులవారి జీవితముగాను భూదానా
లిచ్చి యుండెన వనకు లేర్పరిచే వారు ఆదానాలను పాలించుటకు కూడా భగీ
అర్జకుటుంబము

విరాట్టు చేసేవారు ఎంత చక్కని చిత్తాన్ని కంగట్టుకుంటే అంత ఉత్తర
మెరుగ్గానే ఉంటుంది. తమకు గురించే దానావసరము ముఖ్యంగా
గమనించగలగలుగుతారు (చిత్తు) నిర్మించుటకు వాటి ప్రక్రియ చెబుతు
నామకం ఇచ్చిన దానావసరము తోటలు వాటిని కోనేరులు
మం చిట్టలు పోయి (చిత్తు) నిర్మించుటకు ఇచ్చిన దానా
వసరము అన్నది అవి అనేకము లుండవు అప్పుడు వాటిని
ఉంచుటకు గలదు అప్పుడు అప్పుడు అప్పుడు అప్పుడు అప్పుడు
యితలు ప్రవేశములు వేరువేరు అయి గురులు ఆదామీ మరాలు దానా
అప్పుడు దేవాలయాల ప్రాంతాలలో ఉండి రిగా పోయి పోయి
సవకులు గురించి దేవాలయసంస్థ వాటి ప్రవేశములకి తెలియజేయుటతో
యింకా వాటిని కలిపి ఉండేవి ప్రజల మనోహరమైన దేవాల
యాలలోనే ఉంచుటకు ఉండేవి ఈనాడు మాత్రం వాటిని వర్షానికి వాడు
మొదలైపోయింది అప్పుడు అవి సమస్యగా ఉన్నాయి

దేవాలయాలలో తొట్టలు అలంకరించుటకు వేరువేరు ఉంచుట కిచ్చు
దానా అన్నది చిత్తరేఖలలో పేయింట్ తయారు చేసి మెరుగ్గానే ఉన్నాయి
రాత్రివేళలనుండి వాటిని ఉంచుటకు ఉన్నాయి తెలియజేయుటకు ఉన్నాయి ఉపయో
గించి ఇంకా తొట్టలు ఉంచుటకు ఉన్నాయి (ససా అను గానీనే క్రింద
ఉంచుటకు) ఈ దొడ్డులపై ఉన్నాయి అప్పుడు తెలుసుకు
త్రాళును వచ్చి ఉంచుటకు దానా అప్పుడు ఈ భావాలు తెలుసు
వచ్చింది నాంధ్రాళితో అప్పుడు వచ్చుతోనూ పెసే ససా అను గానీనే
ధూపం కాదు వీధులును గానీ అప్పుడు అప్పుడు అప్పుడు అప్పుడు
జనం కొరతం కొన్ని రకాలను ఉంచుటకు ఉన్నాయి అప్పుడు ఈ భూమి
(Fumigation) విధానం నేడు తెలుసుకుటకు ఉన్నాయి తెలుసుకు

1 Archeological survey report of Sri Venkayya
1903 4 (ibid- P 204)

2 అద్వైతాని-అద్వైతం 94

కణిపులు వస్తే గ్రామ సంఘాని అడుగుకొని ఆటడు గోరనా-
 ఉన్నారో కి కలవులో ఒక గ్రామం ప్రవహించుచున్న గమంగడగ
 ఆ గ్రామానికి సంఘాధికారికి పూర్వం 8 3/4 మేల పొందో వం-
 చుండునా ఆ యే దేవాలయాలకు ఆరుకొం పెట్ట దేవాలయంలో ఉన్న 50-
 రుసు 101 కలంజులు పెం. 184 పలాం లనూ లింక్స్ లు ఒకవంతు
 ఆ యే కలపు నివారించుటకు గాథాలను గ్రహించి ఆవ గడుల పెట్టరు

దశానిలయం

అంకంబే పాగ నేముంక; అందాం కర్రటి అట గొలి గంపం
 కామే నంపొంక; అం మంకా కాం గొలి గంపం
 పొయ్యల దండ నెల పొని అంబే సంపంబం
 అంబే పాగ పాగ అంబంబం అంబంబం
 కళాం బొయ్యల ముంబంబం అంబంబం
 మాట బొయ్యల అంబంబం అంబంబం
 బొయ్యల అంబంబం పాగ పొయ్యల
 అంబంబం అంబంబం

1 శాశ్వత రికార్డు 1910 సం॥ No 774 1812 సం॥ No 741

2 ముఖ్యంగా Madras Ep Rep 1899-1900 P 70
కులోత్తుంగి చోళ-III రాజునా నం 1900 కం 714-75
చూడదగును

పులికాంతదేశః దగ్గుక్రియః ।
 నలంకృతంబైన ధోనానామయో
 నేలమిఁ దమబంతిఁ జట్టలుఁ ।
 జేలులుం దొంగధోనసంఘ సేయఁగ లయ్యన్

(మంత్రి అప్పగ వారు చర్య)

ప్రతియింటా ఎపాటిదై నన్నవారక తన్నుక ఉండేది ఆయా కుటుంబాల కలిమిలేముల ఇట్టి వాటి అందవందలతో లేదా ఉండవచ్చును వారి మొత్తానికి అని మనోజ్ఞులుగానే ఉండేవి కిరాతార్థునియములో ఎక్కింపబడిన వనెను చూడండి

కృష్ణాంగళాలలో విరుగదూచిన తీగె జౌంపా లన్నవి లని ఆక్రమాల సంపాదను దలచి గొలువుతూ ఉన్నవని ఆ సానపదులు ఎద్దలేని వదిత ఎంగిరిత ఇంగిర జ్ఞానము గలిగి ఉన్నవని! ఫెరిష్టా ముప్పి ఎద్దదైన ఐతిహాసుడు 14, శతాబ్దిలో ఈ దేశమును దర్శించిన వాడు 2యవ ఉద్దేశింపినారు- వారి యిందల్ల దిక్క- దిబ్బబడి యున్నవి ప్రతి యింటా ప్రిల దిగర లంబ యన్నవి ఎక్కినానికి పొగన్నెన అవనం 18 కోట ఆ కృతములైనవి ఉన్నవి

ఎంది గలకు పెట్టలు 1, రంగులు పెట్ట శోభాయమానంగా అలంకరించు కొంటారు నిప్పుచ్చరిం చప్పురిస్తూ ఉన్న పండుగకు ఇంటి గోడలు వూ చెట్టి మై వేయని వారుండరు ఇం చేరురు రంగు వస్త్రాలు చిరుకలు పూలు మొదలైన టి కాళిలు ఆగోళలమీద ఎరిగిస్తారు కుటీరాల్లైతే చ ఎన్నెన అలంకరిస్తారు 2. సవ లా 3 ఎగురుటాబలతొరణాలు సర్వ సామూహ్యం పండుగలో అనేకం. వింత వింత ఆకృతులుగా పొసగించి తెలియక దివ్యులక్షణ రాత్రి రెంతో శోభాయమానంగా ఉంటుంది కాన అత్యంతాణం ఎచ్చకోరింజం గా ఉంటుంది వారి యిందల్ల

1 ఎన్నెన దవ గొలిపి మనించు కట్టలి

ద్విరక్త జానేంగిత భూషణై ర్భూతాః

భృశం దద రాత్రిమమంట పోవము

స్వభవ్య హాసా స్వభవీతురు ॥

(కిరాతార్థునియము-1 19)

ఆ కుటుంబము

ఇంద్రుడు గుఱివించుచున్నది అప్పుడు చింతించుచున్నప్పుడు అంశ
ద్వారామీద ఇతర ద్వార బంధాలు సౌఖ్య నిష్ఠలుగానే ఉండుట కొ
కోపము అక్రింది వుండుట న్నంబులు కళావక్రపరి కాణాదులు దూరము
లుగు పనితనాలకు ఆవాసాలు వాసాలు హంసపాక్షికపోతపాక్షి మొదలై వా
ఁబయ్యారలతో అంబల నొందిక గోడిలు కామరాకులు మొగలు పూలతో
బొందికగా తీగెముడులు వెలార్చిన తోటలు ఈ శిల్పాలు చిత్రాలతో
నామకంగా దూపకారాలు లక్ష్మీ వరస్వతి గజేశుడు సీతారాముల వష్టాభిషేకం
(పం-యలనం) కృష్ణలీలలు కాళకళపలు కల్పలకపలు మొదలైనవి నెల
యింపబడుటా వుండుట చింతలు బాంసలు కెమ్మల కెమ్మల ఎనుగులు నంబులు
జలదరాలు మొదలైన తీది వడ్డలు లంబ సాదసాలు మొదలైన వాటిని
అర్చిస్తారు వ్యాకృహాలు వాటి పరిసరాలందు దేవతల ఆశ్రయము గొ
నెమ్మదుకు దెచ్చేకపులు చిత్రిస్తారు ఇంద్ర ముంగిళ్లనూ వ్యాకృహాల వారంగు
రంగుల నుండి రేఖలతో సొగసుగా చిత్రించిన రంగవల్లికలు (ప్రస్తుతం)
జ్యోతి గజేశుండా ఇక్కడ కెలవించినా అప్పుడు కోపా శంఖము
రంగుల కూర్పు పొందిక నెరి అయ్య రంగురంగుల వారలతో చిత్రాలు వెలా
రేపారు ఈ చిత్రాలు దేవలలిని

ఉపకరణ లు

గింజలు వెదవెదైది జడిగం కల్పములు

కెరణకోల కంపీశి గిల్పం ఎమ్మల మెగలదైదు కగమోరలు బ్రా
లతో చెన్నంబులు ఉంటవి ఎవో రెండ నిపుల శిల్పార్చి జుగుర్చి
లడకత్తెలను అమరుస్తారు బయ్యారా తొలక తోమూ గునగున లాడ
కొంటూ నున్న అంబల జంబో ఉల్లాసంతో వల్లపాలాడతూ పం
వాంబలో మిడిం ఎగలవడతూ నుండే సునుతో చెంబులైన
చిత్రించబడతవి కుమ్మల (మొగ్గల) ఆకారం కుంభాలను వడ్డల
వడ్డలను గండగిస్తారు ఆననాలకు అద్భుతంగా గిల్పాలను నులుస్తారు
మందలకూర్చి ఇంపైన శిల్పాలను వెలయిస్తారు విశానాలైన చిత్రాలు
ఆ వర్ణరాలకు చిత్రాలు దాపలు తిహనలకు చిత్రాలు వాటి పేర్లే అత్యవసరము

అర్చకులగుండు

లూలు కలందాసులూ కళావైభవానికి నెలపులు పొదరిక్షలకు శిల్పం కటాక్ష గొడుగుల హుడులో శిల్పము విననకట్టల అర్చికలో శిల్పం తాచినది గోడకు నాటు మేకూ శిల్పమే! దాని తీరును బట్టే అది చిలుక కొయ్యగా పేరొందింది

వ్యాసంగందో

జలతారు మొదలైన దారాలతో లతలా వూలు పక్షులు మృగాలు మొదలైన వాటి చిత్రాలను శ్రీలే అల్లెవారు కట్టేవారు! అంటే లేసులు అల్లుట ఖుషేదారు పనిచేయుట కంగురంగుల శాసలు అద్దాలతో చిత్రాలు అల్లుట ఖుషేదారు పని చేయుట రంగు రంగుల పూలు అద్దాలతో చిత్రీకృతు లొదవించి రవికల గుట్టేవారు రంగురంగుల పూపలు వూలు పొవగించి తోరణాల నల్లి అంకరిస్తారు రకరకాల వూలతో తీరుతీరుల దండలు చెండ్లు గుచ్చుతారు కురులను తీరుతీరుముల కొడగించి ఒయ్యారా తొలికిస్తారు బట్ట కట్టులో విన్నాము ఖారతీయుల చీర సంగారిము విడేతీరు వనితల కెంతో నువ్వుటా వుంటుంది దొట్టునిద్దుటలోనూ పొలువ మువ్వది ఆ దొట్టులా రకా లున్నవి వారు పలికే పలుకుబల్లలోనూ రిసెన్సి యున్నది

లల్లలు ఎట్టితో బొమ్మలు చేసి విశోదిస్తూ ఉంటారు ఎప్పుడ గూర్కు పొన్నురీళ్లు కట్టి మురిసిపోతారు నాటన్నిటా ఒకతీరు కొంత లేక పోలేదు కోలాటపు ఎరువలలో అందునా జడకోలాటంలో నా రొనర్చే ధింగిములు దూడమచ్చటగా వుంటవి చెమ్మచెక్క అటలో చు ఎంచే ఆ ఒయ్యారపు ఉంగిమ లెంతో హృద్యంగా వుంటవి వీటన్నిట రసాత్మకత ఉన్నది

1 పాదాంకములు సుతములు

శారీరకలును ముష్టులతలు జనవర! చుండిం

దారమున నైన ముట్టులు

నారయ గృహమంగళంబు లాదర్శములున్

(భారీ-అను ఆ 4వ 118)

ఆక్షరమిందము

జోలపాటలు లాలపాటలు దగ్గిడు పాటలలో భా ప్రసంగి తొణికిసలాడుతూ
ఉండుంది ఎల్లల ఆటలలో పాటలు పొడుపు కంటి పొడుపు కథల వద్యము
మచ్చు చూడండి

వృక్షమందు నుండు వక్షయునుం గాదు
తోలు గప్పు యుండు కూరిగాఁ డు
మూడు కన్నులుండు ముక్కుంటియును గాఁడు
దీని భావమేమి చిరుమలక? (సా. ౧౪౦)

నింక లెమి జీవితమైనా యేవో తొమ్మలు పత్రాలు ఇంటిలో అలంక
రిండు కానవివా రుండరు కనీసం మట్టి తొమ్మలు పెండ తొమ్మలైనా
ఉంటవి నీటిదీ కళేనా? నిసానుధారేనా? అంటూలా? ఐ ననేచెప్పకాను
నీటి చూచే ాయా ఆ పవిత్రా నిసానందపుటనుఘాతులనే అనుభవిస్తారు
వారు వర్షించేది అనుభవించేది వాటి భావ్యరూపాలనూ ఆరుపాలకోస
అనుభూతులనూ కాదు ఆయా మూర్తులం చొదిగి యుండే దార్మిక నైతిక
భావాలనూ ఆ భావాల పొందంట్లు అనుభూతులనూ అవి కేవలం నిర్దీపా
తొమ్మతో విగ్రహాలో ఎత్తిమలలో కాపు వారి దార్మిక నైతిక జీవిత సూత్రం
అటు ప్రతినిధులు ప్రతికలు చిహ్నాలు అంటే అ అనే స్వరానికి అ
యెట్టి గుర్తా చిహ్నమో అలాగే ఆయా మూర్తులు చిత్రాలు ఆయాదార్మిక
నైతిక గుణాలకు గుర్తులు చిహ్నాలు కొన్ని స్వరాల కూర్పు పర్వం అక్షరం
కొన్ని పర్వాల కూర్పు పదము కొన్ని పదాల కూర్పు వాక్యం ఆ వాక్య
మును చూడగానే దాని భావం మన యెదుట నిలుస్తుంది అలాగే ఆయా
మూర్తులను చిత్రాలను చూడగానే ఆయాగుణాల వేసగి యిన్న భావసంపంబులా
చిహ్న సంసారాల గుఱుడు కాని తోలిపాడి వస్తూ ఉంటవి కాక మహా
ద్వాత్వాన్ని తొక్కితీ అక్షరాలతో వ్రాసారే అనుకోండి అట్టి దానిని చూచినా
అందరి మహాదాహం ఉదాత్త భావం వక్కగా స్ఫురిస్తుంది రసానుభూతి
కలుగుతుంది ముక్తాల కోర్కెవిలాగు ఎందరంగా అక్షరాలు పొందించి వ్రాసిన
సప్య దావాక్యం ఎంతగా ఉల్లింస్తుందో యీ అక్షరాలతో ఉన్న వాక్యము

అర్చకుఁడుంబము

అంతగానూ ఉల్లసముంది ఆ అనుభూతులకు సాక్షి అడలాలు అద్దూరా)
 ౨ విషయమే కలవున పెడలదు ఈ మూర్తుల విషయమూ అంతే

అతి సామాన్య కలాన్ని గూర్చిన మూలవి కళానాటికల కలాల్లా ఉన్నవి అవి అతి లలితములు ప్రాంతలో అతిలోక సుందరములు వాని వల్లమైతే చెవనను తీరు రేఖ లాలిత్యాలు అద్భుతాలు అంగ ప్రవర్తనలు అతి మాత్స్య విన్యాసాలు వాటి వల్ల కలిగే తీరుతీరు భావల తేజాలు చక్కగా గుర్తింప నందర్న భుక్తిగాడిని పొనరించే వారు అట్టి కలాల్లా అను ప్రాచీన చూడగానే ఎవెవో కలవుల దొంతరలు పెరుగుదూనే ఉంటు కవులు గాయకులు మాటలతో మూర్తులను మోల ఎలను చూసి గృహిణులను అడిస్తూ ఉండగా వీర్యులు చిత్రకారులు గుర్తులతో హృదయాలను ముట్టించి సాగు

కళాసానన కళాగ్రాన కళాసమే అన్య అర్థితాదరంతోనే వారి కళా సానన లక్ష్యం ఆగలేదు ఇంకా ముందుకు సాగినది దివ్యానందాన దోగుతే ది లక్ష్యం ఎక్కడిది ఎక్కడిది అర్థమిది చిత్రమిది కావునను మరేదైనా అనంద ప్రాప్తియన ఎక్కడనుంపవలసినదే ఎక్కెక లక్ష్యమదే కృత్యంలోని లభినయ ముద్రలోనూ కాల్యంలోని ధ్వనిలోనూ క్రైస్తవ్యాను ఉపాసన అనిందించుట వారి ప్రాప్తియం దుర్గమత్రము సేవే మూల హృదయ స్పృశేలం ఎదును చేరి అంతరిక దివ్యకృతులను వరాశక్తి వైపునకు ఉన్నీరించుకు తనను కర్పించువాని లోలోపలకు అంతరాంతరాలకు అతీతానందాన్ని ఆహ్వానించును ఈ అనందంలో ప్రతినలాపేక్ష యొక్కదా రేడు ఆనందమే ఘన శతస్మయంలో నకల సంఖ్యలూ విశ్వకాలిగును బ్రహ్మానందమూ ఇట్టిదే అయితే ఇదో చూస్తూ ఉన్నంత సేపే అదో కావ్యతము అఖండము ఇదే ఆ కావ్యతా నందానికి ప్రళయ పారము

ఆర్షకుటుంబము

శ్రీ దుర్గా శాస్త్రము

ఉపసంహారము

శ్రీ శక్తి

ఆరకుటుంబము లీరు దీయముల గ నదింపరి దానినపల సోహార్దము
మన నమాజము బహుదా శ్రేణి అందిరల దాని సోహమమన ను కహజము
అంక భద్రకలను ను జమును అనుసరిం కలె ఇంకా గానియకలను
అంకము అుద్భవీస్తాను

మన దేశము హర్షము హస్తానియ కలల ఎత్రి మలూ వూర్ణ
గొనముతో అందేది చె ముగ అం కడిదలు అందేది మన దె
నాలుగు అంగుల అుడి నరకుల గొనెత్తు దానిలుగా వాణిజ్యము చేయి
నుండిరి ముఖుల గొనెత్తు వికారుతో స్వాహా బృందములు నందడితో
అందేది ఇంకే దాదు / కలమిద నముద్రాం దాటయి యుదార ప్రియము
అందలి దేశము అందలి వీనాళితో మన వక్తరుల వాణిజ్యము చేసెదరు
అందునల్ల వివిధ వర్తకములు ప్రులెనవి కలల ము విద్య గాను విద్యలూ
అవత కలలు ఆయా హస్తానియ విద్యలు హావత్యము కవియము జనాం
వికలించినవి ఈ వివిధ ఎక్కలతోనూ సాంగత్యము ఎవరికి హస్తానియ
ఎవరివిట్లు లనేక అందిరి వీరి కల వలన దేశము నవ్యభామలము
సుందర వస్తు నంపన్నము అక్కడ ప్రవృత్తు నులయ కోవిల వివణిమయై
విద్య కల్యాణము వచ్చి తోరణముగా నంతలోక్యావాణి గూర్చు నుండెడిది

దేశ మిట్టి నుకోక నందిన దంకే ఆయా విద్యలూ కలలూ హస్తానియ
అనివృద్ధి నంది యుండనలె అట్లవి పుట్ట నందిన ఆయా విద్యా నంప లావాడు
మన దేశమున వుండేవి అవి విరాడంబరాం కరి హస్తానియ ప్రియలతో

ఆ కుటుంబము

రెవగ ఇతరుల ఆధిపత్యం ఎదురించుటకు లేకే వెళ్ళి పాటి కృత్యములను
 న్యాయం ప్రకారము విద్యా విధానములను తెలుసుకొని వారసులను లేక
 మంత్రులను వలెనే ఆదర్శముగా నిర్వహించుట దాని అనుసరించే వారు
 కలుగునట్లు వెలె ప్రభుత్వాని కెట్టి ప్రయోజనము లేదు అయితే విద్యకు
 సహాయము చేయుట అధి రాజు కున్నది ఆ పరిమితికి మించి యీ
 సంస్థలకు దానా లభ్యమైన రాజులనుండి లబ్ధి వారి కనిపించు విద్యావి
 మ్మనే అంశము ప్రకారము నానంద స్థానికులకు లోకేష్ట బ్రాహ్మణులు కలిగించు
 కొనుట పొసగదు రాజకీయ ఇతర కృత్యములు ఇట్లు దానాల నిచ్చేవారు
 ఆ కృత్యములతో పాట వాడే రాజులను రాజులనుండి మోడలను దేవు
 లుంటారా ఆకాశముల నుండి ఈ సంస్థకు వందలకొలది వందల

ఈ సంస్థలలో గణితము రామాయణములలో వ్యాఖ్య పరిశోధనము
 క్రితము చేయవలెను. యుద్ధములు ఆయా విషయాలు వారికి ముఖ్యముగా
 ఉండేవి ఆ సంస్థల రీతి (మొ) తిట్టిన వ్యక్తి: యుద్ధము గలది
 సహజముగా విద్య విద్యయిన వారి విద్యను అంతమును సంప
 దించి చెప్పుతామనుట కలదు. ఎక్కువగా ఆ సంస్థకు దూరమున ఉండే
 చదువు. ఎక్కువగా ప్రాంతమున అంతమును చూచుచు

సామము గానము చేయుట తెలుగుదాతా శ్రమము పవేషించి
 ఎక్కువగా అంతము శ్రమలు చెప్పు అలవాటు వచ్చినది. ఎక్కువగా -
 భక్తి నిర్ణయము తెలుపుటకు అంతము అలవాటు విదానము కోసము
 ఎక్కువగా శ్రమముగాని ఎక్కువగా కోసముగాని ఎక్కువగా
 శ్రమముగాని దేవులకు వాడు ఎక్కువగా కోసముగాని శ్రమ విద్యయి
 కోసముగాని ఎక్కువగా శ్రమము అలవాటు అంతము నవ్వించు
 పరిణామములు అంతముగాని వారి బుద్ధికి వారు విశ్వసించేవారు అందు
 కులము వారి శ్రమము మిక్కిలిగా తెలుసు. ఎక్కువగా అంతముగా

అంతముగా

చరిత్రములు

[illegible]

విల్లి వరిశ్రమణాన్ని ఎంల సంఘానా శమలి గింగ వీలూడు
గదా అన్నిటికీ దాదాసు ఆశాశక్తి ప్రసాదములూ విధిగా వస్తువు లు
ఎల ప్రాముఖ్యమును వారు శ్రద్ధా ముందు అన్నం దినుకుర్చి
(ఆహారము నెక్కువ వండంబు) లు ఇచ్చేటం నరు ఉపనిషత్తుతోటి
అది ముగియి-

చింతలపాటి చిన్నకలశం తాననుభవించినట్లు తెలుసుకొని

కదో రక్ష ధిమా క్షితాన్ । అన్యథాఽపయత

తోగునామతో శునుర్పువ తనయా ధైర్యం జరమ్॥

(see 10-5d b)

అర్చకు ఎం.డి.బి.ఎస్

దానిను పట్టణము దానికి కంగు పట్టణము హెచ్చు లగులు బుద్ధులు
 లెకుండా నేయుము బుద్ధిమంతులు చ ననిది తేజస్వంబునైనది యీ మూర్తు
 (వక్రశ్రమ) దీనిని రక్షింపుము దివ్యులై సంతానమర్చి యిది అవనుము /
 అని వేదవాక్కు (బు 11-53 6) ఈ యుపదేశము నాలించిరి
 స్వతో పాలించిరి ఈ ఆచారాత్పత్తి యుట్టతో నా దీని సేవల
 పంపకములతోను యిరుల జోర్యము చెడు ఎ క్కులకున కా క్కులకు
 యా కార్యనిలాప మంతటిసీ యానికొని సడిపేవాడు ప్రతి కర్మక కుటుంబీ
 ఆది విలుగా కలచె వారు క్షేప్రించి (రైలు) మధ మంత యూర్తి (తేనె ఎట్టు
 వంట వాడు) అని ప్రస్తుతించిరి ఇట్లు వారిని లెన్పూ ప్రోత్సహించినారు
 వారి పరమ పదుషార్థము పరమహృత్తు అందు పలక అదియే వారి సకల
 వ్యాపంగమలందు ఎర్కపంచు యందును అక్షే యీ ఆచారాత్పత్తి
 నోద్యోగము నాద ఆహ్వాదిక భావముతో సరికించినారు ఆ యూరము
 ఘాతభా న (ఇతిర ప్రాజులూ నావంటివే అవే నేను నేనే అది వాదో
 నాకూ భేదం చెడు అనే భాము)ను యిరిగొల్పినారు ఇదొక నైతిక
 వ్యాకృత మక విశ్వాసం రూపాందించి మరి వారి సుస్మృతి కర్మ
 సంస్కృతి నిజం అది క్యామయము వారు ఎదింగు పంజంతా వారి
 ఆకట్టుకొని అనుభవించదు వా రా పంటతో కెందలందరిని శ్మృత పరువవలెనో
 యావనే బావలిన ఆచారము విరదుల కందనీయక దాడుకొన్నివారిని గురించి
 నిర్దాక్షిణ్యంగా విరపించిర విరసనలను చూ తిని అర్హ మంతే నృజనాత్మక
 శక్తికి నృజనాత్మక శక్తి దానిని వ్యక్తము చేయుట మహావరాధము ఎన్నెన్నో
 ఆచారముల నెదుర్కొని వాటికి కట్టుకొని యెంతెంతో శ్రమపడి పెంట్రిం
 దించుకొని అన్యము నద్దించదు అందువల్ల అన్యం న పరిషంజేత
 (అన్యమును వ్యర్థం చేయుట) అని ఎద్దొనించి నారు వ్యర్థ యుద్ధులై
 గాదు ఎక్కువ హక్కుగా కడుపున ప్రొక్కూరుందు మితాహారగా జీవించి
 ముందున్నది గీత ధర్మపథమూ ఎయిర్వేదమూ విశ్లే నిర్వచించనల
 లంచే తిండికోసము గాదు నీబ్రతుకు ఎ)గుటకు కోవమే నీకు ఏండి అన్య
 ముకు అతి ఆభ్యాగతుల నాదర్శిస్తూ ఆనాడలను అదుకొంటూనూ కల
 ఆర్జకులుంబును

పులు మొదలై కనద్రవములలో అర్చులకు అప్పుడాక పుదానములూ చేస్తూ
పోదిన మూకపులూ ఉంటరిస్తూ ఉండగము పనితగిదిగా ప్రతిగృహస్థు
పాలంచే వారల భూరిని

పంట చేసుకోవల మెలగుక పంపినామాక్య వియమో అలాగే ాలు
వడకటం కూడ నర్పనా నాన్య విషయం (అరిత్రమ) ఉండేది రాట్ట
మాడనియిల్లు ఉండేదికాదు సామాన్యం ఏ కుటుంబానికి కావలసిన స్త్రీల
వాకుటంబందే నిర్మించుకొనవారు

విద్యాపంపయ పారిశ్రామిక సంస్థలు కలకత్తానంగ ఎల చీరుల కను
విందిరిగినా ఇట్లే మన కలిల సంస్థలు నిరాడంబరముల మిల వ్యయ
ముతో గూడినవిగా నుండేవి ముగ్యయందోగియులు దేవు ాలుగు
నెలగులా వ్యాంబంబుండేని కాక వ్యవసాయంబు పెక్కుతో నున్నలు
వర్షాట ముడిపడి యుండేని కాదు వాటికినే క్వ స్వయంబ్ర ఎల చేట వను
స్థలు అనే మొక్కిడి కట్టినే పరిష్కరించుకొంటూ ఉండేవి ప్రపత్తిల
చల్లని చూపు కోనరము పడినావులు పడియుండు తెలుగులు అర్చివిశ్వాసముతో
అర్చి సాధించే వారు

దర్శము

ఈ వ్యవస్థకింత దృఢకర్తీ బనకర్తీ అర్చనము ఎట్లు కలిగిని బహు
ముఖమైక దీని వ్యవసాయముక కంతా నిర్మిత మూలము దుర్మ మనువదము
నకు చాల వికారమైన అర్చనరీతి ఉన్నది సమాజము అభివృద్ధికు వర్ష
వ్యసం దొంగియున్న దనవచ్చు క్రమశిక్షణతో గూడిన ప్రవర్తన బాధ్యక
(విధి) నైతిక ప్రవర్తన మరయు సామాజికావార్యము వ్యభావము
మొదలైనవన్ని దీని పరిధిలోనివే

సభాంతుల యథిలాసే హుందర్యం (స్వభావం) బయలే బోక
ములో ననేక పరిస్థతుల ఒకడుడుకులలో మొంగవలసి ంబంది ఎవెనో
ప్రతోభాయా వ్యక్తిని చెడుత్రోవకు లాగుమా ఉంటవి అందువల్ల సహజము

అర్చకుటంబము

పరశునై న మూసవ వ్యభాషము మరుగుపడి స్వాధ్యము గడిదేరగా బుద్ధి పక్ర
ష్టంబు దానితో నిక కావ్యకోదము లస్త్రై ముపడు కొంటవి లోకవ్యవహారం
లకులమూది దొరుంది ఈ వెడదల నివారించుటకే క్రమక్రమ ర్తన వీరులు
నియమాలు విధులు వ్యవస్థలుగా మరల ధర్మమే రూపొందినది అనే
ప్రాంతాంబులు వర్ణాలు వర్ణాలు మతాలు భాషలతో వైవిధ్యముగా ఉన్నదేశము
మనది అయితే ధర్మ మందరకు శిరోధార్యముగానే ఉన్నది ధర్మము నేపథ్యము
లెక అందరూ నమాన మూనే సంభావిస్తారు ఇట్టిది మనదేశీయుల సంఘ
టికపడింది జాతీయత నొడవించునది

విశేషించి సమాజమున కరివారి గిరులను విరూపాక్షునిద్వీధి ధర్మము
నిమిలించే తప్పుక నిర్వహించాలనన బాధ్యతలు ఇంకా సమాజమున
కొక్కటి ఉన్నది స్వామిలంబన ప్రపృత్తి ఆత్మవిశ్వాసము ప్రసర్తము
విశ్విక లోకసేవ త్యాగబుద్ధి మొదలైన వానిని కలెర్పిస్తూ ఎవరో పప్పు
తమయవనరము వూరించినచే గనే ఎలాంటిది మన ప్రత్యక్షమ వా కి లెబు
తియి తెవేవి యవనలహె వారు చక్కగా గుర్తించగలరు వాటల స్థానికంగా
తామే సమష్టి కృషితో కలుమూర్చుకొనేవారు అది వారికి ధర్మము నిరూపించ
నిద్రేకించిన విధి సమాజం బాలకార్యముల నిర్వహించు విధి (బాధ్యత)
ఇట్లు ఎక్కడో కిరించబడినది

కేసలము నైతిక బాహ్యపరిణామాల గవేషనలకే సరియకము గాదు
ధర్మము అది ఆత్మసంబంధి చృతి (సమాజమును క్రమబద్ధముగా
నుండుట) లేదా దైర్ఘ్యము సహనము అవహరించకుండుట కౌచం (పాఠ

1 దృతి ఊమోఽస్మయం కౌట యంద్రియనిగ్రహ :

2 వీర్యా సత్తి ముక్రోధో దశకం ధర్మలక్షణమ్ ముఖ్యం

3 కౌచం కేవలం బాహ్యకౌచం కాదు అంతరికకౌచము మనస్సునకు
దానికి వూరికగూర్చు ఆత్మకు నంబించించినది

ఆర్షభూమింబసము

కుర్వం) ఇంద్రియ నిగ్రహము బుద్ధిపైగిరియం విద్య సర్వవికారి కక్ష
పైపైకోకుండుట ఇవన్నీ ధర్మదేశిక యుక్త లక్షణాలు అర్హతలుము లై ననే
యివి సాక్ష్యములు ఇంకా యజ్ఞశబ్దము గూడా అంటే త్యాగబుద్ధితో కర్మ
దానర్పణ లోకమున లీలయాత్ర సాగింపుట వీని లక్ష్యం వీనిని సర్వ
రింనుకొనే మనజీవిల విధానము రూపొందింపబడినది దానిని నాలుగు శాఖల
దిగా నిర్వచించిరి 1 ధర్మం 2 అర్థం 3 కామం 4 మోక్షం వీటిని
పురుషార్థము అన్నారు ఇవి ఒకటొక కొత్త తాదాశములు వీరుగా వీటిని
ప్రయోజకత్వము (సామర్థ్యం) అనేది వీటిలో మొట్టమొదటిది ధర్మం చిట్ట
దిపరిచి మోక్షం (ఆముష్మికామ్యదయంత్రేయము) చిట్టదిపరిచిన మోక్షం
(అముష్మికామ్యదయంత్రేయం) ప మ లక్ష్యం అంటే మారనని సుఖ్యక
వీనిని బొందుటకోసమే మొట్టమొదటి దైన ధర్మము చిట్టచివరిగమ్యము లేదు
ః పుటకు కక్షణ మిగిలినవి రెండూ ఈ రెండు కొరతగల ధర్మ మోక్షముల
నాశ్రయించి యుండ నవలె అన్యసంగములె

ధర్మ బుద్ధి దివ్యప్రతివత్తి గలదై నది సర్వము పరిమేళింపబడి స్థాయి
గలదై నది స్థాయినేకాదు తాదాత్మ్యమును కూడ ఇదో చూడండి సర్వం
జ్ఞాన పరంతం బ్రహ్మ (బ్రహ్మసర్వము జ్ఞానము అవనిమితిము తెల్పి
ఆ ప మం 1) బ్రహ్మచోనాను సర్వముల బ్రహ్మ అంటే సర్వమే
(భాందోప్రపా 3 మ 1) యోగైవ ధర్మ సర్వం సత్త్వి ధర్మము
(బృహదా -4-14) ఇట్లు మహాత్మ్యక ప్రతిపత్తి గలదగుట వల్లనే మన
ధర్మమున కధిక గౌరవము ధర్మాత్మరంజనం (ధర్మమునకు మించినది
లేదు) అన్నాడు అధోఽబరియాన్ బరియాన్ సమాశ్రితతే బుధ
(ఈధర్మం సర్వధర్మములకు కూడ బలవంతు సోదించును అన్నాడు షాద్వయము
మనసమాజమును) నిజముగా గానంపడి ప్రభుత్వం కాదు ధర్మమే
రాజుకూడ ధర్మమునకుడాశోభా మనవలసరదే

ధర్మము మనవారి కుగ్గరకొంగరింబ బోయబడిన గీతా మందేది
అది వారి సర్వకముల జిరింపక కనుకనే సామాన్యనకుగూడా ధర్మా

పద్యాల పూలంబా శిరి యుండేవి ధర్మశాస్త్రముల న్నయింపదగిన -
 ప్పకవజ్రాల సుఖదుఃఖములు రాగద్వేషములు మొదలగు వ్యంగ్యాల కడిపలై
 వసనానమగులవారు పేరు కనుక అందులకు పేరే యధికారులు ఇట్టి ధర్మ
 శాస్త్రములు నిర్ణయించుటలో కీర్తి కర్మయొక్క భాష్యవ్యాపారము మాత్రమే
 సరిగకెంచి నిర్ణయించారు ఆ ప్త ముగివ్రవృత్తి యెట్టిదో పరిగణించి
 వలెను అది ధర్మమూ నున్నదా? లేదా? అనే విషయము గమనించి నిర్ణయించ
 వలెను ఇంకా ధర్మము నియమించుటలో కీర్తి శిరిం భాగిక క్రితిక
 ప్రమాణములే కాక ఆధ్యాత్మిక పరిణామాలను పరిగణించుచు ధర్మయొక్క
 మనోబలపుల్లెమ్మ ప్రధానము కాన్ని కర్మములు పైకి చూచుటకు ధర్మం
 ీ లోపలబుద్ధును కాని ఆయా సంకర్షణలో నవి స్వేచ్ఛల కాక వంతుము
 కనూ అనుద్రవము కలిగించగలవు మర్యాద కార్యముచూ చూచుటకు
 అధర్మంకాకావచ్చు కాని ఆయా దిర్బాలలో వాటి నాచరించుచే ను అము
 క గలదు ముచ్చ కి)

ఒకడు విద్యాధ్యాము సాధన నిష్ఠులను ననుకూరుస్తాడు ఆవిధాని దోష మిఱచు దేశమునకు జాతి నవస్థలు చెప్పినట్లే విషయాల బోధిస్తాడు. ఉంటాడు విద్యాదానం మహాత్ములమైన ధర్మం కనిపిస్తుంది అయితే యాదానము కేయి రో నశని బుద్ధి శుద్ధులు కాదు దేశమునకు జాలక హరి చెప్పుకు ప్రాంతముగా మనస్సు వల్లలో ప్రజాసేవ చేస్తానని ఒకడు ప్రవేశిస్తారు ఆ యూరివారి కవననములకు రోడ్డుగూ మెల్లగా కొండ రహాయకుల ఆదరాభిమానాలను సంపాదిస్తాడు ఆయన అయూరి వారిలో నైపునస్యాల కలగించి తానొక ఎవనికీ నాయకుడుగా వ్యవహరించ సాగుతాడు ప్రజాసేవ యుక్తిను ధర్మం కాని యీ సందర్భంలో ఆ ప్రజాసేవకుని మనస్సుకి యెట్టిది జడ మనగలమా మరి ఒక శత్రువు ఒకదేశము పైకి వర్తూఉంటాడు అప్పుడొక ప్రాంతం నశదాటలను పాడుచేసి వంతెనల వడగొట్టి జలాళయాల దెగగొట్టి రాష్ట్రరాష్ట్రు చేస్తాడు వసులన్నీ పరమలధర్మములుగా తోస్తవి అయితే వీటిని యుధులలో కర్తల మనస్సులు మలిచుముగా లేవు శత్రువుల నెదుర్కొనుట బంధా ఒక ప్రతి పనివంపకాలక భాగవదులు

ఆర్థిక స్థితి - బహు

ఉండుంది డాడ అంత ప్రయత్నించినా శిఖవు పెలు దుట లేదు ఎగు చేయ
 ఎలెఁగి పేక్షై తల్లిపొణమునకు మోసం స్తుంది గర్భంలో శిఖవును కత్తిరింబ
 ఎల్లివి రిక్షించవదెనా? క్రూరుహర్ష అవి ఉపేక్షించవదెనా? కాస్తరు శిఖవును
 ముక్కలు చేసి మొగురిస్తా దనుకొంది దినితో కాకదు మరక మలివ ను
 గలమా? కోన్ని వివయాలు ప్థాలం బాహ్యదృష్టికి మం నానూ అద్భుతమైక
 విగాను వాలా పరియోజనకరములు నూ కనిపించుచు మహా ప్రళయ
 కుములైన శస్త్రల ఎద్దుల కోసం వెనే కవనము అనుగచ్ఛేనోదోగము
 గృహంతర ఆక్రమణ యత్నములు ఎట్టే ఇచ్చివి ఎరియెక వరిధిలోనే ఉంటు
 తలదు డెప్పు? ఏ రెంర గోవ్యంగా ఉందినా లవి కలకృమో ఎగివం
 మంతా వ్యాపంక కవ్వ అప్పు డెవ? ఎదుర్చు అడుదనిని ఆట్టి
 వాడు వాటితో తోకను సుధు గుడుస ఎనిని గిలయ తాండవము చేయర
 గాని మూడు దే మున్నుకొని ముక్తి పె మిటి? ఇంకా మరి యానా ప్రగి
 వారి క ఎతమ కోరికల సానిండుకొంటుం కొనం చేస్తున్న నత్కాగ్రహం
 ఉపవాసాలు నమస్కరింప దగినవా ఎకం అర్క నాన్ దృష్టితోనే పరిశీలించ
 ఎలెను మహాత్మాకాంధీ ారు చేసాడు తనుక మేము చేస్తామనటం నమం
 ఇనం కాదు వస్తునీయము కాం రిజమైన స్త్రప్రజ్ఞ డాయన అమహా
 ఎదురునకున్న అంతఃకృతి కుద్ధ బుద్ధి వచ్చివర్తి ముఖ్యంగా ప్రతివక్షి
 గూడా ఆదరించు నహాము ఆర్యదురం కనుక ఇరురు కనిచేయు
 క్షణే చేదు అవి నమస్కరియములు కావు ఈవివేచనకు దగితే దా
 పెరుగుతుంది అని అట్లుండ నియంది

దర్శి సాంసమూ కొక మలభ సూత్రము సూదింపండినది ఆ
 ఆత్మవన్య-లేక అట్ల తొల్య-లర్కం చేద్దీ వరిపడదో దానిని నీ వికరంబు

- 1 న తత్యుపస్య ఉండచాత్ పృథికులం యదాత్మనః
 ఎషం సంక్షేపచో ధర్మః నవేత్య ముఖ మేదతే (భాం కాంతి-౧౧౦-౬)
- 2 రు లేమేగి యెనర్పన
 నరంబ యద్రయము దన మనంబున కగుం దా
 నొరులకు ఏమి నేయకునికి
 హయశము పరిమధర్మ పునులు కెల్లన్

(కవి బ్రహ్మ తిక్కనగారి ఎనువాదం భాం-కాంతి 5-290)

చేయకు ఇటు ధర్మసాధనం చేసి ననుసరిస్తే మిఖిస్తాను అని హుస్రొం అంటే ఇతడు తెలివించి ఎగ్గివేస్తే నీకు యింకా శాంతిగా ఉంటుందో నీ కన్నులుండో అదే విధంగా నీవు ఇతరులతో స్వహరింతు లవ్వకు సమాజ వ్యవస్థ స్వయంగా పరళంగా సాగుతుంది నీవు నీ ప్రతిపక్షి ఇద్దరూ మిఖి గాంతుల వసుభవిస్తారు ఇదే ధర్మానికి మకువైన సూత్రము మిఖివాని అయితే యీ సూత్రం ఎకపక్షియం కాదు ఇరు పక్షాల వారు పాలింప వలసినది

మన వూర్వలకు ధర్మము దానిచే విడింపబడిన విధులూ ఉగ్రతో కంగడించి పోయిబడినవి మరి యిటువలెపునా అవి ఒకరించినవి ఈవిధులు చాలా ప్రాముఖ్యమూ ప్రభావమూ గలవి మన వూర్వలకు బాగా తెలిసినవీ అలవాటైనవీ ఈవిధులే ఈ విధులను పాటిస్తే మాకుల జాతిగాను వట్ట గానీలాది నక్కరలేదు మాకుల కోసం ఆందోళనలు చేయటం ఒక ఫలింపకబోలే ఆకతాయి వసుల కొడిగట్టటం ఉండదు ఎవరి విధులను వారు పాటిస్తే మిఖి కాంచలు వలంబియే రెండు గట్టుకొని వచ్చి కాళ్లదగ్గరి వ్రాలుతవి సమాజాన్ని శ్రేయస్ కోసం మిఖి కాంచుల కోసం వ్యక్తులు నిష్కాంక్షులైన బాధ్యతలూ త్యాగాలే విధులు ఈ విధు లనుల్లంఘనీయ మునా వ్యక్తులు అన్ని నిష్కాంచి రీరవలెను ఆలా నిష్కాంబుని వారు ఎక్కి త్రిప్పుతా సంఘ బాహ్యులు సంఘములో వారికి గౌరవ పత్తివల్లంబడవు సంఘమేక బంధువులూ చివరకు స్వకంఠుంబమువలెనను వా కో సహకరించరు ఇది చాడుకమై కండ్ల దుర్బరమై యవస్థ కనుక ఈ ధర్మము కేతిక్కిమండుల కొంతటి బలంబునా సాహసంబడ

ఇటు బహుక జీవితానికి అది అయిష్టక జీవితానికి కేపు(నంకెన)గా కర్మప్రకాశాకములైన బహుక కార్యముల నెన్నిటితో యది సమకూర్చినది కృపాస్త ధర్మాలూ మోతానకల వట్ల ప్రసర్తింప వలసా ధర్మాలూ గురు శిష్యుల సత్కలు మొదలుగా ధర్మాలనేక మున్నవి వాటిలో కొన్నిటిని ఆయా ప్రస్తావనలలో విసుకనే చూపితిని స్వస్థ వృత్తమునకు ప్రధానముగా ననుష్ఠింప వలసన కొ

కర్మలూ పౌర సౌకర్యమును నుద్దేశించిన విధిలూ నభ్యుతా సంప్రదాయముల సుఖ్యాదలూ ప్రజావాత కార్యములు మొదలైన వన్నీ ధర్మమున కంతిత్ములయ్యెనున్నవి

సామాజిక హితము

గృహస్థు నిర్విముఖ నిర్విహారవలన పంచ యజ్ఞముల గురించి వెనుకనే వివరించినాను వాటిని గానించిండ్ల ఉపన్నప్రజాసేవకూ సామాజిక వాతమునకూ ఎంతగా సువకరిండ్లగలవో తెలియును కువారు వజ్రవంతానముల బడయు దొడ్లధర్మమును నున్నది 1) హవ నిర్వాహం (వాని క్రవ్యించడం) దీనివల్ల ముంచినీటి వవతి కలుగుతుంది 2) ధర్మబాం (వకర్తం) నిర్మించుట బాటసారుల విదినీకి విార్తింతికి ఉపయోగిండ్ల 3) జలాశయం (బెలుపు) నిర్మించుట వర్షాలకు పైరులకు వలపులకు ఎటి సౌకర్యం కల్గిండ్ల 4) వనం (కోలను) నిర్మించుట ఎండిచేకల బాటసారుల వలపులు కలదామకొనుండు ఉపయోగిండ్ల 5) వల్లలకు కోపుల వలసాయం లభికంగా లాబిండ్ల వల్లల కనేకంగా కోపులు ఉపయోగపడును ఆ వివరాలను పుడియుద్దేదపు వమదారముతో (వమీక్షతో) ముననాను 6) కృతిపి పొండుట బడ నానాత్య సేవ 7) దేవ వర్తింబ దేవాలయాల వసుసరించి అనేక కళలు వృత్తులూ విలసల్లినవి ఇంకా వర్షిక కార్యక్తిక ప్రయోధముు కిది వాదనము

ఇవన్నీ ప్రజల యవననముల వమకుర్చునే గదా మురింక వర్ణోపయోగం కోవమైన కార్యాలూ సంప్రదా ఉద్యమాల కన్నటికీ ధర్మం అనే విశేషణం దొడ్లస్తాడు ధర్మనాట్రం ధర్మతో ధర్మకావి ధర్మ కార్యం మొదలైనవి ఇట్లు త్యాగధర్మమునకు బాగా వడును బెట్టు దానితో వర్ణోపయోగక భూత ప్రాణులు సేవనూ బాగా పురి కొల్పిరి మరెన్నో మహత్కార్యముల పొందిరి ఇన రంజకములైన యనేక సంస్థలకు దానా లియ్యటం గురించి వెనుకనే వివరించినది

భూ త ద య

ఆకురులకు ఆనాచలకు సుపరంపుట నభ్యుత నమాజ స్సౌముః
 కిది యువనదను కూడ ప్రితి కుటుంబి యా ధర్మమును గాటి చపలం
 యున్ననన్న విషయము వెనుకనే చూచినారు గదా ఇంతే గాకు ఆకురు కు
 చికిత్సించుటకు వైద్యశాలలు (ఆశురాలయాలు Hospitals) కొనులకు
 నడవట వ్యతిరేకముల సౌకర్యముతో కూడ నెలకొల్పుటకు దానిలు దానము
 లిచ్చుచుండిరి వాటిని నిర్వహించుచుండిరి పాశ్చాత్యులు కిల్యతంత్ర
 పాఠీయులు కూడ ఈ యాశురాలయముల నుండి వారికి ప్రియమి వైద్యులయ
 ములు ఉండేవి విద్యాలయముల కోసము శ్రమిస్తున్న ఇతర అవసర
 ముల కోసము దాని లిచ్చుచుండిరి అట్లు దాని శాసనము లనే సున్నవి
 నచ్చుకు మీర రాజేంద్ర చోతుని శాసనం (Ep Rep No 182/1915-
 16 1002 శ్రీ 3) మదదిం గానం (Madras Ep Rep 122)
 వారి శాసనము నకును మొదలైన తర్వాతము వ్రాసిన ఆకురాలయముల
 కాలతొప్పిరి (ఒకొక్క కాలిని 2వ శాసనం వారు) ఇది లోకీక ప్రయోజన
 ముల నపేక్షించి కాదు భూమివను ఎరిగిరించుకొని భూతలలులనియ్యుకొని
 ప్రేరేపించెనో దీవదానం నపేక్షించుట కెని ప్రోత్సహించినో ఆ భూత భావన
 ధర్మము దీనికి మూలం భూమివన లొంగ నట్టివలెగా ఉండేదో చూడండి
 అనేక కాలము - భూమి - భవరముల పద వివేచించబడినది చూడిది పాడి
 మై ప్రాణిని దేనినీ సంపదాట జంతువుల బలి యిచ్చుట నపేక్షించుట
 అదృష్ట తగుల జెట్టరాదట

ఇంకా త్వల తర్వాత పశువుల పోషణ వాటి శ్రమను వినియోగించ
 నలసన విధానాలను గురించి వియమము అందేవి మున్నుండగా దుక్కి పెద్ద
 లను ఎమ్మట చూడి పాడిగొడ్లను ఆలవకొమ్మలను చలుప్పొద్దులను గొప్పెట్టి

1 ఒకొక్కని తర్వాతనాడు

2. కుటుంబము

పోషంప వలెనెది¹ నాదుగు జను యెప్పులతో కృప చేయున కిల్లనుమూ దర
 మూగుట శక జనితో చేయు కృప మీనము సావహూన ఆత్మపది దమ
 గొప్పది అలనాడు కుంటి గుర్తిడి మొదలైత అంగ వైకల్యము గల
 జబ్బును నున్న దుర్బలరాసునిది ఇట్టి వానిదా ఏ పరి చేయరాదదా ఇలా
 నిషేధించబడని ఎరువులతోనై నా ఆర్థిచే పనుల జెయిం వలెనెది² అందే
 చెయ్యుం యెట్లైనా మార్గమే పొక్కిల్లు నుండి రెండు రూపాయల దాక
 పంచేయించుటైనా ఎప్పుల ఎడలించుటతో తొలచుకోని ఆరీ కొట్టరాదట
 వర్షదినాలలో వాడు ముషంబు [మృగజాల] నీయిం బుడకలు యుట
 మాడిదట³ ఎరువులను రక్తిమ వచ్చుకొట్టు ఎట ఈ ఆదార మిచ్చు
 క కులు పాటి పురు ఈన మూగుల బాధ యె తిరిగి వస్తావ్వి
 (హక్కులను) ప్రకటనైతే ఆనాడో నోరు ఎ యెను కోడెనా చెప్పకొనెను
 ఎనోయిల వడిమున ఈనవ్వత్తాను (హక్కుల) ఎక్కువించుట ఆనాడు
 కాము కనిగిడిన కాగింకంక కాగి కుక్కలకు పండులకులూడ ఎదు
 కాగిగించినాడు? అంటే పాడి యానా డెంతో నవ్వుతా నుండెడి నుండెదో
 ఎన పావలకు పోయి పాల్కానా నొడవూయె

దనము త్యాగము

మరొక గ్రంథము దనత్తిని నాడుని కుదురుకోయలేదు త్యాగ
 దర్శనమును దా ప్రోత్సహించు యాదనత్తి నొక నోట నిలు కుండు తేసిరి

- 1 ముగ్ధేదము
- 2 మరొకర్కృతి
- 3 మరొకర్కృతి
- 4 మరొకర్కృతి
- 5 మరొకర్కృతి
- 6 లక్షోక్తుని దర్శనావసరము
- 7 కొటియ్యని అర్థితాత్రము

రాజుల విషయమున నీది మరొక యవసరము రాజ్యముగానూ ప్రానికంగాను
 ఎరివంతుడు రాజు ఆయన ఆర్థికంగా బలవంతుడైతే చాలా దుష్ప్రవర్తనలు
 కలుగవచ్చు. కనుక రాజుల పత్యంతము త్యాగోన్ముఖులనుగా నుత్తేజవరిచి
 ఎక్కడ గూడిన దశమును రాజులు మరల ఎరివంతు గుర్తుకొనించు మించె
 వారు రలు పట్టు చెయవలెనని రియలంశము చూపు మన్నది కాదు
 చీరు వోల్తావములు చేయు ముండెనని వర్తిత రచయకులు పేర్కొన్నారు
 గిడిని శక్రత్యవము అనువారు ప్రైయ యాత్రితుడు మార్కయన్ త్యాంగ
 వాటిని వర్ణించుట ఆయన వంశవర్ణముల కొక మూలనైతే
 వారు ఒకరినొకరు ఆ గురువంశవర్ణాలలో తన దగ్గర గూడియున్న
 గ్రహుల బలశాల భోగవస్తువులు మొదలై నవాటి నన్నిటిలో ఈ గురువంశవర్ణ
 ఆర్థులకు అర్థులకు ఎదగించుట యతులకు రాజు దానము చేయు
 వాడని ఆనందమును పొందినది విలువ ముండుండు గిల్లి దాన మిచ్చి తాను
 కాపాయ్యములు భరించుటకు చేరువాడని హురుడు ఆయన ఎంతకు
 శ్రమ ఈదరుక తిక్కలు ప్రైయ చే నాగరి క్షాయత్వాం
 ముదిరి యున్న నూ చెదలు రెలు దొంగ అర్థ మని దేవుని కాపల
 మొక్కలు మొక్కలుండని నేనూ ఉన్నది అవత్రోత్సల
 అనామే ఈ యాదము రావచ్చు అని సంపద అల్పవ్యయములు అని
 యశోకు నిండువము (అశోకుని దర్మశాస్త్రము వాటిని కావనం)

అశ్మీయతా ఎరివంతు ప్రేమజానిన కలపు నున్న యది ముఖ్యంతుల
 ఎన్నో సుఖములుంటుంది ఈ త్యాగదర్శనముతో నని కెలమకొని యెయున్న
 సామా కలాం కేశరం క్షుత్తులు ఎరరణచెయుట అవసరం అవతర
 కింగా వారివారి సాహస్య చర్యలులతో జరుగునో వర్ణనా వీలము అటుకాక
 చెరుతీరుల వర్ణనలనుండి వహజమాతముకొని వనమునూ ప్రవృత్తిలూ
 గుంజనూవచ్చు ప్రభుత్వ సావనల కొరతలు దొర్నినట్లు దొంగిలించు అందు
 ఎకు సా భవములు రావచ్చు ఎన్నో అకలు లాభాల యెరల జూనిక యొక
 హుం రావచ్చు కొని యాతీరులు ఇచ్చిన వారికి అచ్చుకున్నవారికి సౌమన
 న్యము ననుకూలము ఇచ్చిన వారి మాండలములు ప్రవర్తనములుగా నుండవు

ఆ కుటుంబము

వాడు తానొకడని సనుభవం జాలదు అలాగే లానై యిచ్చేది రాజున
తాళము రాననాని మొదలై న వాటి దాళలక యిచ్చేది తానునత్యాగపం దుజా
లలా ఇచ్చేవారి ఎన్నుట సుఖముగా నుండవలె తొలోపల కున్నూ నుతకు
రాదరా నోయింపి కనుక నువ్వారు న్యర్థముమై సా నిర్వికార్యమనే యు
లించిరి దాని కను నుయ్యనే వ్యర్థుల ను ప్రేమల 3

దంట్లకంగ్రహ 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000

యమ ప్థనీతి

రణభరితము అక్షరములు అక్షరములు ముద్రాంగునా అంకెదే ప్రా
తానూ ఉదాత్తంగా వ్యవహరించెనా పారిపోవున్నానిపైన అయ్యును
గోల్పోయి యున్నవానిపైన చెయి వేసెనా బాధాగతుని రక్షించుట వచ్చె

- 1 మొగక్షరము పాదలి అక్షరమును హరిచ్చి చేసినట్లనిండు
వాక్యాయనమునకు శ్రీ ఆదినారాయణాస్త్వారిత్యాఖ్యానంలో గోవులు
సంఘములయ్యావలయును చూడుము
- 2 కౌటిల్యుని లక్షకార్పణ-అది -1-ప్రతిద-888
- 3 మొగక్షరము వల్లసలు

ధర్మం ప్రేరణానికి పోరాడు తమ తి స్కీన్ శత్రుకాంతలను గొంపముతో నాదరించి వారి నివాసములకు వేముముగా జేర్చువారు పొరుల బాధించుట వల్లెలు వల్లెలాల దగులబెట్టుట దోచుకొనుట నిష్కర్మము ఇట్టి నియమా లకే తము బుందేల అని అల్లంకపీయండి ఎంత బద్ధకప్రత్యక్షమున్నా యెంత దారుణంగా పోరాడుతున్నా యెంతోకీ వున్నా ఆయావృత్తులకు హాని అభ్యంతరము¹ కలుగనీయరాదు లండువల్లనే పోరాట మెంత యారాటంతో దారుణంగా సాగుతున్నా కాని(రైతు) లడుగు బెడుదా లేక తమును అర్హకలా పాలను జరుపుకొంటూ వుండే వారల ఇందువల్ల యుద్ధాలతిట్టు వాటి బాగో చూ ఆ పోరాడు పజల వారిచే పరిమితం వుండేవి యిద్దకాలాగ గాని రువాతగాని పరిశ్రమలు సుత్యులు దెబ్బతని బోకం గాకుపగిస్తుండేదెలాదు

అటు పీసం పద ప రి ర ఙ్గ ణ

వృధాగా² చెట్టును గొట్టరాదని మరొకరికం లలాకొట్టే నరాల శింద పట్టుకుందట ఇది నెల్లెరొయేమాటగా తోచుచు) తాని దీని ప్రణావము హెచ్చు నావపులకు ప్రకృతి ప్రసాదింపక మహాశివవలతో అదృష్టకటి గృహ రాజమునకు తా లనిపి పిలవమొదలు పోయిలోనికి ఎల్లదాక మానవుడు ఒడవుల కరుకుకోని నదే ఇవి ప్రకృత ఉపయోగాలు కునకు తెలియ కుండానే యడవులవల్ల మన కొదవుడున్న లాగా లనేక మున్నవి వదనాద్వ లనూ బలంబలనూ అదిపు లాపు చున్నది అందువల్ల వాతావరణము సమ స్థితిలో ఉండున్నది అడవుల మేమాల నాకర్షించి ఎల్లము గురియుటకొ తేజ్వలడున్ను వర్షపాతపు లాకిరికి నేలలు దోకుకొనిపోకుండా ఆవుచున్నవి వర్షపాతపు కీ రొక్క దుడిగా పొర్లి వెల్లవలై పోకుండా అడవులు వాని నాల వట్టి వాని పాడుదలను ప్రమవరు స్థవి

1 మెగస్తనీ య వర్ణనలు

2 మృగచైత్ర వృధా యల్లు నాడీ ప్రణవా స్పవేత్
గౌతమధర్మశాస్త్రం

ఇంకా అడవుల పరిసరముల నివసించు వాటి నాశ్రయించుకొని యున్న వారి కవెంట్రో-స్ ఉపకరిస్తున్నది ఈ విషయమును Dr. Fredrik Ross (Dr. Fredrik Ross) గారు దక్కా విమరించిరి (బ్రిటన్ విదేశాంగ కార్యాలయ వివేదికలో కని గొర్తు) అడవులు చెవిదేశం తీరిం (సముద్రతీరం) కని దేశంబంటిది అని సముద్రతీరాలవారు సముద్ర సంపద సమస్యని లాభం పొందుచుండునట్లే అడవుల నాశ్రయించి యున్నవారు ఎంకలు ఆకులు కీషధూని కాయలు వండ్లు వచ్చులు తేనెపట్టులు నారిలు టువ్వలు కలప కట్టెపులు అడవిజంతువుల కొమ్ములు లోళ్ళు వజ్జలు ఈకలు-అల్పా, యెన్నెన్ని విధములో ఆ సంపద । ఇది జాతీయ సంపద ఇట్టిజాతీయసంపద మన భారతదేశంలో తక్కువేమీ కాదు కాని దానిని మిఠా దేస్తున్నామి అయడవుల నాశ్రయించుకొన్నవారికి వాటిలాభం పూర్తిగా చెందు చెడు వకాయు దోడుకుండున్నాదు ఇట్టిసహజసంపద వల నట్ల పగటన్నది మొన్నటి ప్రపంచయుద్ధం నాటి నుండి మరింత నష్టపడుతున్నది

సారాశ్రో 111వ శతాబ్దినుండి అడివులు నిరాదరించబడినవి దాని కలి రంగ ఆయాదేశాలు ప్రకృతి శాసనం సమస్యనించినవి అందువల్ల అనేక కష్టములకు గురియైనవి కానలు కలిగి పోయినవి వేలలు దోకుకొనిపోగా సారి వంతమైన భూములు నీరసం పోయినవి లోయలు ఇసుకేలై రోలకు తెలవుతై వని ఎరదల ఎల్ల నష్టాలు కలిగినవి మొదటి ప్రపంచయుద్ధము తరువాత యూరప్పానికి అడవులను పెంపొందించవలెననే శ్రద్ధ కలిగినది భృతి వికృయంతో తీవ్రప్రయత్నముతో ఈ కార్యము సాగిస్తున్నారు

ఈయడవుల యవసరము ప్రయోజనము మనవారికి పురాతనకాలము నుండి తెలియును తోవులు నాడుకు విచిత్రధర్మంగా కలస్తుండేవారు అందు వల్లనే చెట్లును పృథాగా కొచ్చే నరాల పుండు ఎట్లుం దని అనకుం మరి ఈ నాడు చెట్లెత్తి యెట్లున్నది మెళ్ళను తోవులను నడదాదుల కిరువై ఎలనూ చేలగట్లను చెటువుల కట్టలను కాలువల కట్టలను గోళుములనూ ఆకపు లనూ గల చెట్లను గాలించి గాలించి నరికి వేస్తున్నాదు ఇట్లు వాగ్యుల లేకుండా వ్యవహరిస్తున్నాదు నడకాటల ప్రక్కల చల్లని నీడలనిచ్చే

ఆరకుటుంబము

చెట్లను నిట్టనిలుపునా పట్టు నొలిచివేస్తూ దిశ్రవధ చేస్తున్నారు కొమ్మలను
కొట్టివేస్తున్నారు తోలలో చెట్లకూ విడగొలిపివేసి వచ్చేసోయే బాటసారులు వాటి
ప్రూకుల మొదటకే టోయ్యి కనుర్చి వంతు చేస్తూంటారు ఆ టోయ్యి కొక
వైపు పోయ్యిరాయిగా మ్రాసునే ఉండుతారు అచెట్టు చల్లని నీడ ఎనుభవిస్తూ
దానిమొదలు మొదలు నేవదీయూ అశ్రయదాతకే యచారము దలపెట్టుతేగా
యిది; మరి ఇంతకుంటే నీడవార్యమూ ద్రోహమూ ఇంతేమున్నది; చెట్లన్నీ
ఈవిధంగా చేదొందుచూనే వున్నవి వగలురాము దిరువదొక్కమారు శీత్రలోక
మును వంకరించి యంతటితోనైనా ఎదలినారు ఆరవేయి యిట్లుచేయువ
దేశము నాలించినంతటనైనా కృయగమును విరియించినారు ఈ పృథ్వి
నంపంకాంధ ఇట్టియనది కనవడదే ఈ దురాగతాలను హాసేవారు వారిని నీరా
రించుచూనరే; పల్లెత్తుమాటనరే; ఆనును గానట్లు చూస్తూ ఆరకుంటారు
ఈయపదార్థం దుబ్బుబాసుభం మాయుపేకులకు మూలమేనా కాదు దోక
మంతా దాని కుమభవింధవలసినదే పల్లగా నీడల విస్తూవుంటే పచ్చని చెట్లు
జాడలెరింగి పోయివది పోతున్నవి పక్షులు ఉండాయా కావులేక అల్లాడు
లున్నవి ఆయాముతువులతో ఎవరి రింగుంగుల అంగారాలతో చక్రవర్తి
వాయ్యారా లొలికిస్తూ కనులవండువుగాడేయు నృత్యాలు చెవుల కింపొదవహాయి
హాయిగా చేయుగానాలు ఇక కనులవండు వినినంతపు ఎండకేళల వగుపులకాదు
లైన ఎల్లలు వగుపులు కలదాకుకాన తానులేకుండాపోయినది ఇంకా ఆలోచిస్తే
నాతావంశమూ చాలా మూలపోయినది ఆమూలాక ముతులనా లెగుడ
దిగుడుగా నైనవి దానిని బట్టి ఎర్దియూ క్రమము దివ్వనది అందుల్ల
నన్యములు చెల్లించియన్నవి ఈతీరున కంటికి చెవికి ఇంపులేక వ్యాధియానికి
ఉల్లాసం లేక వానల యెండిదుడుకుల వల్లనూ వంటుల ఫలింపకనూ జాబలు
సతుతున్నాము మరి పాపం వట్టికుడుపు ఉండంటే యిది కాదు; కర్మ
నాంతరమున కిదే మధుర్ కర్మ ఫలం వ్యక్తులనేగాక నంపం జాతి
దళం అన్నిటికీ పట్టి నొదిల్చిందట ఈ మాట లిక్కడ వరిగా ఆతుకుపి
యెట్లు వరికిన వాడికి వుండన్నాడు అది లోకానికి ఒట్టు కలవంటి
వుండైనది

ఆర్షకుటుంబము

కరకులూ¹ ఆయా స్వత్తులవారూ దోపిడీలైనా తమ తమ వసులలో
అప్పువచ్చి వారిని కట్టుకొని దండించడానికి వచ్చినవల్ల; ఆయా స్వత్తులు
వంగవడు దనే పాఠవిషయ సుత్తునకు దెచ్చు కృష్ణము లలాంటి వింపి
యిచ్చు) వట్టి కృష్ణపాఠము గింద్య మైవచ్చిచూ దలవలదె

పాపాత్మ సహకారములు

సాహర్ష సహకారములు వాలువారెడి వారి పాఠ డీవికము అది
సెవగమయ ము అగుపు మంద బయల్ల మొదలై పాపాత్మంగా వచ్చి
అయివంగలవిని నుంకి వి కొన్ని చిట్లా సామిదాయకములే అయితే
అక్రిస్తావ్యుంగల గురి లేక శోలేమ రగివంతి ఉపకర్త రీతిక దీ విన్న
పైదులు అరకల పొత్తు గల పేద్యం చేసికోవము జరిగే అయితే
అట్లు పంపి నుం దాకా రెకులపొత్తు నీ వంటివోవరి అక్కనానుదే
లూ విషయమును గెలుపునుం ఇంకా వసువుల పొంతక రికనో జబ్బు
వదుట వల్లనో యేరైలు కృష్ణమైనా వెనుకబడి అడుగు వదునులలో విత్తుటకు
చేను నందించు కోరికపోతే ఇరుగు పొరుగు రైతులుపేషించి చూస్తూ వందరు
చేను వీరు వదనీయరు తమరకు అరకలూ మనుష్యులూ తోడ్పడి అ
రైతు పొలం దున్ని విర్రనాలు వీర్తి యతని కప్పగిస్తారు

సామాజిక ఉత్సాహాలలో మారివారందరూ కడుముగట్టి తలకొక వని చేస్తే
అరు ఆందు ల్లనే చేపడి క్లిగించరా పెట్టలే అప్పునానుకి ఇంతేగాదు
అమంతో ఎ యింట్లో ఎ ప్రయోజనం (కార్యం) వచ్చినా అది ఊరందరికీ
నన్నట్లు అన్యవహరిస్తాండే అరు ఎవరింటి నేవదార్థ ముంటే అదితెచ్చి
ఆ కార్కాని కందించేవారు అందులకు ప్రతిఫలం అడుగరు పెరిటితో
నున్న భూగియలు పాలు పెరుగు విత్తళ్లు ఎండిళ్లకు తాటాకు పంటచెలకు
పంటపాత్రలు మొదలైనవి యివరింటి నేపుంటే అవల్లా తెచ్చి యిచ్చి
కార్యము నిర్వహించేవారు పొరువులున్న కార్యముల వట్ల వాటి మాట దలచె

1 కొడులుగిని అర్థకాత్మం

వారు కొడు అలా తలచుట కొని సహకరించక పోయిరిగాని అమర్యాదగా అనభ్యుక్తగా నింద్యంగా ఉండేవి కార్యాలలో నేనైనా లోట్లు పడే ఆ యగౌంప మూ కుటుంబితే కాక గ్రామానితే కలిగినట్లు తలచేవారు ఎన్ని అక్కల బాం అన్న ఆంటూ వరనరు గలిపి ఎదురుకొంటూ ఆస్థాయితకతో ఆ కార్యమన్నట్లు అందరూ తలాయిత వని నందిపుచ్చుకొని చేస్తూండేవారు ఆ కార్యం జరిగినట్లు దాదాపుగా రిందరికి ఆయింబి పెండుబే జుతీరున నూరంతా సహకరించుచువల్ల ఆ కుటుంబి కష్టే వ్యయ స్రీయావలందేకావు మరి సహకారం తి రేలాగుంది? ఎవరి ద్రవ్యం పోతే కాని ఉపసరాని కందరికీ అచ్చట్లు లేదూ ఇది యైచ్చిక సహకారం ఎవరికీ నొప్పి గలిగిం దను ఆంతటా అందరడూ సాయే అనందమే! ఎ యాడేవంపల్ల ఎకానం పల్ల చూపింటి సహకారిం అనందం సాధ్యమౌతుంది!

వ్యవహారి దక్షత

ఇది నరే మరీ తొలిక వ్యవహారి దక్షత కొడువ గాదు విత్త పెట్టవ హారాని ఎప్పవాండుకొనుటకు దానినంత ప్రాచురిక శ్లాగము సామాన్యంగా ఉండేది తిటి వారం వర్తనం చూడటం ప్రయాగ ముహూర్తములు చూడ టము ఎంటి వాటికి తగినంత జ్యోతిషజ్ఞాన ముండేది ఇల్లు కిప్పుటకు పాకలు పందిళ్ళ పెయటకు కాపులు కుంటలు చెట్టులు కాలువల పనులు నిర్మి వాండుటకు ఒరవలు తలవరాలు మల్లించుటకూ కావలసినంత బాస్తు విద్యా ఎరిదయ ముండేది ఇలాగే వైద్యం ధర్మశాస్త్రం నైతిక నూత్రాని శ్రోతం స్మార్తం వెరములు కొలగారపు లెక్కలు మొదలైన వ్యావహారిక గణితం ఘాటుతి (బీరం కొలవటం) పత్రవ్యవహారం (దస్తావేజులు రాయటం) నలుకుల దల పరిష్కార ముండేది ఎయే పనికి ఎయే ఎస్తు పురు కావలెనో యేదేది యెంతెంత కావలెనో వాటి వివరాల పరిష్కారం మనిషి పశువులు ఎ పని ఎంతెంత కాలములో ఎంతెంత యెయననో వాటి వివ రాల పరిష్కారం లిందుకు కాగల మూల్యం (మూలం) పరిష్కారం కలిగి యుండి యాయా పనుల కందరాలు చేయజ తి యుండేవారు ఈ సాధిధమిక

ఆర్థికుటుంబము

కానీ సామాన్యంగా వివరించుట వాదే నిర్వహించుచున్నది ఒకవేళ నేనైన తెలియక పోతే సంప్రదించుట కాపాటి తెలియనవా రా ముఖ్య దొడు కుదును సామాన్యము లేకుండా అట్టి వారి నుండి లభిస్తుంది జలాశయాలు పేటలు పంపిణీలు మొదలైన ప్రజాసౌకర్యముల నిర్వహణము నిర్వహించుట వరితప్రజల విశిష్టత అయిన భవమునా ఉన్నాడు కొందరు గుట్టలు కొందరు పొంగుతుంటే విషయాది విషయము గ్రహించుటలోనా పట్టికలు ముఖ్యముగా గుర్తించ వలయును యుండిరి ఈనాటి సాధన సంపద లేకున్నా ఆనాడు గుర్తించ వలె గనునదిని నడుల వాతవల గట్టుట కను వైన ప్రదేశాల విస్తరించిరి ఆ ప్రదేశాల ఎక్కడయూ నడుల బంధించి మహాజలాలయములనుండి యా వాటముల వెంట మెలికల నులపుటా కొందల నుండ పంపిణీయవల వలెనందిరి కొందల నుండి విశాలమైన గుహలను నిర్మించి వాటిలో శిలల గండరించి మనోహరములైన మూర్తుల దీర్చి దిద్దిరి వాటిలో తేలియాడెడి యముల నిర్మించిరి ఎయారామూ లేక అంకరమున నాగులాడే లింగమును ప్రతిష్ఠింపగలిగి ఎంగువట్టి గోడను నిర్మించిరి సీటిలో రాట్ల తేలియాడువ ప్లాకజలాలయము నిర్మించ వేర్చిరి త్రువన పట్టని లోనా స్తంభమును నిర్మించ వలయునైరి పంగీత స్తంభముల వ్యవస్థించెడి స్తంభముల వెయించిరి ఇట్టి వింతెన్నో యున్నాడొక నిర్మాణముల తేలి ఇట్టి వీరి వ్రాసిన ప్రజా సామాన్యములా

జానపదుడే మంత్రి

మంత్రివ్రష్టలైన యిమలెమి; బ్రహ్మవాదులేమి; మహాకవిరేఖ్యులెమి; అనన్యసామాన్యతలెమి; శిల్పకళలెమి; ముద్రాపటన వ్రష్టలెమి రాజకంఠ్ర ఎగ్గిణలు మంత్రిలెమి; అందరూ జానపదులే పీఠకైకాలెమి

1 ములుగు దగ్గర గల గామపు దేవాలయము గోళరమైన కిట్టి యిటుక బున్నది

2 పోతువాడ దేవాలయమున నిట్టియంతర్లింగ ముండేదట గణపి దండ యాత్రకు లోనుగాకముం దట్లుండెనట

అర్జునులందరూ

ఎరంగావనేగాని యే మహావ్యక్తి ఉద్భవించినా వాంఠా జననదల [పల్లెపట్టు లతో] బుట్టినవాడే అచట ఔరిగిర వాడే జనులు జనవదాలయందే యెక్కువగా నివసించెడివారు చట్టజ్ఞులు వల్లలే ఎఱియిగా నుండేవి మంత్రిగా జానవదులనే రియమించ ఎలెనట శ్రేణులు మొదలైన నంలు వల్లెలలో నుంఘాడేవి ఈ సంచాల నకుల కర్తవ్యలను పేర్కొనుటతో వ్యవహార దక్షత ప్రయోగ జ్ఞానము (ఆచారా జ్ఞానము) వీరి కుండవలెనని చెప్పబడినది జానవదుల ప్రజ్ఞాపరాక మీతిధ్వగ ప్రతిపంపబడెను

ఇట్లు ప్రతిష్ఠించబడిన ధర్మసంస్థలూ ధర్మమూ పురమగా నుష్టుగా సాగు చుండుటకు వక్రంప్రదాయాలనుకూడా వెలయించి కొత్త దాన యుచ్చుచు కంటే ఇది మరికే యొకరిచ్చియున్న దానమును పాలిండుట (భంగ పరచుకుండుట) పవిత్రముగా దలచుచుండిరి అందునల్ల ఎవరూ ఎదానము నకు ధర్మ సంస్థకూ హాని జేసేవారు కారు ఆచారగ నాని జేసే చాని నంపం నవాంచేడి కాదు వారిని దర్శప్రప్టులని ప్రశంసించి ప్రతి సుటింగి వారిలో నహాకరించేడి కాదు ఇందువల్ల ఆయదమ్మల వరవతి ప్రతిష్ఠ ఖంగవడేవి కాగా ఎన్నెన్ని యువద్రవాలు వచ్చినా రాజులు రాని రికాలు మారినా ధర్మసంస్థలు చెక్కు చెదరక జరుగులూనే వుండేవి ఈదాన చర్యాలతీరు పరిశీలిస్తే ఇవన్నీ ముఖ్యంగా ప్రజల యక్కరల కునయోగపడ నంస్థల స్థాపించి వాటిని నిర్వహించు చుండుట కోసమూ అట్టి వాటిని సదుప యించు వికీర్ణుల ప్రోత్సహించుటకోసమూ కనుప వవి అంశేకాని యీ దాన ధర్మాలతోనే వ్యక్తులను భోగభాగ్యాల దువి నురిగించుట కాదు పోయి యిల మేవుట కునుంచి వవిగా వాడెక్కడా చెప్పేడు మానవత్వ యేకాస్తా హాత వ్యక్తుల నాననే వారి శ్రావక కువకు వృద్ధులూ వికలాంగులూ కూడి నేటికీ ను చేయనేవలె ' అట్టి వారికి నూలు వదులుట మొదలగు వమయ మా నాడు అంగేగాడు ధర్మ (ప్రజా) కార్యంలో ప్రతివాడూ ఏదోతీరున నహాకరింద లె శరీర శక్తిను చేయువాడు కారీరక శక్తిను న్నాపకం

! కొ అర్థ-ప్రక-4! ' కొ అర్థ-ధర్మాస్తీయం

ఆర్షకుటుంబము

నానూ శ్రమచేయజాలనివారు భగవద్భక్తకంగాను ఈ లెండికి బాలని వారు వారి వారి దగ్గర నుండు నాయా పరికరముల నిప్పుట ద్వారాను సహకరింపబలెడు

ద రి ద్ర వా రా యు ణ సే వ

మరి యాచకుల మాట దేశంలో రకరకాల యాచకులుండేవారు నాటి పద్ధతులు నేరు నాడు వీరు లోక వికాస విసోదములకు సాధకము కేడి జాడకము ఈ దైరాగులూ యాచకులూ నేరు లోకగా దోచవచ్చు కాని వారా నాడు దేశమునకు జేసిన సేవ మరవ రావిడి తీరుతీరు పాటలతో ప్రశానీకమును రంజింపజేయుదుండునది నీలే విప్రవిసోదులు పశ్చిమంబెడి యక్షిణీ (గౌరీ)విద్యలు దొమ్మరులు ప్రదర్శించెడి సామగంటిలు (మొగ్గులు పగ్గముల పైన గడలపైన కడలుట మొదలైనవి) అద్భుతములు పాశ్చాత్యులు ప్రదర్శించెడి మెస్మరిజం నర్కనెల తివి తీపిపోపు వీరు సోమడు అనదగునా; అర్థ నంప్రదాయాలు నంస్కృతి-విజ్ఞానమును భావించు సమాజ వ్యాయ పుటముల నచ్చొల్పినవా లెవ్వరు; ఈ యాచకగణమే; వరియి గిరి గీతగా వైనా మూపోతుండా ముద్రింప గలిగిరి ఊరూర వాడ వాడ గడవ గడవ శ్రోతుకూ పాటలూ వదలూ భక్తిగీతాలూ శబ్దాలూ మొదలైన వాటికో చెవినిల్ల గట్టకొని భర్తృమను దానిదుండిరి సమాజమును దర్శింప రుణం రావిందిరి వారు ఈ ప్రవారమునకు గావలసిన సాధనాల జూడండి అవి ఎలాడంబరిమైనవి కారు చోక వారే నిర్మించు కోసేవారు గూడ తంజూర ఎకాం చిరుతలు తాళాలు గజ్జలు మొదలైనవి

హైందవుల విశ్వాసములకవరోధములు కలగినకాలమున్ను ఆకాలమున హైందవులు రమ యాచారముల ననుసరించుదు యుక్తరముగా నుండేది దేశ వ్యాజులుసేయుట భజనలు సేయుట మొదలైన మతకాన్యములను స్వేచ్ఛగా జరుపుకొనుటకు వీలుగా నుండేది ఆనమయాననే కవీరు కుకారాం రామదాసు (నమర్థరామదాసు) మీరాజాయి బ్రహ్మాంగారు మొదలైన మహాభాగవతులు తత్త్వసేత్తలు ఆవిర్భవించిరి భక్తిమార్గముల పసిదీపంప జేసిరి కాని వారి

అర్చకులుంబుము

యీ సంవత్సరము దేశమున మూలములకు గొనిపోయి 1910వ సంవత్సరమున
 బెనరు, అహ్మదాబాద్, బాధ్యతను కలిగి బాధ్యతను బాధ్యత విధియించి నిర్వహించిన
 వారు అది ప్రవేశపెట్టిన గావచ్చు. అప్పటి వర్షపులలో సీతారామయ్యను
 పూనుట సాధనమే. ఆ సూత్రాగ్రామముల శిక్షణను నీయవలయును. అందుకు
 మోగించి వినుగు విరామయ్య లెక అదేసరి వర్షాము చేయుచుండేడు.
 అది క్రమంగా వారికి వృత్తియై పోయినది. ప్రజలలో నా దొక చైతన్యం
 వనకత్తుల బ్రతికించిన గౌరవము. ఇతరము పీరిదే అది చిరస్మరణీయం
 ఇందుకు భారతదేశ పీరికి కృతజ్ఞతాబద్ధము గావలసినదే.

దర్శనము హామీ పదవి

దర్శనము నిషయమున దేశము నొకటిగా మైత్రీ సమరసమునకు
 సంకల్పము పెట్టి తీర్పు ప్రదానము ప్రయోగము చేయుచునే యుండిరి.
 అప్రచార మనంతముగా సాగుచుండెడిది. అరాచకమున నాటక
 ప్రదర్శనలు మొదలై వాటిని కొన్నిటిని జూరిన యాచకుల విషయ మున్నది.
 విన్నాడుగా మ రిది చూడండి అకౌతుడు వెళ్ళుట దర్శనమున దర్శనమునకు
 ఆయన మనమే దర్శనమునకును దర్శనమునకును రావలసిన సమయము
 దల చూపెను. దర్శనమునకును దర్శనమునకును రావలసిన సమయము
 రావలసిన సమయమునకు దర్శనమునకును దర్శనమునకును రావలసిన సమయము
 నిర్వహించుచు వారు వారి యాలన సమయంలో దర్శనమునకును సాగుచుండెడిది.
 దర్శనమునకును దర్శనమునకును దర్శనమునకును దర్శనమునకును దర్శనమునకును
 చేయుట వీరివిధము వాటి వివరములు అకౌతుడు దర్శనమునకును తెలుపు
 తున్నవి. ఈ దర్శనములు ప్రజలకు సదా ఆగమముగా రి న్నట్టి పథములందు
 మెదలెను. ఇందుకునే యాయన ఈ దర్శనమునకును దేశము నాలుగు దెరువుల
 నాటింది. మహాప్రసాద ప్రజోధము లొనర్చెను.

ఆక్షరములను

అపరిగ్రహ ధర్మము

త్యాగము వింకా ప్రళయం యుష్టినింప జేసి గదా తేర-
 కప్పు లభిస్తూండు లోకింతో ఒకవంప పొయివదేవా దేవ దుంటాదా? దే-
 మంతా నోమరులతో నిందిపోది అని యనుకోకండి ఆ అయం లేదు అటు
 త్యాగధర్మముతో దానింను త్యాగోజ్జ్వలులు తేస్తునే దానికి పడికట్టు నిమి
 ప్రతిగృహీతలను అపరిగ్రహ ధర్మమే అగింబరి ఈ ధర్మముతో
 వారి నుద్దోదిం ప్రోత్సహించి ఆ యపరిగ్రహం ప్రతిష్ఠింపె లిం
 పెరినవ ప్రలం ఒకటి యాల్చి దీరింబరి పేకిన సన్యాసు అల్ప
 గౌరవం రాదన్నారు తాను యీంకొ ఖండచే నడు తా నడుగకున్నా
 రెవరైనా దె దైనా ఇస్తే దాని దా రదట అనకు తెలియకుండా దనియింట
 రెవరైనా యెదైనా అంట పోయి దానిని కింకోరాదట ఇట్టి యపరిగ్రహ
 ప్రతిని గూర్చి మొక రు భా తనందున్నది పెందవ అనులం ము చూడండి
 ఈ ధర్మం అరిచివందు పెల్లనే కేడు అత్తా నం గలవారు తామెంత కష్ట
 కలిగిపోయినా కాకరిని యే గది దేవా యవి యడుగకు ఒక రేస్తే
 ఉచితంగా ఈయబోయినా తీసుకోరు అది తమ నవమానిండుటానూ భావి
 ప్పారు తమ ఎల్లరి రెవరైనా ఆదివస్తులనో బురాయివో యిరుగువోయినా
 వారొప్పుకోరు అలా లింకోకుడిచిన తమ ఎల్లరికు దోస్తారు అరికేర్తై
 ఇప్పుడోలే తీసుకోక బాగుపడతారు ఇది కంపన్నుల రీతి హిత్రమే కాని
 నిష్పన్నులం పప్పున్నున్న వారు ఈ రీతి వారున్నారు దేవుడు మాకు తెక్క-
 రిద్దాడు మా ప్రబలుకు సేము స్రుతుకతాము తెండి రీతి పో క నారా
 యణ మూర్తే నారు పోస్తారు ఒకరి ముఖా పోము అని అనిరు పేదలు
 ఎదులు చెవలారు

అపాత్రదాన నిరాసము

ఇదిట్లుండగా ఈ త్యాగధర్మమీ నిరసదికంగా లేదు దానికి తీరుతెన్ను
 బాన్నది హద్దులు ఆకలా ఉన్నవి వీనిని గూర్చి భాంత ప్రపంచమిది

అల్పకుటుంబము

ఇట్లున్న నానము పోయిన

కప్పుగ నొరు వేదకుండు నది యనియును

పచ్చిప యాకాథల పుడ

పచ్చిప చేయునది సర్వభూత పీఠిన్ (అది అ ౩-వ 244)

అంటే పాత్రలైత యాకులకే దానమియ దగునని విదక్షిలెని దాన
ధర్మాని నైననారే నది అన్నారు ఉపదేశకరములూ అని అన్నారు దాన
మిచ్చుటలో దాత యాలోచించ వలసినవి చాలా ఉన్నవి మునుముందు
గ్రహీత యొక్క కలము చిరిత్ర గమనించలెను అపైన నీదాతను చే
నాన పది గురువులు; అలోక సన్మఖామేలాంటిది; ఈదానమును ప
దలోక కోసము ఉపయోగిస్తాదా; మరేదైన అత్యంతమునకు ఈ సేవలో
తీసుకొ యాచక్షుర్యమునకు పుయోస్తాదా; ఇంకేదైన పంపన యున్నది;
గ్రహీత స్వయ్యి పూర్వకం నే దీనిని కోరుతున్నా; ఇతరుల పేర్ల నున్న
ఉన్నా; ప్రలోభములతో వ్రతాధములతో పాల్పడక యెప్పు సక్రియనేం
బుద్ధి యగునా; ఈదాన మున్నే దాని ఎంతాను మేనగుండునది; తనకుకాని
యితరులకుని లోకంకుకాని మేరైనా యుపకరింపమ లెప్పనెట్లుందా; ఇం
కుంటే పెన్నెన్నో యోగించి నిత్యయజ్ఞులతో దర్శింబుతో నిర్ణయించు
దానిం చెయవలెనది అది మూర్ఖమదాన అలాక అయోగ్యులకుకాని యత్నా
దాని సంహారు సంస్థలకు గానీ యిచ్చే దానాలను అపాత్ర దానాలన్నాయ
రిలాగే దాత సొన్నెకా భావంతో దానము చెరువలె అలాకా రాజన-రామ
భావంతో దానం చేస్తే అది అని తగ్గిదానమే అన్నరు రాజకీయ వదలకనా
కంపెనీలు దనికులా ఇట్లున్న విరాళాలూ అపాత్రలాగే లభిస్తాయేనా;
అలా విరాళ లిచ్చ వారిలో వారిని పుచ్చుకున్నవారు నిర్భయంగా మెగమూటం
లెకుండు ఎక్కువరించ లేరు అందులై వారి చిన్నోకీకర భం; పదం
అమెగమూటమేలు లే దంటారా; అలాక తీరు దోహ మూటండేమా; అ
లా ఉందినియండి ఈ విరాళాలు దుబాగా వ్యయమడుచిని వీటివల్ల ఎ
మదశాగించ దేదీ కదు ఏ పృథునాత్మికమైన శిర్యము కా ఎంతోవం
అయ్యముగాని సాదించబడదు అంజేదు వివేకవని కెన్నె కల్గము అది

అట్లు ముదిమము

నేడు బహుంగ రహస్యము ఈ విరాళము దురాదా మును పోత్రవాన్త ని
అపాత్ర బానలను మన హృదయ గర్హించి ఈ లపాత్ర బానలు ఆ రుప
యోగవది దాతకో వదులకో లోకనకో ముప్పుదె న్నవి గావచ్చు

పీనిని వివేచించ చూస్తే త్యాగ తీరేలాంటిది- తోస్తుంది; త్యాగాలు
దానధర్మాలు స్వార్థక క్రియోపాసనా కుద్దెరిపబడినెదు సాహసీ రాక్షసుల
గానమేనని వృష్టం తోస్తుంది

ప్రజాస్వామ్యము వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యము

మన కిట్టి యుద్ధమైన డానిప్పున ఎక్కడను గలనదే
ఈ వందర్బమున మనము ముందు నొక పలుకులు గలుగించును
అప్పుడు దాని విషయ తెలియును మన నమూనా కీ కులంబము మాలము
పొచ్చుకుల నమూనానో వ్యక్తి మూలము వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యము అనుచు
లకు వారు పోయియున్న ఇప్పుటి యుద్ధ నిర్వహణపరమునో ప్రవర్తన
కు ఇట్లు వస్తే వ్యవహారంబు ఎలాగునా; ఆ వ్యవహారంబు వోలం
చిగానై నమూనా నికలమై పోతున్న కను పొల్తు పుష్కలంబు
క్రమంలో నడిపేయదుకు ఒక సంఖ్య లననరము అందుకు వారు వ్యక్తి-
ప్రతినిధిగా న్నవను (ప్రతిపత్కమను) న్నరుదు న్నరుదు పుష్కలంబు మును
వ్యవహారంబు అధికారము ఆ స్థేయ (ప్రతిపత్కం)కు అవగించారు వ్యక్తి-
త్వపులంబును వ్యక్తి నాకులను మునిపొంది ప్రకటించు కి ఎక కమా
జు అవసరం నన్నిటి మోగింపాలనూ కాంతిదీప్తిలనూ ఆలిం
పాలించి ఎలల వాచకత్వ (ప్రతిపత్కం)పై బలనది

మరి ఇటీవల నమూనాతోగ (communist State) పో త్యాలు
లనగవి ఎంబదంకా న మూలముదెనే మాత్రంతో వ్యవహార ప్రవాదాలు
అన్ని నీరు వి క్రిగాక నమూనామనే గ్రామముల ఎన్నిక కాక అక్క

ప్రభుత్వానిదే స్రావిర్యము పహజము పరాపరిగా పృథుహరించడు అంతే కాదు ఈ ప్రపంచం నియంతృత్వం గలది శక్తి స్వాతంత్ర్యము మారే చేదు పనిస్వామిక దేశాలలో శక్తి స్వాతంత్ర్యము గౌరవించబడినది

[illegible]

మరి మనకా యెప్రాంతాని కెప్రాంతం ఎనిమిది కానిమి ఎనిమిది
కాడియ చివర కే కుమింబాని కాకునింబం ఎక్కడిక్కడ స్వకంత్రితంగా
స్వేద్యగా జీవిస్తూ ఉండేవి వ్యక్తులను ధర్మవరాయలుగా విధి నిర్మాణ
కులుగా శక్తిని గలరు దుండే వ్యక్తుల ప్రవర్తన నెక్కడి కళ్ళ ది నొకంబ
గుప్పె చూచుండేవి అదుపుల యాదంబిలా లుండేవి అప్పు ధర్మబలమే
వ్యవస్థా చక్రవర్తిచేడి సంస్థలు ప్రజలకు చాలావనినాతంగా నుండేవి
మరి వ్యక్తులు తమతమ సుఖములందు వారితో తరముగా చెప్పుకొనుటకు
కూడయియు బొందుటకు అందుబాటుగా నుండేవి అందులోనూ కుమింబం

ఆర క్షుర్రురబము

సంస్థ రక్షణంబును గలది మరింత నన్నిహితమునూ నహంబుగా అది దానిసభ్యులయందు ప్రేమ ఖోవాము సానుభూతి గలదిగా ఉంటుంది అవ్యక్తులూ దానియందు దాదరానిమానములు శ్రద్ధానక్తులు గరిగియుంటారు కనుక వారిజీవితాలు నహంబుననన్వయముతో నహంబు నహంబులయితో నరళంగా కాంతంగా సాగుతూ ఉండేది మనసంస్థ లిట్లు విశేంద్రీకరించబడి యుండేది పెటి కివి ప్రేచ్ఛాస్వాతంత్ర్యాల కనుబొమ్మ ఎన్నడూ నహంబు రిండుతుంటూ నహంబు కనుబొమ్మ వ్యక్తిహితము నమన్వయించు ప్రవర్తితూ ఉండేది ఉదయంబు 10.10 గ్రామం దేవాల శ్రేయస్సుకు భంగం కావంతవరకు వ్యక్తి ప్రేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాల ద్వారా వ్యక్తి గ్రామము శ్రేయస్సు ఆర్థికసంబంధం భంగం కావంతవరకు వ్యక్తి కనుబొమ్మ నమన్వయించు గ్రామం దేవాల కదివారమున్నది

వారి ప్రేట్ (ప్రభుత్వం)కు వల్లనూటాన్ని వాద్యంబు లున్నవాయెం వారి పరిధి కూడా అతివారము అందుబాటుగానడా దాని ఎర్రనగరింబుగాన మితిమీరి యదిబాంబు వారు ప్రయోగిస్తూండటం రింబున్నది అందువల్ల ప్రజలు ప్రభుత్వంకూడ తీరని నమన్వయంతో నరమనమాతుంటవి నమన్వయంతో అతీరు చాలా తక్కువ కుటుంబంబెందలు ప్రాసమలదాకగల సంస్థలై తమ తమ యక్ష్మరలను కామే ఎమకూర్చుకొనేవి తమరిను గాంతి భద్రతలనూ చాలావరకు కామే నెలకొల్పకొనేవి విశేంద్ర యాద్యతలను చాలావరకు కుటుంబాలే నిర్వహించేవి గురుకులాలు బాధ్యవిద్యారంబులతీరు చూపనే చూప తిని ప్రభుత్వం ప్రభుత్వం జోక్యం లేకుండా అవి ఎక్కడవారింబటం గమనించితిగా : గ్రామాలలో నేదో యొ పరిమితును లేదా కళను విద్యను ప్రభుత్వపుజోక్యం లేకుండానే స్వతంత్రంగా నిర్వహించబడుతుండేవి అపరిమితు గ్రామయదానం కూడ కుటుంబసంస్థ గ్రామసంస్థలై నిర్వహించెవి మనకూ ప్రభుత్వాలన్నవి కాని ప్రజలనిత్యజీవితవ్యవహారాలలో ప్రభుత్వపు జోక్యం లేదు ప్రభుత్వాధికారాలు చాలా పరిమితం న్యాయదానం విషయంలో రాజుకు విన్నవించు కోవటం చాలా అరుదు ఎన్నె నా ప్రతోనయోగ కార్యాలకు రాజులు దానాలు చేసినారంటే అదిప్రభుత్వ పక్షం కాదు గృహస్థు గానే నావిష్క

వృద్ధీవృత్తిః అన్న ప్రవాదమున్న మాట నిజమే దానిని పురుషురైందుకొని దరిత్ర గదయితలు కొందరు మనరాజులు నిరంకుశాధికారులంటున్నారని రాజుల మొప్పుకోవం ఎవరో వంటివి లట్టి అన్యాయం దాని కతికించి పుంటాడు ఇంకా విష్ణు యను మాటకు నిజమైన అన్యాయం వారు విన్నవించి కాల క్రమాన దానికి రూఢమైన అన్యాయమును బట్టి వారు ప్రాకుటాదీరి విష్ణు వంటే శంఖ దక్షి గదా బక్రధారి చతుర్ముఖుడు సీతాంబరధారి యరాజులలో వర్ణింపబడిన దేవుడు పీఠేణాపం దానిబట్టి విష్ణువే రాజు అంటే యీలోకంలో రాజుకంటే దేవుడు పేరేలేదు అన్న అన్యాయం కుదురు కార్మికి అన్యాయమే చరిత్రకారుల కట్టియిపోహ కల్పించింది అయితే దానియన్యాయమేమిటి? విష్ణువు=రక్షకుడు అని నిజమైన అన్యాయము కాగా అవిష్ణు=రక్షకుడుకాని వారు దేశమును ప్రజను రక్షింపజాలరు (శక్తిలేనివాడు) వృద్ధివృత్తిః=భూవృత్తి (రాజు) ను కాదు అంటే రక్షింపజాలనివాడు రాజుగా నుండ నర్హుడు కాదు అనే అన్యాయము నాకుతోస్తుం దీనిలో రాజు నిరంకురుడనే దెక్కయిందీ? ఇంకా రాజ్యాధిపతి దెయ్యక అది కనమేలు చూడుకోవటం కాదు రాచరికం ప్రజలకు మెలు నమకూర్చుటలే నాకృత్యాయంప్రాయం రాజు ప్రజానాంశ వాతం వాతం అన్నాడు విష్ణునమ్మరు రాజుకు ధర్మమును న్యూనించే కాననలను చట్టాలను చేసే అధికారంలేదు ధర్మము ననువరించ పాలించవలసిన వాడే ధర్మాన్ని అతిక్రమిస్తే రాజును మన్నించరు ప్రజల ఆయననూ ధర్మత్రువునిగానే పరిగణిస్తారు పదవ్యుతుపి చేస్తారు అలా ధర్మ త్రిపురై న రాజులను పదవ్యుతుల జేయుచు పునయితిపోవములు చేర్చొన్నవి

మరొకమాట—అధికారికంగా ఆశించటం అధికారికంగా అర్జించటం అధికారికంగా ఖోగాల ననుబంధటం వారిధ్యేయాలు వీటికొకయంతున్నదా? అనుభవించిన కొద్దీ యింకా యింకా కావలసినగాని చాలునే మామే యుండదు దీనికి కళ్ళేరు శగిలించి యదుపులో నావతి పోతే ననేకమైన అప వారాలూ పదువ్యలూ అళాంతి నొడవిస్తవి సామ్రాజ్యాబావలనరాజ్యాలస్థావ నకూ పరజాతుల నదమి వారిపై పెత్తనము నెరవబూనుటకూ అధికారముల యారాటమునకూ మూలము వీటిప్రభావమే సామ్రాజ్యవాదాలపల్ల రాజు వాదాలను సమాజభోగ్యదేశాలు నిరసస్తూ ప్రకటిస్తుండటం నిజమే! అయితే దానిలో

ఆర్థకుటుంబము

చిత్తశుద్ధి యేషాటి? ఆ రాజ్యాలకూ ఈ మనస్తత్వం వనలవననే తోస్తుంది వారి ప్రకటనలు ప్రచారసాధనములె నవ్వన్లుంది చిత్తశుద్ధికి ప్రమాణములు ఘటలుగావు చేపలు వీరి రాజ్యాలలోనూ పరజాతుల దేగాంతర్వాగాలు? నున్నవి అది చాలనట్లు పొరుగువారి నదీనుపెట్టమన్నారే టిబెట్ జెకోస్టా వికియాలపైన వీరు జరిపిన యాక్రిమణలు ఆరాధారముల నేమనవలె? సామ్రాజ్యకత్తవృత్తి రూపాంతరములు గానా?

మనవారో యీ అధికారాల అన్యమును చక్కగా గుర్తించిరి అత్యాళను శృష్ట యెన్నరు ఈ లోకపు బెడదలన్నిటికీ తృప్తిమూల మన్నారు దారిగి గర్తించిరి యథాలాభసంయ్య(ప్రాప్తంబనదానితో తృప్తి నొందుట) మనవారి న్యభావం అవలంబలు అట్టన అధికారాలు తోగొలు మొదలై న వాటన్నిటా మితముగా వ్యవహరించుట మనవారిధ్యేయం అంటే మధ్యహ్యము ఆహారం విహారం వ్యవహారం నిద్ర మెరుగునలలో రగుమాత్రంగా మెరుగు వారికి దుఃఖాలను బాపు యోగం అనిపించని గీతాప్రవచనం¹ అల్ప సంవద అల్పవ్యయము గలగి యుండుట మే లని ని వ్వచించినారు దర్మఅశోకుడు?

పాశ్చాత్యుల యీ అధికారాల ఇంకా ప్రమాదాలున్నవి ఈ విషయ మున గురుదేవులు రవీంద్రనాథకవిచంద్రునిమాట లివి వారు బాధ్యతల నిర్వహించుటలో ప్రాలు మాలినా విషయాలలో ప్రభుత్వం భంగపడినా ఆ విషయ నమాశానికంతా తగులుతుంది నమాజి మంతా తికమకపడి కుత కుతలాడతుంది దానిన్వయంనిర్ణయం క్రి దెబ్బతింటుంది ఎక్కడో యేవక్క డంలోనో పున్న యొకనొక ప్రశుక్తి కురికిలపడితేనూ ప్రశ్నగిల్లితేనూ ఆదెబ్బ యీ మూలమంది యామూలదాక వడుగుచేకల దేశమంతకూ తగులుతుంది

1 యుక్తాహార విహారిన్య యుక్తదేష్టన్య తర్కము

యుక్త స్వప్నానవశోధన్య యోగో భవతి సుఃఖః

అ-క-శ్లో-17

2 ఆగరియతా అవభాంధతా సాధు -కాల్పీ శివ కావనం

మన పూర్వుల కాశంబాలు తికమకబానేవు మన వారి యత్కుడమము
 పృథుత్వాల్లో సాతుకొనేడు జానపద సంస్కలపై నాధారపడినది అని
 విశేషి కృతములు వ్యతంత్రములు అందువల్ల పృథుత్వ మలంకరిం
 చుంపా విప్లవాలలో చేతులు మారినా వాటి బాధ గ్రామనీమలకు అగిరేడి బాధ
 ప్రజలెందాక ధర్మం దిప్పకుండురొ యెందాక నీతికి నిలం యుండురో అందాక
 మన నమాజమునకు ముప్పు లేకుండెను ప్రజలలో పశుత్వము పాకినప్పుడే
 మన నమాజమునకు ముప్పుము దేది మన కుమంబ నంధ్ర తీరు తీయములు
 ఎవరించితిని దోషుల కుగటులలోనూ వ్యాధుదానములోనూ ఆవేశ నిర్దు
 ష్టంగానూ నిష్పాక్షికంగానూ వ్యవహరించేనో గమనించితి గదా.

కాంతి వద్యతలను నాడు మురిముందుగా కుమంబ నంధ్రత నెల
 కొన్నేని ఈనాడు పోలయలు మేల్కొన్నట్లు నిర్భయాస్తున్న దానికంటే ఎది
 పేదగా నుండేది మెరుపు పొలుపుతో సమానంగా నుండేది

గ్రామ పునరుద్ధరణము

మన వ్యతంత్ర భాగత ప్రయత్న మవకరించు ఎదవ మరల గ్రామ
 సమల యోగ కేసుము లాలోచింపబడు తున్నది గ్రామ పంచాయతుల
 పూర్వదర్శిస్తున్నారు కాని యీ యుండవలసినంత యుత్సాహోత్తేజములతో
 లేవు ఒకతీరు ద్వంద్వ పాలనతో నున్నది వ్యవసాయమంతా ఉద్యోగ
 బృందమే వరువుతూ ఉన్నది ఉద్యోగుల సంఖ్య ఎరిమిరి యున్నది ఇది ఆదా
 యనునకు మించిన వ్యయమనక తప్పదు ఈ ఉద్యోగుల జీతబత్తెములకే
 నాల దనం వ్యయ మౌతున్నది జరుగుతున్న పనికంటే వీరివేతనాలకే వ్యయ
 మైపోతున్నది వీరివేతనాల కిస్తున్న ధనమును గ్రామాల యవనరాలకు విని
 యోగిస్తే యెంతో పని జరిగేది అంతేకాదు ఇంతింత పెద్దవేతనాల యుద్యో
 గులు పంచాయతుల కవనరం కాదు ఈ పరిస్థితులు మారవలెను

అట్లవిమోచి పంచాయతుల వ్యూహ వికాసంతో మరిల పూర్వపు దశ నంద
 ఎలై కంటే యెంతో సంస్కరింపబడవలెను నైతిక బలమైనా లేని సమాజము

అల్పకుమంబము

నలుగు దొంగలతో చేతు నైతిక బలాపకు మూర్ఖవత్వం ప్రాతిపదిక సమాజమున
ముఖాంతయం శత్రుత్వ సుఖం కుదురు కొనుటకు కెవలం నైతిక ప్రమా
ణాలు మోసవత్వమే చాలవు ఇంకా ముందుకు పోవడే దానికి ధర్మబలం
మోపకం ఆత్మపూజమైన బుద్ధి ఉండిపోని యది ప్రసరించదు

ఇక బాహ్యసంస్కృతి లోని ఉంటారా? శూన్యం పంచాయతీ
కలబందాబాగా నున్న ప్రాంతం (వృత్తు సంఘాలు) వివిధ ప్రాంతాల మిశ్రమ
సంఘాలు కూడ నొకరుద్దరించ బడవలెను ఆయా వృత్తుల వారి యొగ జేమా
లకూ వివిధ వృత్తులవారి అధ్యక్షులూ సమావేశము సమోచ్ఛిల సమగ్రత్యుక్తు
ఉపకృత్యమి ప్రామాణ్యో వివిధ వృత్తులవారి వద్ద కలిగే వివాదాలను యిది
ప్రాంతాలవారి జోక్యం లెకుందా నే వారాయూరి ప్రాంతాలు—వూరే అనుబ
ంధములే అయినా పంచాయతీ సంప్రదించులతో పరిష్కరింపబడు పేరు ప్రావ
ణ్యం కలిగి యున్నది

ప్రాముఖ్యతం గలదిగా నిర్మాణోన్ముఖంగా సాగవలెనంటే రాజకీయ
వివాదాలతో ప్రామాణ్యమంతం కలుషితం కాగూడదు రాజకీయ ఎడ్యంజా
లకూ గ్రామీణుల జీవితానికి ముడిపెట్టేందు పొరుగు ధర్మవిముఖులగునట్లు కనీసం
కాననాలు రాజ్యాంగం వల్లనేనా విముఖులగునట్లు జోగింపరాదు రాజకీయాల
పేరుతో గ్రామీణులలో నెవరికీ వరసర వైమరస్యాలను కల్పించరాదు రాజ
యూ పేరుతో రెచ్చగొట్టరాదు ఎన్నికలలో కీర్తి వదిలితీసి పొల్లవడరాదు
ఓంధ్రకు ప్రబోధాలు కల్పించరాదు వారి ఓటు మాకు ను వారు నిరభ్యంతరం
స్వేచ్ఛా ఉపయోగిండు శ్లాంధవలెను అంతేకాదు ఈనాడ సంఘము
నావరించి యన్న అధికార వ్యామోహము అత్యాచారాలు లభించర జీవితము
అతివ్యయం భోగాల ఎపావ శూన్యంగా మారవలెను నైతిక శక్తి లేనిదేయ
నర్థించవు నీతి నిజాయితీ లేనివారిని వర్జితులు విక్రయించరు ఎందుకు వి
నందవలె? పంచాయతీలు శూన్య స్వారిపాలన సమకవించుటకు నేడు పెద్ద
యవరోధముగా నున్నది ఇట్లేనీతి విరుద్ధంగా కలకాశవలెనన్న మన
పురాతన ధర్మం పునరుత్థేతరం కావలెను

అల్లభట్లంబయ్య

కుటుంబ దర్మరాజ్యము

మన షూన్యల ఎన్నెన్నమునకూ దర్మమే మూలం ఈ దర్మంబులు మొంత లోతుగా మన సమాజమున నాటుకొన్నవో యనేక నందర్మములలో చూపింపి ఈ దర్మమే యనేక ఆపదలనుండి మన సమాజము నుద్ధరించుచు దేశమెన్నెన్నో యెండిడుడకులు పడ్డా విధర్మల తాకిడు లెన్నెన్ని తిన్నా దవ దృవాలూ ఉత్పాతాలూ ఎన్ని దాపురించనా యాతళ్ల కన్నటికీ తిట్టకొని నిలిచి నది సమాజములో నేటికీ కొన రూ తిత్తోనైనా మనుకు మనుకు లాడు తూకే యున్నది అట్టి యీ ధర్మమునకు వరల ప్రాణప్రతిష్ఠ గొప్పవలెను భారతీయుడన్న పరివాదూ అర్హత కలిగియున్నాడను చీనిని మురమునా న్నాంబుడు తిత్తునునలె దృది సంకల్పముతో పరివారము వింపవలెను ఈ దర్మ సంకల్పమును దేవుని నాలుగు మూలలూ వ్యాపంప జేయుటకు సాధక సంపద సమకూర్చు లెను గ్రామాలలో నిత్యము దర్మపు ప్రాశస్త్యమును వెలుపు కథలు చెప్పుట పురాణములు చెప్పుట గోష్ఠులు సాగించుట మొదలగు నవి చేయవలెను దేవాలయములో నిత్యమూ దర్మ ప్రబోధములు చేయించ వలెను దర్మము నుద్బోధించెడి మహా పురుషులను దేవాలయాలు పత్రాలు వ్యాస వ్రాసాలు పాదశాలలు మొదలైన వాటి గోడల మీద చిత్రించవలెను అట్టి వాక్యాలను లాపలక ములపై వ్రాయించి భావా కూడలిలో నాటింపదగును పాఠశాలలలో నిత్యమూ విద్యార్థుల కీవిషయమును బోధింపదగును ఈదర్మ వ్యాప్తి ప్రచారము చేయుక్క మతమునకు నెందిరవి కావు దర్మప్రచారన ఎన్నిమతముల వారికి ఆహాదమే పుతాలవారి తిత్తర గుషయాలలో నెన్ని భావ వేదాలున్నా వల్యం దర్మం జ్ఞానం లక్కరలే దనునాయుండరు కనుక దర్మమును మురిల మువోన్నత పీఠమున ప్రతిష్ఠింపవలెనలెను నేడిది మన ప్రధానమైన జాతియ సమస్య

కుటుంబపు స్వరూప వ్యభాసములను మీరు చక్కగా గమనించి యుండురు ఇత నావని తీరినది చివరిమూల యిది వివరించి కుటుంబ మొక చిన్న

అర్జుకుటుంబము

(వజ్రస్వాతి రాజ్యమని చెప్పిరి) అతరు కొంత వివరింపితిని ఇప్పుడో
వరుగు పెకల భర్తమయ్యకొని యున్న దీనిని కుట్రించి భర్త రాజ్య మంటాను
పెరివవు

అభయం మిత్రాదభయ మమిత్రాదౌ.

అభయం శ్లాఢాదభయం శ్లోచయః

అభయం నక్షత్ర సభయం నివాహః

వస్తుం ఆరాధన ముక్తి ధమ్

మాట మిత్రుల పల్ల భయం చెకుంటాకా! కిచ్చిపుల పల్ల భయం బుగ
కుండు గాక తెలియక వాని పల్ల భయం చెకుంటాకా! ఎదుట నున్న వానివల్ల
భయం లేకుండు గాక! ఎదుట భయం చెకుంటాకా రాత్రి భయం లేకుండు.
కాక! అన్ని దిక్కులూ హాట ముద్రలగు కాక!

నర్వే అపస్త సుఖిః

నర్వేవస్త సుఖియా

నర్వే భద్రాణి పశ్యంత

మా కళిం దు ధృవేత్

అందరూ ముందుగా ! అందరును అలోగ్య మనుభవించుదు గాక! అంట
రికూ కుచ మగు కాక ఎవరికి దుఃఖము తెలియదు కాక!

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః

(శ్లోక శ్లోక)

ఉ ప యు క్త ర చ న లు

1

- 1 అథర్వవేదము
- 2 శుకావశ్యోపనిషత్తు
- 3 ఋగ్వేదము
- 4 కరోపనిషత్తు
- 5 కామండకము
- 6 కౌటిల్యార్థశాస్త్రము
- 7 గౌతమ గృహ్య సూత్రాలు
- 8 గౌతమ ధర్మ సూత్రాలు
- 9 ఛాందోగ్యోపనిషత్తు
- 10 తైత్తిరీయోపనిషత్తు
- 11 ఛిన్నపదము
- 12 నారద ధర్మ సూత్రాలు
- 13 నారదస్మృతి
- 14 పతంజలి యోగ సూత్రాలు
- 15 బృహదారణ్యకము
- 16 భగవద్గీత
- 17 మత్స్య పురాణము
- 18 మనుస్మృతి
- 19 మహాభగ్గ
- 20 ముండకోపనిషత్తు
- 21 మేఘ సందేశము
- 22 అలిక నిస్తరము
- 23 వాత్సాయన కామసూత్రాలు
- 24 వాయు పురాణము
- 25 వృద్ధహనువు

ఆగ్రకుటుంబము

- 26 వ్యాస ఖాదకము
- 27 శ్వేతాశ్వకరూపవిష్ణు
- 28 సంధ్యావందనము
- 29 హరికవంశాశ

II

- 1 ఆరిఎందుల కర్మయోగ దర్శనము
- 2 అశోకవృక్షుని శిఖాశాపనాలు
- 3 కన్కణ్ణి రికార్డులు (1910 1912)
- 4 కాశీవందనము
- 5 గుంటూరు జిల్లా గుంటూరు తాలూకా—
సుత్కాంతరంలో దొరికిన కావనం
- 6 ఆవృషమంత్రి చాడువర్య
- 7 జాతక కథలు
- 8 డాక్టర్ ఫ్రెడరిక్ రోజ్ నమర్చించిన విదేశాంగ
కార్యాలయపు నివేదిక
- 9 మహమ్మదీయ మహాయుగము
- 10 మొగ్గ ప్తనీను వర్ణనలు
- 11 శ్రీమదాంధ్ర మహాభారతము

III

- 1 త్యాగభు మి-వాండీ సంపత్తి 1928—శ్రీదయానంద
శ్రీకృష్ణ పీ డ్యూగార్ల వేద మే శిల్పి విజ్ఞాన్
అను వ్యాసము

ఆర్యశునింగము

IV

- 1 A New Race Theory Modern Review
- 2 Darwin's Theory of Evolution
- 3 Epigraphy Report 1917 Madras
- 4 H M Elliot's History of India
- 5 Local Government in Ancient India
- 6 Yantras or Mechanical Contrivances
in Ancient India By V Raghavan MA PhD
- 7 Works of Zenaide A Ragozina
- 8 Works of Zimmer the Indologist

11



ఆర్థమటుంబము

సవరణలు

అంక	సం_క్తి	కవ,	బవ్య
1	2	3	4
V	9	Grammer	Grammar
7	8	అనుచు	వెలచుచు
10	5	అను	అను
11	13	అనువిజయ	అనువిజయ
12	13	అనుస్థానము	అనుస్థానము
13	8 9	అనువహిస్తుంటాడు	అనువహిస్తుంటాడు
13	20	అద్యగ్యద్యాహహుం	అద్యగ్యద్యాహహుం
14	10	అద్యగ్యద్యాహహుం	అద్యగ్యద్యాహహుం
1	25	అద్యగ్యద్యాహహుం	అద్యగ్యద్యాహహుం
18	8	అద్యగ్యద్యాహహుం	అద్యగ్యద్యాహహుం
21	7	అద్యగ్యద్యాహహుం	అద్యగ్యద్యాహహుం
25	17	అద్యగ్యద్యాహహుం	అద్యగ్యద్యాహహుం
27	10	అద్యగ్యద్యాహహుం	అద్యగ్యద్యాహహుం
29	11	అద్యగ్యద్యాహహుం	అద్యగ్యద్యాహహుం
29	25	అద్యగ్యద్యాహహుం	అద్యగ్యద్యాహహుం
29	26	అద్యగ్యద్యాహహుం	అద్యగ్యద్యాహహుం
31	18	అద్యగ్యద్యాహహుం	అద్యగ్యద్యాహహుం
32	11	అద్యగ్యద్యాహహుం	అద్యగ్యద్యాహహుం
32	18	అద్యగ్యద్యాహహుం	అద్యగ్యద్యాహహుం

1	2	3	4
10	10	వానోయత్పత్తిధి రుతితిన్వయోన మిపస్పృశాత్	వానోయత్పత్తిధి రుతం తన్వస్పృశ్యన ముపస్పృశాత్ (దయా నంద భవన్ వ్రజుంజ)
40	99	విత్స్వతి దియో	విత్స్వతే దియో
41	21	మదానాదములు	వముదానాదములు
49	22	కించిత్కలు	కించిత్కలు
42	24	మిత్రిజన మగ్యం ఎకాకినం	మిత్రిజన మగ్యం మేకాకినం
45	4	కుటిర్భువ	కుటిర్భువ
51	1'	వినయ	వినియ
60	94	నిన మునివరి	నిను మునివరి
62	24	స్వశ్యం	స్వశ్యం
64	22	షీతిరాఽసో	షీతిరాఽసో
65	24	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ
71	29	ధీమహి	ధీమహి
75	17	కుమార్త	కుమార్తె
77	24	వార్తారంభాన్	వార్తారంభాన్
79	25	కలికి నిరోఽం	కలికి నిరోఽం
81	28	తావిసేవితవ్యాని	తావిసేవితవ్యాని నోజితరాణి
82	20	స్వప్నర్మిణః	స్వప్నర్మిణః
84	13	అవిరళంగా	అవి విరళంగా
90	15	పుంపు	పురుపు

1	2	3	4
90	15	దేవత	దేవుల
102	17	ఒదిలేపి	దొందేపి
108	14	గట్టులపై	గట్టువయిం
108	20 21 26	మంజు	మంజు
110	1	మంజుడు	మంజుడు
111	24	ఆదివేదం	ఆదివేరం
117	2	సర్వసామాన్యముగా	సర్వసామాన్యముగా
118	2	కుదురు కొంటుంది	కుదురు కొంటుంది
125	4	రిగి	నిగి
140	22	దదర్శా	దదర్శా
142	9	తాటాకు	తాటాకు
142	9	శాచివరతి	చివరకు
146	4	నడుపువారు వేరే	నడుపువారు వారే
148	10	పురుషార్థము	పురుషార్థము
150	91	దృతిఃకమోఽస్తేయం	దృతిఃకమోఽస్తేయం
150	22	దీవిద్యా	వీర్యద్యా (మ న్నస్తిరి శి?)
151	18	అ వ నుం 1	అ వ 1 అను 1 మం
152	23	జడ	శుద్ధ
153	23	సకత్వరస్య సందధాత్	సకత్వరస్య సందధాత్
		ప్రతికూలంయదాత్మనః	ప్రతికూలం యదాత్మనః
		ఎవం సంక్షేపకో ధర్మః	ఏష సంక్షేపకో ధర్మః
		సప్రేత్య ముఖమేధతే	రామాదన్యః ప్రవర్తతే
		(భార శాంతి ౧౧౩ ౬)	భార అను ప 114 అ 8 శ్లో
			(భందార్కగీ ప్రసిమరణ)

1	2	3	4
167	4	చేయరాదట ¹	చేయించరాదట ²
169	24	వృక్షచేస్తు	వృక్షచేస్తా
169	3	వట్టజాలు	వట్టజాలకన్న
168	4	వంటలు	నంఘాలు
166	4	సుంపూదేవి	సుందేవి
171	5	వ్యక్తిక	వ్యక్తి
172	13	మారటం	మారాటం
173	27	నావిష్టు	నావిష్టుః
174	1	వృద్ధ్యంతిః	వృద్ధ్యవతిః
		పురస్కరించు	పురస్కరించు
174	29	ద్యేయాలు	ద్యేయాలు గా
175	4	పెట్టమన్నారు	పెట్టకున్నారు
179	13	విరామయా	విరామయాః

గమక - అర్జునునిము లో రచయిత అనేక గ్రంథములనుండి అనేకములైన లంకములు ఉద్ధరించటం జరిగింది ఉపయుక్త గ్రంథముల ప్రచురణ విరమణ ఇవ్వకపోవటంవల్ల పాదుపార నిర్ణయానికి ఎకర గ్రంథములు సంప్రదించటం కష్టమైంది అందునంతవరకు ఆకర గ్రంథాలను సంప్రదించటం జరిగింది

—పరిచయర

